

HORIA GARBEA

•

CINEL-A UCIS PE MARX?

HORIA GÂRBEA s-a născut la 10 august 1962 în București. Este inginer constructor, doctor în inginerie (1999), cadru didactic la Facultatea de Ingineria Mediului din Capitală. A debutat în 1982 cu poezie. După revoluția din 1989 a avut o activitate intensă de publicist și autor de literatură. A publicat poezie, proză, teatru, critică literară și teatrală, eseuri. Până în prezent i s-au reprezentat 11 piese în țară, ca și în Anglia și Franța, între care, cele mai semnificative sînt: *The Serpent* (1990, Royal Court, Londra), *Mephisto* (Teatrul Bulandra, 1993), *Pescărușul din livada de vișini* (1992), *Funcționarul destinului* (1991 și 2000), *Cafeaua domnului ministru* (2000-2001, la teatre din Ploiești, București și Satu Mare). A tradus în română și a adaptat pentru scenă piese de Jacques Copi, Pierre Corneille, S. I. Witkiewicz, Fernando Arrabal, A. P. Cehov, N. Machiavelli, Dario Fo. Este prezent în numeroase antologii în limba română ca și în engleză, franceză, germană, sârbă, rusă, între care de patru ori în *Cele mai bune povestiri ale anului* (1995,1996,1997,2000). Mai multe premii pentru poezie, proză și dramaturgie (romanul *Căderea Bastiliei* a fost distins cu trei premii naționale în 1998; premiul Uniunii Scriitorilor pentru dramaturgie pe anul 1999). Afilieri mai importante: Uniunea Scriitorilor, Uniter, Bridge Club Locomotiva București, dar și la alte societăți literare, științifice, gastronomice. Rubrici permanente în reviste literare, în *Playboy* și în publicația teatrală *Scena*. Este fondator al revistei de teatru *Okean*. Din 1998 a început să realizeze scenarii de filme și show-uri pentru televiziune în cadrul grupului MediaPro. Este dramaturgul Teatrului "Toma Caragiu" din Ploiești. A reprezentat România la *Bonner Biennale 1998*. Este secretar "ad interim" al Secției de dramaturgie a Uniunii Scriitorilor.

PREFAȚĂ:

"Teatrul comparat" al lui Horia Gârbea

*Debutul editorial al lui Horia Gârbea (1993) este de o precocitate teoretică mai puțin obișnuită în dramaturgia română. Precedat de oprețură-manifest intitulată **Un spectator de școală nouă**, volumul **(Doamna Bovary sînt ceilalți; teoretizează celebrul intertextualism: totul s-a spus, nimic nou sub soare, nici o șansă pentru autorul sfîrșitului de mileniu decît să repete ce au scris alții în versiuni combinatorii, "intertextuale". Sînt în manifestul lui Horia Gârbea nu doar elementele unei "rețete" literare, ci și ale unei teorii a comicului. "Sîntem copii din ce în ce mai îndepărtate ale primului troglodit" este propoziția-cheie a demonstrației. Existența este și ea o parodie multiplicată a unor existențe anterioare, iar teatrul, literatura în general, nu poate fi altceva decît o parodie a parodiei. Oricît ar părea de lejeră, teoria este profund sceptică: în locul oricărei agitații eroice ori lamentații lirice, singura șansă a omului de a-și apăra demnitatea este să ia totul în rîs. Tot ce ar părea grandios este, la exigența imensă a teoreticianului, derizoriu, inclusiv dramele consacrate de o întregă civilizație, de la **Hamlet la Doamna Bovary**, supraestimate de mîndria ridicolă pentru propriile suferințe. Toată această dramomanie nu are nici o semnificație în raport cu***

spațiul și timpul infinit, pare a spune Horia Gârbea și era bine s-o spună de-a dreptul pentru mai multă claritate. Dacă în textele dramatice propriu-zise parodia dramei este extrem de relevantă, cauza ei metafizică este absentă. Atitudinea este, moralmente vorbind, la mijloc de rău și bun: între eroic (unde binele este triumfător) și tragic (unde răul este destin), infinitul ne face ridicoli. Oricum, spune Horia Gârbea (un bun eseist care se exprimă prin mijloace beletristice), conștiința de sine a omului a atins luciditatea supremă în comedie, și nu în dramă sau tragedie.

Prin anii '70 apărea în versiune românească un celebru eseu al lui E. M. Foster intitulat **Aspecte ale romanului**, care propunea o evaluare a speciei pofnind de la ipoteza suprinzătoare că toți marii romancieri, de la Fielding și Laclos pînă la Balzac și Dostoievski, ar fi convocați în jurul unei mese rotunde în disprețul timpului care îi desparte. Nu altfel procedează Horia Gârbea în **Doamna Bovary sînt ceilalți**, textul doctrinar al noului teatru întrezărit de autorul reformator. Măcelul justițiar din **Hamlet** este conectat cu ura asasină a Emmei Bovary, cu motive din **Năpasta** lui Caragiale, din **Carmen** de Merimee și din **Faust**. "Bun spițer e amorul", celebra locuțiune bufonă din Caragiale atribuită lui Hamlet, devine laitmotivul unei nesfîrșite serii de crime burlești săvîrșite în numele iubirii. Se întrevede sub această luciditate ostentativă o rană nemărturisită. Refuzul dramei pasionale ascunde o experiență a suferinței și nevoia de

iiuioicrapie. Gârbea denunță ipocrizia sentimentelor ((*liarles-Bovary* îi spune Emmei că o iubește, dar ea îl oprește: "Dacă mai spui o dată cuvîntul ăsta sau orice altă vorbă răsuflată, chem poliția",! care provoacă drame și tragedii de parodie. Deși autorul pretinde că Doamna Bovary sînt ceilalți, el poate repeta după Flaubert: "Emma c'est moi". Victimele lui Horia Gârbea (este și aici o problemă) sînt < elebre personaje feminine: Emma, Cleopatra, Nora, iar cuplul pare așezat sub semnul unui blestem indestructibil.

Luciditatea autorului este egală doar cu a propriilor personaje. Cezar din **Cleopatra a șaptea** este un clarvăzător: știe că Antonius va fi succesorul său în intimitatea reginei Egiptului, știe cum va muri, peste secole, președintele Kennedy. Este luciditatea unei civilizații consumate, ce nu mai are nimic de adăugat. Efectul de simultaneitate istorică obținut prin aceste subtile anacronisme este deosebit de sceptic. Formula lui Gârbea nu aduce, de regulă, viziuni, ci doar insolitează comic viziunile altora. In afară doar de **Stăpînul tăcerii** și **Pescărușul din livada de vișini**, unde, dincolo de **teatrul comparat** pe care îl face, în fond, Horia Gârbea, sînt atinse abisuri greu de ținut sub control în grila unei formule, oricît ar fi aceea. Dincolo de enormitatea faptului că Nora lui Ibsen este nepoata Unchiului Vania și se crede "pescăruș" asemenea eroinei lui Cehov, este în **Pescărușul din livada de vișini** un crescendo acvatic de sfîrșit de lume, după cum în "parodia egipteană" **Stăpînul tăcerii** Thot, zeul fertilității, este un

intelectual printre analfabeți, politician machiavelic ce îi transformă pe regi în zei, pe muritori în divinități, sfârșind prin a înlocui monarhia cu republica. Febra intertextualistă nu amestecă doar personaje, ci și stiluri și limbaje. In **Stăpînul tăcerii**, Osiris vorbește ca Trahanache, jiul său, Horus, ca Iorgu de la Sadagura, regina etiopiana Aso, ca Ioana țigancă din **Chirița** lui Alecsandri. Cîștigul artistic este enorm, comicul - irezistibil, încît autorul trece, în percepția noastră cel puțin, între cei mai originali comediografi contemporani. Dar formula este și a lui Giraudoux din **Război cu Troia nu se face** și a lui Radu Stanca din **Gilceava zeilor**. "Textele pentru teatru" ale lui Horia Gârbea sînt Euphorioni născuți **in vitro**, adică în bibliotecă. Ele țin mai mult de cultură decît de artă, mai exact reprezintă momentul de saturație cînd cultura tinde să devină artă. Intertextualismul reprezintă damnațiunea artistului din culturile bine instalate de a fi cărturar, deși ar vrea să rămînă artist. Horia Gârbea scrie ceva foarte ingenios care ține deopotrivă de dramaturgie și de literatură comparată. Deși predecesorul cel mai des invocat este Caragiale, precursorul, la noi, este Anton Pann, care a "intertextualizat" copios în **Povestea vorbeii**. Maestrul contemporan rămîne, fără îndoială, Borges, care duce ideea intertextelor în absolut cu povestea sa despre francezul care își propune să retrăiască în detalii biografia lui Cervantes pentru a rescrie cu exactitate *Don Quijote*. Este, aici, însuși declinul metodei: un intertextualism perfect nu este doar copia mozaicată a operelor

originale, ci originalul însuși. Dar perspectiva rămîne fascinantă: teatrul ajunge să se contemple pe sine (în altfel decît la Pirandello), devenind propriul său subiect, așa cum poezia a devenit pentru mulți poeți subiectul poeziei.

MIRCEA GHITULESCU

Text publicat inițial în revista *Adevărul literar și artistic*, 11 mai 1997, pag. 7.

***DOAMNA BOVARY
SÎNT CEILALȚI***

PERSOANELE

Emma Bovary (aceeași cu Regina din piesă)
Charles Bovary (aceleași cu Regele din piesă)
Mefisto (aceleași cu Ion, Prințul, Toreadorul, Hoțul)

(Curteni, dansatori, păpuși)

LOCUL ȘI TIMPUL

La Bovary acasă, oricând.

(Si vna unui teatru. Regele și Regina din piesă își spun rolurile).

KI'XHNA: Am leacul care-mi trebuie, sînt vindecată.

Adio zilelor lungi petrecute anapoda, lîngă un soț bătrîn și cocoșat. Alături de tine îmi voi schimba viața, îmi voi trăi de trei ori mai puternic fiecare minut. Bun spițer e-amorul!

REGELE: Da, singurul vindecător pe lume e amorul! Ce îmi pasă de coroană și de sceptru! Ești tu lîngă mine!

REGINA: Am înfruntat toate pericolele de dragul acestei clipe.

REGELE: în sfîrșit! *(Se sărută lung. Intră Prințul.)*

PRINȚUL: Ah, singurul spițer în lumea asta crudă-i amorul. De n-aș iubi cum iubesc, dreptatea mi s-ar părea un fleac. Doar el îmi dă putere, și astfel întărit pot să-l ucid pe unchiul ce tatăl mi-a ucis. *(Îl străpunge cu spada.)*

REGINA: Iubite fiu! Ia seama!

PRINȚUL: Doamnă, gura! îmi aleargă prin vine elixirul fermecat al dragostei. Acum, o alta-mi stă în inimă și te alungă, mamă! Acum văd cine-ai fost și cum mi-ai trădat regescul tată.

REGINA: Dar fie-ți milă, a fost la mijloc doar dragostea!

PRINȚUL: De-ar fi fost altceva, n-aș fi avut căderea să te răpun cum meriți. *(Intră Prințesa, rămîne uluită de ceea ce vede.)*

PRINȚESA: Un măcel!

PRINȚUL: Măcel? Se poate... iubirea pentru tine mă face să-l numesc dreptate. Cînd te privesc cu ochii holbați ai iubirii, pricep c-ai să mă poți trăda.

PRINȚESA: Eu, prințe drag?

PRINȚUL: Da, prea-frumoaso! Și ca să nu te vădțîrîță în păcat, prefer să te sortesc, neprihănită, morții! (*O spintecă și pe ea.*) Zeul acesta Eros ar trebui să fie al dreptății. Ce limpede am început să judec de cînd mă aflu în puterea lui! Veniți, supuși ai mei, spre a vedea. (*Scena se umple de curteni.*) Aceste hoituri de care ne împiedicăm azi mi-au fost rude și iubită! Dacă e cineva care să-i fi iubit mai mult ca mine, să spună, căci l-am ofensat. Tăceți? Deci voi i-ați lingușit în vreme ce-i urați. Să vă ia naiba, în aerul cristalin al iubirii vă văd la fel de vinovați. (*Ii curăță unul cîte unul, pe toți.*) Ah, că tare a mai fost licoarea ta, Cupidon! Mă văd cum sînt, un prinț singuratic. Un tiran peste un popor absent. Fericiți cei ce mor de dragoste! (*iși înfige sabia în burtă și moare și el.*)

(*Aplauze furtunoase, curtenii, Prințul, Prințesa, ies. Prințul după ce agață sabia în cui. Regele și Regina se ridică, pun în cui mantiile și coroanele, sînt acum Charles și Emma, care se comportă ca un cuplu burghez din secolul XIX la întoarcerea de la teatru.*)

CHARLES (*cu nasul în ziar*): Ia te uită!

EMMA (*turnînd ceaiul*): Ce mai e?

CHARLES: Se pare că va fi o iarnă rece, deosebit de rece.

EMMA: De unde știi?

CHARLES: Dacă scrie...

EMMA: Crezi tot ce scrie?

CHARLES: Păi sigur! Ce-ar însemna să scrie ce nu va fi? S-ar întoarce lumea pe dos. Ca-n piesa de-am văzut-o.

EMMA: Nu mi-a plăcut deloc.

CHARLES: De ce?

EMMA: Toți regii și prinții ăia... Și pînă la urmă au murit toți.

CHARLES: Păi sigur, dacă era tragedie.

EMMA: Mie nu-mi plac tragediile. Sînt prea triste.

CHARLES: Dacă-s tragedii! Cum ai vrea să fie? Eu m-am bucurat de ea. Din piese înveți mereu cîte ceva...

EMMA: Adică mergi la teatru să înveți? Ce?

CHARLES: Morala... s-o desprinzi din replici.

EMMA: Ce prostie! Din piese nu e nimic de învățat.

Că prințul l-a ucis pe rege sau că-i pe dos...

CHARLES: Emma, ești o superficială. Eu am citit undeva...

EMMA: Ai citit? Unde?

CHARLES: Nu mai știu exact.

EMMA: Și ai crezut?

CHARLES: Evident!

EMMA: Prostule! Ești un prost încrezător!

CHARLES: Emma, ce-ți veni?

EMMA: încrezător și încrezut. Bei ceai?

CHARLES: Da. L-ai făcut bun.

EMMA: Bei ceai făcut de mine?

CHARLES: De ce n-aș bea?

EMMA: Știi că ai în blestematul tău de laborator kilograme de arsenic?

CHARLES: Știu.

EMMA: Dar cianură ai? Dar că eu știu unde o ții, știi?

CHARLES: M i se pare firesc să știi. Nu am secrete față de tine.

EMMA: Tîmpit ce ești! Bei ceai în fiecare seară. Știi

bine că aş putea să pun în el otrava aceea tare
şi bei...

CHARLES: Doar n-ai să mă otrăveşti!

EMMA: De ce nu? Nu ne-am certat niciodată? Nu ai
strigat la mine? Şi apoi ți-ai băut ceaiul...
Stupid!

CHARLES: Asta ți-a dovedit câtă încredere am.

EMMA: Nu spuneam eu? Încrezător şi prost. De ce
să ai încredere în mine? Mă cunoşti de undeva?

CHARLES: Doar eşti nevasta mea!

EMMA: Şi asta înseamnă că mă cunoşti? Of! Că
zadarnic mai arunci banii la teatru! N-ai înţeles
nimic.

CHARLES: Aici nu este teatru. E altfel.

EMMA: Atunci de ce te mai duci? Ehe, domnule!
Jigneşte-mă tu mult cu încrederea ta! *{Ia un
flacon.} Ştii ce-i aici.*

CHARLES: Vezi, că e periculos! Astîmpără-te!

EMMA: Mă astîmpăr eu... deocamdată. Dar va veni
o clipă când n-o să mai dau un ban pe viaţa ta.

CHARLES: Ehe! Cred că ai văzut prea multe piese!

EMMA: Exact câte ai văzut şi tu. Numai că mie mi-au
folosit.

CHARLES: Discuţia asta mă plictiseşte.

EMMA: Sînt sigură. Pentru că n-o pricepi.

CHARLES: Eu mă duc să mă culc. E tîrziu.

EMMA: E devreme! Prea devreme!

CHARLES: N-ar fi rău să vii şi tu... Pari obosită.
Noapte bună!

*(Iese. Emma se mai joacă puţin cu borcanul cu
otravă, apoi îl lasă. Bătăi în uşă.)*

EMMA: Cine e?

ION *(de afară)*: Eu...

EMMA: Care eu? *(Deschide totuşi, intră Ion, puşcă-
căriaş nebun.)* Hopa! Cine eşti dumneata?

ION: Ion.

EMMA: Ia te uită! Stai jos! Parc-ai veni de departe...

ION: Păi da... *(Stă)*

EMMA: Vrei să mănînci?

ION: Nu, doar să şed. E frig afară.

EMMA: Da, o să fie o iarnă foarte grea. Vi i de la ocnă!
Ai fugit de la ocnă?

ION: Nu. Ea a fugit de la mine.

EMMA: Interesant. Cum era la ocnă?

ION: Bogdaproste, bine. Vorbă mai deloc, muncă mai
tot timpul.

EMMA: Dacă era bine, la ce-ai mai plecat?

ION: Eh, așa...

EMMA: Şi, va să zică, n-aveai nici o vină, nu...?

ION: Eu doar am strîns!

EMMA: Acuma înţeleg. Era urîtă? Proastă?

ION: Urîtă, nu. Proastă, ca fiecare.

EMMA: Păi atunci de ce?

ION: A venit Taica...

EMMA: Cum adică a venit?

ION: În vis a venit. El se prăpădise mai de mult. Zice:
Ioane, vezi că frati-miu se ţine cu maică-ta. Ei
m-au omorît, zice.

EMMA: Şi mata l-ai crezut...

ION: Păi dacă a zis Taica? Sfînt!

EMMA: Şi cu ea ce-ai avut?

ION: Ei, nu-mi dădea pace. I-am zis c-a venit Taica,
poate-am să intru la ocnă, zic, nu vreau să te
ştiu aici. Zic: du-te întîi tu la mînăstire, că așa
nu pot.

EMMA: Şi n-a vrut.

ION: N-a vrut. Zic: du-te, n-auzi, să nu te știi cu alții.
Am strâns-o și am aruncat-o în gîrlă.
EMMA: Și așa te-au prins.
ION: Nu m-au prins. Că au zis că s-a rupt malul și s-a înecat. De... Dar mai pe urmă, pentru maică-mea și unchiu'.
EMMA: Pe ei cum i-ai omorît?
ION: La o nuntă, cu secera. Zice unchiu': lasă Ioane, și nu mai fi supărat că nu știi ce... Atunci am băgat secera-n ei. Se piteau bine, nu-i bănuiam. Dacă nu venea Taica... (*Scoate un fluier.*)
EMMA: Ioane!
ION: Da.
EMMA: Tu ești nebun?
ION: Sînt. De cîțiva ani.
EMMA: Bine. Dar să nu cînti, că-l scoli pe bărbatu-meu.
ION: Aha, ești măritată?
EMMA: De cîțiva ani. Ascultă, era frumoasă?
ION: Era. Înecată, barem, era ca o sfîntă.
EMMA: Și nu ți-a fost milă de ea?
ION: Ba mi-a fost mie, dar dacă a poruncit Taica... Ce să fac?
EMMA: De mine nu ți-ar fi milă?
ION: Ba da. Că pari femeie bună, cumsecade.
EMMA: Așa par? Ai vrea să ascuți povestea mea?
ION: Nu.
EMMA: De ce? Eu am ascultat-o pe-a ta.
ION: Așa e. Dar la ocnă am ascultat numai povești de-ale bărbaților. M-am dezobișnuit de poveștile femeilor.
EMMA: Deci, nici tu nu mă dorești. Trebuia să mă aștept. Ascultă, tu înțelegi că mi-e frică să mor?

ION: Cum să nu?
EMMA: Dar înțelegi și că mi-e frică să trăiesc?
ION: Asta-i ușor de înțeles...
EMMA: Și atunci nu-i nimic de făcut?
ION: Știi eu? Să cînt poate...
EMMA: Cîntă! Că e totuna.
(*Ion începe să cînte la fluier, intră Charles, buimac.*)
CHARLES: Emma? Ce se întîmplă?
EMMA: Nimic, se cîntă. Uite, dumnealui se numește Ion. E unul dintre cei mai interesanți oameni pe care i-am cunoscut.
(CHARLES: Iertați-mă, domnule. Nu observasem că... îmi dați voie? Charles Bovary. (*iși dau mîna.*))
EMMA: Noua mea cunoștință a acceptat să rămînă la noi noaptea asta.
CHARLES: Desigur... modesta noastră ospitalitate...
EMMA: Lasă politețurile, Charles. Domnul înțelege foarte bine situația. De altfel, este un om cu bogată experiență de viață: ocnă și nebun.
CHARLES: Vă rog să mă iertați, Emma e uneori ciudată...
EMMA: Deloc! Să spună chiar el. Ești nebun?
ION: De cîțiva ani...
EMMA: Vezi? Cîți oameni ai omorît?
ION: Numa' doi.
EMMA: Ei, aș! Dar iubita ta?
ION: De ea n-au știut. Au zis că s-a rupt malul și s-a înecat.
EMMA: Deci, totuși trei, cu totul.
CHARLES (*în șoaptă*): Emma, vorbești serios?
EMMA: N-ai auzit? Trei!
CHARLES: Și tu îl lași în casă? E periculos pentru noi.
EMMA: Gonește-l tu dacă ai curaj!

CHARLES: Hramm... Nu te supăra, domnule, ții să rămii la noi în noaptea asta?

ION: Ei, doar dacă n-am unde să stau.

EMMA: Vezi? E un caz de forță majoră.

CHARLES: Lasă prostiile!

EMMA: Prostii? Gonește-l tu. Eu îl accept.

CHARLES: În fine, treaba ta. Eu vreau să dorm. Bună seara.
(*Iese.*)

EMMA: Ai văzut? Ți-a bărbatul meu... Ți-a plăcut?

ION: Da, că pare om bun. Cumsecade.

EMMA: Și tu zici asta?

ION: De ce să nu zic?

EMMA: Așa și este! De ce să nu zici? Costă ceva?

De ce să nu mă omori și tu pe mine?

ION: Eu, pe tine?

EMMA: Atunci de ce nu vii cu mine?

ION: Unde să vii?

EMMA: În lume. Numai tu, că ești nebun, ai fi putut să vii. Așa, nu mai e nici o speranță...

ION: Mai bine stai cu el.

EMMA: Nu zău? Cu el? Ascultă, tu mai ai pe cineva pe lume?

ION: N-am.

EMMA: N-ar fi păcat să mori. Așa-i că n-ar fi?

ION: Știu și eu... Nu.

EMMA: Sigur că nu. Vino aici!

ION: Unde?

EMMA: Aici. Lîngă mine. (*Se apropie și ea, apoi îl strînge în brațe și strigă.*) Ajutor! Charles, Charles...! Ajutor!

CHARLES (*intră în fugă, vede scena și, dînd cu ochii de spada Prințului, o ia și-l înjunghie pe Ion, care cade mort, apoi rămîne cu spada, confuz*):
Ce imprudență... Cum ai putut să-l găzduiești?

EMMA: Despre ce imprudență vorbești?

CHARLES: Putea să te omoare, să-ți facă orice...

EMMA: Serios? Eu cred că nu era nici un pericol.

CHARLES: Ce-i cu tine? Un șoc?

EMMA: Lasă prostiile! Mai bine vezi... L-ai omorît pe bietul om.

CHARLES: Pe ăsta?

EMMA: Chiar pe ăsta. Tu cu gelozia ta absurdă.

CHARLES: Dar ai strigat! Era normal.

EMMA: Eu? Visezi...

CHARLES: Ce vrei să spui?

EMMA: Voi, bărbații, care sînteți gata de orice violență; ce-ai avut cu el?

CHARLES: Ce să am?

EMMA: Atunci de ce l-ai spintecat, prințisorule? Hai, lasă frigerea din mîină, că nu te prind scenele astea... Tocmai tu, alinătorul suferințelor! Ca să vezi! Ai studiat chirurgia?

CHARLES: Emma! Știi bine de ce l-am... l-am...

EMMA: L-ai sfirtecat ca pe un purcel!

CHARLES: A vrut să... S-a dat la tine!

EMMA: Ce spui? Ai și martori?

CHARLES: Eu nu înțeleg jocul ăsta.

EMMA: Dragul meu, toată lumea știe că ai fost un tip ascuns. Nu mă scoteai decît la spectacole stupide cu regi și prinți care se omorau. Instincte sadice! Pot depune ca mărturie că bietul om intrase doar să se-ncălzească.

CHARLES: Era un ocaș evadat.

EMMA: De unde să știi! Eu, miloasă, l-am primit.
Tu, coleric l-ai văzut și: haț! Vei beneficia de
circumstanțe atenuante!
CHARLES: Adică mă vei trăda.
EMMA: Fără milă.
CHARLES: Am vrut să te salvez.
EMMA: Pedracu! M-ai omorât zi de zi. Ai extras
morala din toate piesele proaste. Ce aere
savante! Și când îți beai ceaiul, nepăsător, sigur
că eu sînt prea proastă să te otrăvesc. Ei, destul.
Și lasă porcăria aia de sabie! Să nu-ți treacă
prin gînd să mă omori și pe mine! Îți dai seama
ce neplăcut va fi să te trezești mîine cu poliția
peste tine și cu două cadavre în casă...
CHARLES: Și ce se va întîmpla?
EMMA: Nimic. Te vei preda. Avocații vor pleda. Un
moment de rătăcire, vecinii toți, implorați de
mine să declare că erai nebun.. Eu, plînsă, la
proces... Asasinule!
CHARLES: A fost dintr-o greșeală...
EMMA: Dar nu pe el, ci pe mine m-ai asasinat. Acum
plătește!
CHARLES: Draga mea, te rog!
EMMA: Mă rogi, ai început să mă rogi? De cînd nu
m-ai mai rugat nimic?
CHARLES: Te rog...
EMMA: Ticălosule! Îți beai ceaiul seară de seară,
ceaiul făcut de mine printre borcănașe cu
otravă!
CHARLES: Chiar nu ți-e milă?
EMMA: Aș! Totuși mai e o șansă. Era un ocnaș
evadat... nimeni nu știa ca a venit la noi... îl
îngropi în grădină...

CHARLES: Și dacă mă vede cineva?
EMMA: Ghinionul tău. Totuși, ai o șansă.
CHARLES: Nu pot!
EMMA: Atunci, recunoaște-ți crima!
CHARLES: Care?
EMMA: Asta pe care n-ai comis-o, spintecătorule!
Pentru alea pe care nu le-ai făcut nu te va
osîndi, din păcate, nimeni.
CHARLES: Și după aceea...?
EMMA: Hai, îngroapă-l în grădină! Și după aceea?
După aceea vom trăi liniștiți pînă în ziua în care
mă voi hotărî să te denunț.
CHARLES: De ce să mă denunți?
EMMA: Așa, ca o distracție provincială! Îți dai sea-
ma? Dacă-l găsesc mîine mort, o să fie
tevatuvă; dar dacă-l dezgroapă după trei ani, la
denunțul unei soții amenințate care a tăcut de
frica bărbatului asasin?! Va fi grandios...
CHARLES: Spune-mi că nu!
EMMA: Ce nu?
CHARLES: Că ai glumit. Că o să spui adevărul.
EMMA: Adevărul e că ești o secătură plecticoasă și
te condamn la o viață agitată. O să te temi! Iar
eu o să-ți refuz bomboanele insipide, iar ceaiul
o să mi-l fac singură. Să nu pui în el vreo
spurcăciune de praf.
CHARLES: Emma, te mai rog o dată... Te iubesc...
Tu ai fost idealul meu.
MA: Dacă mai spui o dată cuvîntul ăsta sau orice altă
vorbă răsuflată, chem poliția!
CHARLES: Și ce să fac?
EMMA: Du-te să-l îngropi! Sub castan. Lopata e în
dreapta ușii. În curînd se face ziuă.

CHARLES: Nu am putere. Cheamă pe cine vrei! Tu ai strigat, eu l-am ucis! Facă ce-or vrea!

EMMA: Bine! *(Stă în fotoliu și-și amestecă zahăr în ceai o vreme)*

CHARLES: Ce faci?

EMMA: Aștept dimineața.

CHARLES: Și eu?

EMMA: Așteapt-o și tu. Vrei să trezești oamenii în puterea nopții, ca să le spui că ești un criminal? Ar fi spectaculos, dar eu sînt prea bine-crescută pentru asta.

CHARLES: Nu te gîndești la mine.

EMMA: Numai la tine mi-e gîndul. Ce-ai să pățești, cum ai să te chinui la poliție, la judecată, la pușcărie, îmi crește inima.

CHARLES: Am să-l îngrop.

EMMA: Treaba ta.

CHARLES: Și ai să taci?

EMMA: Poate...

CHARLES: Tu ești, de fapt, criminala. De ce-ai tăcea?

EMMA: Ca să te chinuiesc cît mai mult timp. De aia.

CHARLES: Nu știu ce să fac...

EMMA: Ia-l în spinare și direcția castan!

CHARLES *(il urcă pe Ion în spate)*: Cît sînge a curs!

EMMA: Măcelarule! Mai zici că ești subchirurg. Nu m-aș da pe mîna ta!

CHARLES: Ștergi tu aici?

EMMA: Adică să-ți fiu complice? Ștergi tu, cînd te întorci.

CHARLES: Tîmpită blestemată.

EMMA: în sfîrșit, o vorbă de duh. Te-am învățat cît în șapte piese, astă seara.

(Charles iese, Emma, în fotoliu, cască și răsfoiește o carte. întuneric.)

II

(Același salon, însă acum fundalul este amenajat ca scena unui teatru de păpuși. Fotoliile în care stau Charles și Emma sînt așezate alături, cu spatele la public, și din ele cei doi urmăresc reprezentația cu marionete. Marionetele sînt destul de grosolane și "vocile" lor sînt grotești.)

REGINA-PĂPUȘĂ: Am leacul care-mi trebuie! Sînt vindecată / Căci dragostea ta astăzi mă-mbată / Amor e un spițer vrednic, de treabă / Doar eu știu cît de rău am fost bolnavă. / Și-un strop gustînd din leacu-i fermecat / Într-o femeie nouă m-am schimbat.

REGELE-PĂPUȘĂ: Te cred și eu și poți s-o spui oricui / A mai sorbit cîndva licoarea lui! *(O sărută.)*

PRINȚUL-PĂPUȘĂ *(Intră cu un ciomag viu colorat în mînă.)*: Luați seama că flaconul pomenit / Cu cap de mort și oase-i zugrăvit. / Și eu iubesc, așa că prin urmare / Am din amor puteri de răzbunare: *(Le trage celor doi cîte una în cap, ei cad.)* Dar nu-i destul ce v-am făcut anume / Veți mai plăti chiar și pe ceea lume! *(Apare o marionetă Drac, îi înhață pe cei doi și îi tîrăște afară, cîntînd deșănțat.)*

DRACUL-PĂPUȘĂ (cîntă): Ați făcut cum v-am zis / Azi vă dau ce v-am promis. / Ați ucis, ați furat / Eu la mine v-am chemat. *(Și iarăși de la capăt, pînă dispare.)*

(Din tavan coboară cu o sfoară nedisimulată o Păpușă-Ingeraș cu formă și vopseală hidoasă, care pune o cunună pe capul Prințului-Păpușă.)

PRINȚUL-PĂPUȘĂ: Am răzbunat un tată și dreptate / Azi am făcut la toți pe săturate!

(Muzică de fanfară, cortina cade peste scena păpușilor, Charles și Emma aplaudă, apoi își întorc fotoliile cu fața la public; pe măsura dintre ele, ceainicul este pregătit. Emma toarnă ceaiul.)

CHARLES: Ei, ce zici!? O piesă bună, totuși!

EMMA: Nu mi-a plăcut deloc. Asta-i piesă? În pie-sele serioase mor toți.

CHARLES: Sînt piese și piese... Ai vrea să fie toate la fel? Eu învăț din fiecare ceva, mereu altceva.

EMMA: Ce plicticos ești! Din piese nu-i nimic de învățat. Cel mult cum să te răzbuni.

CHARLES: Asta-i secundar. Totdeauna am fost ui-mit cum reții tu din teatru tot felul de mărunțișuri, dar nu ideea principală, morala.

EMMA: De unde știi că nu rețin exact ce-mi trebuie? Ce plicticos ești, Charles! Ți-o spun cu admirație, să știi. Cine crezi că ar avea puterea să vadă atîtea piese, să citească atîtea cărți, știind dinainte că va vedea în ea doar "morală", exact ce este mai enervant? Să citești ca să înveți! Ce plictiseală!

CHARLES: Și ceaiul ăsta mă duce cu gîndul la India, la Ceylon, e ca o carte de geografie...

EMMA: îmi vine greață cînd mă gîndesc la el în felul ăsta! Te rog să taci! Eu nu beau ceaiul ăsta, domnule spițer, parcă-mi beau viața, așa să știi!

CHARLES: Am citit undeva asta! Tu ții minte lucruri aiurea de prin cărți și mi le oferi pe neașteptate, exact când nu e momentul.

EMMA: Vrei să ne certăm?

CHARLES: Deloc. Ziceam doar așa...

EMMA: De ce nu vrei să ne certăm, dragul meu, de ce? O ceartă irațională, cu argumente absurde! Tu nu poți fi niciodată absurd! Nu pot să aud și eu o dată de la tine: "pentru că de aia!" sau "uite-așa, na! ca să te miri tu".

CHARLES: Sînt rațional.

EMMA: Excesul de rațiune te face tembel! (*Bătăi în ușă, Charles deschide și intră un Toreador, cu valiză, peste care poartă pînza roșie și o spadă.*)

CHARLES: Dumneavoastră?

TOREADORUL: Bună seara! Eu sînt toreadorul. Primarul mi-a recomandat...

CHARLES: Pofțiți, intrați. Moșul ăsta face mereu așa. Ne trimite oaspeți neanunțați. Li primim bucuroși, dar, iertați-ne, nu am știut. E o corrida?

TOREADORUL: Cum? N-ați văzut afișele? Nu s-or fi pus destule. Impresarii ăștia... Or să mai lipească mîine dimineată, când o să fie prea tîrziu. Iar pe dumneavoastră să nu vă prevină! Să mă luați drept hoț, să fiu în situația de a vă lua pe nepregătite... încă o dată: iertare. (*Face o plecăciune.*)

CHARLES: Dar nu ne-ați întrerupt din cine știe ce... Tocmai venisem de la teatru și...

EMMA: Și, ca de obicei, ne certam în legătură cu piesa. Să vă ofer un ceai și să auzim părerea

dumneavoastră. (*Stau jos toți trei, Emma toarnă ceaiul.*) Sînteți de fapt un fel de actor.

TOREADORUL: A, nu! teatrul nu mă pasionează deloc. Vă dați ușor seama de superioritatea corridei.

EMMA: Ba nu-mi dau.

TOREADORUL: Păi bine, scumpă doamnă, la teatru totul e scris dinainte. Știi de la început că regina și-a omorît soțul ca să se mărite cu amantul sau invers. Știi că prințul se va răzbuna și că, într-un fel sau în altul vor muri cu toții. Actorii nu se pot abate de la scrisul autorului. Pe când la corrida piesa se joacă mereu altfel. Taurul poate fi furios ori apatic, toreadorul poate fi vesel sau deprimat. Se poate să-l ucidă el pe taur, dar asta nu-i sigur! Se poate întîmpla și pe dos. Altfel n-ar mai veni nimeni la corrida. Chiar mă mir: dacă la corrida s-ar ști de la început cum se termină, cine ar mai da banii? Și totuși, oamenii se duc la teatru chiar când au citit piesa.

CHARLES: Domnule, mi-ați dat un argument grozav în discuția cu soția mea! Oamenii se duc la teatru ca să învețe, să extragă din piesă miezul moral. În timp ce la corrida se duc de dragul emoției. Asta-i deosebirea!

TOREADORUL: Cum? Credeți că la corridă nu este nimic de învățat? Vă înșelați! Puțini sînt cei care o cunosc în amănunt.

CHARLES: Dar nu are o morală a ei!

TOREADORUL (*confuz*): Ba... să vedeți... că are! Adică... dacă toreadorul se pricepe, omoară taurul. Dacă nu, îl împunge taurul pe el.

EMMA: Cred că dînsul are dreptate. (*Ironică.*) E ca la teatru: pe împunse. Ori prințul îl spintecă pe rege, ori regele pe prinț. Numai că la tauri nu știi dinainte care pe care.

TOREADORUL: întocmai.

EMMA (*fse ridică și ia spada, aceeași cu a Prințului din partea I*): E tăioasă?

TOREADORUL: Grozav de tăioasă și de ascuțită. E de Toledo.

EMMA (*fandeață cu spada*): Ați omorît mulți tauri cu ea?

TOREADORUL: Trei sute patruzeci și doi și jumătate.

EMMA: Cum, jumătate?

TOREADORUL: Unul a căzut în arenă, l-au crezut mort și, cînd să-l scoată, s-a trezit și a sfîșiat trei rîndași. La cererea publicului, a fost lăsat în viață, cred că mai paște și azi prin Spania.

CHARLES: Sîngeros spectacol. Nu știu dacă publicul nostru îl va gusta.

TOREADORUL: Impresarul! Zicea că nu contează unde mergem, că lumea e peste tot la fel de sîngeroasă.

EMMA: Avea dreptate. (*Se joacă iar cu spada.*) Ce ziceți, o femeie poate fi toreador?

TOREADORUL: Ce să zic? Nu cred!

CHARLES: Nici eu.

EMMA (*dispreț*): Tu...

TOREADORUL: Nu cred, doamnă Bovary. I-ar lipsi curajul, poate în clipa cea mai importantă, aceea a estacării taurului. Puțini sînt chiar bărbații care îndrăznesc.

EMMA (*se joacă mereu cu spada*): Nu cumva publicului nu i-ar veni la socoteală să vadă o femeie făcînd ceea ce puțini bărbați au curaj să facă? Ce spuneți?

TOREADORUL: Nu! Cred că bărbații protejează femeia nelăsînd-o în arenă.

CHARLES: Desigur! Chiar prezența în tribune este un gest... eu n-aș fi de acord ca soția mea să asiste la o corrida.

EMMA: Deci, nu mergem mîine la corrida?

CHARLES: Mă știi tu sadic?

EMMA: Eu vreau să merg. La ce oră este?

TOREADORUL: La cinci după-amiază. Toate coridele încep la cinci după-amiază. E un ritual.

CHARLES: Nu-i un spectacol bun pentru o doamnă.

EMMA: Vezi? De aceea femeile se îndrăgostesc de toreadori! Soții încăpățînați nu le lasă să-i vadă de aproape.

CHARLES: Da, ciudat. Am citit parcă despre un caz... undeva în Spania... ceva cu o țigancă... a ucis un ofițer că n-o lăsa la corrida... sau invers, ofițerul a ucis-o pe ea ca să nu se ducă.

EMMA: Ai citit!

TOREADORUL: Se poate. La noi e banal, în fiecare lună se întîmplă d-astea.

EMMA: Vezi? Cînd nu lași o femeie la corrida se pot întîmplă accidente. Am auzit, domnule, că toreadorii au mare succes.

TOREADORUL: Ce să vă spun... nu mă pot plînge.

CHARLES: Este absolut firesc, publicul admiră actorii.

EMMA: Nu cumva o fac pentru a se apropia de arenă?
în care n-au voie să lupte...

TOREADORUL: Nu cred că-și doresc să lupte.

EMMA: Ce știți dumneavoastră? Poate femeia e un
toreador mai bun. (*îndoaie spada la perete, o
vîntură prin aer.*) Dacă femeia, în arenă, ar
vedea în taur principiul masculin? L-ar vedea
pe opresorul ei? Ce credeți? Nu l-ar înjunghia
mai bine? Așa, de la bărbat la bărbat, lupta e
fără patimă...

TOREADORUL: Mde, deocamdată n-am văzut o fe-
meie să ucidă cu spada un taur.

EMMA: Vezi acum! (*Se-ntoarce bruscuși-lstrăpunge
pe Charles, care a rămas în fotoliu; spada
trece prin el și iese prin spate, fixîndu-l de
spătar, Charles rămîne atîrnat cu capul la
piept.*)

TOREADORUL: Ce-ai făcut! L-ai omorît! Madre
Dios!

EMMA: Vezi cum vorbești. Spada e a ta.

TOREADORUL: Dar tu l-ai omorît pe bietul om...

EMMA: Vezi să nu te creadă cineva! Tu l-ai omorît!

TOREADORUL: Femeia e nebună! (*Dă să iasă.*)

EMMA: Nu te mișca, stimate ucigaș de tauri, că mîine
o pățești! Ai venit aici, mi-ai trezit pasiunea și
cînd soțul meu, pașnicul burghez, a îndrăznit să
se opună seducerii mele, ai înfipt spada în el.

TOREADORUL: Eu?

EMMA: Așa voi povesti eu mîine. Mi-e teamă că o
lovitură atît de precisă este mai potrivită cu un
toreador decît cu o nevestă cumînțică, așa cum
sînt văzută eu. Ce zici? Bună treabă, nu?

TOREADORUL: Nu poți spune asta...

EMMA: De ce nu? Voi aveți reputația de cavaleri iuți
la mînie și la spadă, deprinși cu sîngele. Un
taur, care pentru o femeie este doar o viitoare
ciorbă de văcuță, pentru voi este un adversar.

TOREADORUL: Ce facem acum? Nu pot să spun
altceva decît adevărul. Și mă vor crede pînă la
urmă...

EMMA: Aș! Justiția noastră e cam rea cu aventurierii;
faptul că ai sîngele iute o să-i impresioneze
totuși pe jurați și-o să scapi doar cu vreo
doisprezece ani de ocnă.

TOREADORUL: Și atunci?

EMMA: Îți dau o șansă. O să fugim împreună. Lăsăm
în urmă un cadavru, sigur îți va fi atribuită crima.
Dar ce ne-ar păsa? Vom fi departe, tu vei omorî
tauri în arenă, undeva prin Mexic de pildă, și eu,
deghizată în gitană, o să fiu amanta ta.

TOREADORUL: Nu mă simt în stare.

EMMA: Reputația toreadorilor e proastă, dar mintea
lor și mai și! N-auzi că-i singura șansă? Altfel,
ocna te mănîncă, iar pe mine - vâlul de văduvă.

TOREADORUL: Dar situația mea?

EMMA: Pînă și toreadorii sînt niște burghezi dornici
de "situație"! Uf! Nu-i loc de-ntors pe lume.
Degeaba am schimbat un subchirurg pe un
toreador!

TOREADORUL: Ce să fac? Mi-e frică.

EMMA: Mie nu. După cîtă vreme am trăit cu indivi-
dul ăsta nesărat, am mers cu el la teatru, de unde
ne întorceam ca să discutăm zadarnic, fiindcă
el nu pricepea nimic... Asta i-a fost sfîrșitul,
pricepi? Dacă nu aveam pasiunea asta a
teatrului, poate ar fi scăpat. O pasiune vană, ca

a unui surd pentru operă! A văzut zeci de prinți înfigînd spada în zeci de regi și sute de conți vîrsînd sîngele a mii de marchizi, fără să-i treacă prin cap că o spadă e un obiect tăios! Îl interesa "morală": Na! *(Apasă și mai mult minerul spadei, Charles se clatină cu fotoliu cu tot.)*

TOREADORUL: Isprăvește! *(Se crispează de greață.)*

EMMA *(calmă)*: Dacă vrei să vomîți, pe culoar, a doua pe dreapta. Dar vino repede, că avem treabă. *(Toreadorul iese.)* Nu încerca să fugi, că ocna te mîncîcă!

(Emma se duce, coboară cortina scenei cu păpuși, se urcă pe scenă și, trăgînd de sfori, aduce marionetele în poziția verticală. Muzică. Între marionete și împreună cu ele, Emma improvizează un dans de teatru de estradă, cu gesturi tot mai indecente, apoi valsează cu marioneta Dracului, punînd piedici celorlalte marionete, care dansează și ele. Totul este doar reveria Emmei; Toreadorul, cînd se va întoarce, nu va vedea nimic. Dansul crește în viteză.)

EMMA: Ce credeți voi?! Că doamna Bovary sînt eu?! Voi sînteți doamna Bovary, nemernicilor! Osîndiților! Șapte generații de prinți au ucis șapte generații de prințșori și viceversa... Vino-ncoace! *(Îi ia în brațe pe Drac.)* Tu ești doamna Bovary, drăguțule, cam tuciuriu, dar nostim! Ah, singurul spițer pe lume e amorul! El te face să ronțai ca pe o acadea capul iubitului. *(Smulge capul Prințului și-l aruncă jos.)* Ce credeți voi? *(Ciupește sforile marionetelor ca pe niște corzi de harfa.)* Ce

credeți voi, spînzuraților?! Că eu sînt eu? Voi sînteți doamna Bovary, singureilor! Ce să-i faci? Azi e sabbatul soțioarelor de spițeri! *(Trage de coadă marioneta Dracului.)* Hai la mine, măgărușule! Uite ce codîrlău! Dum-ne-zeu a mu-rit! Și te propun pentru postul lui! Asta am citit-o undeva. Unde? E bine să citești, atîrnaților, dar e mai bine să-ți vezi de treabă! *(Cîntă.)* Pe un umăr de băiat / Am citit fiind tatuat / Singurul spițer-e amorul / Bei ce-ți dă și faci omorul. Să vină îngerașul! Să mă încoroneze! *(Din tavan coboară îngerașul hidos; o încoronează.)* Așa! Și tu ești madam Bovăroaica, sforarule! *(Intră Toreadorul, o caută cu privirea în jur.)* Aici sînt! *(Sare jos de pe scenă și cortina cade peste scena păpușilor.)*

TOREADORUL: Ce facem acum?

EMMA: Plecăm, ce să facem!

TOREADORUL: Asta am înțeles, dar...

EMMA: Ai înțeles și tu ceva? Ce spui? De-a mirării! Pe urmă, vei fi al meu. Și vei lupta în arenă ca să mă păstrezi așa cum sînt: frumoasă, elegantă și deșteaptă.

TOREADORUL: Și cît o să dureze asta?

EMMA *(îi pune degetul în piept)*: Pînă cînd un taur mai ager îți va băga un corn în mațe! Din acel moment obligațiile tale față de mine vor înceta.

TOREADORUL: Pînă mor!

EMMA: Nu te mai tîngui! Intri în case de oameni; îi omori cu spada și tot tu plîngi.

TOREADORUL: Nu! Mîine vorbim! Să vină lumea!

Să povestesc tot ce-ai făcut în noaptea asta, asasină ce ești!

EMMA: Vezi să nu te creadă cineva!

TOREADORUL: Nu poate fi mai rău la ocnă decât cu tine în lume. Mai bine fug singur.

EMMA: Ce păcat că nu mergi la teatru! A i fi aflat ce bucurie este pentru oricine să fugă împreună cu altcineva, după ce a făcut dreptate.

TOREADORUL: Cum, dreptate?

EMMA: M-ai eliberat de plictiseala acestui loc și de tirania înțeleptului meu bărbat. Ai ucis pentru mine. Perfect! Fii cavaler pînă la capăt! Nu?

TOREADORUL: Pari să uiți de-a bineleacine la înjunghiat de fapt.

EMMA: Hai, nu te-mpiedica de amănunte. Cum vrei să fii erou, dacă te ocupi de toate mărunțișurile?

TOREADORUL: Nu mă mișc și pace!

EMMA: Vrei la ocnă?

TOREADORUL: Tu o să ajungi acolo, pentru crima ta.

EMMA: Nici pomeneală! Dar mai am o soluție: să-l înlocuiești pe Charles: îți razi mustața și gata. Pe el îl îngropăm în grădină. Nimeni nu va observa. Aveți cam aceeași înălțime, hainele ți se vor potrivi...

TOREADORUL: Dar prietenii?

EMMA: Nu avea prieteni. Nimeni nu l-a privit cu atenție pe acest om. Nici măcar eu. Doar că va trebui să mergi des la teatru, ca să nu dai de bănuț.

TOREADORUL: Nu se poate! Nu mă pot preface.

EMMA: Atunci, alege: plecarea, ocnă, sau... Repede. Nu ai altă cale.

TOREADORUL: Bine, talpa-iadului, să mergem.

EMMA: Haide!

TOREADORUL: Cum, așa? N-ai bagaj e, nu-ți iei nimic?

EMMA: Ce-ai vrea să iau? Portretul răposatului? Am câteva lucruri într-un cufăraș. Îi iau și mergem.

TOREADORUL: Vrei să spui că totul era pregătit? Știai c-o să vin și că o să arunci asupra-mi crima ta?

EMMA: Nu. De ani de zile cufărașul stă pregătit. Nu știam cum.

TOREADORUL: Ce monstru!

EMMA (*la dintr-un colț cufărașul*): Să nu-ți treacă prin cap să mă omori dacă o să fim singuri. Știu să ți-o iau înainte.

TOREADORUL: Acum e totuna! Fac ce spui. A pus dracul stăpînire pe mine.

EMMA (*a luat cufărașul, e gata de plecare*): Nu-ți uita spada!

TOREADORUL: Nu mă mai ating de ea.

EMMA: Prostii! Cum o să-ți cîștigi gloria, dacă nu luptînd? Ca să nu mai zic de bani.

TOREADORUL: E spurcată.

EMMA: Recunosc - bărbatu-meu era mai puțin pur decât un taur. Totuși, o s-o iei! (*Scoate spada din pieptul lui Charles, o șterge pe ziar și o întinde Toreadorului, care o ia cu scîrbă.*) Acum, hai!

TOREADORUL: Nu merg!

EMMA (*scoate spada și o șterge pe ziar*): Haide! America de Sud, arena coridelor, ne așteaptă.

TOREADORUL: Nu voi să știu de America dumitale!

EMMA: Cît m-am chinat să te scap, cîtă fantezie am cheltuit, și dentist m-am făcut... Acum, să mergem!

TOREADORUL: Doamne! Ce-am lăsat în urmă!
EMMA: Nu-ți face griji! în târgul ăsta, de mult se sim-
țea nevoia unui mare scandal, a unei crime. Am
făcut foarte bine: un subiect de vorbă timp de
un an.

*(Iese, urmată de Toreador. După ce ușa s-a închis în
urma lor, se ridică iar cortina pe scena păpușilor.)*

REGELE-PĂPUȘĂ: Al dracului mă doare, / Vreau ca
să mi-o scoată! / Ce n-am pus...
DRACUL-PĂPUȘĂ: Degeaba, dacă-i vătămată!
REGELE-PĂPUȘĂ: Știi s-o scoți? Mi-o scoate!
PRINȚUL-PĂPUȘĂ: Pe nerăsuflăte!
REGELE-PĂPUȘĂ: Ce n-am pus!
PRINȚUL-PĂPUȘĂ: Dezleagă!
REGELE-PĂPUȘĂ: Ce să mai dezleg?
DRACUL-PĂPUȘĂ: Doamne, azi, pe robu-ți / Ca eu
să-l culeg!
REGELE-PĂPUȘĂ: Știi s-o scoți?
PRINȚUL-PĂPUȘĂ: Îndată! Zici că te-a ciupit / Un
țînțar de unde nici nu te-ai gândit.
REGELE-PĂPUȘĂ: Ah, mă doare-al dracu'!
DRACUL-PĂPUȘĂ: Bine că mă strigi!
REGELE-PĂPUȘĂ: Scoate-mi-o mai iute!
PRINȚUL-PĂPUȘĂ: Iute! Nu-ți fă griji! *(Îl spintecă
pe Rege cu spada și curge din el rumegușul.)*
DRACUL-PĂPUȘĂ *(scormonește în pieptul Regelui
și scoate o inimă mare de lemn vopsit):* Când e
vătămată / Scoate-ți-o pe dată / Când e vătămată
/ Scoate-ți-o îndată!

*(Regele-Păpușă zace cu sforile moi, Dracul Păpușă
iese mușcînd din inimă. Din tavan coboară îngerașul
hidos, care-l încoronează iar pe Prinț, în sunetul
fanfarelor. În salon, de subpînză, iese domnul Bovary
și aplaudă, în picioare.)*

III

(Scena reprezintă același salon. Mobilele au fost însă lipite de pereți pentru a face loc balerinilor care se vor produce. Momentul de balet va fi scurt și pe o muzică foarte accesibilă, dar nu prea recentă.

Regele-balerin și Regina vor dansa eliberați, senzuali, fericiți că sînt în sfîrșit singuri, după moartea Regelui - Tatăl Prințului. Ansamblul va dansa în jurul lor, afară de Prințul-Balerin și de Prințesa-Balerină care vor sta nemișcați în poză mîhnită. Apoi, aceștia din urmă vor dansa, sugerînd alungarea Prințesei la mînăstire. În sfîrșit, Prințul-Balerin va dansa cu o sabie în mînă și-i va ucide pe toți ceilalți. Urmat de suita lui de Diavoli va apărea Lucifer (sau Dracul-Balerin), care va lua în stăpînire sufletele criminalilor regali. Diavolii îi vor transporta pe cei doi în culise, iar Prințul, singur în scenă, va fi încoronat de o lumină divină, provenită din tavan. Întuneric. Se va aprinde repede lumina și vor intra, sosiți înfrigurați de la spectacol, Charles și Emma Bovary.)

CHARLES: Frig a mai fost! Vrei să faci un ceai?

EMMA: Imediat, iubitele! *(Iese, între timp Charles aduce în centru o măsuță și două fotolii, se așează, citește un ziar; Emma reîntră.)* Sper că n-a durat prea mult! *(Toarnă ceaiul.)*

CHARLES *(lasă ziarul)*: Ce zici de balet?

EMMA: Ce să zic...

CHARLES: Frumos și plin de substanță.

EMMA: Da, iubitele...

CHARLES: Regele a fost în rol, păcat că tinerii aceia au cam stricat solemnitatea scenei finale.

EMMA: Așa este.

CHARLES: În schimb, orchestra a fost sărăcăcioasă. Ar trebui să vorbesc la comitet, să deschidem o subscripție. Să luăm mai multe instrumente, să mai angajăm niște cîntăreți...

EMMA: Neapărat.

CHARLES: Nu prea se lasă dumnealor convinși: Sînt tari în machiaverlîcuri, dar cînd e vorba de artă, habar n-au. Le-am zis-o în față.

EMMA: Foarte bine!

CHARLES: Ce-i cu tine astă seară?

EMMA: Nimic. Ce să fie?

CHARLES: Tot ce spui este: da, foarte bine, așa este!

EMMA: Și nu-i bine?

CHARLES: Adică eu nu mai pot să discut cu tine? N-am voie să-mi spun o părere?

EMMA: Ba da, dragul meu.

CHARLES: Da - ba da - da - ba da! Asta-i discuție? Adică tu nu spui nimic! *(Se ridică.)* Ei, drăcie! Nu ți-a plăcut baletul?

EMMA: Cum să nu!

CHARLES: Ei bine, mie nu mi-a plăcut deloc. *(Se plimbă nervos)* O porcărie! Și era imoral! Așa să știi dumneata! Imoral! Ar trebui să se interzică!

EMMA: Chiar mîine ar trebui.

CHARLES: Emma, cu tine se petrece ceva! Ce-i în mîntea ta? Ți-a plăcut sau nu baletul?

EMMA: Nu.

CHARLES: De ce?

EMMA: A fost imoral.

CHARLES: Totuși, mie mi-au plăcut foarte mult soliștii.
EMMA: Și mie.
CHARLES: Termină! Ești insuportabilă! Ce dracu'! N-ai pic de personalitate!
EMMA: Am crezut că-i bine să te aprob.
CHARLES: Adică tu nu ai nici o părere a ta? De ce?
EMMA: Tu ești bărbat.
CHARLES: Și ce?
EMMA: Ești soțul meu.
CHARLES: Și asta e un motiv să te porți așa? Ca o oaie? Nu vrei să discutăm? Să aflăm adevărul? Nu ai chef să mă contrazici?
EMMA: Nu.
CHARLES: Cum e posibil? Ce vom face în felul ăsta?
EMMA: Facem ce vrei tu, dragul meu.
CHARLES: Dracu' să mă ia dacă pricep ceva din mofturile astea. Și pe tine, la fel.
EMMA: Da. Cum zici tu.
CHARLES: Altădată te enervai când înjuram.
EMMA: E dreptul tău.
CHARLES: Mai du-te naibii! (*Iese și trîntește ușa dinspre celelalte încăperi; în același moment se aud bătăi în ușa de la intrare, Emma deschide; în prag Mefisto.*)
MEFISTO: Pot să intru? (*Intră, e un slăbănog îmbrăcat în frac.*)
EMMA: Cine ești dumneata?
MEFISTO (*stă pe fotoliu, pune spada, aceeași din primele acte, lângă el, acum se observă că este Ion din partea I și Toreadorul din partea a II-a*): Pot să stau?
EMMA: Te rog! Dar cine ești?

MEFISTO: Eu? Mefisto. Dracul, Lucifer... Poți să-mi spui Luci!
EMMA: Să-l chem pe soțul meu...
MEFISTO: A, nu! Nu-i nevoie. Lasă-l să se odihnească. Va face o călătorie lungă.
EMMA: Unde?
MEFISTO: Departe.
EMMA: Nu cred.
MEFISTO: Dacă-ți zic! I se va tăia capul.
EMMA: Cine i-l va tăia?
MEFISTO: O femeie.
EMMA: Și de ce ai venit aici? (*îi toarnă ceai.*)
MEFISTO: Fără zahăr, mulțumesc! Am zis să stau pe-aproape. El m-a chemat. Îți amintești?
EMMA: Și vii totdeauna când te cheamă cineva?
MEFISTO: Totdeauna. Chiar în mai multe părți deodată.
EMMA (*bate din palme, încîntată*): Extraordinar! înseamnă că ești tare.
MEFISTO: Foarte tare.
EMMA: Poți îndeplini și dorințe?
MEFISTO: Cum să nu! Ce-ți dorești acum?
EMMA: Să merg la un bal.
MEFISTO: Știam eu! Domnul Bovary ăsta al tău te duce doar la piese proaste și la baletе răsuflate. (*Face un gest, începe muzica, intră balerinii, care dansează perechi; în mijloc dansează Emma și Mefisto, doar un minut, apoi balerinii ies, muzica se oprește.*)
EMMA (*cade în fotoliu*): Uf! Am obosit! Cred că am dansat ore în șir! Dar știi că dansezi bine? Pășești foarte ușor.
MEFISTO: Păi, înțelegi... din cauza copitei despicate.

EMMA: Așa-i! Aproape că uitasem.
MEFISTO: Nu face nimic. Mai ai vreo dorință?
EMMA: Mă gândesc pînă încălzesc ceaiul.
MEFISTO: Dar e fierbinte! Abia acum un minut l-ai turnat!
EMMA: Și-atunci, balul?
MEFISTO: E nițel mai complicat de explicat.
Oricum, ceaiul e bun. *(Bea.)*
EMMA: Ce să-ți cer... ce să-ți cer?
MEFISTO: Pînă te gîndești, o să-ți cer eu puțină miere. Ai?
EMMA: Imediat *(Iese și revine cu un borcan de miere, dar îmbrăcată în altă rochie, splendidă, de care nici nu-și dă seama c-opoartă.)* Uite...
MEFISTO: Mulțumesc. Poți să te uiți în oglindă...
EMMA *(se vede)*: Vai! Ce minune! Cum ai ghicit ce-mi doream!
MEFISTO: Am eu niște metode...
EMMA: Și, spune, este adevărat că astăzi Charles...
MEFISTO: Mda. E pe listă. Îți pare rău? N-aș crede.
EMMA: Îl iei cu tine?
MEFISTO: Nu. Se ocupă de el băieții, astea-s mărunțișuri.
EMMA: Te rog să-mi explici ceva: de ce nu mi-e frică de tine?
MEFISTO: Pentru că mă așteptai. De cîte ori ți-ai contrazis bărbatul?
EMMA: Niciodată!
MEFISTO: De cîte ori ai visat că-l ucizi?
EMMA: Aproape în fiecare noapte.
MEFISTO: Păi vezi? N-ai de ce să te temi. Mai bine spune-mi ce-ți mai dorești. Nu ocoli nimic.
EMMA: Nimic?

MEFISTO: Cîtă vreme pot să-ți ghicesc gîndurile, pudoarea mi se pare inutilă, ce zici? *(Mefisto se ridică și o îmbrățișează pe Emma; întuneric, cîteva secunde sclipirile unui stroboscop; apoi, cînd se aprinde lumina, Mefisto și Emma stau liniștiți în fotolii și beau ceaiul.)*
EMMA: Deci, mi-am vîndut sufletul ție.
MEFISTO: Vîndut? L-ai oferit, așa cum l-ai fi oferit oricărui muritor. De cînd aștepti asta?
EMMA: Și totuși... Ce-mi ceri în schimb?
MEFISTO: Un mic serviciu, deloc neplăcut pentru tine. *(Fără să se ridice din fotoliu, îi întinde spada.)* Mă simt cam obosit...
EMMA: Tu, obosit?
MEFISTO: E un fel de a spune. Nu vreau să intervin direct...
EMMA: Foarte bine. *(Ia hotărîtă spada și iese, în timp ce pe ușa cealaltă vin de-afară doi tineri în costume de balerini negre.)*
MEFISTO: Numai un minut!
EMMA *(revine, șterge natural spada cu ziarul)*: S-a făcut.
MEFISTO: Uite, băieții ăștia se vor ocupa de rest. *(Le face semn, ei se duc pe ușa indicată.)* Te-ai gîndit la ce vei povesti mîine?
EMMA: Nu știu nimic! A dispărut...
MEFISTO: Nu uita: colaboratorii mei se ocupă numai de partea, să-i zicem spirituală, a problemei. Amănuntele de ordin material nu-i privesc.
EMMA: Adică? înseamnă să fiu spînzurată.
MEFISTO: Voiam doar să spun ca nu mai poți rămîne aici. Cred că trebuie să mergi cu mine.

EMMA: Acolo?
MEFISTO: Nu... Deocamdată în alt oraș, sub alt nume...
EMMA: Și-o să vii să mă vezi?
MEFISTO: Sigur că da.
EMMA: Atunci e bine. Când pornim?
MEFISTO: Când o cânta cocoșul. E vreun cocoș prin vecini?
EMMA: Este aici, alături.
MEFISTO: Foarte bine. Acum să ne terminăm ceaiul. Spada poți să mi-o dai, că nu-ți mai trebuie. *(O ia.)*
EMMA: Acum o să plecăm?
MEFISTO: Ar cam fi timpul.
EMMA: Să-mi iau bagajul. Am un cufaraș pregătit pentru călătorii neprevăzute.
MEFISTO: N-o să fie nevoie. Doar nu crezi că o să călătorim cu poștalionul.
EMMA: Zău? Dar cum?
MEFISTO: O să ne grăbim foarte tare.

(Ies împreună.)

(După ieșirea Emmei cu Mefisto, muzica; pe scenă revin balerini, care încep un număr de music-hall. După mai multe măsurii, fac loc să vină dinspre fundal Mefisto; Emma și Charles. Ei avansează dansînd, Emma îi ține pe amîndoi de braț. Fac figuri de dans ca un trio profesionist, pe muzica tot mai rapidă. În final, cei doi o ridică pe Emma, muzica tace și toți înțepenesc precum în finalul unui număr de revistă.)

(întuneric.)

IV

(Același salon din primele trei părți, numai că mobila și decorațiunile sînt de sfîrșit de secol XX. Charles Bovary, cu o ceașcă de ceai în mînă, se uită la televizor. Soneria.)

CHARLES: Intră! E deschis.
EMMA *(Intrînd, aruncînd geanta pe jos)*: Of! Numai suport! Orașul ăsta o să mă-nnebunească!
CHARLES: Zău?
EMMA: Ce-ți pasă! Să lucrez și eu la cinci minute de casă!
CHARLES: Am și văzut un film pînă ai venit tu.
EMMA: De unde film, la ora asta?
CHARLES: Am lăsat aseară programat să-l înregistreze și acum l-am văzut.
EMMA: O să mă uit și eu mai spre seară.
CHARLES: Nu te supăra, dar vreau să trag meciul.
EMMA: Iar meci?
CHARLES: Ce-i rău în asta?
EMMA: Măcar de te-ai pricepe la fotbal!
CHARLES: Eu mă uit pentru spectacol în sine. Este de mare interes; ca sociologie, vorbesc.
EMMA: Mi-e greață de sociologia ta. Citești tot felul de prostii, citești toate ziarele, vezi toate emisiunile, care de care mai demente, și nu pricepi nimic.
CHARLES: Ai văzut tu că nu pricep?
EMMA: Văd mereu. Nici măcar afîta lucru nu scrie în studiile alea insipide: că trebuie să-ți lași nevasta să vadă și ea un film.

CHARLES: Nu era nimic de capul lui.
EMMA: Las' că-ți știu eu gusturile.
CHARLES: Poftim. Asta-i caseta. Ai jumătate de oră ca să-l vezi.
EMMA: Pe sărite? Mersi!
CHARLES: Dacă-ți spun că nu-i nimic! O poveste vulgară cu un tip care are complexe și se duce la un psihanalist, de fapt la o psihanalistă.
EMMA (*iși toarnă ceai*): Așa...
CHARLES: Și ea îi studiază subconștientul și ajunge la concluzia că suferă de o psihoză din cauză că, pe când era mic, asistase la uciderea lui taică-su de către unchi-su.
EMMA: Cum adică?
CHARLES: Așa, bine! Și tipul face investigații și descoperă că într-adevăr taică-su nu-i cel adevărat, care a murit când era tânăr, iar cel pe care îl crede tată este de fapt fratele mai tânăr al lui taică-su, care se iubea încă de atunci cu mama lui.
EMMA (*interesată*): Și?
CHARLES: Și chestia devine previzibilă: tipul o ia din scurt pe maică-sa, care nu-i mărturisește, dar el își dă seama de adevăr, așa că hotărăște să-i omoare pe amândoi, ca să scape de obsesie.
EMMA: Care amândoi?
CHARLES: Pe maică-sa și pe falsul tată. Dar psihanalistă, care se-ndrăgostise de el între timp, vrea să-l oprească.
EMMA: Păi e destul de interesant.
CHARLES: Nu prea. Urmează o cursă cu mașinile: care ajunge primul.
EMMA: Și cine câștigă?

CHARLES: Nimeni. Maică-sa are o criză de conștiință și-l omoară pe amantul ei, apoi se sinucide. Ei ajung deodată acolo, dar când intră îi găsesc pe ăia morți.
EMMA: Și el o ia de nevastă pe psihanalistă?
CHARLES: Nu reiese clar, dar așa s-ar părea.
EMMA: Cam prost, ai dreptate...
CHARLES: Când îți spun...
EMMA: Și dacă era bun, la fel procedai.
CHARLES: Te rog, fără procese de intenție.
EMMA: Eu îți propun să recunoști. Nu mă înțelegi.
CHARLES: Ba te înțeleg foarte bine!
EMMA: Ba nu. Știi ceva? Hai să terminăm cercul ăsta și să divorțăm.
CHARLES: Nu vorbi aiurea!
EMMA: Zău, Charles, n-are nici un rost! Așa o să fim liberi amândoi să vedem ce ne place, când ne place...
CHARLES: Nu pricep obsesia asta morbidă! E a patruzecua oară când mă bați la cap cu divorțul. Ți se pare că nu ești în rîndul lumii dacă n-ai divorțat măcar o dată?
EMMA: Ție ți se pare că gîndești? Că uitîndu-te toată ziua la filme și făcînd clasificări și judecări de valoare, după sociologie și alte popularizări pe care le citești de-a valma, ești un înțelept care descifrează, mă rog, mersul epocii?
CHARLES: Da, mi se pare.
EMMA: Atunci înseamnă că ești mai bun decît mine, și eu cu un om care suferă de asemenea dereglări nu stau. Clar?
CHARLES: În loc să stai, să fii statornică în lumea asta alienată...

EMMA: Ba te rog să lași frazele astea, învățate din broșurile tale stupide. Nu vezi că ești ridicol?
CHARLES: Chiar nu se poate să nu ne certăm?
EMMA: Nu ți se pare că e singurul motiv pentru care mai sîntem împreună?
CHARLES: Știi ce... Dacă ai chef să mă terorizezi, eu mă refugiez în baie. Nu ies decît la meci.
EMMA: Nu se poate vorbi cu tine.
CHARLES: Ba da. Însă nu în felul în care vorbești tu. (*Iese*)
EMMA (*nervoasă, dă drumul la film, derulează înainte și înapoi plictisită, apoi închide; își toarnă ceva într-un pahar. Soneria; ea se duce și deschide; intră Electricianul, același cu Ion, Toreadorul și Mefisto*): Ce doriți?
ELECTRICIANUL: Sînteți doamna Bovary?
EMMA: Eu sînt.
ELECTRICIANUL: Ați reclamat o defecțiune la instalația de iluminat?
EMMA: Poate, soțul meu... Nu știu...
ELECTRICIANUL (*scotocește în servietă*): Dar totul merge bine?
EMMA: Nu știu precis. Cred că da.
ELECTRICIANUL: Atunci... (*Scoate brusc din servietă un pistol*): Nu te mișca! Vorbește încet. Unde-i bărbatu-tău?
EMMA: În baie.
HOȚUL: Stai jos! Scoate chestiile alea de pe mîini.
EMMA: Care? .
HOȚUL: Nu face pe proasta! Inelele, brățările.
EMMA (*le pune pe masă*): Ia-le.
HOȚUL: Păi, le iau! (*Le bagă în buzunar.*)

EMMA: Altceva tot n-ai de luat. Doar ceva de băut, dacă vrei.
HOȚUL: Bună idee! Ia toamnă-mi tu, că eu (*ironic*) am mîinile ocupate...
EMMA: (*se duce și umple un pahar*): Pofțim (*i-l aruncă în față, apoi îl lovește și-l dezarmează, apucă ea pistolul.*) Mîinile sus! Sus! Am făcut și karate, să știi! Sînt o femeie modernă! Charles!
HOȚUL: Fie-ți milă! Muream de foame! Nu mă turna!
EMMA: Charles! Vino repede!
HOȚUL: Lasă-mă să plec...
EMMA: Nu te mișca, mizerabile (*Strigă.*) Charles!
CHARLES (*apare în halat de baie.*) Ce-i? A și început meciul?
EMMA: Acum începe! (*îl împușcă pe Charles, apoi îl țintește pe Hoț.*) Ți-a plăcut? Asasinule!
HOȚUL: Ce-i asta?
EMMA: Nimic! L-ai împușcat și apoi te-ai sinucis. O.K.?
EU: Eu? Tu!
EMMA: Ce zici? Pe pistol se vor găsi amprentele tale.
HOȚUL: Fie-ți milă, cucoană!
EMMA: Las' că am văzut destule filme! (*Trage și-l omoară și pe Hoț*). S-a rezolvat! (*Șterge cu o batistă pistolul, îl pune în mîna Hoțului etc., scenă tipică de film polițist, cînd totul e gata ia telefonul și formează un număr. Brusc întuneric; imediat, apoi lumină; același decor, pe masă fotografia îndoliată a lui Charles, au trecut, se vede, mai multe zile. În fotoliu, Emma își țipilește unghiile. Se aude soneria, Emma își*

rectifică ținuta, aranjează câteva obiecte, apoi deschide, intră un bărbat - același cu Ion, Toreadorul, Hoțul etc. care-i oferă un mare buchet de flori.)

BĂRBATUL: Omagiile mele!

EMMA: în frac?! Vai, câtă eleganță! Credeam că nu se mai obișnuiește!

BĂRBATUL: Cum să nu? E un prilej special...

EMMA: Știți... mă gândeam că n-am făcut o impresie prea bună...

BĂRBATUL: Cum se poate?

EMMA: Știți, anunțul meu... Adevărul e că, deși am ținut mult la bietul meu soț, mă simt foarte singură.

BĂRBATUL: Înțeleg perfect.

EMMA: V-am explicat la telefon... poate să pară ciudat că la scurtă vreme... dar sîntem oameni moderni... și...

BĂRBATUL: Desigur, la viteza în care trăim totul se justifică. Aveți toată înțelegerea mea. Și compasiunea!

EMMA: E afît de greu... Nici nu mai pot dormi... Ce n-am luat?

BĂRBATUL: Ce să luați?! Cum știți, desigur, singurul spițer bun de ceva pe lume e amorul.

EMMA: Cît de romantic!

BĂRBATUL: Știu că este dificil să n-ai măcar cu cine să te cerți...

EMMA: Exact!

BĂRBATUL: O ceartă absurdă, cu argumente slabe: "Pentru că de aia!", ori "Așa vreau eu, na!" Am dreptate?

EMMA: Perfect!

BĂRBATUL: Să vii seara de la teatru, să te cerți pentru piesă ori să-ți scoți partenerul din sărite, fiind mereu de acord cu tot ce spune...

EMMA: Cît de bine știți toate astea!

BĂRBATUL: Să fii gata să ucizi pentru un fleac: de pildă, dacă o femeie poate sau nu să fie toreador. Să vezi baletе răsuflate și să citești știri de senzație împreună cu...

EMMA: Tocmai asta vreau!

BĂRBATUL (*îi ia mîinile*): Să te enervezi pe faptul că bea ceaiul fără să te suspecteze că l-ai otrăvit. Să-ți vină să fugi în lume cu un ocaș... Nu?

EMMA: Da! Da! Ești fermecător.

BĂRBATUL: Am experiență. Știu ce minunat este să te plictisești, să vrei să mergi la baluri la care nu vei merge, dar să te duci în schimb la teatre de păpuși ori alte spectacole grotești, cu regi și prinți care se spintecă între ei...

EMMA (*cu capul pe umărul lui*): Spune...

BĂRBATUL: Știu cît de bine este să visezi că ești posedată de diavol și cît de minunat să crezi, tot datorită celuilalt, că tu nu mai ești tu. Că intri în pielea lor, sau ei într-a ta.

EMMA: Da, ai dreptate:

BĂRBATUL: Să le strigi: Nu eu sînt... Cum te numești?

EMMA: Emma Bovary.

BĂRBATUL: Așa! Deci să le strigi: nu eu sînt doamna Bovary, osîndiților! Toate astea pentru că de fapt nu ești singură, nu?

EMMA: Promite-mi că-mi oferi toate aceste bucurii!

BĂRBATUL: îți promit! Chiar și pe aceea de a mă ucide din când în când. De plictiseală, de ură, de milă, din capriciu!

EMMA (*tulburată rău*): De a te... De a te ucide? Cum așa?

BĂRBATUL (*sare în picioare*): Așa. Pur și simplu! (*Scoate de undeva spada și i-o oferă, ținând-o de lamă, ca ea să apuce minerul*) Ia-o!

EMMA: Dar...

BĂRBATUL: De ce nu? Șapte generații de prinți au ucis șapte generații de prințesori! E rîndul tău. Așa-i la teatru.

EMMA: Cum?

BĂRBATUL: Ca-n viață! Nu uita că nu tu ești doamna Bovary! Ei sînt! Ei! Ceilalți... Ocașii, prinții, vecinii bolnavi de dinți și spectatorii ăia de colo, care or să ne foarfece peste un ceas în fața unei cești de ceai!

EMMA (*ia spada*): Ce ciudățenii spui... Și-mi dai și spada asta...

BĂRBATUL: E bine să fii înarmată. Când ceilalți toți sînt, ai nevoie și tu de ceva tăios...

EMMA: Mda... Să fii înarmat și lumea agitată s-o învingi luptînd! Parcă am citit asta undeva...

BĂRBATUL: Fii sigură!

EMMA: Nu ți-e teamă?

BĂRBATUL: Mărturisesc că nu-mi este.

EMMA: Deloc? Nici tu n-ai imaginație.

BĂRBATUL: Te știi în stare. Dar frica nu se numără printre însușirile mele.

EMMA: Atunci înseamnă că... Știi prea multe. Da. Să te văd mai bine...

BĂRBATUL: Privește-mă. Chiar nu m-ai recunoscut?

EMMA (*se aruncă de gîtul lui, lăsîndspada să cadă*): Mefisto!

MEFISTO: Eu! Nu m-ai uitat?

EMMA: Pe tine? Cum așa fi putut să te uit! Dar ce proastă am fost că nu te-am recunoscut de la început! Ia s-aud: m-ai mințit sau nu adineauri?

MEFISTO: Nu mint niciodată. Micile dezavantaje ale eternității.

EMMA: Deci, tu ești tot doamna Bovary?

MEFISTO: Evident.

EMMA: Atunci nu mi-e rușine de nimic.

MEFISTO: De ce să-ți fie?

EMMA: Păi, c-am ucis, c-am furat... că te-am chemat.

MEFISTO: M-ai chemat! Uite-mă!

EMMA: Dansezi la fel de bine?

MEFISTO: Exact ca totdeauna.

EMMA: Nimic nu s-a schimbat! Ce bine-mi pare! Știi că eu tot visez mereu baluri? Nici măcar asta nu s-a schimbat. Cred că datorită ție. Așa e?

MEFISTO: Nici vorbă, eu n-am nici un amestec.

EMMA: Oricum, mă bucur să te revăd. Ce vom face?

MEFISTO: Păi, totul de la capăt!

EMMA: Zău? Atunci, am nevoie de sabie!

MEFISTO: Ți-o las. A fost a ta de la început, de când eu eram un simplu actor distribuit în rolul prințului.

EMMA: Ai jucat formidabil toate rolurile alea. Cred că nu te supără complimentele?

MEFISTO: Deloc.

EMMA: Ei bine, am fost impresionată.

MEFISTO: Mulțumesc (*îi sărută mîna.*) La revedere, doamnă Bovary! Ai fost și tu fantastică!

EMMA: Ei, am făcut și eu cum am crezut că-i mai

bine. Mai mult cu fraze adunate de prin cărți,
noi nu prea avem personalitate.
MEFISTO: Hm, e bine să citești...
EMMA: Dar mai bine să-ți vezi de treabă!
(*Rîd amîndoi.*)
MEFISTO: Acum chiar plec. Noapte bună!

(*întuneric și sclipirile stroboscopului, cînd se
aprinde lumina Mefisto a dispărut; în schimb, în locul
lui, se află în scenă Charles, a cărui fotografie nu mai
este pe masă.*)

EMMA: Vrei ceai?

CHARLES: Da, dragă! Avem nevoie amîndoi. Piesa
asta a fost o mare aiureală. Tu ai înțeles ceva?

EMMA: Știu și eu... Cred că da.

CHARLES (*bea ceai*): Da... așa, și eu pot spune cîte
ceva, dar dracii ăia care tot apăreau și toate
uciderile alea... Mai-mai să mă tem să-mi beau
ceaiul.

EMMA: Chiar așa? Te lași influențat? (*Rîd amîndoi.*)

CHARLES: Știi ce nu mi-a plăcut? Titlul!

EMMA: Ca să-ți spun foarte sincer, eu nici nu mai
știu cum îi zicea.

CHARLES: Cui? Piesei?

EMMA: îhî!

CHARLES: Stai să văd exact în program. (*Răsfoiește.*)

Aha! (*Sacadat.*) Doamna Bovary sînt ceilalți!

EMMA: Ceilalți?

CHARLES (*ridică din umeri*): Uite-așa! Ceilalți!

întuneric •

CLEOPATRA A ȘAPTEA

PERSOANELE:

- *Caius Iulius Cezar*
- *Cleopatra a Șaptea*
- *Marc Antoniu*

LOCUL ȘI TIMPUL

*Reședința Cleopatrei, la Roma; începutul lui Martie
anul 44 înainte de Hristos.*

Cleopatra doarme. Cezar intră nervos. Văzînd-o că doarme, vrea să se retragă discret dar Cleopatra se trezește și-l strigă.

CLEOPATRA: Bătrîne domn!

CEZAR (*speriat*): Ăăăă? Ăă! Ce?!

CLEOPATRA: Bătrîne domn, nu fugi!

CEZAR: Da' ce crezi tu, fă! Toată ziua: "Bătrîne domn"! Așa vorbești cu mine? Care te-am făcut regină? Dacă sînt așa bătrîn de ce ai mai venit după mine la Roma?

CLEOPATRA: Am glumit. Nu te supăra. Îți crește tensiunea.

CEZAR: Așa se glumește? M-ai speriat. De asta o să-mi crească tensiunea.

CLEOPATRA: Numai atît? Tensiunea?

CEZAR: Lasă prostiile. Uite cum îmi bate inima!

CLEOPATRA: Ești sperios. De fapt tu m-ai speriat, trezindu-mă brusc.

CEZAR: Sigur că sînt. Orice împărat este sperios.
Orice împărat este o țintă!

CLEOPATRA: Orice dictator.

CEZAR (*cam senil*): Orice împărat este un dictator,
orice dictator este o țintă...

CLEOPATRA: Deci, orice împărat...

CEZAR: ...Este o țintă.

CLEOPATRA: Bravos! Raționezi admirabil!

CEZAR: Mai du-te naibii. N-am nici o consolare de la tine!

CLEOPATRA: Ba cum să n-ai. Vino aici! În pat!

CEZAR (*se urcă lîngă ea în pat*): Ce bine e la căldură!
De unde oi fi emanînd tu atîta căldură?

CLEOPATRA: Soarele tropicului. Îl port cu mine.

CEZAR: Tare bine! Afară e atât de frig.
CLEOPATRA: Ce să-i faci? Iarnă! Nici idele lui Marte n-au venit.
CEZAR: Degeaba ara modificat calendarul.
CLEOPATRA: Ce calendar?
CEZAR: Păi nu știi că am făcut o reformă a calendarului? Calendarul iulian!
CLEOPATRA: Și ce? Mișcarea astrilor e aceeași. Noi, egiptenii, o știam încă de când Romulus și Remus ai voștri se jucau în țărână. Dar așa sînteți voi, romanii! Civilizațiile recente sînt superficiale. Credeți că puteți rezolva ceva prin măsuri administrative.
CEZAR: Administrația e totul! Fără ea nu se poate evolua.
CLEOPATRA: Scîrț! Tu chiar ai impresia că Imperiul Roman a evoluat.
CEZAR: N-am impresia. Ba dimpotrivă. Dar administrația e atât de bună încît un neavizat are impresia copleșitoare de evoluție. Și mai ales e plăcut să vorbești despre o administrație fără egal.
CLEOPATRA: Demagog bătrîn!
CEZAR: Iar începi?
CLEOPATRA: Ți-am spus-o cu dragoste. Hai, vino mai aproape.
CEZAR: Oh, ai rămas o copilă zburdalnică. Oare de ce nu m-oi fi păstrat și eu atât de tînăr!
CLEOPATRA: Pentru că te-ai apucat să-ți scrii memoriile.
CEZAR: Ce cald e aicea la tine! Faci focul?
CLEOPATRA: Niciodată. Simplă căldură biologică.
CEZAR: Fantastic. E un dar genetic. Și, că veni vorba, de ce voi, egiptenele aveți sîinii atât de mari?

CLEOPATRA: Obraznicule! E ereditar. Toate regiunile din dinastia mea s-au sinucis lăsîndu-se mușcate de sîn, de vipere.
CEZAR: Numai de vipere? Hm?
CLEOPATRA: În final, da. Hai, încetează.
CEZAR: Hm... A cîta Cleopatră ești tu?
CLEOPATRA: A șaptea. Cleopatra a Șaptea.
CEZAR: Și celelalte șase?
CLEOPATRA: Sînt mummii de mult. Aparțin istoriei. Sînt cam obscure, recunosc, sarcofagele lor au ajuns prin muzee de mîna a doua.
CEZAR: Vezi, ăsta-i atu-ul tău. Intrînd în contact cu o mare civilizație vei înfrunta secolele. Nimeni nu va mai ști că ești doar a șaptea dintre Cleopatre. Poate doar specialiștii. Ceilalți, spunînd Cleopatra, se vor gîndi automat la tine.
CLEOPATRA: Și la tine.
CEZAR: Ești amabilă. Da, și la mine. Trebuie să recunoști că fără mine ai fi fost o simplă a șaptea, alungată de fratele tău, Ptolemeu al XH-lea. A VII-a! Al XH-lea! Sînt numere prea mari pentru istorie. Aduc a cai de curse.
CLEOPATRA: Măgarule!
CEZAR: Vorbeam despre cai.
CLEOPATRA: În timp ce Caius Iulius Cezar va rămîne unic! Nu?
CEZAR: Păi să știi dumneata!
CLEOPATRA: O fi... Hai, vino mai aproape.
CEZAR: Vin. *(Se dă mai aproape, dar se sperie de ceva și sare-n sus.)* Ajutor! Complot! *(De sub pătură sare o pisică - miorlăie.)* Oho! Păzea! Și tu, Brutus?
CLEOPATRA: Potolește-te, dragă!

CEZAR: înapoi! Vrei tu Olimpul să-l iei de gît?
CLEOPATRA: Exagerezi, e doar o pisică. (*Miorlăit*).
CEZAR: Pisică? Ha! Ce pisică?
CLEOPATRA: Pisica templului. Am luat-o din Egipt.
CEZAR: Și de unde era să știu eu că e doar o pisică.
CLEOPATRA: Cu stress-ul ăsta n-o mai duci mult.
Te sperii de o biată pisică? Trebuie să iei niște calmante.
CEZAR: Nu-mi plac pisicile !
CLEOPATRA: Mie îmi plac.
CEZAR: Părul lor, înghițit în somn, se depune în plămîni. Cancer curat.
CLEOPATRA: Eu cred că în pisica asta sălășluiește sufletul stră-stră-bunicei mele!
CEZAR: Și ce manie-i asta să dormi cu stră-străbunică-ta în pat? Dacă erau niscăi conjurați?
CLEOPATRA: în patul meu?
CEZAR: în pat... sub pat... eu știu unde se pitesc ăștia? Roma toată e un complot. Pîndesc să mă omoare! Noi, împărații, sîntem mereu în pericol! N-ai văzut ce i-au făcut lui Kennedy? Și el era doar președinte! Nici pînă azi, și sîntem, vorba aia, în 44 înainte de Hristos, nu se știe cine l-a ucis.
CLEOPATRA: Și vrei ca în cazul tău istoria să consemneze exact cine ți-a făcut de petrecanie?
CEZAR: Ce-mi pasă, cîtă vreme voi fi mort? Dar zi-ceam așa, ca principiu.
CLEOPATRA: Ai pomenit de Brutus.
CEZAR: Și el e împotriva mea. Pînă-și el! Toți sînt contra. Toți pînă la unul.
CLEOPATRA: Cum așa? Chiar și Antoniu?

CEZAR: Și el! Crezi oare că-i **mai** breaz? De cînd vi-sează să te reguleze, parcă-l văd mereu ascuns în dormitorul meu cu un pumnal în mînă.
CLEOPATRA: Ești nedrept. Antoniu te iubește.
CEZAR: Mă iubește pe dracu?! Poate pe tine. Pe mine se prefăce că mă iubește. Parcă-l văd asigurîndu-mi funeralii naționale și-apoi grăbindu-se să ia puterea. Și pe tine o să te ia!
CLEOPATRA: Ești prăpăstios!
CEZAR: Parcă-I aud:"Venit-am să-l îngrop pe Cezar, nu slavă să-i aduc!" Porcul!
CLEOPATRA: Nu vorbi așa. Antoniu este un tînăr nobil!
CEZAR: Ce să spun! Tu nu vezi cum stă treaba? Dacă mă omoară gașca lui Brutus, Antoniu o să-i fugărească în numele memoriei mele pe complotiști. Dacă va fi invers - viceversa! Deci cine mă omoară, a pierdut.
CLEOPATRA: Interesant!
CEZAR: De aia mai sînt în viață. De nu, de mult mă curățau.
CLEOPATRA: Deci tu le-ai potrivit așa.
CEZAR: Dar cine? Nu trebuia să mă apăr? De aia am lăsat prin testament fiecărui cetățean roman cîte 75 de drahme.
CLEOPATRA: Cam puțin cu inflația asta.
CEZAR: Mă rog... Nu era cazul să fac risipă. E destul ca la citirea testamentului să-l sfirtece pe ucigaș. Asta o știu și Antoniu și Brutus. •
CLEOPATRA: Dacă o știu, de ce-ți mai este frică ?
CEZAR: Pentru că nu te poți baza pe ei cînd e vorba de raționament. Socoteala mea ar da rezultate dacă ei ar gîndi! Dar cine să gîndească?

Brutus? E un barbar. Casca? Un anarhist fanatic. Cassius? Criminal de drept comun. I-am văzut dosarul cu ochii mei. Trebonius? Decius? Mă întreb dacă atunci când se va scrie o piesă despre mine se va găsi cineva să catadicsească să joace rolul lor... Obscuri, draga mea, fatalmente anonimi. A trecut careva dintre ei Rubiconul? Aș!

CLEOPATRA: Nu te mai lauda atât. Brutus e un om cu școală.

CEZAR: Spoială! Un semidoct! Un mațe-fripte. Scîrța-scîrța pe hîrtie. Am auzit că bea pe veresie și seara se gătește frumos și umblă după vestele plebeilor.

CLEOPATRA: E fiul tău.

CEZAR: E fiul meu, dar adoptiv. Un mitoman. O să se convingă singur că m-a omorît din dragoste, ba o să-i convingă și pe alții. Și nici alții nu-s mai cu moț. Octavian...

CLEOPATRA: Și asta ți-e nepot.

CEZAR: Da, numai nepotism și pile. Republica e o cloacă. Numai interese!

CLEOPATRA: Tu o conduci.

CEZAR: Vreau s-o conduc. Dar ea nu se lasă. Octavian ar introduce o dinastie numai ca să fie el împărat. El și Antoniu or să se bată pe moștenirea mea, ascultă ce-ți spun! Și-or să se mai bată pe ceva!

CLEOPATRA: Pentru ce?

CEZAR: Pentru fundul ăsta fălos de egipteană. Celelalte șase Cleopatre erau la fel de bune dinspre partea asta?

CLEOPATRA: Cele mai multe. Oricum, încearcă să nu te lași ucis. N-am chef să fiu iară pradă de război.

CEZAR: Ești nerecunoscătoare. Cum? Eu te-am transformat în pradă de război? Nu ți-am redat coroana? N-ai toate onorurile?

CLEOPATRA: Care onoruri? Sînt amanta ta oficială. Nu fac decît să întrețin iluzia că nu ești un boșorog. Ar trebui să mă plătești din fonduri de propagandă.

CEZAR: Eu? Boșorog?

CLEOPATRA: Astîmpără-te, că nu mă convingi.

CEZAR: Am 55 de ani!

CLEOPATRA: Asta spuneam și eu! Ai 55 de ani!

CEZAR: Ți se pare mult?

CLEOPATRA: Vîrsta medie actuală: 56 și trei luni. Ai putea să-mi fii tată...

CEZAR: Cîți tați nu-și violează fiicele?! A trebuit să dau legi aspre.

CLEOPATRA: Ajunge. Mă gîdili. Discutăm ceva serios. Era vorba, în fond, despre asasinarea ta. Dacă și în mijlocul unui asemenea subiect te apucă elanuri d-astea, înseamnă că ai început să te ramolești!

CEZAR: Vine, vine primăvara! Acuși sînt idele lui Marte!

CLEOPATRA: Mă faci să cred că ai intrat în anul morții.

CEZAR: Poate în deceniul morții. Și nici măcar. O să te mai hărțuiesc multă vreme. Ce n-ar da Antoniu să fie în locul meu. Mi-a și făcut o aluzie.

CLEOPATRA: Serios?

CEZAR: Serios! Dar nu cumva te-nfîlnești cu el în secret?

CLEOPATRA: Sigur că nu. De altfel serviciile tale de informații ți-ar fi spus. Numai de asta-s bune.

CEZAR: Așa e. Când o fi să mă apere, parcă văd c-o să mă vîndă. Lui Brutus sau lui Antoniu? Iată întrebarea.

CLEOPATRA: Azi ești pesimist.

CEZAR: Am semne rele. Și-nevastă-mea visează mereu urît.

CLEOPATRA: Prostii...

CEZAR: Mereu zice să nu ies din casă. După ea nici la Senat n-ar trebui să mă duc.

CLEOPATRA: Vrea să vii mai rar pe aici, știu eu.

CEZAR: Nu e geloasă.

CLEOPATRA: Nu. E zgîrcită. Crede că îmi dai prea mulți bani. Parcă n-ar avea ce mânca.

CEZAR: îngrijorarea ei mă înduioșează. Tu ești prea cinică.

CLEOPATRA: Eu sînt regină!

CEZAR: O să fie și ea. Mă încoronez eu!

CLEOPATRA: Eu sînt regină ereditară, e o diferență!

CEZAR: Dragă, marile tale calități nu sînt legate de noblețea ta. Aș zice că dimpotrivă.

CLEOPATRA: Satirule!

CEZAR: Satir-satir, dar ți-am redat regatul. Ai ajuns pe tron cu intervenția unor puteri străine. Păi e frumos? E drept? Îți dai seama că mucosul ăla de frati-tu și-o fi făcut un partid naționalist?

CLEOPATRA: Mă doare în cot.

CEZAR: Cît trăiesc eu te doare. Cît nu... cine știe...? Va trebui să te măriți cu bruta de Brutus sau cu ipocritul de Antoniu.

CLEOPATRA: Ce-i drept, nimeni nu poate fi ca tine.

CEZAR: Asta ziceam și eu. Și pe urmă, cînd începe să te preocupe posteritatea. Hmm... E un fel de-a recunoaște că nu mai ai viitor.

CLEOPATRA: Ba mai ai.

CEZAR: Nu mă pot sustrage.

CLEOPATRA: Ba poți. încă poți...

CEZAR: Deci recunoști și tu. încă mai pot.
(*Se dă la ea.*)

CLEOPATRA: Oho! Ești neînfricat.

CEZAR: Mai degrabă optimist. Mă voi comporta ca un împărat.

CLEOPATRA: Mai bine ca un soldat de trupă.

CEZAR: Fie cum vrei. (*Un mieunat, prelung.*) Oh, zei! Stră-străbunică-ta cere afară!

CLEOPATRA: (*deschide, închide ușa*): Acum a ieșit... Așa e cu pisicile... Fără ea m-aș simți singură la Roma.

CEZAR: Bine, dar nu sînt eu?

CLEOPATRA: Tu? Aici tu ești mai degrabă un mit. Asta nu ține de cald unei femei. Și-apoi ai și tu defectele tale. De la tribuna Senatului nu se văd la fel de bine...

CEZAR: Ei... înțelege și tu... situația politică dificilă.

CLEOPATRA: Tocmai! Niciodată nu pot face abstracție de situația politică. Nici măcar în pat. Diplomația ta se resimte atît de tare în gesturile erotice încît simt că nu faci dragoste ci că, mai degrabă, închei un tratat.

CEZAR: Ești și tu regină...
CLEOPATRA: Acolo, în Sahara, lucrurile sînt mai directe... Și pentru tine e prea tîrziu să-ți mai revii.
CEZAR: Vrei să spui că nu sînt un bărbat adevărat!?
CLEOPATRA: Oh, ba da! Faci tot ce se așteaptă de la tine. Ba cred că modelul tău e răspîndit în mase. Orice soldat face amor la fel ca Iulius Cezar! E un model! Atît. O modă ambițioasă.
CEZAR: O să ajungi să mă inhibi... N-a fost destul pisica?
CLEOPATRA: Aș! Tu și inhibiție!? Nu e prevăzută în regulamentul de ordine al cazărmii. In fine... hai în pat...
CEZAR: Biata Cleopatra... mereu îmi propun să fiu tandru... (*Bătăi în ușă.*)
CLEOPATRA: Cine-i acolo!
CEZAR: Nu deschide!
CLEOPATRA: Stai să vedem. Cine-i acolo?
VOCEA: Noi!
CLEOPATRA: Care voi?
VOCEA: Oștenii țării!
CLEOPATRA: Mă rog... și ce vreți?
VOCEA: Să știm dacă nu cumva Cezar e la tine.
CLEOPATRA: Și dacă-ar fi?
CEZAR: Nu! Spune că nu sînt!
VOCEA: Și dacă-ar fi, am vrea să-i vorbim.
CLEOPATRA: Mergeți mîine la Senat. E zi de audiențe.
VOCEA: Nu ne interesează o audiență. Vrem să-i spunem ceva neoficial.
CEZAR: Nu sînt aici!
CLEOPATRA: Nu e aici!
VOCEA: Cum ne convingem?

CLEOPATRA: Cuvîntul unei regine nu vi se pare suficient?
VOCEA: Depinde de regină.
CLEOPATRA: Ce vrei să spui?
VOCEA: Că o regină tăvălită în patul lui Cezar nu-i tocmai noblețea întruchipată.
CLEOPATRA: Așa?! Atunci aflați că Cezar tocmai a fost la mine...
CEZAR: ... Nu le spune!
CLEOPATRA: Și a plecat. Dar nu despre asta e vorba. Ci de respectul vostru față de voi înșivă. Halal romani! Bărbați! Păi, în Egipt, cînd cineva vrea să ucidă pe altul iese cu pieptul gol la drum și cu șiful în mîină. Care pe care! Da' voi, care vă credeți cuceritorii lumii, vă strîngeți cîte șapte nesimțiți cu paloșe, scuturi, pumnale, să hărtăniți un biet bătrîn. Păi, nu vă este pe la nas?! Vreți să domniți voi! Și-n loc să dați dovadă de curaj, umblați noaptea să scotociți alcovuri. Rușine! Paiateilor!
VOCEA: Cucoană...
CLEOPATRA: Ce cucoană? Las'că vă trag eu un blestem... Blestemul faraonilor, care prinde totdeauna cînd e lună plină. Taman ca azi.
VOCEA: Cucoană, nu ne blestema!
CLEOPATRA: Lașilor! Vă e frică și de umbra voastră pe luna plină. Las' că vă zic eu blestemul. Prinde și prin ușă! "Usca-vi-s-ar să se usuce... precum pe creangă mugurul..."
VOCEA: Stimată doamnă...
CLEOPATRA: Și coaiele să crape în două și ca păstaia de sulcină...
VOCEA: Majestate....

CLEOPATRA: Ați văzut cum v-a venit mintea la cap?
Așa se vorbește?

VOCEA: Iartă-ne, dar teamă mi-a fost că plebea rege
și-a ales pe Cezar. Și voiam să-l întrebăm chiar
pe el dacă-i adevărat...

CLEOPATRA: Bine, să admitem. Dar vă spun direct
de la sursă că nu-i adevărat. Și-acum, duceți-vă.
Și aveți grijă să nu vă uitați la luna plină printre
picioare că e bucluc. Așa spun bătrânii...

VOCEA: Mulțumim... Noapte bună

CLEOPATRA: Auzi, neisprăviții! Zău că mi-e silă de
curajoșii bărbați romani. Atacă numai în
bandă.

CEZAR: Țasta e un principiu militar: superioritatea
numerică, surpriza și camuflajul asigură
victoria. Eu l-am enunțat!

CLEOPATRA: Adică să ataci noaptea, pe neașteptate
și în gașcă? Dar asta seamănă mai mult a
tîlhărie.

CEZAR: Păi, draga mea, altfel cum crezi tu că s-ar fi
întins imperiul petrei continente? Galia! Britania!
Egiptul! Ehei! Și într-o zi o să ocup eu și Dacia
Felix, că Burebista ăla mă cam enervează.

CLEOPATRA: Metodele astea mă scîrbesc.

CEZAR: Treaba ta. Dar au prins rădăcini. N-ai văzut
că tinerii le aplică și ei cu sfințenie.
Deocamdată însă trebuie să-mi exprim
recunoștința. Mi-ai salvat viața!

CLEOPATRA: Să nu mai vorbim despre asta... Tot
eu îți rămîn datoare.

CEZAR: Ai fost drăguță. Țștia erau în stare să mă
omoare. Mi s-a părut că recunosc vocea lui
Cassius.

CLEOPATRA: El o fi fost? ^

CEZAR: Mai mult ca sigur. În preajma mea doresc
doar oameni grași, cu fețe lucitoare, care
noaptea dorm neîntorși. Cassius ăsta arată cam
sfrijit. Gîndește mult. Nu-mi plac astfel de
oameni!

CLEOPATRA: E totuși nobil, e virtuos, bogat...

CEZAR: O, dac-ar fi mai gras! Dar slab cum e...
Citește mult, observă mult și tace, amante
n-are, muzică n-ascultă... Nimic nu este mai
periculos decît cel care-n loc de desfătări
se-mbată cu ambiții. îl bag în mă-sa!

CLEOPATRA: Nu zic... duci o viață periculoasă.

CEZAR: La Roma sînt mai în pericol ca oriunde.
Măcar pe cîmpul de luptă inamicul vine din
față.

CLEOPATRA: Știi ce m-am gîndit, Cezărică? De ce
nu renunți tu la toată bulibășeala asta. Ești la
vîrsta cînd oamenii se retrag. Republica îți va
da o pensie confortabilă. Ne retragem pe malul
mării. Aici sau în Egipt, unde vrei.

CEZAR: Și nevastă-mea?

CLEOPATRA: O luăm și pe ea. Am auzit că gătește
admirabil.

CEZAR: Să renunț la politică?

CLEOPATRA: De ce nu? Ai 55 de ani, nevastă vir-
tuoasă, amantă voluptoasă. Ce-ți mai trebuie?
Orgoliul militar ți l-ai satisfăcut, slavă
domnului.

CEZAR: M-am obișnuit cu politica, m-am deprins să
lupt. O să mă plictisesc îngrozitor. Și ce-o să
zică lumea? Un bărbat ca mine să ajungă la
pescuit de guvizi, ca ultimul turist?

CLEOPATRA: Ce contează ce zice lumea! Dacă te interesa părerea celorlalți trebuia să nu cucerești Egiptul. Or ție nu ți-a păsat niciodată. Așa va fi și acum. Lasă-l pe Brutus, Octavian, Antoniu și pe ceilalți derbedei să se bată pentru putere. Sînt tineri, ambițioși. Altfel prevăd c-ai să sfîrșești rău.

CEZAR: Ca și tine...

CLEOPATRA: Eh, eu o să mă descurc. Antoniu mă place. Nici Brutus nu-i de lepădat, dar cred că face dragoste ca un plebeu. Dacă iese el, o să-l accept.

CEZAR: Ce ipocrită!

CLEOPATRA: Nu degeaba familia mea a adorat pisicile. Toată arta e să cazi în picioare. În schimb, voi, romanii, ați inventat broasca țestoasă. E simbolul vostru. E greu s-o întorci cu labela în sus, dar - odată întoarsă - s-a terminat! Ai de gînd să ajungi să zaci pe carapace?!

CEZAR: Cleopatra! Un om ca mine nu poate dezerta pur și simplu ca să se ducă la pescuit! Asta se potrivește unui președinte american, dar pînă s-o descoperi America o să mai curgă apă pe Tibru.

CLEOPATRA: Se potrivește oricui n-are orgoliul peste limita normală.

CEZAR: Am mers prea departe. Prea sus. Nu pot părăsi puterea fără să mă încoronez.

CLEOPATRA: Ce prostie! Cînd ai atîția adversari? Mai bine te apuci de table. Te sfătuiesc spre binele tău: Eu voi cădea, cum ți-am spus, în picioare!

CEZAR: Nevastă-mea nu m-ar ierta.

CLEOPATRA: În secret și ea ar vrea să renunți.

CEZAR: Te va urî și mai tare.

CLEOPATRA: Nu cred. Vom trăi modest. Soțiile sînt geloase din zgîrcenie!

CEZAR: Nu mă îndemni la glorie?

CLEOPATRA: Și eu am renunțat la tronul meu. Sînt regină doar cu numele. În timpul ăsta, administrația voastră excesivă distruge toată metafizica noastră. Praful se va alege de tot ce preoții au ascuns cu grijă mii de ani. Roma? O civilizație recentă și brutală! Crtezianism! Dosare! Regulamente! Dar nu mă plîng, nu mă plîng! Uite. Accept. Să fiu metresa ta într-o metropolă ostilă.

CEZAR: E altceva. Roma e în ascensiune. Nu pot dezerta.

CLEOPATRA: Oricum va veni declinul.

CEZAR: Cine știe cînd...

CLEOPATRA: Și-atunci, de ce nu?

CEZAR: Am obligații.

CLEOPATRA: Față de cine?

CEZAR: Poporul roman! Latina gintă!

CLEOPATRA: Poporul nu știe dacă trăiește momente de ascensiune sau declin. Asta o stabilesc mult mai tîrziu istoricii. Și de obicei se înșeală!

CEZAR: Oh, nu-mi spune! Mă tem de ei!

CLEOPATRA: Ar fi mai cu folos să te temi de Brutus.

CEZAR: Și de el mă tem.

CLEOPATRA: Sau de Antoniu.

CEZAR: Și de el.

CLEOPATRA: Atonei de ce nu ne retragem?

CEZAR: Tot de teamă. Mi-e frică să nu fiu judecat greșit.

CLEOPATRA: Vîrsta te face șovăitor.
CEZAR: Poate.
CLEOPATRA: Ții să te încoronezi.
CEZAR: Voința poporului.
CLEOPATRA: Pe dracu'. E voința ta. Absurd!
CEZAR: Ba nu...! O să mă fac și oficial ceea ce sînt de fapt.
CLEOPATRA: Ce?
CEZAR: Părinte al patriei!
CLEOPATRA: Poți fi și fără investitură oficială. Ți se va potrivi în curînd porecla de bunic al patriei. Dacă te mai lasă ăștia nespintecat.
CEZAR: Ești nesuferită. (*Un miorlăit sinistru.*) Ce-i asta!
CLEOPATRA: Pisica. Și-a făcut nevoile și vrea în casă. (*Deschide ușa. O închide.*)
CEZAR: încuie bine.
CLEOPATRA: Nu vezi că ești cu nervii la pămînt?
CEZAR: Oi fi. Dar gonește turbăciunea asta. Nu-mi place să se frece de mine.
CLEOPATRA: Stră-străbunica mea a fost o înțeleaptă.
CEZAR: Mie-mi plac femeile mai tinere.
CLEOPATRA: O chema tot Cleopatra. Obișnuia să spună: "Feriți-mă, zei, de lei, că de șoareci nu mă tem".
CEZAR: Grozav dicton. Ai apucat-o?
CLEOPATRA: Sigur. La noi, femeile nasc la 15 ani. Mi-o amintesc destul de bine.
CEZAR: Deci aș putea să fiu stră-bunic.
CLEOPATRA: Da. Și după aceea să te prefaci într-un motan negru, mare și plicticos.
CEZAR: Te plictisesc, deci?

CLEOPATRA: Acum nu. Doar dacă ai fi motan. Dar sper să trăiești mult și bine. Dacă m-ai asculta să te retragi!
CEZAR: Voi chibzui.
CLEOPATRA: Cel mai prost răspuns!
CEZAR: De ce?
CLEOPATRA: Lipsa spontaneității e un mare rău.
CEZAR: Și-așa destinul e în mîna zeilor...
CLEOPATRA: Ei, aș... Spune mai bine că ești încrezut și nu vrei să lași puterea, deși ți-e frică. Treaba ta.
CEZAR: Poate că vreau, dar nu pot... Instinctul de cîrmuitor...
CLEOPATRA: La tine ține loc de instinct sexual, se pare.
CEZAR: Nu zău. (*Se hîrjonesc o vreme.*)
CLEOPATRA: Ai obosit?
CEZAR: Puțin. Uite ce-am hotărît! Mai am să pun niște lucruri la punct. Dacă mai rezist pînă la nonele lui aprilie, e în regulă, mă retrag. Și-așa, acum e prea devreme pentru mers pe litoral.
CLEOPATRA: Ce bine! O să fie totul în regulă. Dar pînă atunci păzește-te. Și mergi mai rar pe la Senat.
CEZAR: Bine. Rar la Senat și des la tine. (*Muzică orientală de ambianță.*)
CLEOPATRA: Antoniu! Ai adormit, somnorosule?
ANTONIU: Hîm...
CLEOPATRA: Antoniu, știi ce mă gîndeam?
ANTONIU: Ăăă?

CLEOPATRA: Ce-ar fi să plecăm. Să renunțăm la tron, la Egipt, la toate astea. Zău așa! Politica te obosește... Nu vezi ce adormit ești? Și pe urmă într-o zi o să ne trezim cu Octavian peste noi. Ce rost are să te încăpăținezi? Vrei tu să domnești aici?

ANTONIU: îhî!

CLEOPATRA: Și speri că vei cuceri puterea și la Roma?

ANTONIU: îhî!

CLEOPATRA: Ești nebun, dragă! Cum o să cucerești ceva cînd toată ziua stai în pat cu mine? Nu vezi ce-a mai rămas din elocvența ta? Hai, zău. Putem sta așa și ca persoane particulare. *(Se aude un miorlăit, apoi un mieunat furios.)* Ce-ai cu el? Ce te-a apucat? Se poate să te porți așa cu un animal? Voi, romanii, sînteți îngrozitori. Nu iubiți pisicile.

ANTONIU: îhî!

CLEOPATRA: Dar știi de cine îmi amintește motanul ăsta? Eh? Ia uită-te la el, cu cine seamănă? N-ai pic de imaginație! Cu Cezar! Ia te uită la el! Știi ce-ar fi nostim? Ca în el să locuiască sufletul bietului Cezar.

ANTONIU: Hîm!

CLEOPATRA: El m-ar fi ascultat. Dacă mai avea timp s-ar fi retras. Ascultă-mă și tu și hai s-o ștergem pînă nu e tîrziu.

ANTONIU: îhî.

CLEOPATRA: Ce bine. Săptămîna viitoare? OK, iar ți-e lene. Iar o să amîni și o să ne pomenim cu Octavian aici!

(Mieunat prelung al motanului - muzica finală.)

PESCĂRUȘUL DIN LIVADA DE VIȘINI

PERSOANELE

UNCHIUL VANIA

NORA

GROPARUL

PREFECTUL

ZOE

NIKOLAI VASILIEVICI

UN POLIȚIST

O SERVITOARE

In spatele unei reședințe la țară, peluza și apoi, spre fundal, o terasă la care se ajunge urcînd cîteva trepte. Pe terasă, mobilier din pai, în fața unor uși care dau spre salon. In plan apropiat, în mijlocul peluzei, un gropar sapă. Unchiul Vania iese din casă, îl privește consternat din prag.

VANIA: Hei! A cui e groapa asta, omule!?

GROPARUL: E a mea, domnule!

VANIA: A ta să fie dacă stai în ea.

GROPARUL: Păi e a mea dac-o sap.

VANIA: Da'n mijlocul peluzei mele? E culmea! Ia te rog s-o astupi.

GROPARUL: Nu pot. Că-i a domnișoarei!

VANIA: Ce domnișoară, te-ai turbat?! *(Spre casă.)*
Nora!!

NORA *(a ieșit pe terasă)*: Da, unchiule!

VANIA: Vino, te rog! Dar, doamne-iartă-mă! Doar n-ai pus să-ți sape groapa... Ce-s ideile astea bizare?

NORA *(se apropie, rîzînd)*: Vai, dragă unchiule, dar nu e groapă.

VANIA *(s-a înmuiat)*: Da' ce-i, mă rog.

NORA *(chicotind)*: Va fi piscină! Voiam să-mi fac piscină.

VANIA: Nu zău! Aici? În mijlocul peluzei? Ai stricat iarba, gazonul meu englezesc. Ce piscină?

NORA: Te rog! Dac-ai ști ce mult îmi doresc să văd marea. Și poate n-o voi vedea niciodată...
Măcar o piscină...

VANIA: Zău, Nora, că aiurită mai ești. Crezi că groapa-i totul? De unde ciment, de unde faianță? De unde apă, la urma urmei?

NORA: Te rog! Vom găsi noi.
 GROPARUL: Păi sigur. Principalul e totuși groapa.
 VANIA: Dumneata să nu te amesteci! Te sfătuiesc, fata mea, că dacă vreodată vom putea să ne permitem o piscină să n-o sapi cu groparul satului.
 NORA (*tipă*): Vai de mine! Groparul! Cum?
 GROPARUL: Nu mă știți, conia! Iomi-s. Da nu credeam că-i cineva să nu mă cunoască.
 NORA (*isterică*): Gonește-1, unchiule, gonește-1 de aici să nu-l văd.
 VANIA: Bine, bine. Nu te mai zbuciuma. (*îi dă groparului o hârtie.*) Uite. Ia-i și bea-i și să nu mai vii pe-aici.
 GROPARUL: Cît sînt toți vii la ce să vii?!
 VANIA: Hai-hai. Cu bine! (*Norei, care suspină pe umărul lui.*) Gata, s-a dus. Acum liniștește-te.
 GROPARUL: Mă duc, nene, mă duc. Da' uite ce-am găsit. (*Iipune în mîină un craniu de cîine și iese prin lateral.*)
 VANIA: Ce-i asta?
 NORA (*cu oroare*): Un cap de om?!
 GROPARUL (*ieșind*): De cîine. Țsta n-a fost clientul meu.
 VANIA (*cu capul în mîină*): Vai, bietul Lord! Of, ce mai cîine a fost! Primul la fugă. Ogar englezesc, Nora. Ceva rar!
 NORA (*cam speriată, dar curiosă*): Țsta a fost un ogar?
 VANIA: A fost la vremea lui, săracu'. L-am îngropat în grădină și poftim, cum a ajuns. Eh, uite-așa pățim toți.
 NORA: Ba să lași gîndurile negre! Uite ce zi frumoasă.

VANIA: Mda. Și totuși vara e pe sfîrșite.
 NORA: Nici vorbă! (*Se așază pe treptele terasei.*)
 VANIA: Ridică-te. Ai să răcești.
 NORA: Dar e cald! E vară, nu vezi? Tu nu simți ceva în aer?
 VANIA: Nu, ce să simt?
 NORA: O briză. Parcă marea ar fi aici, aproape... Ce-ai rămas cu capul ăla în mîină? Vino încoace.
 VANIA (*vine după ce a aruncat în groapă capul cîinelui*): Vin, dar tot nu simt nimic. (*Stă pe trepte și el, mai departe de Nora.*)
 NORA: E un aer sărat, cu stropi de apă în el. Zău că parc-am fi la mare.
 VANIA: Da' știu că ai imaginație! Marea e la mii de verste de aici. Iar tu nici n-ai văzut-o decît în litografii. Darămite să știi cum miroase!
 NORA (*cu răsfăț*): Ba știu! Am citit multe despre ea!
 •VANIA: Citești prea mult. Citim prea mult... și pe urmă... ajungem nu mai știm...
 NORA: Nici lectura nu-ți mai place? Mie mi-e foarte dragă marea. Știi ce cred? Că eu sînt de fapt un pescăruș! Nu rîde ca un unchi bătrîn și prost! Aș vrea să fiu. Poate chiar sînt. (*Se ridică, face cîtevapiruetă mimîndzborul cu brațele.*) Îți dai seama că marea ar fi chiar dincolo de gard...
 VANIA (*așezat*): Ești visătoare rău. Semeni cu biata maică-ta... Tu ți-o mai aduci aminte?
 NORA: Deloc. De fapt tu ai fost... adică tu ești și acum mama mea. Nu rîde, că e serios! Doar mă crești de la cinci ani. Ție îți semăn!
 VANIA: De unde? Tu știi că nici măcar nu sîntem rude?

NORA: Ba ești unchiul meu. (*Rîde.*) Mă reneghi cumva?
VANIA: Nu te renegh, măcar că ești cam răutăcioasă uneori. Dar voiam să spun că nu sîntem rude de sînge.
NORA (*se așează pe trepte și se sprijină pe el*): Păi cum să fim? N-auzi că eu sînt un pescăruș?!
VANIA: Mi-e teamă că n-o să vedem noi marea...
NORA (*speriată*): Niciodată?
VANIA (*să n-o indispună*): Adică nu prea curînd... în provincia asta... somnolenți și amărîți cum sîntem...
NORA: Taci! Mă întristezi cade obicei! Eu simt aerul, ba aud și valurile, să știi tu! O să mergem la mare, tu în costum de ofițer, așa cum ai apărut prima dată la noi. Ce frumos erai!
VANIA: Zău? Îți aduci aminte? Dar aveai doar vreo patru ani! Îți amintești de venirea mea, dar de maică-ta nu!
NORA: Erai frumos! Să-ți mai pui într-o zi uniforma.
VANIA: Crezi că mă mai încape? Sînt cincisprezece ani de-atunci pe puțin. Aveam abia vreo 35 de ani și mă trecuseră în rezervă. Ehei... Ce siluetă aveam...
NORA: La ce armă erai?
VANIA: La artilerie. De, făcusem ceva școală.
NORA: Nu la marină? Păcat... Ar fi fost mai frumos. Ai fi fost și tu mai frumos.
VANIA: Ce mai... Acum sînt oricum un moșier oarecare. Retras și plictisit, care n-are nici o petrecere. Cel mult un *preference* cu prefectul.
NORA (*scandeață*): Pre-fec-tul! Pre-fe-rence! M-am săturat.
VANIA (*se ridică brusc*): Și eu, te asigur.

NORA (*tare*): Iar vine azi pe-aici?
VANIA (*mai tare*): Sigur că vine. Vine.
NORA (*tare*): Nu vreau să-l văd. Destul!
VANIA (*urlă de-a binelea*): Nu-l pot goni!
NORA (*se ridică, urlă formidabil*): Gonește-1!
VANIA (*coboară brusc tonul*): N-am, încotro, fetiço... N-am de-ales.
NORA (*aproape în șoptă*): Îi urăsc. Nevastă-sa l-a omorît pe primul ei bărbat ca să-l ia. Mi-a spus mie doctorul.
VANIA: Prostii! E o femeie cam energică, dar de treabă.
NORA (*încăpățînat*): Mi-a spus mie doctorul!
VANIA: Se poate să-ascuți toate bîrfelile?
NORA: Mi-a spus mie! (*Țipă.*) Doctorul mi-a spus!
VANIA: Am nevoie de el... și de nevastă-sa...
NORA: Da. Ca să-ți vîndă amărîta aia de livadă... Mare nevoie! Să stau la masă cu o asasină pentru cîțiva pomi, acolo.
VANIA (*o apucă de umeri*): Ascultă, Nora! Așa cum tu ai o idee fixă cu marea, așa am și eu o idee fixă cu livada. Ai priceput (*nu se lasă intrerupt*), ai înțeles? Pentru mine livada aia de vișini este un fel de ideal, un fel de vis, nu știu dacă poți concepe asta. O doresc de mult. (*Se depărtează vorbind.*) Acum sînt aproape bătrîn. Nu, nu... sînt! Mă simt bătrîn... Și vreau ca la primăvară să mă plimb prin livada înflorită. Să știu că este a mea. Te iau și pe tine. Să ne plimbăm împreună. Vrei?
NORA: Dacă vrei tu...
VANIA: Azi îi pun problema. Decisiv.
NORA: Cum adică?

VANIA (*posedat*): Eu, Prefectului! O să-1 iau de revere (*mimează*) și o să-i zic: Ascultă, stimabile! Dai livada sau nu?! O vreau, și-o plătesc! Dă-o 'ncoa!

NORA: Și dacă nu vrea?

VANIA: Trebuie să vrea!!

NORA (*răsfățată*): Și dacă nu poate?

VANIA (*fioros*): Trebuie să poată!!!

NORA (*speriată*): De ce?

VANIA: Pentru că altfel, mă-nțelegi...

NORA: Niciodată n-ai vorbit așa. Astea nu-s vorbele tale! Ce-ai pățit?

VANIA (*se dezmeticește*): Da... Ai dreptate... Iartă-mă și tu că sînt plictisit. Te supăr și pe tine. Nu știu ce mi-a venit.

NORA: Te-ai schimbat. Și totuși mie îmi plăci la fel de mult.

VANIA: Ești foarte drăguță că-mi spui asta. Totuși eu sînt afit de bătrîn încît compania mea nu poate să-ți facă plăcere.

NORA: Cum să nu. Și-apoi tu m-ai crescut de mică. Am fost un copil rău. Nu-i așa?

VANIA: Dimpotrivă.

NORA: Ba da, ba da! Ce groaznic trebuie să fi fost să ai grijă de un copil care nici nu era al tău. Și erai tînăr! De ce și-oi fi luat pe cap un copil străin?

VANIA: Cum poți spune că erai străină? Pentru mine ai fost...

NORA: Ești foarte bun și te iubesc foarte tare.

VANIA: Serios? (*în glumă*.) Dar sînt bătrîn.

NORA: Îți interzic să spui asta! Ești tînăr! Ești tînărul ofițer care poate să-mi facă elegant curte. (*Rîde*.) Ce zici?

VANIA (*îi sărută mîna*): Poate așteptam de mult să mi-o spui.

NORA: Așa! E foarte bine.

VANIA (*în rol*): Dacă vara viitoare îmi vei face favoarea de-a merge împreună la mare îți voi demonstra sentimentele mele.

NORA (*sejoacă*): Să vedem... Nu știu încă... (*Renunță la joc*.) Ești adorabil! (*Se agață de gîtul lui*.) Și mai ales mă vei duce la mare. Ai promis.

VANIA (*cam încurcat*): Păi, eu...

NORA: Ce fel de curtezan ești? Ai promis!

VANIA: Atunci... Dar întîi îmi voi cumpăra livada.

NORA: Sigur, o să fie romantic.

VANIA (*ascultă spre salon*): Uite c-au venit!

NORA: Să-i ia dracu!

(*Intră pe scenă, deci ies pe terasă, Zoe, soția prefectului, și apoi prefectul, îmbrăcați de vizită; crinolină și umbreluță, ea; melon, monoclu la vesta redingotei, baston, el; coboară spre grădină, se salută, politețuri*.)

VANIA: Ce bine c-ați venit, tocmai mi se făcuse dor de voi. Îi și spuneam Norei...

PREFECTUL: Da! Știi că era să nu venim?

ZOE (*Norei*): Am fostără cam indispuși, mașer, de la niște amărîte de ciuperci. Dumnealui zicea să nu venim. Dar eu nu mă pot lipsi de vizite. Să stau acolo toată ziua?!

VANIA: Ah, sigur, ar fi fost păcat și Norei îi era dor de dumneata, sărăcuța. (*Schimb de priviri complice cu Nora*.)

ZOE (*turuie*): Păi sigur, dragă, singure și ambetate în

aceste conace, plasate la distanțele astea de nici nu știi d-acasă când pleci, cum și dac-ajungi.

NORA (*cam de sus, încît Vania o temperează din ochi*): Eh, mai stai și singură. Mai citești, mai cînți la pian, nu?

PREFECTUL: Ei, bravos. Nu știi că Zoe nu e cu clavirul?

ZOE: Da. Și o revistă franțuzească n-am văzut de două luni, un fascicol de romanț, ceva... și nici astea, că dacă prinzi numărul șase, numărul următor e peste o lună și îți vine nouă, și opt abia peste altă lună și-uite-așa. Tu ce mai citești?

NORA: Eh, de-ale mele.

PREFECTUL: Mai bine de mine că n-am timp să mă plictisesc. Ba cu slujba, ba cu moșia. Au rămas o groază de cărți de la venerabilul, da' nici el nu le tăiase măcar și la mine slabă nădejde să le deschid. Așa, un jurnal... Mata ce mai zici că tot citești?

VANIA (*absent*): Vorbe, vorbe.

ZOE: D'apăi ce doamne-iartă-mă să citești dacă nu tot vorbe? (*FUozoafă de mahala.*) Vorbe p'o hîrtie. Da' aici ce-ați făcut, soro?

VANIA: Ah, o fantezie a Norei! A vrut să înceapă lucrările la piscină. Dar a trebuit să abandoneze.

PREFECTUL: Păi da. Că apă, de unde?

NORA: Nu-i nimic. O să merg la mare. O să mergem la vară, nu, unchiule?

VANIA: M-a făcut să promit!

ZOE (*înțepată*): Da' vezi că e cam departe. Și-ți trebuie bani, nu glumă! Eh!

VANIA (*temător că Nora s-a enervat*): Om găsi noi! Ce să facem...

PREFECTUL: Cam greu cu recolta asta, cam greu. Ai văzut rapița?

VANIA: Nu. Ce-i cu ea?

PREFECTUL: Rapița, moff! Nu mai merge, coane. Știi ce ne-ar trebui nouă?

ZOE: Da' mai lăsați-o ciorilor de politică. Nu facem un preferanțe?

NORA (*în timp ce restul se apropie de trepte pentru a se așeza pe terasă, în jurul mesei de grădină*): Pe mine să mă iertați... Mă duc s-o ajut să pregătească de ceai.

VANIA: Lasă că se descurcă și singură! Nu stai să-mi porți noroc?

NORA: Nu te supăra, dar mie jocul ăsta nu-mi place. (*Iese.*)

VANIA (*în timp ce s-au așezat și dă cărțile*): E puțin nervoasă, sărăcuța. Chiar sînt îngrijorat. Lipsa asta de schimbare mi-e teamă că-i slăbește nervii. Trebuie să fac imposibilul și să mergem într-o călătorie.

PREFECTUL (*în timp ce joacă*): De ce n-o măriți, domnule!?

ZOE: Zău așa! Eu aveam vreo nouăsprezece ani cînd m-am măritat cu venerabilul. (*Joacă.*)

VANIA: Ei, asta-i după cum o să vrea ea. Aici nici nu poate să cunoască tineri, să mai meargă și ea la un bal... Vezi, dacă nu cunoaștem nicăieri pe nimeni, n-avem o rudă s-o trimit într-un oraș mare.

ZOE: Să te gîndești oricum, domnu' Vania, că uite-acuși îi trece timpul și de...

VANIA: Sîntem cam rău cu finanțele... Știți dumneavoastră. Că am fi plecat de-aici.

PREFECTUL: Păi bine, dom'ne, dacă stai rău cu paralele, ce mă tot întrebai de livada mea? Nu de alta, dar mi-e teamă că nu prea tragi folos din ea.

VANIA: Dar n-o iau să trag foloase. O iau așa, pentru sufletul meu. Doar n-ai de gând să-mi ceri prea mult. Știu c-ai luat-o, să nu te superi, pe mai nimic.

ZOE: Da' nu crezi că facem afaceri pe seama dumitale! îmi pare rău! Numai că, orișicît...

VANIA: Eu sper să ne înțelegem. Dau câți vrei, dar...

PREFECTUL: Eu am o idee! Chiar îi spuneam lui Zoe, alaltăieri. Vezi matale... Fi-miu vitreg, adică băiatul venerabilului, pe care l-am adoptat...

ZOE: Știi că nu-i al meu, nici al lui, la amîndoi ne e cum ar veni fiu vitreg, așa că să nu crezi că am vreun interes!

PREFECTUL: Dar l-am înfiat, ea l-a crescut, e ca și-al nostru.

VANIA: Da, știu. Și ce-i cu el?

ZOE: Uite a ieșit și el avocat, are ceva avere de la taică-su... Mă gîndeam că el și Nora s-ar potrivi.

PREFECTUL: Și ar fi să rămîna totu în familie. El o s-o ducă în lume, stă la oraș... Băiat bun, să știi. Tînăr - tînăr, dar serios. Scrie și la gazete, mă rog...

VANIA: Nu știu ce să zic. O s-o întreb eu pe departe, că e sensibilă, o știți. Ea trebuie să hotărască.

ZOE: Las' că se hotărăște ea dac-o lămurești.

PREFECTUL: Eu zic să te gîndești și o să vezi că am dreptate.

VANIA: Vorbesc eu cu ea.

ZOE: Vorbește neapărat. Și acum hai să mai și jucăm că uite nici n-am băgat de seamă și-am aruncat birlicul de pomană.

VANIA: Lasă, coniță, că tot dumnealui cîștigă orice-am face noi.

PREFECTUL: Mă și pricep, domnu' Vania, mă și pricep. Așa, doar să am o goană nebună să pierd.

(Nora și o menajeră vin, string cărțile și pun serviciul de ceai, prăjiturile etc. Menajera se retrage, Nora își ia un scaun lângă Vania.)

NORA: Ai cîștigat, unchiule?

ZOE: Ei, aș! Nu știi că dacă jucăm cu dumnealui n-avem spor?

VANIA *{politicos}*: Domnul e un maestru, Nora. Eu n-am talent. Uite, de cînd joc cu el și nu învăț.

PREFECTUL: Ești mata modest.

VANIA: Nu-nu! Uite, să mă și achit, că pe urmă uităm.
(Îi dă niște bani pe care prefectul îi ia după ce-i respinge de formă.)

PREFECTUL: Da' lasă nene, că doar nu pentru bani jucăm. *(Îi bagă în buzunar.)* Mai ne trecem și noi timpul.

NORA: V-ați înțeles cu chestiunea livezii?

PREFECTUL: Mde, ne-am înțeles noi cumva.

VANIA: Îți povestesc eu în amănunt.

NORA: Vezi cum faci, că vreau să mergem și la mare. Nu ai uitat ce mi-ai promis?

VANIA: Cum să uit!

ZOE: Cum să uite, dragă! Îți spun eu că se aranjează!

PREFECTUL: Uite ce prăjitură bună! Să iei și tu rețetele de la duduia Nora.

ZOE: Știu și eu s-o fac pe asta. Dar așa ești dumneata.
(*Norei.*) Ține minte ce-ți spun: când te-i mărita,
toate prăjiturile o să i se pară lui bărbatu-tu mai
bune ca ale tale.

NORA: Norocul meu că n-am intenția să mă mărit.

PREFECTUL: Se poate?

NORA: Uite că se poate. Nu-i așa, unchiule? Cum o
să te las singur? Trebuie să rămîn cu tine.

VANIA (*schimbă vorba*): Nora, dar ceaiul ăsta are alt
gust ca de obicei!

NORA: Mai rău?

VANIA: Mai bun.

PREFECTUL: Foarte bun. Ce ziceți? Mai facem o
partidă?

VANIA: Cum să nu! Dacă doriți... Numai să cheme
Nora să strîngă aici, că n-avem loc să ne
desfășurăm.

(*Din casă apare un bărbat în uniformă de polițist,
salută.*)

VANIA: S-a întîmplat ceva?

POLIȚISTUL: Să trăiți, don prefect! A venit un domn
să vă caute. Zice că-i chestie gravă.

PREFECTUL: Și unde e?

POLIȚISTUL: La dumneavoastră acasă. N-a vrut să
vină cu mine.

PREFECTUL: Dracu' să-l ia! Că doar mai e pînă la
alegeri! Să ne iertați, noi mergem.

VANIA: îmi pare rău că ne despărțim.

ZOE: Și mie, da' las că trecem noi poimîine seară.

VANIA: Oricînd, cu plăcere.

(*Se salută. Prefectul, Zoe și Polițitul ies. Nora s-a dus
să se așeze pe trepte, cu spatele la Vania.*)

VANIA: Ți-am spus să nu mai stai pe scară. O să
te-mbolnăvești. Hai, vino aici, lîngă mine.

NORA: Nu vreau.

VANIA (*vine el și stă lîngă ea*): Nu ești deloc cumîn-
te.

NORA: Nici tu. Cum de-i suportî pe ăștia? Vin, joacă
amîndoi contra ta și-ți mai ciupesc și banii, se
invită singuri. Ba cred că el le și măsluiște
puțin.

VANIA: Nora, tu ești prea irascibilă. Mi-e teamă că
avea dreptate Zoe: poate ar trebui să te măriți,
să pleci de-aici, din pustietatea asta.

NORA: Ei, asta-i culmea! Mă gonești?

VANIA: Cum poți să spui așa ceva! Dar mă
gîndeam... Știi, mi-au făcut o aluzie la băiatul
ei...

NORA: Nu zău? Au venit să mă pețească! Auzi! Eu
cu nătărăul ăla.

VANIA: Totuși, e avocat... e un tip onorabil...

NORA: O fi, nu zic. Dar e tare prost. Și nu știe să se
poarte cu mine.

VANIA: Abia-l cunoști.

NORA: Ba-l știu. Ar face din mine o marionetă. Pă-
pușa lui. El își închipuie că o femeie n-are
personalitate. E sec la minte și se și crede. Vrea
să domine.

VANIA: E tînăr. Cînd o fi la casa lui...

NORA: Va face din ea o casă de păpuși! Nici nu mă
gîndesc. Mai e și agramat. I-am citit un articol.
Dar ție ce ți-a venit să mi-l propui? Vrei să
scapi de mine ca un tutore demodat din piesele
de teatru?

VANIA: Nora!

NORA: Glumesc. Să nu mai vorbim. Mai bine să ne închipuim că sîntem pe malul mării. Zău că aerul e sărat. (*Inspiră adînc.*) M-aș mărita, dar nu acum și eventual cu tine.

VANIA: Cu mine? Unchiul tău?

NORA: Prin alianță, nu uita. Sînt sigură că tu ai fi bun cu mine și n-ai face din mine o păpușă nesărată. Aș rămîne un pescăruș. (*Se ridică brusc și intră în casă. Vania se ridică și el surprins, vrea să o urmeze, dar din casă se aude muzică și Nora iese din nou, vine lîngă el.*) Nu mă inviți la dans?

VANIA: Ba da. Ce placă este asta?
(*Dansează împreună.*)

NORA: Una veche. De ce?

VANIA: Bănuiam că-i veche. Îmi amintește de tinerete.

NORA: Iar te alinți! (*Dansează, lumina a început pe ultimele replici să scadă, este apusul.*)

VANIA: S-a întunecat. Ți-e frig?

NORA: Deloc. Vreau să dansăm. E o vreme potrivită pentru declarații romantice. Ai curaj?

VANIA: Mă simt așa... nu știu cum să-ți spun... ca la teatru. Ca și cum noi am fi pe scenă și acolo ar fi spectatorii. (*Se oprește din dans.*)

NORA: Pentru că atunci, dacă m-ai săruta, ei ar începe să ne aplaude.

VANIA (*în glumă*): Nu sînt prea bătrîn pentru rol? Nu m-ar vorbi de rău în pauză?

NORA: Doar dacă-i lași s-aștepte!

(*Vania o sărută lung pe Nora, «ca la teatru». Lumina scade pînă la întuneric complet. Muzică.*)

II

Salonul casei prefectului. Zoe tricotează nervoasă într-un fotoliu. Prefectul se plimbă încă și mai nervos prin cameră.

ZOE: Crezi că dacă te-nvîrți așa o să vină mai repede?

PREFECTUL: Și tu? Toată ziua... (*Mimează croșetatul.*) Mă agasezi! Și p-ormă nici nu vreau să vină. De unde-ai scos-o!

ZOE: Ba vrei. Vrei să vină să se termine! Te-au destituit, după atîția ani... Ai fost mazeta lor și-acum, uite! Ce-oi fi zis? C-o să te faci ministru? Bravos, excelență! Le-ai cîntat în strună cu rizicul liniștii mele.

PREFECTUL: Nu m-a destituit nimeni.

ZOE: Nu, te-au înaintat! Halal să-ți fie!

PREFECTUL: Ce vrei, madam! N-ai cetit depeșă? E o situație de forță majoră și l-au adus pe asta, că nici nu știu cum îl cheamă...

ZOE: Să-l pună peste tine. O să fii... angajatul lui.

PREFECTUL: Și ce-ai vrea să faci?

ZOE (*înfînge andrelele în ghem*): Să lupți! Să sfîrteci! Nu să te lași moale ca un...

PREFECTUL: Ca un ce? Vezi, nu mă scoate din sărite.

ZOE: Să nu te fi lăsat.

PREFECTUL: Să fi luptat cu cine? Tu n-a auzit că e ordin telegrafic. Contra cui să lupți?

ZOE: Contra guvernului!

PREFECTUL: Bravos! Te găsiși tu să lupți contra guvernului. Tot eu o să conduc. Ți-o să fie un nepriceput.

ZOE: Doamne! Că n-am avut și eu parte de un noroc. *(Bîzîie.)* Ce-am crezut eu și ce ești tu! Of!

PREFECTUL: Dar mai termină, dragă. M-ai împins de la spate. Că n-am cutare lucru, că n-am nu știu ce decorație... N-am avut liniște și n-o să am pîn-o să mor.

ZOE: Tu nu mă mai iubești!

PREFECTUL *(lovit)*: Zoe!

ZOE *(se ridică, teribil)*: Tu nu mă mai iubești!

PREFECTUL: Zoe!!

(Intră servitoarea, cei doi o privesc brusc, plini de panică.)

SERVITOAREA: Vă caută un domn ofițer!

PREFECTUL *(stins)*: Poftește-1!

(Servitoarea iese și imediat intră Nikolai Vasilievici, în uniformă somptuoasă de căpitan în marina militară, salută militărește, bate călcîiele și-și scoate apoi chipiul cu o mișcare complicat-reglementară.)

PREFECTUL *(întinde mîna slugarnic)*: Am onoarea, domnule căpitan! V-o prezint pe soția mea.

NIKOLAI *(a sărutat mîna Zoei)*: Domnule prefect, la ordinele dumneavoastră.

PREFECTUL: He-he! Am impresia că eu sînt la ordinele dumneavoastră. Păi nu? Așa mi s-a comunicat.

NIKOLAI: Ierarhia oficială e una - respectul ce vi-l datorez e alta. Experiența dumneavoastră nu poate fi trecută în urma mea printr-un ordin.

ZOE: Că bine zici, dom'le căpitan! Că numai eu știu cît s-a chinuit cu județul. Că dacă n-ar fi fost el... Și la alegeri și la festivități, că nu știu zău...

PREFECTUL: Lasă astea, mai bine să-i arătăm domnului căpitan... să-l ajutăm să se instaleze. Sper să ne faceți onoarea de a locui la noi, nu-i așa?

NIKOLAI: Accept cu bucurie, dar vă pun o condiție.

PREFECTUL: Orice!

NIKOLAI: Să nu-mi mai spuneți «domnule căpitan».

ZOE: Ei, cum așa?!

NIKOLAI: Vă rog frumos. Aș putea, la vîrsta mea, să fiu un nepot, un fiu al dumneavoastră și protocolul zău că nu are rost. Spuneți-mi Nikolai Vasilievici!

PREFECTUL: Mă rog, voia dumitale!

ZOE: Că bine-ai zis. Sîntem aici o mîna de oameni, ce să ne fandosim?! Ai să te pup! *(Îlpupă pe amîndoi obraji.)*

PREFECTUL: Te rog, ocupă-te tu de cufărul dumnealui și de ceai și noi să vorbim despre afaceri.

ZOE: Mă duc atunci.

PREFECTUL: Vezi că vine și Vania pe-aici azi.

ZOE: Nu zău?

PREFECTUL: Nu i-ai chemat tu? *(Zoe iese.)* Dar ia loc!

NIKOLAI *(stă)*: Care sînt noutățile?

PREFECTUL: Eh! Dumneata mă-ntrebi pe mine sau eu pe dumneata?

NIKOLAI: Da, așa e. Am înțeles că nu sînteți la curent cu situațiunea. Eu ce să vă spun, cred că nu-i nimic serios.

PREFECTUL: Dar starea asta încordată, ca o stare de asediu, nu? Și trimiterea unor ofițeri...

NIKOLAI: Sigur, ceva este. Numai că nu știu bine ce anume. Se vorbesc atîtea... Cum vedeți, nici eu nu am o misiune concretă, stau și aștept, nu?

PREFECTUL: Dar dacă nu-i nimic? Adică e așa... o manoperă, mă-nțelegi. O manoperă grosolană ca să îi intimideze pe nehotărîți. V in alegerile și, de...

NIKOLAI: Se poate și asta. Cîte nu se-ntîmplă? Și altfel, pe-aici cum vă mai distrați?

PREFECTUL: Ce distracții, dragă, nu-mi văd capul. încă nevastă-mea se plictisește. Așa, un preference, un poker... Joci?

NIKOLAI: Joc eu, dar baluri, ceva?

PREFECTUL: Aș! Ești familist?

NIKOLAI: Nu, pînă-am terminat, cu școala... Pe urmă, pe mare.

PREFECTUL: O să te cam plictisești atunci la noi. Nici treabă nu prea e, că eu știu rosturile și doar n-ai să te ostenești.

NIKOLAI: Să știți că nu vreau să m-amestec. Dumneavoastră aveți mai bine cunoașterea lucrurilor.

PREFECTUL: Așa-așa! Că-s vechi. Stai frumușel deoparte că le regulez eu pe toate. Asta-i viața mea, pot ca să zic. Și așa, nimic serios, zici? Fumezi? (îi oferă o țigară)

NIKOLAI: Nu, mulțumesc. Deocamdată nu avem știri sigure.

(Intră Zoe și-n urma ei menajera, care servește ceaiul celor trei.)

ZOE: Așa de tînăr în pustietatea asta! O să te plictisești .

PREFECTUL: Asta-i spuneam și eu.

ZOE: E o lîncezeală! Păi dumitale-ți trebuie un oraș mare, cu club, cu cafenele... (*Rîde provocator.*) Cu cucoane, nu?! Aici, la țară... N-ai dumneata o protecție, ceva să te lase-n pace?

NIKOLAI: Dacă-i ordin!

ZOE: Și-apoi dumneata, de la marină, obișnuit cu valurile, în țărîna de-aici să te zdruncine cu droșca!?

NIKOLAI: Tocmai de-aceea m-au trimis, că-s de la marină... Știți cum stau lucrurile.

PREFECTUL: Doamne-fereste! Da' chiar și-atunci, ce-ai să poți face? Dac-o fi să se întîmple ceva!

ZOE: Eu să-ți spun drept, aș fi de părere să te duci. Dacă e ceva, te ține bărbatu-meu la curent, n-ai grijă. Ce să putrezești aici?

NIKOLAI: Nu se poate, doamnă. Am ordin să rămîn - rămîn. De altfel, compania dumneavoastră mi-e foarte plăcută.

ZOE (*cu necaz*): Să te mai văd peste o săptămînă.

PREFECTUL: Lasă-1, soro, n-auzi că-i ordin. Ce știu femeile, domne? Ele cred că așa merge.

(Intră Nora și Vania, cei trei se ridică, saluturi, este prezentat căpitanul, Nora și Vania stau alături, dar Nora este foarte interesată de Nikolai.)

VANIA: Și deci așa, s-a trecut la o comandă militară?
Dar de ce domnule? Să fie situația chiar atât de gravă?

PREFECTUL: Cum vedeți. Dar nici dumnealui nu știe mai nimic. (*Nikolai confirmă.*) Nici gazetele nu anunță... Eu înțeleg să fie stare de asediu, dar să știm și noi.

NIKOLAI: Ei, nu este chiar stare de asediu.

NORA: Domnule căpitan, aici n-a fost niciodată decît stare de asediu. Distanțele astea interzic orice mișcare. Ce contează dacă este oficială sau nu. Sîntem încercuiți de distanțe și nu putem merge nicăieri.

NIKOLAI: Nu exagerați?

NORA: Dumneata, ca marinar, știi că eu n-am văzut niciodată marea?

NIKOLAI: Cum este posibil?

VANIA: Ehe, tinere, să nu te superi că te numesc așa, marea e atât de departe și posibilitățile noastre așa de mici...

PREFECTUL: Păi, domnu' Vania, dacă iar te vaiți, ce facem cu înțelegerea noastră? Vrei sau nu livada?

VANIA: Știi bine c-o vreau. Nu mă dau înapoi de la asta orice-ar fi.

PREFECTUL: Atunci vii puțin cu mine în bibliotecă să discutăm? Și ne întoarcem după aceea să facem o mică partidă.

VANIA: Sigur. (*Les împreună.*)

NORA: Acum o să te rog să-mi vorbești despre mare.

ZOE: Nora, dumnealui o fi sătul de mare pînă peste cap. Ce-i tot dai zor cu marea?

NIKOLAI: Dar este pasiunea mea, doamnă. Cum să mă satur de ea? Domnișoara va afla de la mine totul în legătură cu marea.

ZOE: Da' romantici mai sînteți dumneavoastră! Eu vă las, că am pus să fac dulceață și cu slugile astea dobitoace... *{Cu intenție.}* Măcar așa n-o să vă stingheresc! Să vă pun și o placă, să fie barem cu tot dichisul. (*Dă drumul la gramofon și iese, Nora și Nikolai nici n-o bagă în seamă.*)

(Pe muzică, pantomimă, rezultă că Nikolai îi povestește Norei, tot mai fascinată, despre mare și marinari, mimează furtuni și zile senine, manevre de navigație. Nora îl întreabă despre zborul pescărușilor, mimînd fluturare de aripi, se ridică și stau jos pe rînd, după cum se desfășoară «conversația». Nikolai îi ia la un moment dat mîinile, dar muzica se oprește și el și le retrage, speriat de gestul excesiv.)

NORA: Și chiar mă vei duce odată pe un vapor adevărat?

NIKOLAI: Ți-am spus. Cînd misiunea mea o să înce-teze, vom merge împreună într-o croazieră. Voi avea concediu și...

NORA: Crezi în reîncarnare?

NIKOLAI: În ce? Cum să-ți zic... Mde, nu chiar...

NORA: Te-ntreb, pentru că mie mi se pare că am fost cîndva pescăruș. Crezi că s-ar fi putut? Semănăm?

NIKOLAI: Cum să nu! Doar că tu ești mult mai blîndă. Pescărușul e o pasăre de pradă. Se aruncă asupra peștilor și-i răpește, îi sfîșie. Ești oare atât de crudă?

NORA (*cochetă*): De ce nu? Mă mai iei cu tine?
NIKOLAI: Sigur. Nu mă tem.
NORA: Atunci îmi doresc să-ți termini repede misiunea aici. E un loc imposibil, cu oameni imposibili. Îi vezi pe ăștia? Dacă eu sînt un pescăruș, ei sînt niște șacali!
NIKOLAI: Sînt în casa lor și...
NORA: Cu-atît mai mult vreau să te previn. Ea și-a omorît primul bărbat să-l ia pe ăsta. El e măsluitor de alegeri. Tremura că vii și-i iei locul! Ar fi în stare să-ți pună șoricioaică-n supă! Să fii atent, acum îl speculează pe bietul unchiul Vania. El vrea cu tot dinadinsul să cumpere o livadă a lor și o să-l jupoaie, deși ei au luat-o pe nimic.
NIKOLAI: Nici nu-mi vine să cred!
NORA: Ba crede-mă, e groaznic. De ce crezi că nu mergem nicăieri?
NIKOLAI: Am înțeles că unchiul tău are probleme financiare. E aproape firesc aici.
NORA: Nici vorbă! E pur și simplu speriat la gîndul că trebuie să plece. Se teme să călătorească, să vadă altă lume, să fie pus în situații necunoscute. Preferă să-și stingă toate visele într-o livadă cu vișini: aici.
NIKOLAI: Și te ține și pe tine? Deși tu simți nevoia să te plimbi, să întîlnești oameni noi? Atunci este un criminal!
NORA: Nu. E un om foarte bun. Nici nu e unchiul meu decît de departe. Și mă iubește, fii atent!
NIKOLAI (*confuz*): Păi, e normal dacă-i ești nepoată. Sau, vrei să spui că el...
NORA (*chicotind*): Ai curaj să devii rival?

NIKOLAI (*dur*): Tu ce crezi? Că sînt un fricos?
NORA (*provoacă*): Să știi că trage bine cu pistolul!
NIKOLAI: Dacă e vorba, o să vedem pe teren cine trage mai bine. Eu nu mă dau înapoi să mă confrunt cu bătrînul.
NORA (*izbucnește în rîs*): Bătrînul?
NIKOLAI: Dacă el mă ia cu «tinere», să-mi dea voie să-i spun și eu «bătrîne»! Sau ți se pare că nu-i așa?
NORA: Ești nostim cînd te-nfurii. Te rog totuși să nu verși sînge de unchi prin locurile astea pașnice.
NIKOLAI: Bine. Îl las în viață, numai că vreau să te lase și el.
NORA: În viață?
NIKOLAI: Nu. În croazieră cu mine.
NORA: Cred că m-ar lăsa, numai de frică să nu meargă el. A prins rădăcini aici, nu altceva.
NIKOLAI: Parcă spunea că vrea totuși să plece.
NORA: Sigur că spunea. Aici toată lumea vrea să plece! Vezi, noi ăștia de-aici avem acest defect. Vrem să plecăm, să vedem lumea. Uite-o pe asta, pe nevasta prefectului! În fiecare an, începe să-l bată la cap să meargă la Paris, la Karlsbad, nu mai știu unde.
NIKOLAI: Și el nu vrea să pornească, îmi închipui.
NORA: Ba nu! Și el e încîntat! Vine primăvara la noi să ne arate hărțile pe care desenează cu creionul roșu traseele, citește în jurnale despre hotelurile de-acolo. An de an! Și pe urmă nu se urnesc.
NIKOLAI: De ce oare?

NORA: De unde să știu? De frică, de lene... Eu sînt înșă decisă! Voi merge și voi vedea marea, întîmplă-se orice! Îți dau voie chiar să mă răpești pentru asta.

NIKOLAI: Te răpesc! Te iau pe vas. Știi că au fost femei care au fost șefe de pirați!? Poate ajungi și tu! Numai de n-ai avea rău de mare.

NORA: Nu ți-e rușine să glumești așa? Eu și rău de mare! Uîți ce sînt eu? Ce sînt eu? Spune.

NIKOLAI: Un pescăruș.

NORA: Vezi că știi!?

NIKOLAI: Cine răspunde bine are dreptul la un premiu.

NORA: Să mă mai gîndesc.

NIKOLAI (*se apropie foarte mult*): Dar să te gîndești repede!

(Intră Zoe cu o farfurioară în mînă. Nikolai sare la locul lui.)

ZOE (*cam cu necaz*): Aha! V-am prins. Uite ce dulceață bună! (*Dă să guste Norei.*) Vezi că nu s-a răcit prea bine. Nikolai Vasilievici, ar trebui să nu-ți dau, că nu ești cuminte! (*îi dă și lui.*)

NIKOLAI: Foarte bună! Cum reușiți?

ZOE: Ehei, am eu secretele mele!

NIKOLAI: Chiar așa.

Zoe: Păi nu? Eu cu secretele mele, voi cu ale voastre. Așa este, porumbeilor? Să știți că și mie, în tinerețe, tare mi-au plăcut uniforme! Numai ofițerii sînt niște curtezani adevărați. O dată doi sublocotenenți s-au bătut în duel pentru mine!

NORA: Mie mi-ai mai spus.

NIKOLAI: Dar eu nu știu. Și care a fost rezultatul?

ZOE: Ei, au schimbată două gloanțe fără rezultat și s-a consemnat în procesul-verbal. S-au împăcat după aia și-au tras un chef cu martorii de s-a dus vestea.

NORA: Deci, s-ă terminat cu proces verbal.

NIKOLAI: Ce palpitant! Ați avut o tinerețe aventuroasă, înseamnă. Bunicul meu a murit într-un duel!

NORA: Vai de mine!

ZOE: Ce nenorocire! Era tînăr?

NIKOLAI: Destul. Tata avea vreo zece ani atunci. Se zice că s-a certat cu un vecin pentru un fleac și pe urmă i-au convins martorii să tragă cu gloanțe oarbe.

NORA: Așa mai bine nu se băteau deloc.

NIKOLAI: Nu se putea, îți dai seama. Chestie de obraz! Te insultî, te provoci public și pe urmă nu ieși pe teren? Nu se face între oameni de bine. Așa că au ieșit să tragă acolo, două încărcături. Numai că valetul de la club care le-a umplut pistoalele a pus din greșeală gloanțe, nu știu cum de s-a zăpăcit.

ZOE: Așa-i cînd e să fie ceasul rău.

NIKOLAI: Da. Și ei au tras unul spre altul că se știau în siguranță. Vecinul ăla era foarte prost țintaș, paița clubului. Dar de data asta nu știu cum s-a făcut că l-a nimerit pe bunicul meu drept între ochi.

NORA: Brrr, ce groaznic! Să nu te bați niciodată! Nici în glumă, că uite ce se poate întîmplă.

(Intră, veseli, Prefectul și Vania)

PREFECTUL: Ce mai ziceți? Ce mai ziceți?
 ZOE: Le-am dat să vadă cum le-a ieșit dulceața.
 PREFECTUL: De-acum tratație cu dulceață o să facă
 Nora. Că vișinii sînt acum ai lor.
 VANIA: Lăsați, doamnă, oricînd recolta mea vă stă
 la dispoziție! O să mai faceți dulceață.
 PREFECTUL: Am aranjat toate actele, am iscălit. Mă
 gîndesc acum la o cupă de șampanie.
 ZOE: Sigur! La așa vînzare! *(Iese și se întoarce
 imediat.)*
 NORA: Ești mulțumit, unchiule?
 VANIA: Teribil! Domnul prefect mi-a împlinit visul.
 Am livada, o să ne plimbăm prin ea.
 NIKOLAI: Vă felicit!
 VANIA: Mersi, tinere. Nici nu-ți închipui dumneata
 ce înseamnă pentru un om de vîrsta mea o
 livadă cu vișini.

*(Servitoarea prefectului aduce șampania și iese.
 Prefectul desface dopul și toarnă în cupe, toți
 ciocnesc exuberanți.)*

ZOE: E grozavă, parol!
 PREFECTUL: Asta o am de la un general. O ladă
 mi-a dat în dar, mi-e teamă că asta-i între
 ultimele.
 NORA: Mi-e teamă că m-amețesc și încep să visez.
 NIKOLAI: Ce-i rău în asta?

*(Ciocnesc și beau, vorbind toți odată. Intră
 servitoarea.)*
 SERVITOAREA: Vă caută un om. Zice că-l știți
 dumneavoastră.

I PREFECTUL: Ce om? Să mă lase-n pace!
 J *(Intră însă neinvitat groparul. E beat, se împleticește.*
 J *Servitoarea vrea să-l oprească, dar nu reușește și*
 J *Prefectul îi face semn să-l lase. Servitoarea iese iar*
 J *Groparul vine spre Prefect cu temenele.)*

| GROPARUL: Să trăiți, dom' prefect! Să fiți sănătos!
 I PREFECTUL: Ce vrei?

J GROPARUL: Am venit să-l salut pe dumnealui.
 I *(Arată la Nikolai.)* Am auzit c-a venit. Eh, să
 I trăiți! Să n-aveți nevoie de mine.

I NIKOLAI: Cine-i omul ăsta?

I VANIA: Groparul satului. Dar nu-nțeleg ce vrea.

I ZOE: Nu-l vezi că-i turmentat? Ce poftești, bre!?

I GROPARUL: Așa-așa! Beți, veseliți-vă, că mîine nu
 se știe... Deci matale ești candidatul? Așa tînăr
 și... Bravo!

I PREFECTUL: Ce candidat? Ai înțeles greșit, nu-s
 alegeri.

I GROPARUL: Mi-am zis eu: ce să fie altceva? Deci
 ești candidatul... adicătelea ce candidat? Alesul
 nostru, domne! Nu majoritate! Unanimitate o
 să ai.

I VANIA: N-auzi că nu-s alegeri!

I GROPARUL: Aud, dar nu cred. Ce? Așa cîte nu
 s-aud? Păi, votul meu mi-l dau bucuros, să fie
 într-un ceas bun.

I PREFECTUL: Gata. Du-te *(îl împinge spre ieșire.)*

I GROPARUL: Ușor că amețesc! M-am dus de bucu-
 rie: zic, iar ies ai noștri la alegerea asta. Dă-i cu
 bere, dă-i cu vin. Ce mai! Cînd e de cîștigat
 scrutinul! Așa că dă-i cu vin...

I ZOE: Pfuu! Ce mai pute a vin.

GROPARUL: Săru-mîna, da' no-i fi vrînd să put a gaz!

PREFECTUL: Hai, omule, fii înțelegător.

GROPARUL: Zău, dom' prefect! Da' cînd n-am fost eu înțelegător. Eu am zis: votul meu mi-l dau și mai îndemn și pe alții. (*Face semnul pumnului în fălci.*) Nu contezi mata pe mine? Meseria, bat-o norocul! Am făcut mîna grea!

PREFECTUL (*îi dă niște bani*): Du-te și na să mai ai de una mică. La revedere!

GROPARUL: Să fiți voioși și să n-aveți trebuință, zău așa! Și cînd o fi să fie, să veniți coala la mine, că unul ca mine mai rar pe locurile astea.

ZOE: Dă-l afară, dragă! Mă agasează!

NORA (*se întoarce cu spatele*): Ce glume sinistre!

GROPARUL (*ieșind*): Păi acuma să glumim, coniață. Că mîine cine știe... Vine sfrîșitul lumii, domne! Parcă eu nu văd cum iese apa! Iese din pămînt, zău așa!

NIKOLAI (*brusc interesat*): Ia stai! Cum, iese apa?

GROPARUL (*se întoarce*): Da! Urcă mereu. Alaltăieri am îngropat unul și la doi stînjieni mustea pămîntul.

NORA: Te rog, nu-l mai întreba. Să înceteze cu lucrurile astea macabre. Sîntem la șampanie sau la parastas?

(*Bărbații sînt însă interesați, fac cerc în jurul lui.*)

PREFECTUL: Și ești sigur că urcă.

GROPARUL: Urcă, domne. Pe la noi nu-i apă în pămînt decît la adîncime. Nu știi fîntînile cît sînt de adînci?

VANIA: Ce fel de apă?

GROPARUL: Apă sărată. Iese mereu. Cînd o fi să-l mai îngrop pe careva îl pun mai bine în barcă, zău! Ei, dar poate n-o fi... Că sîntem ca vai de noi, asta ne mai trebuie?! D-aia și eu... Acum, că v-au numit, v-om alege și-o să spuneți acolo cum e, să vină să facă o treabă că nu e lucru curat, domne, cu apa asta.

NIKOLAI: Trebuie să vedem și noi ce-i asta. Auzisem cînd m-au trimis că în unele locuri e rău de tot. De aceea s-au și luat măsurile.

VANIA: Ce poate să fie asta?

GROPARUL: Ce să fie, coane, ne-o fi ajuns și pe la noi... Da' las' că dacă or' ieși ai noștri la alegeri, cu dumnealui n-am nici o grijă! Tînăr e, marinar e! Bine-o să fie s-avem un marinar. Fie, dom' prefect, că de mult n-am avut un deputat așa de falnic. Tot niște ramoliți, neică!

PREFECTUL: Hai, lasă, du-te și bea și nu ne mai plictisi.

GROPARUL (*ia de pe masă o cupă*): Păi, beau! În sănătatea coanii Joița! (*Goleștepaharul și se îndreaptă cu greu spre ieșire.*) Și aveți grijă de apa aia, că apa, știți 'mneavoastră, nici în cizme nu e bună. (*Iese.*)

NIKOLAI: înseamnă că e ceva! Am auzit că în unele locuri a ieșit apă din pămînt și bălțește. A început lumea să se teamă.

PREFECTUL: Păi da. Și guvernului nu-i convine, mă înțelegi... Sînt situații în care, cît ai fi de liberal, vine o vreme pentru ca să zici «destul» și trimiți marinarii să pună ordine.

ZOE: Tu bei prea multă șampanie și pe urmă vorbești aiurea. N-o să fie nimic. Și mai lăsați politica.
: Nu m-a stenahorisit ăla destul cu alegerile lui?
VANIA: Și-apoi riu văd de ce ar fi nevoie de marinari
• să pufă ordine. De ce marinarii?
NIKOLAI: Adică de ce nu?
VANIA: Pentru că e un fenomen geologic, ceva. Nu înseamnă acum că dacă apa e sărată îi chemăm pe marinari. Te rog să n-o iei ca pe o observație personală, ci ca pe o constatare generală.
NIKOLAI: Și dacă o iau ca pe-o ofensă la adresa uniforme mele? Ce zici de asta?
VANIA: Treaba dumitale.
NORA: Unchiule, te rog!
VANIA: Lasă-mă, Nora. Am fost și eu ofițer, domnule, dar n-aveam în așa măsură orgoliul uniforme, încât să-l trec peste legile naturii. A fost o discuție generală, nimeni nu trebuie să se simtă atins. Doar dacă e să caute ceartă.
NIKOLAI: Poate vă închipuiți că acțiunea mea ar fi ineficientă!
PREFECTUL: Zău, domnilor, haideți să lăsăm cestiunea aceasta și să facem o carte. Ei?
VANIA: Numai un moment! Vreau să fie clar că eficiența acțiunii dumneavoastră, cum vă place să o numiți, n-are legătură cu persoana, înțelegeți! în fața naturii, oricine s-ar arăta ineficient!
NIKOLAI: Adică?
VANIA: Adică dacă o fi să se verse marea peste noi n-o s-o oprim cu ordine și circulare.
NORA: Nu știu, zău, unchiule. Ești tare nepoliticos.

VANIA: Cum? Nepoliticos? Dar sînt lucruri elementare...
ZOE: Ba vă rog să mă slăbiți cu filozofia!
PREFECTUL (*lui Vania, care s-a îndepărtat și, cu spatele la ceilalți, se face că privește un tablou*): Onorabile, dacă mă iubești, împacă-te cu Nikolai Vasilievici! Zău! Mă puneți în situațiune prea delicată! (*Vania se întoarce cu fața spre el, dar nu se apropie, prefectul merge la Nikolai, care se preface a cerceta plăcile de gramofon.*) Dragă Nikolai Vasilievici, de hatîrul meu, nu vă mai certați. Dați-vă mîna și gata, drăguțule! Ai și dumneata puțintică răbdare, că sîntem mai bătrîni și putem greși...
ZOE (*lui Vania*): Zău că ești om serios și n-ai un pic de glagorie! Așa sînt tinerii.
NORA (*lui Nikolai*): Te rog să nu te prostești! Unchiul Vania are accese de fatalism. Acum împăcați-vă.
VANIA (*oftează*): Domnule căpitan, cred că Nora are dreptate: sînt un bătrîn fatalist. Te rog să accepti scuze!
NIKOLAI (*vine și-i strînge mîna*): Eu vă rog să-mi acceptați scuzele, sînt o fire colerică!
PREFECTUL: Așa-așa! Ca între gentlemani, mă rog! Tare mă bucur, Zoe! Spune, dragă, să mai aducă șampanie.
ZOE: Dar tu să nu mai bei, că uite ce roșu te-ai făcut. (*Iese.*)
PREFECTUL: Ca vișinele din livada domnului Vania! Eh, știu c-am avut o zi plină. Mă simt și eu fericit.

(Vine Zoe, apoi servitoarea cu șampania, pe care prefectul o desface. Toți ciocnesc și beau. Nora este lângă Nikolai, Vania izolat oarecum de grup.)

ZOE *(venind spre Vania)*: Să ne trăiești! *(Ciocnesc.)*

Să stăpînești livada sănătos!

VANIA: Mulțumesc! Mă bucur că s-a aranjat atît de repede.

PREFECTUL: He-he, domnule! Păi, cu mine te pui!?
Eu sînt un as al administrației.

NIKOLAI: Numai lucruri bune am auzit despre dumneavoastră.

ZOE: Parol, era și cazul. Că-1 văd cum se zbate toată ziua prin hîrtii și cît muncește.

PREFECTUL: Nu-i munca mea, madam! E ordinea sistemii. Să mă crezi, dragă Nikolai Vasilievici, cum apare o cestiune, eu știu legea și o pun imediat în ce articol se încadrează și o reglez legal, cît ar fi ea de dificilă.

VANIA *(cam ironic)*: Asta cu apa de mare în ce articol o încadrezi?

PREFECTUL *(cam amețit)*: Lasă matale ironia, că o să găsim noi. Am eu grijă.

NORA *(șoptit lui Nikolai)*: Te rog să nu mai redeschizi discuția, că mă supăr rău.

ZOE *(lui Vania șoptit)*: Lasă-1 să vorbescă, nu te potrivești. Nu vezi că a luat luleaua neamțului!

PREFECTUL: Da, domnilor! Cestiunea și articolul. Încadrăm și basta: Ni l medium est, zice latinul!

ZOE *(rîde în hohote)*: Lasă-1 ciorilor de latin!
(Toți rîd.)

PREFECTUL: Ba, vă rog! Iată ce va să zică ordine.
Iată avantajele unui sistem constituțional! *(Zoe dă drumul unui marș la gramofon.)* Bravos, constituțional! Muzica! *(Toți se string în mijloc și ciocnesc rîzînd, muzica sporește.)*

III

Biroul prefectului, în târgul pierdut în care se află. Totuși, mobilele și aranjamentul au un aer occidental. Prefectul, la birou, citește o gazetă, pare că a ajuns la sfârșit, o pune pe birou și trage șnurul unui clopoșel. Intră un polițist.

PREFECTUL: A venit domnul căpitan?

POLIȚISTUL: Nu. încă o mai dormi, dom'prefect.

PREFECTUL: Doarme! El doarme și eu... Ia șareta mea, du-te la conac și când se scoală adu-l aici. Vezi să nu-l trezești. Îl aștepti să se trezească el, m-auzi?

POLIȚISTUL: Da, să trăiți!

PREFECTUL: Pe nevastă-mea ai văzut-o?

POLIȚISTUL: N-am văzut-o. O fi intrat la croitoreasă.

PREFECTUL: Cine-o fi pripășit-o pe-aia în târg, nu știi! Mai bine când nu era nici o croitoreasă opt poște jur-mprejur. Tu de ce mai stai? N-ai venit cu căpitanul?!

POLIȚISTUL: Plec, să trăiți! *(Dă să iasă, tocmai atunci intră Zoe, foarte așezată cu niște pachete, îl împiedică un timp, pînă la urmă polițistul o ocolește și iese-n fugă.)*

ZOE *(aruncă pachete peste tot și stă pe un fotoliu)*: Uf! Nu mai pot! Am fost la croitoreasă, șeri! Să vezi ce rochie-mi fac! Tocmai a primit de la voiajorul ei niște jurnale. O rochie d-o să-nnebunească madam aia, profesoara!

PREFECTUL: Rochie de doliu?

ZOE: De ce de doliu?

PREFECTUL: De doliu, vezi-bine! Că Nikolai Vasilevici al tău și Vania vor să se bată în duel.

ZOE: Au, țațo, nu mai spune că leșin!

PREFECTUL: Ba-ți spun ca să știi și tu. A fost Vania la mine să mă ia martor. Acu' s-a dus la avocatul ăla, prietenul lui. Și pe general vrea să-l pună directorul luptei, auzi!

ZOE: Pe general? Dar s-a zaharisit de tot!

PREFECTUL: Ei, poftim! Parcă ăsta-i necazul! Necazul e că eu nu vreau să fie luptă.

ZOE: Da! Nikolai de ce nu ne-o fi spus nimic.

PREFECTUL: N-a apucat. Aseară, când a venit Vania de la livadă - că și ăsta parcă-i nebun cu livada acuma, toamna - l-a găsit pe Nikolai Vasilevici cu Nora la el în grădină și a făcut scandal.

ZOE: Să știi tu că între ei este ceva!

PREFECTUL: între căpitan și Nora? Păi sigur că este.

ZOE: Nu frate! între Vania și nepoată-sa. Că el nici nu-i e unchi bun, a fost ceva cumnat cu mama ei. Și, de... Acum, dacă a venit ăsta, lui Vania nu-i vine la socoteală.

PREFECTUL: Prostii! Nu e nimic, dar nu-l simpatizează și n-are de gând să i-o dea pe nepoată-sa. Și s-au certat și s-au provocat și uite că mîine vor să iasă pe teren. Că n-aveam destule griji! Și el a venit aseară târziu, n-a apucat să-mi spună. Acum, când o veni, primul lucru o să-mi ceară să-i fiu martor.

ZOE: Și-ai să primești?

PREFECTUL: Dracu' să-l ia! Că pe Vania l-am I
refuzat și gata. Dar ăsta mi-e șef, nu? •

ZOE: Păi da! Să se omoare mîndrețe de bărbați pentru fl
strîmba aia! Că nu-i poți ajunge la nas de cînd H
citește franțuzește și englezește. De mine zice m
că-s țărancă. •

PREFECTUL: De unde știi? •

ZOE: Mi-a spus mie doctorul! I

PREFECTUL (*tare*): Ba să mai încetezi și tu cu bîrfa! 9

ZOE (*mai tare*): Mi-a spus și-l cred! fl

PREFECTUL (*extrem de tare*): Tu-i crezi pe toți! 9

ZOE (*urlă teribil*): O aperi p-aia, hai?! 9

PREFECTUL (*acum în șoaptă*): Termină, că ne-aude M
lumea. Nu apăr pe nimeni, dar nu mai știi să 9
mă descurc. a

ZOE (*și ea în șoaptă, dar șuierat*): Descurcă-te, că ești •
bărbat, nu fătălău. Cînd trăia venerabilul, la fel •
o luai. Că n-am ce face. Că, vai, cum ne a
descurcăm! A trebuit să te descurc eu. (*Face a
semnul sucirii gîtului*) O femeie neajutorată... m

PREFECTUL: Trebuie să-i împiedic! Altfel se-mpuș- a
că! m

ZOE: Nu se poate. Nu trebuie scandal. Și numai Nora a
e de vină. Că ea vrea aventură, că, a
vezi-doamne, vrea libertate. Poftim. f

PREFECTUL: E și ea tînără. Fată romanțioasă... ,

ZOE: Iar începi?

PREFECTUL: Du-te la general și roagă-l să-i împac-
ce. Lasă-l să-ți facă și curte, că doar știi ce-i
place, dar spune-i să astîmpere buclucul ăsta.

ZOE: Nici n-o să mă înțeleg cu el. E surd că o
cizmă.

PREFECTUL: Lasă că te-am auzit cum țipi. Măcar
s-o faci cu folos. Eu să mă gîndesc... poate-l
înduplec pe căpitan.

ZOE: Dar cu Vania n-ai vorbit?

PREFECTUL: Ăsta e căpos. Nu face el primul pas.
Mi-a mai și spus că e convins că-l împușcă
pe-ăllalt.

ZOE: Cînd îți zic că e amorezat de nepoată-sa...

PREFECTUL: Lasă aici marafeturile astea și du-te.
Ia trăsura mare, că șareta am trimis-o după
Nikolai Vasilievici.

*(Zoe pleacă. Prefectul se plimbă prin birou cu gesturi
mari, repetînd discursul pe care-l va ține lui Nikolai.
Din cînd în cînd se împiedică de pachete și le împinge
cu piciorul. Cînd se oprește într-o poză emfatică,
întră furtunos Nikolai.)*

NIKOLAI: Vă salut, domnule prefect.

PREFECTUL: Salut, Nikolai Vasilievici! Ce mai faci
matale, drăguțule, ai dormit bine?

NIKOLAI: Bine și adînc și poate ultima oară!

Morituri te salutant, domnule și iubită gazdă!

PREFECTUL: Pardon?!

NIKOLAI: Parcă știai latinește. Nu ziceai că zice
latinul așa și pe dincolo? Cel ce va muri te
salută, amice.

PREFECTUL: Cin' să moară? Bate-n lemn.

NIKOLAI: Să lăsăm aceste superstiții. Soarta mea
atîraă de pulberea din pistol! Mă bat!

PREFECTUL: Scumpule, dacă mă iubești, nu te bate!

NIKOLAI: Mă bat! Asta nu mai încape vorbă! Și am
venit să te rog ceva. Să nu spui că nu poți,
trebuie să poți!

PREFECTUL: Ce să pot?

NIKOLAI: Să-mi fii martor mâine în zori, când destinul va alege între mine și moșul acela.

PREFECTUL: Am auzit, dragă, am auzit. Voi parcă nu aveți sînge în voi, Nikolai Vasilievici. Voi sînteți ca ăla, cum îi zice, ca Lancelot din... din mă-sa... din Lac, așa. Din lac în puț! Că a venit și Vania să mă roage și zău... L-am refuzat - așa că să nu mă-nțelegi greșit! Dar mai astîmpărați-vă, că-s om bătrîn și am văzut eu. Aibi puținică răbdare, iubitul!

NIKOLAI: Nimic nu mă mai poate opri! Ori eu, ori el!

PREFECTUL: Pentru o fustă, domnule?! Dar matale, băiat cu carte, nu știi că astea-s ale tinereții valuri, azi e, mâine nu-i! Și-atunci de ce să mori!? De ce să muriți, mă?!

NIKOLAI: Voi să mor!

PREFECTUL: Și pentru cine vrei să mori? Ia bagă de seamă! Și o să-mi dai dreptate!

NIKOLAI: Să nu insulti, te rog!

PREFECTUL: Nu insult pe nimeni. Dar gîndește-te, Nikolai Vasilievici! Și dacă nu mai ești în stare să gîndești, întrebă-mă pe mine, pe mine care cunosc ținutul și oamenii ca pe buzunarul meu, unde-s ai de s-au bătut în duel? Presărați pe teren. în Poiana Cailor, la Mal, lîngă Crînguri, la Podul vechi și la Oase, la Freamătul, la Pupuieti, la Căcîrdea! întrebă-mă și pe mine unde sînt ăla și ăllalt și Jean ofițerul și Georges și Paița! Și ăl de-i zicea Biliargiul? Unde sînt și-ăștia și ăia? Și Tata-l Glonțurilor, Pușkin?! Pămînt! Pămînt, domnule!

NIKOLAI: Eu atîta știu: mâine în zori, cu pistolul de la treizeci de pași!

PREFECTUL: Vania trage bine!

NIKOLAI: Atunci voi pieri!

PREFECTUL: Dar e un biet nebun, îndrăgostit de nepoată-sa, vorba lui Zoe!

NIKOLAI: Atunci îl voi ucide!

PREFECTUL: Nu-i chip să vă-nțelegeți ca-ntre oameni? Judecă și dumneata! Sîntem în secolul XIX! Nu pe vremea lui ăla... Machiavelli! Cu pumnalul, cu pistolul! Înțelegeți, oameni buni!

NIKOLAI: Să mi-o dea pe Nora!

PREFECTUL: Mă rog, găsiți o-cale... O dă el, o mai lași tu! Fac eu pe mediatorul. Dar în împrejurări grave cum este aceasta, cînd putem să zicem că nu știm ce aduce ziua de mâine, cînd iese apa din pămînt și vorbește lumea că este Apocalipsul... Cînd nu știm mâine ce va fi de noi, că-i apa de-o palmă în pivnițe? Voi vă bateți! Zău, căpitane! Micile pasiuni trebuie să tacă. Fac eu pe mediatorul cum ți-am spus. S-a dus Zoe la general să-l convingă să nu vă arbitreze, ci să vă împace.

NIKOLAI: Rațiunea îmi spune că ai dreptate, dar inima, iubite prefect, mă îndeamnă să lupt pentru Nora. Din această dilemă nu pot ieși! Recunosc!

PREFECTUL: Ieși, dragule, fii generos! E posibil să vă bateți cu revolverul? Ca la teatru? Să vă dați voi în spectacol, oameni serioși, să se uite lumea la voi cum vreți să vă omorîți? în zilele astea cînd toți ochii sînt ațintiți asupra noastră?

NIKOLAI: Ai cui ochi?

PREFECTUL: Ai tuturor! Eu de cînd se întîmplă toate astea mă simt ca pe scenă, te rog să mă crezi, ca și cum aș juca un rol dificil!

NIKOLAI: Eu sînt dispus să mă-mpac... dar...

PREFECTUL: Și ce preținzi dumneata?

NIKOLAI: Pe Nora și scuzele.

(Intră Nora, nu salută, ci se agață de Nikolai)

NIKOLAI: Nora, ce cauți aici!

NORA: Nu-ți risca viața! Ce fac eu fără tine!

PREFECTUL: Asta-i ziceam și eu, frate! Să termine cu mofturile astea de vodevil. *

NORA: Te rog, domnule! Fă ceva și lichidează! Stinge incendiul ăsta! Promite-mi!

PREFECTUL: Promit!

NORA: împacă-i!

PREFECTUL: O să-i împac!

NORA: Organizează un chef!

PREFECTUL: Organizez!

NORA: Chefuiești cu ei?

PREFECTUL: Chefuiesc! Da' crezi că eu vreau altceva?

NIKOLAI: Vei rămîne alături de mine? Vei vrea să plecăm împreună cînd toate se vor lămurii?

NORA: Sigur că vreau! Ești marinar și ai nevoie să mă vezi. Eu sînt un pescăruș!

PREFECTUL: Fiți pescăruși, turturele, ce-oți vrea, dar plecați că vine Vania. *(Se uită pe geam.)* Uite-1 că intră! Hai! Vorbesc eu cu el, numai să m-asculte.

(Nora și Nikolai ies, printr-o ușă care merge spre biroul lui Nikolai, chiar cînd pe cea principală intră Vania.)

VANIA: Greu a mai mers. Azi nimeni nu vrea să te-ajute într-o problemă de onoare!

PREFECTUL: Eu nu te-am satisfăcut nu pentru că n-aș ține la onoare! Ci pentru că e absurd să te bați.

VANIA: N-o s-o las pe Nora, pe care am crescut-o de cînd era atîta, unui aventurier.

PREFECTUL: Hai să nu repetăm discuția de azi-dimineață! Trebuie să vă împăcați, omule. Tu nu vezi? E prăpăd. Urcă apa și nimeni nu știe de ce, o să ne inunde, o să ne înece.

VANIA: Să ne inunde! Să ne înece. Nici nu merităm altceva. Cînd fetele sînt răpite de acești domni fără rușine!

PREFECTUL: Casa arde - baba se piaptănă! El e tînăr, fără cumpăt, înțeleg... dar tu... care te preținzi.

VANIA: Ba nu mă pretind deloc! Dar îmi pare foarte rău... dar știi... foarte rău! Cînd văd că și tu, de la care mă așteptam...

PREFECTUL: Eu am vorbit cu el. O să vă înțelegeți și o să terminăm conflictul. Te faci tu de panoramă? Tragi cu pistolul? Ca un tîlhar?

VANIA: Eu mă fac tîlhar de-i vorba...

PREFECTUL: Nu. Uite, și eu am vrut-o pe Nora pentru băiatul meu. Dar dacă ea n-a vrut... S-o omor? Să mă omor? Nikolai Vasilievici o iubește!

VANIA: Și eu o iubesc!

PREFECTUL: Piei drace! Avea dreptate Zoe!

VANIA: Ce dreptate?
PREFECTUL: îmi spusese acum, de dimineață, Zoe, c-ai fi amorezat de Nora. Eu n-am crezut-o, da' văd că așa este! Zău, domnu' Vania, ciudat om mai ești. Păi se poate? Ai crescut-o de când era mică. Este un... este un d-ăsta... cum îi zic avocații? Un... fel de ...
VANIA: De incest, vrei să zici?
PREFECTUL: Așa, bată-te norocul, incest! Cum să faci așa lucru? Nu te gîndești?
VANIA: Nu-i sînt unchi decît prin alianță.
PREFECTUL: Ei aș! îi ești unchi, ea te strigă unchiule, ce poate fi între voi?
VANIA: Dar o iubesc... îmi doresc să fiu cu ea, să ne plimbăm prin livada cu vișini. Să călătorim...
PREFECTUL: Zău, fii rezonabil! O să te plimbi prin livadă și așa. Ai stat atîția ani singur. Și să călătorești? Unde? Nu vezi că nu se știe ce va fi?
VANIA: Cum, nu se știe?
PREFECTUL: Cu povestea cu apa! Măcar ei vor fi fericiți! Se iubesc și gata.
VANIA: Adică și ea... Pe junele ăla sec la minte!
PREFECTUL: Sînt aici. Alături! Vrei să știi? Nora a venit să-mi spună să te potolesc. Ca să nu-i omori odorul! Așa încît, domnule vecin... Eu zic să le dai binecuvîntarea.
VANIA: Niciodată!
PREFECTUL: Ai lasă-mă! Zici că niciodată, dar ce va să zică asta «niciodată»? Asta-i o vorbă așa, de spus prin cărți... O să le-o dai. Că ești om cumsecade.
VANIA: Îți cer un ultim serviciu.
PREFECTUL: Mă rog... cu plăcere!

VANIA: Dumneata, la funcția pe care o deții, ai un pistol. Să nu zici că n-ai! Trebuie să ai! Dă-mi o clipă numai acest pistol.
PREFECTUL: Ne-ne-ne! Ce să faci mata cu pistolul?
VANIA: Nu ghicești?
PREFECTUL: Vrei să-l omori? N-ai auzit ce spunea Nora?
VANIA: Nu. Nu vreau să-l omor. Ea va fi fericită cu căpitanul ei... Iar eu...
PREFECTUL: Ești nebun? Vrei să te sinucizi? Pentru ce? Fetele se mărită. E firesc. Ei și?
VANIA: Te rog numai atît: dă-mi pistolul. Am și eu acasă, dar cine știe dacă voi avea curajul acolo...
PREFECTUL: Ba te rog eu să lași comediile!
VANIA: Dă-mi pistolul!
PREFECTUL: Aș! Mai bine cheamă-i de dincolo și mergeți în pace să luați un ceai, ceva, că de-azi dimineață...
VANIA: Zici că nu mi-l dai? Atunci o voi face singur. Mă duc între vișinii mei și acolo...
PREFECTUL: Dacă insiști atîta... (*Scoate din sertar și-i dă un pistol cam ruginit.*)
VANIA (*cu pistolul la cap*): Te-ai dovedit un om de onoare. Aproape că nu mă așteptam... Și-acum, să merg la locul meu.
PREFECTUL: De ce, nene, de ce!?
VANIA: Adio! (*Apasăpe trăgaci, zgomot în gol, încă o dată, nimic.*) Ce-i asta?!

PREFECTUL: Dar ce credeai, musiu? Eu să umblu cu arme încărcate!? Și să te las să-mi mori aici, în cabinet! Ei nu, că-mi placi! (*Rîde în hohote.*)

Cum să te las să boroșcoșești cu sînge covorul.

Păi nu?

VANIA: Ești un ticălos!!! Un criminal!

PREFECTUL: Dacă era încărcat, să fi văzut crimă!

(Apar Nora și Nikolai, alertați de țipetele lui Vania și în aceeași clipă intră prin ușa principală și Zoe. II văd pe Vania cu pistolul în mîină. Nora se aruncă între Vania și Nikolai, Nikolai o smulge din fața pistolului, aruncînd-o pe jos. între timp Zoe vrea să-l tragă pe Prefect și să se ascundă după el. Prefectul se ferește și gestul violent o aruncă și pe Zoe pe covor. Cele două țipă, Prefectul îi desparte pe Vania și Nikolai și practic toți trei se încaieră, pistolul zboară pe jos, Nikolai se repede spre el, dar Zoe, care e mai aproape, îl înhață și-l îndreaptă spre ei, sărind în picioare.)

ZOE: Nimeni nu mișcă!

PREFECTUL: Dă-l încoace.

ZOE: 5«ai că te împușc și pe tine! *(Apasă, dar fără folos.)*

PREFECTUL *(i-l smulge)*: N-auziți măi, fraților, că n-are gloanțe! Ce vă iuțiți Aveți răbdare.

NIKOLAI *(se repede la Vania)*: Atunci îl omor!

PREFECTUL *(îl ia de guler și-l aruncă)*: Ia vezi, amice! Că eu întorc foaia cît ești de șef! Silențiu și atențiune! Căpitanul o ia pe Nora. Ia-o *(Nikolai o ia de braț.)* Cu binecuvîntarea unchiului dumneaei! Domnu' Vania! Am zis «cu binecuvîntarea»! *(Vania, resemnat îi sărută pe amîndoi pe frunte.)* Iar tu, madam, care voiai să-ți omori bărbatul, mai vedem noi.

Ba adică te fac nașă. îl iei pe ghegeneral și-l cununi! Ca la teatru! Toată lumea fericită... Sau mai aveți ceva de zis?

ZOE: Cum le potrivești matala, mai rar cineva! Vai, ce mă bucur! O să avem în sfîrșit un eveniment!

PREFECTUL: O s-avem! Acum însă: în trăsuri și acasă. Fie, că le-am aranjat!

VANIA: Acum totul s-a aranjat...

ZOE: Te pomenești că nu ești mulțumit că se mărită? Păi? Nu-i asta încheierea cea mai potrivită?! I-auzi!

VANIA: Ar putea să fie... dar știu eu ce va urma?

(Intră, urmat de polițist care încearcă să-l oprească, Groparul. Este pe jumătate beat, ca totdeauna.)

PREFECTUL: Ce vrei omule? Nu se poate fără tine?

GROPARUL: Fără mine? Cum o să se poată? Te faci că nu știi, șmechere, dar așa e pesa! Fără mine - ioc!

ZOE: L-ai învățat rău. Tu ești de vină.

PREFECTUL: Eu? L-am folosit, dar nu i-am zis să vină pe capul meu toată ziua. Ce vrei, deci?

GROPARUL: Am auzit că vă bateți în duel, boieri dumneavoastră, așa că iată-mă-s.

PREFECTUL: Ai înțeles greșit. Nu moare nimeni.

GROPARUL: Ioc! Duel fără gropar ca nuntă fără lăutar! *(Polițistul vrea să-l ducă.)* Nu trage, bre, de mine, că te las p-afară cînd o fi!

PREFECTUL: Nu-i duel. E nuntă. Dă-i, Nikolai Vasilievici, o para să bea în cinstea voastră și să plece.

GROPARUL: Parale iau, dar dus nu mă dau!

ZOE: Păi de ce?

GROPARUL: N-auzi să nu tragi de mine! Adică la alegeri cu mine, la altele cu mine și când e să-mi faceți și mie o plăcere... Azi ce-oi mai putea lucra și eu. Că mâine îmi dau demisia. Nu se mai poate, domne! Este apa la rasul pământului!

NIKOLAI: Cum așa?

GROPARUL: Serios. Pe-alocuri bălțește. Acum că v-am ales, ar fi cazul să dați ordin să se retragă, să ne lase. Avem treabă, nu se poate așa! Vă rog să... Nu trage, domne!

NIKOLAI: Deci situația este gravă. Eu am tot raportat, dar se vede că nu au ce face.

GROPARUL: Văd că nu e rost! O să ne înecăm, domne! Nu este posibil să lași lucrurile așa!

NIKOLAI (*în timp ce polițistul îl târăște pe gropar spre ușa*): Stai să-i dau ceva. (*îi bagă în buzunar.*)

GROPARUL: Așa-așa! Puneți-vă bine. Să jucăm la nuntă, s-o facem lată, că se termină c-o lopată! (*Din ușa.*) Să bem că nu se știe cât mai avem. (*Toți izbucnesc în râs.*) Și să halim, că nu se știe cât ne mai fițim. (*Ceilalți îi fac semne de rămas-bun cu mari rîsete.*) Pe curînd, boieri dumneavoastră, pe curînd! (*Ușa se închide în urma lui.*)

VANIA (*totuși rîzînd*): Ne-a învățat ceva filozofie domnul alegător!

PREFECTUL: Ia nu mai cobi și dumneata.

ZOE: Are dreptate! Azi toată lumea e veselă. Să n-aud de politică și de apă de ploaie. (*Spre Nora și Nikolai, rămași în mijloc ca la fotograf.*) Să vă scui, să nu vă deochi!

PREFECTUL (*lui Vania*): Ce ți-e, domnule, și viața! Uite: stare de asediu, situațiunea imposibilă! Da' noi ne bucurăm, petrecem! Ce să faci? Totu-i să fie omul optimist! Nu?

VANIA: Știu și eu cât optimism mi-a mai rămas? Și cu apa asta sărată mă tem că și livada se duce...

PREFECTUL: Nu! N-ai grijă! Vișinul are rădăcină solidă. Mă pricep eu bine! (*Vor să iasă, începînd cu Nikolai și Nora, dar deschide ușa și intră polițistul.*)

POLIȚISTUL: O telegramă pentru domnul căpitan! (*Nikolai o citește, apoi fuge printre ceilalți în avanscenă și o privește iar, schimbat la față.*)

ZOE (*din spatele lui*): Da' ce-i frate?

PREFECTUL: Vești rele?

NIKOLAI (*scurt*): Domnule Vania, fiți vă rog amabil și conduceți doamnele. Iar dumneavoastră, domnule prefect, veniți la mine în birou.

(*Vania și femeile ies repede, fără nici o vorbă.*)

PREFECTUL: Ce se-ntîmplă, de te-a întors așa? O fi răzbel!

(*Nikolai a trecut în biroul lui și-i strigă de acolo prin ușa deschisă.*)

NIKOLAI: Mai repede, domnule! N-avem timp de amuzamente!

PREFECTUL (*explicativ, spre public*): Acu' ce-o fi o **fi!** (*Trece în birou și închide ușa în urmă. Scena rămîne goală.*)

IV

In grădina din spatele casei lui Vania, văzută acum din alt unghi, adică terasa perpendiculară pe sală - câteva movile deasupra ei. între ele este luciul de apă. Câteva obiecte zac aruncate în apă. Terasa este încă neinundată, totuși Vania și Nora nu stau pe ea, ci pe o «insulă» mai mare din mijlocul scenei. Au o ținută dezordonată, Vania are pantalonii suflecați, a ajuns acolo prin apă. Nu sînt îngroziți de ceea ce se întîmplă, ci doar deprimăți.

NORA: Și acum ce-o să se întîmple?

VANIA: Nimic. Apa o să crească.

ORA: Și vom muri înecați?

VANIA: De îndată ce apa va depăși înălțimea noastră, da. Sau poate întîi ne vom refugia pe terasă, apoi pe acoperiș.

NORA: Eu nu înțeleg cum te poți amuza cînd vorbești despre asta.

VANIA: Nu sînt nici vesel, nici trist. Dar pentru că m-ai întreat, ți-am spus ce cred că se va petrece. NORA: Să facem ceva!

VANIA: Ce anume? Spune-mi și fac.

NORA: Să mergem undeva... să cerem ajutor.

VANIA: De o săptămînă căpitanul tău cere ajutoare, bărci, vapoare și mai știu eu ce. Rezultatul?

NORA: Să fugim!

VANIA: Cu trăsura nu se mai poate. Pe jos? Nici atît. Cea mai apropiată gară este la zeci de kilometri. De altfel, cred că nici un tren nu mai circulă.

NORA: Bine, dar asta este de neînchipuit! Trebuia să fi fugit înainte ca apa să crească atît!

VANIA: De ce n-ai fugit? N-ai ce răspunde? Pentru că erai ocupată cu idila ta, eu eram ocupat cu livada, cu duelul și cu alte mari treburi importante... îți amintești ce-am făcut ieri?

NORA: Nu...

VANIA: Vrei să-ți amintesc eu? Am primit vizita logodnicului tău și a prefectului. Am băut ceai, am mîncat prăjituri... Am jucat și cărți.

NORA: Cîtă prostie!

VANIA: De ce prostie? Ți s-a părut că faci lucruri anormale? Apa începuse să iasă. Erau mici bălți. Azi sînt mici insule. Stăm pe o insulă!

NORA: Nu știam...

VANIA: Nu știai? Nu știam? Starea de asediu e declarată oficial de o săptămînă. Din memorabila zi cînd era să ne batem pentru tine în loc să ne stea gîndul la ce se va întîmplă. Atunci?

NORA: Stare de asediu? Ce știu eu despre acest cuvînt?

VANIA: Nimic. E un nume pentru ceea ce se petrece. Sigur că un nume nu rezolvă nimic.

NORA: Și el?

VANIA: Care el?

NORA: Nikolai Vasilievici, desigur! Ce crezi că vreau să te întreb? Am impresia că situația asta îți convine.

VANIA: Nora, te credeam mai inteligentă! De ce să-mi convină? Cît îl privește pe Nikolai Vasilievici, îndată ce va găsi o barcă va veni la noi la ceai.

NORA: Ești îngrozitor!

VANIA: Tu pui întrebări fără noimă. Poate că ești speriată, te înțeleg! Cruță-mă totuși de absurdități.

NORA: Ba cruță-mi tu nervii cu fatalismul ăsta! Nu te știam așa! Altul ar încerca...

VANIA: Să oprească apa? Să alerge pe jos prin noroi? Oi fi eu fatalist, dar nebun nu sînt! Mai bine să ne imaginăm că sîntem la mare. Chiar sîntem! Apa asta este de mare.

NORA: Așa arată apa de mare?

VANIA: Chiar așa! (*Clipocește cu mîna.*) Este apă de mare de cea mai bună calitate. În curînd o să ne scăldăm în ea. Cînd va mai urca puțin.

NORA: Ce groaznic! Acum urăsc marea! O urăsc!

VANIA: Nu cred că ajută la ceva.

NORA: Deci te-ai resemnat.

VANIA: Da. Cel puțin pe dinafară. Dacă vrei, m-am resemnat în logica mea, chiar dacă aș prefera să nu se întîmple mizeria de a ne îneca în mare fiind în propriul salon.

NORA: Și nu mai e nici o speranță?

VANIA: Cum să nu. Totuși e posibil. Să se oprească totul așa cum a început.

NORA: Sau să primim ajutoare...

VANIA: Nu ne va ajuta nimeni. Vrei o flotă? Cînd apa va fi atît de mare cît să plutească pe ea vapoare, noi ne vom fi sfîrșit de zile întregi.

NORA: Îngrozitor! Nu se poate! Trebuia să mă mărit, să plec în croazieră cu Nikolai. Să văd marea...

VANIA: Uite-o!

NORA: Unde-o fi el acum...

VANIA: În casa prefectului sau poate a ajuns cu sforțări la telegraf și cere ajutoare. Dar nu cred că mai merge telegraful.

NORA: Și va veni aici. O să vină, nu-i așa?

VANIA: Cred că vrea, dar nu cred că poate.

NORA: Vrei să zici că n-o să-l mai văd niciodată?

VANIA: Cine știe...

NORA: Trebuie să-l văd. Vreau să ajung la el!

VANIA: Stai cuminte. Stai aici sau dacă vrei mergem pe terasă. Te duc eu în brațe cum te-am adus...

NORA: Ba nu! O să merg la el, o să plec spre oraș.

VANIA: Nu se poate. Nu-ți dai seama că n-ai să faci nici zece pași prin apă?

NORA: Ba pot! Plec! (*iși scoate pantofii și o ia prin apă, dar cum a coborît de pe insulă începe să se împiedice și după cîtiva pași cade. Vania se repede și-o ia, aducînd-o înapoi pe insulă.*)

VANIA: Ai văzut? Te-ai murdărit! Se poate...?

NORA: Și nu mai e scăpare?

VANIA: Ba da. O să se oprească, ai să vezi. Dar să nu mai faci prostii. Dacă vei fi cuminte, n-o să mai crească. Bine?

NORA: Ai avut dreptate... am făcut prostii. Chiar sînt o proastă.

VANIA: Ei, nu! Ești descurajată și nu poți găsi o soluție. Nimeni nu poate.

NORA: Da. Bine măcar că este soare.

VANIA: Cît o mai fi și ăsta...

NORA: Cum adică?

VANIA: Nimic-nimic.

NORA: Ce pasăre este aia?

VANIA: Care?

NORA: Aia care stă acolo, pe gard.

VANIA: Aha! E un pescăruș. Am ajuns să văd și asta:
pescăruș pe gard!
NORA: Imposibil!
VANIA: Ce este imposibil? Să stea pe gard? Uite-1
că stă.
NORA: Nu. Să fie pescăruș! Pasărea asta ca o rață
grasă? E o rață sau altceva...
VANIA: Nu, draga mea, e un pescăruș. Așa arată el.
În picturi el este în zbor, ca un punct alb sau cu
aripile deschise. Dar de fapt este această rață
grasă pe care-o vezi. I-a mirosit a mare și a venit.
NORA: Deci când spuneam eu că sînt un pescăruș...
VANIA: Te gîndeai la un lucru frumos și alb care
zboară departe. Așa și ești. Deci nu te
deziluziona prea tare.
NORA: Nimic nu se întîmplă cum voiam...
VANIA: Adevărat. Și nici măcar nu voiai prea mult.

*(Pe terasă apare Nikolai, în uniformă, dar plin de
noroi.)*

NIKOLAI: Nora!
NORA: Stai! Vin la tine!
NIKOLAI: Stai tu pe loc și vin eu. Și așa sînt ud.
*(Traversează pînă la insulă, se îmbrățișează
lung cu Nora, dă mîna cu Vania.)*
VANIA: Ești un erou! Cum ai ajuns?
NIKOLAI: Am luat șareta prefectului, dar s-a împot-
molit repede. Atunci am deshămat calul și l-am
încălecat pe deșelate. Pînă cînd s-a înglodat și
el și n-a mai vrut să meargă. Atunci am luat-o
pe unde mi s-a părut mai uscat. Chiar așa am
întrat uneori pînă la genunchi.

NORA: Extrordinar!
NIKOLAI: Nimic extraordinar. Dar voiam să te văd.
Aseară am ajuns tare greu și cînd m-am trezit
și am văzut cît crescuse...
VANIA: Ceva vești?
NIKOLAI: Am fost la telegraf. E mort.
VANIA: Deci ai alergat toată ziua. Nici o șansă?
NIKOLAI: Nimic. Doar să se oprească de la sine.
VANIA: Așa cred și eu.
NORA: De ce n-om fi plecat acum cîteva zile?
NIKOLAI: Eu oricum trebuia să rămîn. Aveam o mi-
siune. Dar nu înțeleg...
VANIA: De ce te-au trimis?
NIKOLAI: Exact! Nu pot face nimic!
VANIA: Cînd ți-am spus prima oară asta era să mă
omori. Vezi? Acum hai să traversăm marea
pînă la terasă. Ia-o pe Nora, că avem nevoie de
ea să-ți facă un ceai cald. Și te rog să accepți
niște haine de-ale mele, nu poți rămîne așa.
NIKOLAI *(cu Nora în brațe)*: De ce nu? Tot trebuie
să mă întorc.
NORA: Ba te rog să nu pleci. Mă lași singură în
mijlocul apelor? Nu trebuie să fim împreună?
VANIA *(în timp ce merg spre terasă prin apă)*:
Evident, Nora are dreptate. Rămîi aici. Iată,
ai trecut-o în felul acesta pragul, deci îți este
mireasă.
NIKOLAI *(ajungînd, o pune jos pe Nora)*: Dar misiu-
nea mea?
VANIA *(urcă și el)*: Misiunea s-a terminat. Telegra-
ful e mort, oamenii sînt izolați. S-a terminat!
NORA: Da-da! Rămîi aici. Eu fac ceaiul.
(Intră în casă.)

VANIA: Acum, că sîntem singuri... vreau să-ți spun...

NIKOLAI: Nu-mi spuneți nimic... Mă simt foarte stingherit și regret că venirea mea aici, fără nici un rost clar ... v-a stricat toate... de fapt v-a făcut nefericit.

VANIA: Nu fi naiv, dragă Nikolai Vasilievici! Chestiunea asta s-a tranșat de mult! Tu ai dreptate și Nora va fi soția ta. Pretențiile mele erau absurde. Despre altceva vreau să-ți vorbesc...

NIKOLAI: Vă ascult.

VANIA: Vezi... nu credem că avem șanse, Știi și tu, doar dacă totul se oprește de la sine. Așa că te rog un lucru. Dacă merge tot așa eu am să plec sub un pretext oarecare, să vă las singuri. Voi o să rămîneți aici pînă la capăt. De acord? Și acum du-te să te schimbi înainte de a fi gata ceaiul.

NIKOLAI: Vedeți că eu nici nu știu...

VANIA: Nu-nu! Te rog! Nu mai spune nimic, doar du-te în camera mea și alege-ți hainele. Mi-e teamă să nu-ți fie largi.

(Nikolai iese. Vania rămîne pe terasă, se scotocește și aprinde țigara. Stă în fotoliu și fumează. Din lateral vine și se apropie de casă, fleșcăind prin apă, Groparul.)

GROPARUL: He-he! Salutare, unchiule! Mă mai cunoști?

VANIA: Salutare! Cum să nu te cunosc? Ce faci pe-aici? Vrei să înveți să înoți?

GROPARUL: Îmi caut norocul. Ei? Crezi că-l gă-

gădesc? Trebuie să-mi schimb meseria. Oamenii și-au pierdut tot respectul față de mine. Că nu mai sînt bun de nimic. Înainte nu ezista, domne, să treacă cineva pe lîngă mine să nu mă salute. Da' azi?

VANIA: Sînt vremuri grele, fii și tu indulgent.

GROPARUL: Cît poștești! Dacă n-oi ști eu ce-i omul și cu ce se mănîncă! Da' uite că-mi pare rău de poziția mea. Dai un rachiu?

VANIA: Vino încoa'.

GROPARUL (*urcăpe terasă*): Ehe, unchiule, mi-e teamă c-o să ne bîntuie duhurile, pe deasupra apei, vorba cărții.

VANIA (*scoate și-i dă o sticlă*): Ia să bei, că s-ar putea să ai nevoie de curaj.

GROPARUL: Eu nu beau de curaj, că am curaj cu carul și să înot nu știu, așa că mi-am luat o grijă. Da' îmi pare rău că eu pe toți, cînd a fost, i-am tratat cu atenție și cînd o să-mi vină și mie rîndul acuși-acuși, o să plutesc pe gîrlă.

VANIA: Poate scăpăm, ce zici?

GROPARUL: Nu mai trag nădejde. Nici ăla, deputatul, n-a făcut nimic. Crezi că o să mai fie alegeri?

VANIA: Sigur. Între pești.

GROPARUL: Dar ce-o fi făcînd prefectul? Te pomenești că o să cadă guvernul și se duce și el pe apa sîmbetii! Mai a sîmbetii ca apa asta nici nu poate să fie. Mi-e milă și de el, săracul. Cînd îl auzeam, pe la întruniri, că strigă, mă lua așa, un fior, că am și eu sentimente mari, ce crezi mata?!

VANIA: Cruță-te de-o grijă. Toți o să pășim același lucru. Bea, nu te sfii.
GROPARUL: Unde-ai văzut că mă sfiesc?
VANIA: Nu rămii aici cu noi, să ne mai înveselești?
GROPARUL: Nu pot. Am treabă.
VANIA: Ce treabă?
GROPARUL: N-auziși? Să-mi caut norocul în lume. Ai fost bun cu mine, dar dac-ai vrut doar ca să te pui bine, să știi că e degeaba. Nu mai iau clienți.
VANIA: Eu am fost dezinteresat când ți-am dat rachiul. Chiar pleci?
GROPARUL: Păi nu? Cred că mă fac barcagiu.
VANIA: De unde barcă?
GROPARUL (*îi întoarce spatele*): Păi o barcă-i ca o plută când e de apă umplută... Sănătate, unchiule, și plămîni de broască. (*Dă să iasă.*) Hai noroc!
VANIA: Drum bun! Să te ții bine pe picioare, că iese apa la tine și cred că apa nu-ți place. Parc-așa ziceai.
GROPARUL (*ieșind, peste umăr*): N-ai vrut piscină, c-o aveai acuma plină!

(Vania continuă să fumeze, după un timp apare și Nikolai, în haine civile, care-i sînt, într-adevăr, largi. Stă alături de Vania).

NIKOLAI: Să nu te superi. Mă simt ridicol în hainele astea. Parcă sînt adunat de pe gîrlă.
VANIA: Așa și ești. De ce să nu privim adevărul în față, nu? Așa sîntem toți. Nu vād de ce te-ai jena. Întîmplător, casa asta este pe un teren mai înalt. Mîine însă el se va dovedi insuficient de înalt. Totul va fi ud.

NIKOLAI: Pari mult mai calm acum, cînd motivele de îngrijorare sînt serioase, decît acum opt zile.
VANIA: Chiar sînt mai calm... Ai zice că s-ar conveni să regret ocaziile pe care le-am avut în ultimii cincisprezece ani. Ocaziile de a pleca de aici, vreau să zic. Atunci n-ar fi fost altfel. M-ar fi prins în altă parte, și atît.
NIKOLAI: Tot fatalist?
VANIA: Nu, comod.. Altfel mi-aș pierde capul.

(Nora vine cu serviciul de ceai, toarnă în cești. Stau toți trei în jurul mesei.)

NIKOLAI: Altfel e aproape plăcut.
VANIA: De ce «aproape»? E foarte plăcut. O zi de vară tîrzie, aer proaspăt și răcoarea mării. Ca pe puntea unui vas. Nu-i așa, căpitane?
NIKOLAI: Exact așa.
NORA: Așa este pe un vapor?
NIKOLAI: Da. Într-o zi frumoasă de septembrie, cam asta e aerul, cam asta lumina...
VANIA: S-ar putea să fie un dar pentru noi, care nu ne-am învrednicit niciodată să urcăm pe un vapor. Un cadou al mării. Eh? Avem pînă și un căpitan pe vapor... Ce ne mai trebuie?
NORA: Dar un vapor nu se poate scufunda.
VANIA: Cum să nu! Ia întrebă-l pe Nikolai?
NIKOLAI: Din păcate... dar nu-i sigur că noi ne vom scufunda.
NORA: Oare?
VANIA: Nu ne vom scufunda. Vezi, Nora, dacă am fi plecat în croazieră am fi stat altfel, am fi băut ceaiul pe punte și l-am fi invitat pe căpitan să

ne povestească despre mare. Tu te-ai fi îndrăgostit de el. Și el de tine. Deci, dacă am fi plecat, ar fi fost la fel, De ce să mai fi mers?

NORA: Dar livada ta?

VANIA: Oricum n-am fi putut s-o luăm cu noi. Ea ne așteaptă.

NORA: Și noi. Așteptăm.

VANIA: Nu. Nu pe tonul ăsta. Ascultă la mine cum trebuie să zici: (*cîntat*) și noi... așteptăm...

NIKOLAI: Niciodată nu prea mi-a plăcut așteptarea.

VANIA: Ehei, Nikolai Vasilievici, nici nu știi ce plăcere este să aștepti.

NORA: Mie mi se pare că e o încordare să aștepti. Iar în situația noastră e chiar înnebunitor.

VANIA: Deloc. Gîndiți-vă bine... Eu am așteptat aici atîția ani, am vrut să plec de fiecare dată și n-am plecat. Voi o să spuneți că a fost o lașitate. Dar nu. A fost un curaj. Acela de a mă trezi în fiecare dimineată... în aceeași grădină, de a lupta să am un lucru statornic, o livadă cu vișini... Crezi, Nora, că mi-a trebuit puțin curaj să rămîn cu tine, să văd cum crești și deci cum eu îmbătrînesc...

NIKOLAI: Dar astea le simți oricum.

VANIA: Niciodată atît de tare... ca atunci cînd stai pe loc și aștepti. Atunci e cel mai greu și totuși foarte frumos. E liniștitor să vezi că nu-ți mai e frică.

NORA: Zău, unchiule, e puțin ciudat să fii atît de nepăsător cînd apa crește.

VANIA: Hm, ce ai vrea să faci? Dacă ar crește, ar crește. Dar eu simt că s-a oprit din creștere. Nikolai, am înfîpt un țaruș cînd a ieșit apa în

prima zi. L-am însemnat zilnic cu creșterile apei. Vrei să-l verifici? E în spate. (*Nikolai iese.*)

NORA: Așa să fie?

VANIA: Cîmpia asta e acum o mare. Nu apa a ieșit, ci cred că ea, cîmpia asta, s-a scufundat încet. Și se va mai scufunda. Dar noi nu. Noi vom rămîne deasupra.

NIKOLAI (*s-a întors*): Extraordinar! N-a mai crescut decît un deget! Iar alaltăieri crescuse cu două palme! Ai știut de la început!

VANIA: Cum să fi știut? Nu-ți amintești ce te rugasem? Acum, vorbind, am înțeles.

NIKOLAI: Deci nimic nu se mai scufundă! Formidabil!

VANIA: Nimic, spui? Ia uită-te la gard!

NORA: A dispărut! Și **copacii!** Au apă aproape de crengi.

NIKOLAI: Cum se poate?

VANIA: Nu știu. Cert este că noi aici rămînem deasupra.

NIKOLAI: Dar de ce?

VANIA: Ei, trebuie să existe vreo explicație, ești băiat cu carte. Ceva cu geologia, cu hidrologia... Poate lucruri care se întîmplă oricum, dar lent, în mii de ani, aici s-au petrecut în cîteva zile. Eu însă voi crede oricum altceva. Ceva profund neștiințific.

NORA: Ce vei crede?

VANIA: Că este un dar pentru cel care a știut să aștepte. Vezi? O singură săptămînă, poate două, am fost îndrăgostit și precipitat. Am fost gata

să plec. Și uite! Azi, când sînt iarăși dispus să aștept...

NORA: Deci vom rămîne aici mereu?

VANIA: Mereu.

NORA: Ce bine, unchiule Vania! Vom sta aici, ne vom odihni!

VANIA: Sigur. Voi doi și cu bătrînul unchi.

NIKOLAI: Și ceilalți?

VANIA: Care?

NIKOLAI: Restul... cei despre care nu știm... cei cu care nici nu putem comunica...

VANIA: Nu știu. Nu mă pot gândi, n-am destulă imaginație.

NIKOLAI: Cînd mă gîndesc la ei...

VANIA: Încearcă să-i uiți. Ei ne-au uitat oricum.

NIKOLAI: Crezi c-o să pot?

VANIA: Sigur. Mai ales dacă ești fericit să rămîi aici, cu Nora.

NIKOLAI: Ne resemnăm să trăim pe o insulă pustie?

VANIA: Nu e pustie. E plină de lume. Sîntem trei, asta nu-i puțin lucru...

NORA: Ai dreptate, dar ce se va întîmplă apoi?

VANIA: Cînd apoi?

NORA: Mai tîrziu.

VANIA: Nimic. Absolut nimic. Eu mi-am dorit mereu asta.

NORA: Ce vom mânca?

VANIA: Vom pescui.

NIKOLAI: Ce vom bea?

VANIA: Vom distila apa mării... sau vom strînge zăpadă...

NORA: Ce vom citi?

VANIA: Vechile cărți. Sînt mult mai interesante. A

treia lectură te va plictisi. Dar la a treizecea vei avea în față o carte nouă, despre care nu știi nimic.

NIKOLAI: Și nu vom primi vești?

VANIA: Cum să nu? Vom ști în fiecare zi dacă va fi vreme bună sau rea, dacă se apropie vara.

NORA: Ne vom obișnui.

VANIA: Ne-am și obișnuit. Exact ca pe o navă mare, nu-i așa Nikolai, pe o navă mare cînd ți se pare că stai, dar de fapt, încet, ai și pornit. Fiți veseli.

NIKOLAI: Unchiule Vania, îmi dai voie să-ți spun așa, nu? Eu cred că ai știut de la început...

VANIA: Nu. N-am știut nimic. M-am gîndit, poate am presimțit ceva... Cîteva zile am fost mediocru, nedemn... Nu-mi pare rău, aveam nevoie și de asta... Acum sînt foarte liniștit. Aș vrea să fiți și voi.

NORA: Bine, dar chiar așa...

VANIA: Nora, gîndește-te că este un dar. Un dar nu se refuză, nu i se caută cusururi.

NORA: Un dar pentru tine...

VANIA: Pentru toți trei.

NIKOLAI: Foarte ciudat!

VANIA: Mie mi se pare firesc. Cine știe de cînd așteptam asta fără să știu c-o aștept.

NORA: Zilele trecute au fost așa... ca... nu știu...

VANIA: Ca un carnaval! A fost un carnaval! Dar cînd te întorci la ziuă de la un carnaval, trebuie să te bucuri... Chiar te bucuri că s-a terminat, arunci pantofii care te string. Te bucuri că vei dormi.

NORA: Noi vom dormi?

VANIA: Vom dormi... vom visa poate. Nu fiți nemulțumiți.

NIKOLAI: Nu sîntem.

VANIA: Atunci ascultați!

(Se aud, întîi abia perceptibil, apoi din ce în ce mai tare, valurile mării, țipetele păsărilor marine.)

NORA: Țsta care a țipat a fost un pescăruș?

NIKOLAI: Nu. Un furtunar.

NORA: Un furtunar? Tot o pasăre?

VANIA: Da. E mai mică. Tot albă...

NORA: Și totuși mă simt ciudat...

NIKOLAI: Și eu. Parcă m-ar privi cineva... parcă aș fi actor într-o piesă.

VANIA: Și eu mă simt așa uneori. S-ar putea să fie din cauza oboselii din ultimele zile.

NORA: Și dacă sîntem cu adevărat într-o piesă?

VANIA: Atunci se va termina curînd. Noi vom rămîne pe insula noastră, iar publicul o să ne uite.

NORA *(în glumă)*: Nu zău? Merităm noi un asemenea sfîrșit?

NIKOLAI *(tot în glumă)*: Zău, unchiule, merităm un final de melodramă.

VANIA *(relaxat)*: Nu-i vorbă de merit. Dar cred că oricum nu se termină niciodată.

(Sunetul valurilor și țipete de pescăruși cresc din nou, lumina scade, muzică, întuneric.)

PERSOANELE

*Amonaraso soțul lui Aso
Aida fiica lor*

sfetnicul lui Osiris

(șefi și subșefi de bresle, preoți,
oșteni, prostime)

LOCUL ȘI TIMPUL

în Eghiptul antic, la începutul istoriei

- Prolog -

Un ecran de pînză pe care se proiectează un jurnal străvechi de actualități, alb-negru, cu imagini muncitorești și turistice dintr-o țară orientală. Vocea comentatorului (comentatoarei) rostește cu emfază reținută și festivistă, gen "jurnal-cinema" anii '50, textul:

Crainica: Regatul Nilului-de-Sus, o țară în plină dezvoltare economico-socială! Sub sceptrul regelui Osiris, poporul acesta harnic făurește an de an câte o treaptă pentru ascensiunea sa către o civilizație demnă și pașnică.

Munca le este dragă locuitorilor din acest ținut. Ei se îndeletnicesc cu agricultura, păstoritul, vînătoarea și pescuitul. În ultimii ani, de cînd regele Osiris conduce, prin voința poporului său, destinele acestei țări, băștinașii și-au descoperit vocația de constructori. Blocuri impresionante de stîncă sînt scoase din cariere și tîrîte sau rostogolite pînă la locul de amplasare unde edifică, prin suprapunere, construcții spectaculoase, modele de urbanism.

Sub ocîrmuirea lui Osiris și a preoților și sfetnicilor săi, Regatul Nilului-de-Sus ne apare, în lumina soarelui sudic, ca o țară aflată pe culmile orînduirii sclavagiste și în marș către feudalismul timpuriu.

(Filmul se rupe, începe muzică de flaut, ecranul se ridică și, cînd se aprinde lumina, apare decorul.)

(O sală în palatul regelui Osiris. Regele zace pe un pat, care-i ține loc și de tron, legat la cap cu o cârpă, căci are migrene.)

OSIRIS: "Noapte, o, mamă! întinde-ți aripile asupra mea cum fac veșnicele stele!"

THOT (*intrînd*): Ai spus ceva stăpîne?

OSIRIS: Am invocat noaptea. Mă doare capul de nu te văd!

THOT: Trebuie să ieși în balcon măcar o clipă. Sînt o mulțime!

OSIRIS: Mă așteaptă? Dar mă doare capul... Amînă-i! Nu mă simt în stare.

THOT: Prea sînt mulți. Să nu iasă vreo... Preoți, oameni liberi, sclavi...

OSIRIS: Toată ziua să fiu la dispoziția lor?! Faraon sînt eu? Păi zău că era mai bine pe vremea predinastică. O să instaurez democrația! Să se conducă singuri. Și faraonul să fie eligibil. Din doi în doi ani. Iac-așa!

THOT: Nu te lăsa copleșit, stăpîne! Abia am pus mîna și vrei să strici tot?

OSIRIS: Bine-bine! (*Iese puțin în balcon, face semne, răsună, ovații.*) Brrr! Sînt o grămadă! (*Se trînteștepepat.*) Și cum mă mai aclamau! Niște proști!

THOT: Proști, dar mulți! Și cam primejdioși!

OSIRIS: Chiar! Ei n-au, așa, nici o treabă? Te-am lăsat cam liber și ai încurcat lucrurile... Toată ziua, procesiuni! N-au nimic de făcut decît să se strîngă aici și să mă forțeze să mă maimuțăresc?

THOT: N-au, excelență! Cum știți, țara asta este un

dar al Nilului! Ce treabă? Răsare Sirius, aruncă sămînța; apune Sirius, culeg roadele... în rest... OSIRIS: Ia să le dai ceva de făcut! Să-mi facă... Uite! Să îmi ridice o construcție. Dar să fie mare! Așa, cam la vreo 300 de metri pe trei sute... Și înaltă... de vreo 150 de metri! Ne-am înțeles? Un templu.

THOT: Templu nu prea merge... E greu, fără mortar, ce credeți!

OSIRIS: Vezi tu! La urma urmei să fie așa, o grămadă de pietre țuguiață, principalul e să aibe ce face toată ziua și seara să cadă lați de oboseală. Clar?

THOT: Clar.

ISIS (*intrînd*): Ei, um te mai simți? Te mai doare?

OSIRIS: Ce naiba! Zău, parcă aș fi fărîmițat în nu știu cîte bucăți. Am făcut planuri... Să-i pună să facă o construcție. Că m-am săturat de procesiuni d-astea.

ISIS: Nu-i rea ideea. Dar ceva mai la vale-ncolo, în pustiu, că fac zgomot și praf cînd o ridică.

THOT: Nu mă opun, dar să știți: din punct de vedere al posterității n-o să fie o întreprindere prea populară.

ISIS: Lasă, că după aceea o atribuim altcuiva! Parcă o să mai știe cineva după șapte mii de ani ce și cum? Dar vorba e, să nu devină periculoasă acum... Și-n loc de bine să ne facă rău. Ce le spunem?

THOT: Ceva cu porunca zeilor... Strîngem mării preoți, sobor...

OSIRIS: Ba deloc! M-am săturat să-i mituiesc la fiecare mișcare. Om fi noi orientali, dar șperț nu mai dau! La ce zeu se închină ei acum?

THOT: Dumnezeu știe!
OSIRIS: Nu-i nimic. Mă canonizez pe mine. Ăă?
THOT: Excelentă idee! Asta da, o să le închidă gura.
Vă proclamați zeu!
ISIS: Cum? Și eu? Tu zeu și eu muritoare?
OSIRIS: Ce vrei, dragă?! Trebuie să păstrăm o măsură.
THOT: Lăsați că nu-i nimic. Și etiopienii, și sumerienii
sînt politeiști. E la modă. O putem canoniza și
pe doamna.
ISIS: Uite cine mă iubește! Mersi! Ia-ti pergamentele
și formulează edictul. (*Thot se așează turcește
și începe să scrie.*) Ce ne-am face fără Thot?
Singurul dintre noi care știe să scrie...
OSIRIS: Păi da, că au inventat alfabetul ăsta stupid!
Un vultur, un ibis, un lotus! Eu am avut mereu
treabă, cu războaie, cuceriri... n-am avut timp
de ciubuce d-astea.
ISIS: Nu ți-a reproșat nimeni nimic! Ce te enervezi?
OSIRIS: Mă enervez, că după cîteva zeci de secole,
naiba o să mai înțeleagă inscripțiile astea.
THOT (*scriind de zor*): N-aveți grijă. Am pus din loc
în loc cîte o inscripție în două sau chiar trei
limbi. Unul mai isteț înțelege imediat cum e
alfabetul.
ISIS: Tot Thot, săracul.
OSIRIS: Și pe el, eu l-am găsit. Ce era? Un scrib! Ca
mîine îl văd și pe el în panteonul nostru.
THOT: Veșnic recunoscător îți rămîn, stăpîne!
ISIS: Apropos, dacă tot ai făcut actul, trece-l și pe
Horus!
OSIRIS: De ce și pe Horus!?
ISIS: Ce, nu-i copilul tău? Dacă noi sîntem zei, este și
el. nu?

OSIRIS: Întîi să merite! Eu am luptat cu sabia, n-am
stat ca el cu nasu-n tăblițele alea pe care le tot
răsuțește: cu-cu-cu... cum le zice!?
ISIS: Cuneiforme!
OSIRIS: Mersi, învățato! Așa se ivește conflictul în-
tre generații. Și te mai miri că s-a rupt legătura
între tată și fiu!
ISIS: Șoimul mamei!
OSIS: Da... clonțos, ce este! Mai simpatic mi-e Anu-
bis, să știi!
ISIS: Negriciosul ăla! Parcă-i un cîine. Seamănă cu
ta-su.
OSIRIS: Doarți-e nepot.
ISIS: Și ce? De ce n-ai luat-o pe sor-mea să-ți fie zei-
ță?
THOT (*termină de scris*) Vă rog frumos, excelențele
voastre! Semnați edictul! L-am trecut și pe
Horus. Și Anubis mi-e foarte simpatic de
altfel... Nu trebuie să ne pierdem calmul.
OSIRIS (*luisis*): Iscălește tu, madam, că eu sînt un
negrotei analfabet.
ISIS (*semnează pe spatele lui Thot*): Să dai și o
proclamație!
THOT: Lăsați pe mine.
ISIS: Bine că s-a aranjat. Acum o să ne construiască
tot ce trebuie.
OSIRIS: Unde pleci?
ISIS: I-am promis lui Nephtys că trec pe la ea să-mi
arate niște stofă.
OSIRIS: Bîrfiți toată ziua. Parcă eu nu știu!
ISIS (*iese*): Ne vedem mai încolo.
OSIRIS: Să vă ia dracu'!
THOT: Stai liniștit, stăpîne, nu te tulbura...

OSIRIS (*cadepe spate*): Stau. Ziceai ceva de o scrisoare ... A cui?

THOT: Da. Am interceptat-o. A lui Seth către Aso!

OSIRIS: Către Aso! Trădătorul, o să-l spintec!

Mîrșav!

THOT: Curat mîrșav!

OSIRIS: Ce-i scrie ticălosul?

THOT: N-am putut să descifrez. Ei scriu pe papisuri și nu se vede scrisul. Trebuie să-l tratezi cu metaluri d-ale lor...

OSIRIS: Aici e mister mare! Nu dăm noi de rostul secretului... Mi-e frică de trădare...

THOT: Și mie.

OSIRIS: Țasta-i sclavagismul, ce să-i faci? Eu, știu: iubesc trădarea...

THOT: Dar îi urăști pe trădători...

OSIRIS: Rezon!

THOT: Sînt eu cu ochii-n patru. Doar mă știe înălțimea ta. Eu zi și noapte la datorie!

HORUS (*intrînd*): O, Osiris! Roi des Egyptes Superieure et Inferieure, souverain des deux pays... Fils du Soleil, aime des dieux! Seigneur des diademes! Mes hommages!

OSIRIS: Bre-bre-bre! Ce te-ai mai subțiat! Te-aș băga în sîn, da' n-ai loc de urechi! Ce vînt?

HORUS: Cest la politique, mon pere!

OSIRIS: Ian auzi! Da' nu ești prea june pentru politichie, băietule?

HORUS: Je suis jeune, il est vrai! Mais pour les âmes bien nes, la valeur n'attendpoint le nombre des anneés.

OSIRIS: N-o să mai avem loc în Eghipet de atîția bonjuriști. Ați corchezit graiul strămoșesc. Grăiește.

HORUS: Este vorba despre Oncle Seth...

OSIRIS: Nicișan-aud! S-a încăibărat cu Aso. Mă vinde! Să vină etiopienii ei aici? Nu știu principiul meu?! Egiptul - egiptenilor!

HORUS: M-am angajat să te rog să-i primești pe solii etiopieni, să vă înțelegeți. Vei da bună pildă surorilor noastre de gintă sahariană.

THOT (*întrebat din priviri*): N-ar fi rău să-i primești, excelență.

OSIRIS: Mde... nu prea face pentru un zeu...

HORUS: Dar ai promis! Nu-ți poți lua vorba înapoi. Acolo unde nu e moral, acolo e corupție! Un zeu fără principii, care va să zică nu le are!

OSIRIS: Să-i primesc? Să nu-i primesc? Hai să-i primesc, să văz ce moft mai e și ăsta! (*Face semn, delegația etiopiană intră în sunetele unui marș, aduc daruri, fac plecăciuni, în frunte cu zeița-regină Aso.*)

OSIRIS (*salută rece*): Tu ești Aso?

ASO (*cu mare accent țigănesc*): Da-mpărate!

OSIRIS: Ai venit să mi te-nchini?

ASO: Ham venit pentru tratative, înălțimea ta. Să discutăm onest!

OSIRIS: Mda... de onestă n-ai încotro! Mai ales că-ți aduci aminte ce snopeală v-am tras data trecută.

HORUS: Papă! Soyez delicat!

OSIRIS: Zoaie delicate de crocodili. Să mă slăbiți!

ASO (*ofensată*): Dacă ham venit să încheiem pace!
Ham adus-o garanție pe însăși fiică-mea, Aida!
(*O împinge în față, ea se ploconește, dar Horus
o ridică foarte elegant.*)

OSIRIS: Halal garanție, cioara asta!

ASO: Vai! ce limbaj! M-am înțeles cu Seth, cumnatul
înălțimii tale și ham primit asigurări că totul va
decurge favorabil. Ham achitat o parte din
obligațiile materiale, mă hașteptam la alt
tratament, mînca-ți-aș. Pofțiți chitanțele! (*Le
dă iar Osiris se uită confuz la ele, apoi le trece
lui Thot.*)

HORUS: Ați văzut? Les bons comptes font des bons
amis!

OSIRIS (*întunecat și scurt lui Thot*): Marafet aldîn?

THOT: Aldîn, effendi!

OSIRIS: Siktir!

HORUS (*tușind încurcat*): Aurevoir! (*în sunetele
aceluiiași marș, suita și Aso se retrag, Aida
rămîne, aproape de Horus.*)

OSIRIS: Mă-năbuș. Deschide fereastra să iasă miro-
sul de etiopian!

HORUS: Noi nu mai putem rămîne aici! Haide! (*O
ia pe Aida și ies.e*)

OSIRIS: Văzuși?

THOT: Văzui.

OSIRIS: Cu țiganca?

THOT: Cu!

OSIRIS: îi făcu mă-sa fărmece?

THOT: De...

OSIRIS: Ce aștepți, dar?! (*Thot iese luînd și papiru-
surile. Osiris se întinde istovit pe pat, pînă cînd
intră sporovăind Isis și Nephtys.*)

ISIS: Ai și adormit?

NEPHTYS: Lasă-l, c-amuncit azi! (*Stau cu spatele la
el.*) Ce-o fi avînd cu Seth. E supărat pe el...

ISIS: Pentru că se înțelege cu dușmanii. De aia!

NEPHTYS: El a vrut să iasă totul bine și acum... Că
voi v-ați făcut zei, vuiuște toată Valea
Regilor... Dar pe noi ne-ați întreat?

ISIS: Cînd o ajunge bărbatu-tău faraon, să te facă el
zeiță.

OSIRIS (*se trezește*): Mai încet, că sînt bolnav. Alt loc
nu vă găseați? Acuși vă tîrnuiesc prin casă, pe
sămîntă.

ISIS: Bine că te-ai sculat și tu. Uite, Nephtys stă pe
capul meu să te împac cu Aso.

OSIRIS: Aha! Dar pe fiu-tu la vrăjit, la pus
împotriva mea. Nu-ți ajunge? Crezi c-am să-i
iert? Cînd oi porni, îi fac una cu nisipul.

NEPHTYS: Zău, nene! Sămă-ngropi! Lasă de la tine.

OSIRIS: Nu las! Nu voi să las! Aveți de gînd să mă
duceți de nas, asta-i.

NEPHTYS: Vrei să te bați cu tot dinadinsul? Atunci
dă-i măcar comanda supremă lui Anubis.

ISIS: Ei, bravo! Ne-am pricopsit. Anubis și comandă!

NEPHTYS: Că doar n-o să-l facă general pe fătălăul
de Horus! Să ducă oștirea de izbeliște p-acolo.

ISIS: Eu sîntregină, eu poruncesc aici. Să fie limpede.
O să conducă Horus și basta.

NEPHTYS: Dac-oi putea să-l iei diri poala negresei
ăleia. Neam de zei și Horus vi-l corcește!
Strănepotul soarelui o să fie cum e ceauun!

ISIS: îți arăt eu cine este zeiță (*se repede la ea, mai
să se bată*).

OSIRIS (*le desparte*): Tăceți, scorpiilor. Eu stric că m-apuc să vorbesc politică la niște femei nebune. Numai eu hotărâsc! Ați priceput?

NEPHTYS: Da... păi știu că faci tot ce poți numai pentru pofta ta.

OSIRIS: Pohta ce-am pohtit a fost să văd Eghiptul mare, unul și indivizibil. Cu paloșul meu am înfăptuit- Și nemericul de bărbatu-tău mă vinde că nu i-am făcut și lui statuie! Iudă!

ISIS: Ce-i aia?

OSIRIS: Aia-i aia, care o știi dumneata. Că nu poate pentru ca să mai fie așa o situație, c-am să vă chem pe toți și am să vă spun, mă-nțelegi, serios: "Istoriceskii put ne trotuar Nevskogo Prospekta", măgarilor. Nu se mai poate să trageți unul hăis și altul cea! Pe etiopieni o să-i belesc de-o să mă țină minte - vindicta bonum - și-o să mă întorc să zidesc piramide și o să zidesc temple pînă o să mă satur. Iar de nu, apoi v-oi zi pe voi. Vorba ceea: sighthem, sighthem bombon belegem ! L'Etat c'est moi! The rest is silence! (*cele două femei tac impresionate - Osiris iese furios - lumina scade brusc, întuneric.*)

(*Trecerea dintre părți este rapidă. Cu un minim de schimbare în decor, scena este acum reședința lui Seth, acesta tocmai sosind nervos.*)

SETH: Nephtys, unde ești? (*pauză*) Nephtys! N-auzi!

NEPHTYS: Tulai! Că iar a venit cu draci! (*intră*) Da' ce crezi? Că stăteam? Ce tot vrei?

SETH: Ce-ai făcut, ce-ai dres acolo, că în loc să-l liniștești, a declarat război. Abia se potoliseră lucrurile. Ce mă fac eu acum? Că Aso, știi bine: mi-a dat! Cum pot eu să mă pun în fruntea oștii cînd femeia m-a primit bine și m-a umplut cu atenții?

NEPHTYS: Eu ți-am spus că nu-i bine să-ți creezi obligații, dar așa sînteți voi: cum vedeți o negricioasă d-asta cu picioare lungi - gata. Uite și la Horus! îl bagă pe ta-su în mormînt.

SETH: De l-ar băga mai repede, că nu văd nici o soluție.

NEPHTYS: N-o să fie nevoie să te duci. Osiris o să-i dea comanda lui Horus, că de-aia ne-am și certat. Și p-ăsta îl știi: îi o tigoare de băiet. O să-l mănînce ăla cu totul, că doar n-au pierdut obiceiul, ferească-ne ăl de sus.

SETH: Ce știi tu? întîi să guști și pe urmă... Ficatul e formidabil cu muguri de papirus.

NEPHTYS: Ptiu! Nu mai spune că-mi faci rău...

SETH: în sfîrșit... nu știu cum o s-o scoatem la capăt.

NEPHTYS: Eu i-am cerut să-i dea lui Anubis comanda. Și el ar face cum i-ai spune tu, s-ar încurca pe acolo câteva luni, pîn'pustiu, pînă s-ar liniști lucrurile. Pînă la viitoarele inundații, cine știe, mai moare măgarul, mai piere samarul.

SETH: Pierde pe naiba. Și Anubis ăsta... îmi vine să cred că nici nu-i al meu.

NEPHTYS: Ei, poftim vorbă la el!

SETH: Parcă l-ai fi greșit cu Osiris, atîta-i de devotat. Parc-ar fi un ciine, așa se gudură pe lîngă el.

NEPHTYS: Și dementul nici nu-l bagă în seamă. Nu-i vorbă, că pe Horus și mai puțin îl place! Îi e frică de ei să nu-i ia puterea, vezi bine. Pe Horus l-a trimis atît de departe să-nvețe, că a și uitat limba. Parcă s-a și țicnit.

SETH: Se prefăce. În orice caz: de-i nebulie, are miez în ea. Îmi place mai mult decît Anubis... Dar e periculos.

NEPHTYS: Mangafaua o să-și comande armata singur. Nu lasă el la alții amărățile alea de sceptre. O să-l îngroape cu ele.

SETH: Greși-i-ar îmbălsămarea! Putrezi-i-ar carnea și oasele în sarcofag, că tot pe foc mă ține... N-ajunge căldura de afară!

NEPHTYS: Oricum, pînă să te văd pe tine faraon...

SETH: Nu zice! Pun pariu c-o să voteze cu noi cine cu gîndul nu gîndești, unul pe care contează vampirul ca pe nu știu ce, și cînd l-om avea pe ăsta, îi avem pe toți!

NEPHTYS: Ei, cine?

SETH: Nu-ți dă-n gînd? Thot, vezi bine! Eminența cenușie, de!

NEPHTYS: Thot?

SETH: Mare pezevenghi! Strașnic faraon ar fi ăsta. Păcat că provine din scrib.

NEPHTYS: Și el pare devotat lui Osiris... De ce te-ar sprijini?

SETH: Nu-i vine la socoteală cum se poartă bătrînul cu Horus. El și cu Horus... (*îi șoptește ceva la ureche.*)

NEPHTYS: Nu mai spune! Extraordinar! Ești sigur?

SETH: Așa se zice... (*Semne concludente.*)

NEPHTYS: Și atunci, sclava aia, Aida?

SETH: Ei, praf în ochii lumii...

NEPHTYS: Păi, dacă-i așa...

SETH: Eu i-am și spus o dată lui Thot, apropos de bătrîn: "Măi, fii deștept, pupă-l în bot și papă tot, că sătulul nu crede flămîndului".

NEPHTYS: Așa a și făcut... Ce neam e Thot ăsta?

SETH: Hm... Sumerian... sau nu! Asirian îmi pare!

NEPHTYS: Asirienii e dăștepti!

ANUBIS (*intrînd*): Cum, n-ați plecat încă?

SETH: Unde să plecăm?

ANUBIS: Păi cum? La templu. Se face canonizarea oficială. Ori nu v-a invitat? N-aș crede!

SETH: Ba m-a invitat, da' să-și pună pofta-n cui. Mă duc eu, om serios, să aplaud acolo că se face el zeu oficial?!

NEPHTYS: Și mie de ce nu mi-ai spus nimic?

SETH: Pentru că eu nu mă duc și deci nici tu n-ai ce căuta.

ANUBIS: Ce-ți veni?

NEPHTYS: Nu ești deloc diplomat. N-o să-i dea niciodată comanda lui Anubis dacă te porți așa.

SETH: Mă port cum vreau. N-are nevoie de nici o comandă. Ajunge omul general și fără protecție.
ANUBIS: Greu în vremurile astea. Nu vezi cum decad toate. Și sîntem abia la începutul istoriei. Ce-o să fie peste cîteva mii de ani? Mă ia groaza cînd mă gîndesc.
SETH: Nu te mai gîndi și pace.
NEPHTYS: Trebuie să mergem.
ANUBIS: Sigur că da. Nu-i vorba aici de comanda oștii, ci e o chestie de obraz în fond. Nenea Osiris mi-a arătat multă încredere și nu vreau să-și închipuie că sînt nerecunoscător.
SETH: N-ai decît să te duci acolo să dai din coadă, cățel ce ești! Și pe urmă parcă te văd că iei oastea și-i bați pe bieții etiopieni care n-au nici o vină.
ANUBIS: L-au sfidat pe Osiris de nu știi cîte ori.
SETH: Și ce, i-a căzut rangul? Aureola de sfînt?
NEPHTYS: Eu îl iau pe Anubis și mergem împreună. O să spunem că ești bolnav. Trebuie să salvăm aparențele. Isis s-ar supăra...
SETH: N-aveți decît să vă duceți. Eu nu mă clintesc!
ANUBIS: Hai, să nu întîrziem.
NEPHTYS: Lasă că nu începe niciodată la fix. (*Ies.*) Pa!
SETH: Iepure și călătorie sprîncenată. (*iși toarnă vin.*)
THOT (*intră*): Salutări excelenței voastre... (*aluziv*) cele mai plăcute dorințe să i se împlinescă...
SETH: He-he. Ia te uită. Ai venit să mă vezi?
THOT: Treceam întîmplător.

SETH: întîmplător, hai!
THOT: Eh, vorba tînărului meu stăpîn, "qui s'aime se rencontre". Cum o duci cu sănătatea?
SETH: Ca șoarecele-n brînză. Da' solzoșia ta cum de nu ești pe malul apei? Toată suflarea o fi acolo.
THOT: Tocmai... M-am gîndit că putem vorbi în liniște. Bănuiam că înălțimea ta n-o să meargă la țeremonie...
SETH: Bine-ai bănuit! Bei o cană de vin?
THOT (*efeminat*): Numai dacă e foarte dulce.
SETH (*îi toarnă*): E dulce. Și tare, coala, să țină la inimă.
THOT: Nu cumva domnia ta vrea să mă îmbete? Nu-i nevoie, spun tot ce-ți trebuie și treaz.
SETH: Domnule! Nu știi alții cum sînt, dar eu cînd mă gîndesc la...
THOT: La casa părintească, nu? Mi se pare că ești o leacă etiopian.
SETH: După mamă... Osiris mi-e doar frate vitreg, știi...
THOT: Așa că războiul ăsta... de...
SETH: Nu-mi convine, domnule, ce mai calea-valea! Am fost acolo ca diplomat. Cunosc limba, obiceiurile. Adicătelea, ce? Capuchehaia lui m-a făcut, ce să mai vorbim, dar eu m-am atașat de ei așa simpli cum sînt...
THOT: Statuia asta de acolo o ai?
SETH: Da... frumoasă, nu?
THOT: Dar de la regina lor?
SETH: Păi da... că... fac lucruri drăguțe.
THOT: Ar fi mare păcatul ca asemenea civilizație să fie distrusă.

SETH: Păi da! Că s-a făcut el zeu! Zeul morții ar trebui să fie. Ce să-ți zic. M-am stenahorisit, căpcăun frate, nu alta. Ce să cucerească? Nisip? Avem și noi. Că-mi spunea și Aso, cum un om așa ca mine să m-adun cu unii atât de ordinari.

THOT: Nu țin să aflu nimic.

SETH: Mă rog. Treaba dumitale.

THOT: Dar și eu sînt de părere că ar fi nepotrivit să ne grăbim.

SETH: Și ce propui dumneata?

THOT: Să ia Anubis comanda. Nu? E o cinste pentru el...

SETH: O să vrea tartorul?

THOT: O să vrea...

SETH: Și Horus...

THOT (*femeiește*): Nu cred că trebuie să se expună într-o campanie. Este atât de delicat încît n-ar face față.

SETH: He... he... șmechere. Bine, nu zic. Și pe fi-miu vrei să-l ții departe... îți merge mintea ca drumul de fier!

THOT: Mersi! Mă flatezi. Și în atari condiții vom lucra foarte bine. Doar din patriotism...

SETH: Firește... lucru mare... domne', ca mîine-l por-nim. Eu am să-i duc căvălăriile pe pernă.

THOT: Ssst! Ușurel vorba... Că zidurile astea, cît le vezi de groase...

SETH: Mai dă-l dracu'. Dacă nici în casa mea nu mai pot vorbi unde-ajungem?

THOT: Încet-încet, departe ajungem. De nu, schimbă a ta coroană într-o ramură de spini și încă să zici că-i bine. I-am zidit la pușcării... Adînci,

țapene: beznă - bolovan! Știi, deci: intrare liberă, ieșirea pe brînci. Dacă mai apuci.

SETH: Ce ți-o fi venit, nu știu.

THOT: Hei, așa se cîștigă încrederea. Și poate crezi că nouă n-are să ne trebuiască? Schimbi numai firma.

SETH: Mare lucru, cartea... Uite, pe noi cînd ne vedea tata cu calamul în mîină, odată ne croia: "Marș, procopsitul, zicea. Ne-apucarăm acum să "studiem"! Parc-o să vă fac popi". Și vezi că n-avea dreptate.

THOT: Lasă tu, stăpîne, că nu era rău. Uite, Osiris a ajuns rege, a ajuns zeu și dumneata, cine știe... Un pas mai ai.

SETH: Dar tot tu tragi sforile.

THOT: Voi cu foloasele, eu cu ponoasele... Cît să risc? Dacă mă prinde...

SETH: Da' și dacă om izbîndi, vorba ceea: iharam-ba haram, aferim bairam.

THOT: Așa să fie! Numai că-ți rămîne partea mai delicată: să convingi cucoanele. Majestatea-sa imperială Isis, nu știu dac-o să se lase ușor. Că-l vede pe Horus comandir!

SETH: Să-ncerc prin nevastă-mea. Cînd o auzi că-l faci șef pe Anubis...

HOT: Dar să nu știe de ce.

SETH: Nici o grijă!

HOT: I-am spus lui Horus să refuze comanda și să-l propună chiar el pe verișorul.

SETH (*insinuant*): Ai trecere la el, nu glumă...

THOT: Nu că mă laud... dar am. Nici lui nu-i e lesne să plece...

SETH: Și cu drăguța de Aida ce se mai aude?

THOT: Politica, slăvite, e lucru subțire... se face pe unde nu te-aștepți. Nu ne trebuie oarece corespondență cu regina Aso, protectoarea domniei tale?

SETH: Apropo de corespondență, dragule. Am auzit că dumneata ai găsit o scrisorică... Nu știam că te ocupi cu d-astea. Păi mata cu cine votezi aici?

THOT: De găsit, am găsit. Dar am spus cuiva ce scrie-n ea? N-am zis. Și nici nu zic. Eu îmi apăr sărăcia și nevoile... Și când o fi un caz, de, cum ar veni vorba... Tranc! Depeșa!

SETH: Domnule! Asta e o infamie.

THOT: Curat infamie! Dar gândiți-vă la poziția mea. Ciocan-nicovală, copac-secure! Capul ce se pleacă, trestia și stejarul.

SETH: Adică n-ai încredere în mine!

THOT: Doamne ferește! Am toată încrederea. Ai și domnia-ta și o să ne fie bine.

SETH: Să știi că nu m-așteptam.

THOT: Noroc că eu m-aștept la orice. Acum mă duc. S-o fi terminat...

SETH: N-aș crede. Ce i-ai spus?

THOT: Că am de făcut niște socoteli... Știe și el, ce să fac? Sînt unul singur. O mîină am! Țară multă! Te uiți așa: temple, cheiuri, cariere de piatră, picturi... Și de scris, de citit, o limbă străină ceva... Mai mare rușinea. Știi că mulți, chiar dregători, habar n-au unde se varsă Nilul?

SETH: Altfel cum ai mai fi răzbătut dumneata? Păi?

II IOT: Dar nici în halul ăsta. Să vezi că or să vină într-o bună zi și perșii, să ne ocupe cât ai zice pîs. Că sînt mai cultivați.

SETH: N-apucăm noi ziua aia.

THOT: Noi, nu, dar alții?

SETH: Vacs! După mine, potopul!

THOT: Acum chiar plec. O fi tîrziu.

SETH: Nu știu, că nevastă-mea asta n-ar întoarce o clepsidră nici s-o bați.

THOT: De ce?

SETH: De proastă. Zice că e lucru dracului să masori timpul c-o mașinărie, că timpul e de la zei. Prostii!

THOT: Ce vă spuneam eu? Egiptianul e rău, prost și leneș. Am plecat.

SETH: Hai să te conduc. Ești cu lectica?

THOT: Aș. Voiai să bat la ochi?

SETH: Mergem cu-a mea atunci. *(Dă să iasă.)*

THOT: După excelența voastră! *(Se aud urale în depărtare.)*

SETH: I-auzi gloata.

THOT: Eh, nimic! Aura popularis!

SETH: Nu te mai fasoli, bre, că-ți spusei că n-am umblat la școală.

(Ies împreună.)

III

(Palatul reginei-zeiță Aso)

ASO: Hauăleu, ce-o vrea ăsta de la sărăcia noastră?
SETH: Vine să se impună. Să arate că nu se poate face abstracție de el. Că e suprema instanță.
ASO: Ia să mă lase cu distanța, un petic, acolo, de nisip și-i stă în drum. Și matala, neamule, nu mi-ai făcut nimica. Geaba te-ai lăudat.
SETH: Nu vrea să renunțe la comandă și pace. Vină am?
ASO: Așa sînteți voi. Parc-o să vă-mbogățiți de la mine. Vai dă păcatele voastre, că nici nu-s așa puține...
SETH: Adică am putut și n-am vrut? Să mă ierți! Amic, așa cum sînt eu, n-o să ai dumneata în veci.
ASO: Ferește, doamne, de prieteni...
SETH: Și dumneata ți-ai bătut joc... Asta e.
ASO: Acu' să vedem cum mai dregem busuiocul? Că, vorba aia: herdem baldîr, otok fudur. Amonaraso!
AMONARASO: Here I am! Șo ma care?
ASO: Jamoro dă n-ai mișto. Ne calcă ăla cu oaste, dragă, auzi că s-a pus în capul armiei.
AMONARASO: N-am putea cere pace și îndurare?
SETH: Ați putea, dar trebuie calculat cît vă costă, dacă ieșiți mai ieftin cu răzbelul, n-are rost să-i dați nimic. Trebuie făcut un calcul de rentabilitate, asta-i.
AMONARASO: E-n stare să ne transforme în pașă-

pașalic. Și nu mi-e de neatîrnare. Da' s-alege praful de cultura noastră, ne asimilează cît ai zice "cruce-n sîn". Mai bine să rezistăm, măcar pentru început.

ASO: Cum să reziziți în pustia asta: n-ai un rîu, un ram. Munți să te-ascunzi, n-ai, fîntîni să le otrăvești, n-ai, grîne să le arzi - ioc, că nu s-a făcut nimic anu' ăsta. Să fugim!
AMONARASO: Unde-ai vrea să fugim?
ASO: Aș vrea să fugim în Hiperboreea!
AMONARASO: Prostia ta!
SETH: E tare pornit, trebuie ceva apărare, să știți, măcar formal, să nu zică c-a dat peste niște mameluci.
AMONARASO: Aș. Cea mai bună apărare, tot atacul! Și de mameluci, să ai dumneata parale cîte bătălii mi-a cîștigat infanteria.
SETH: Nu... mameluci. în ăllalt sens.
AMONARASO: Vezi, regină și zeiță, aici e superioritatea lor reală, de care mă tem ca dracul de tămîie.
ASO: Unde?
AMONARASO: în limbă, coană mare, în limbaj. Sîntem în urmă cu chestia asta. Ei sînt subtili, dar au și lipsa de echivoc, ce mai! Eh? Matala ce te faci? La noi pînă să dai un orden... Limba e ambiguă, nici nu poți manevra efective mari. Bașca dialectele. Pînă iese vătăfu', pînă-ncepe cu: "cirincli - păpopico caii, pa'i cur lori", te-au încercuit, nene! Cît nu unifici limba, madam, nu dau un megît pe șansa matala. Și să mai terminăm cu împrumuturile asta lingvistice.

Vrei să dai un ordin, ce-i așa de greu: dă-n etiopiana, pentru Dumnezeu!

ASO: Șekerim Amonaraso, nu dă vorbe proaste-mi arde mie. Fă un plan de luptă și basta. Și dă-mi o țigară, c-am zis că mă las, da' cu invenimentele astea... Mulțam! light me, darling (*îi dă foc*). Mde. Om lupta și-om birui, cu puterea ălui-de-sus care știe că nu pentru mine mă zbat, că Etiopia n-a fost nici a străbunilor mei, n-a fost a mea și nu-i a voastră, pîrliților.

SETH: Se știe, zeiță, cât de dezinteresată ești.

ASO: Păi, nu?...

AMONARASO: Deci, vom lupta!

ASO: We shall fight on the beaches, we shall fight on the landing grounds...

SETH: Ce mai e și aia?

ASO: Aieropoarte. We shall fight on the hills, and in the streets. We shall never surrender! (*Semnul "V"*.)

SETH: Eu vă zic ceva, da' să nu dea dracu'...

ASO: Așa ne știi?

SETH: Bine. Că eu am venit aici cu diplomație să vă anunț războiu', nu să bat toba și numai eu știu cum am făcut să mă trimită pe mine, că altfel ce mai aflați? Este?

ASO: Este!

SETH: Și eu pentru voi o fac. Ce am la afacerea asta? Cel mult un șut, dacă află Ucigă-1 Crucea! Vezi cum devine...

AMONARASO: Nu rămîi matale fără drept.

SETH: Bine. Eu și cu unii cu scaun la cap, n-are rost

să-i știți, punem la cale ceva mare. Poate să fiu eu mâine acela. V-ați prins? Așa că puneți-vă pe treabă și aveți puținică răbdare, că-l facem noi să fluiere franțuzește... OK?

ASO: Să trăiești cumetre, să-ți trăiască familia... Abia aștept s-o văd pe dosădita aia dă Isis văduvă de răzbel, ce s-o face, cum îi e ea de rea de muscă, mi-e c-o să crape!

SETH: Păi? Domnește de 28 de ani. I-ajunge. Nu că mi-e frate, dar a fost el bun, la început...

AMONARASO: A fost bun, nu zic, cu țara...

SETH: Pe noi ne-a cam scurtat...

AMONARASO: Din clăcași a făcut răzeși și din răzeși boieri sadea.

SETH: La-nceput mă pupa și-n cur. Acum nu mi-ar da nici bună ziua. M-a pus pe bară îndată ce s-a întărit. Și la o adică am și eu sîngele iute, ce? Eu nu sînt tot meridional? Pă mine să nu mă iei peste briceag, că te zmeiesc!

ASO: Rezon. Noi am fi vrut să ne-nțelegem ca oamenii... Dacă nu s-a putut.

AMONARASO: Pe ei îi ajută clima, îi ajută poziția. Ia să avem și noi ieșire la Mediterana. Altfel înflorește, domie, cultura. Noi, dacă n-avem scriere, sîntem ca și morți, se cheamă. Nu poți să lași mata o lege, o cuvîntare, un poem. Oralitatea nu-i suficientă, s-au dus vremurile alea. Vezi, verba volant, scripta manent. D-aia pe toate monumentele lor noi, etiopienii, sîntem în lanțuri.

ASO: A avut el baftă cu Thot ăla, că altfel îi vedeam și-acum tot cu canibalisme, zi mata dacă n-am dreptate.

SETH: Aș, uite chiar el, Thot, mi-a deschis și mie capul. Ca să-ți spun drept, el e de partea noastră.

AMONARASO: Nu mai spune! Lucru mare!

SETH: Am știut eu să-l atrag... M-a lămurit că alfabetu' ăla mai mult încurcă. Cine-l poate învăța? El și alții ca el, nu!? Nici Osiris nu-l știe! Și cu asta l-a încălecat! El face, el desface; bine i-au și zis "stăpînu' tăcerii", că nici nu se mai poate descurca de-atîtea îmbrobodeli cîte i-a răsucit șmecherul de Thot. Osiris cu tăcutul, ăllalt cu făcutul.

ASO: De ne-ar ajuta hăl-de-sus... greu o să fie, da' poate să răzbiți și-atunci trai pe vătrai: matale în Eghipt, eu aici, îți dai seama ce alianță? N-avem treabă cu nimeni. Să ne mai întindem și la o leacă de cuceriri spre est încolo. Aia viață!

AMONARASO: Zău c-ar fi bine, da' să nu vindem pielea crocodilului neprins că o tăbăcește alde Osiris pe-a noastră. Ce să fac? Așa-s eu mai pesimist. Cîn' s-a fript cu ciorbă... Eu nu era să fiu rege? Și uite că m-a suprimată, sta-le-ar în gîți coroana aia.

SETH: Unde stimabile?

AMONARASO: Ia, în Somalia. Ce, era rău? Mai o blană, mai un fildeș, nu cine știe ce, da' ziceai încă, de, că te chemi rege. Și uite cotu'! Am ajuns prinț-consort.

ASO: Păi că ți-o fi rău lîngă mine! Ce-ți lipsește?

AMONARASO: Vai de mine, chera-mu, nu zic asta, dar orișicît, la pregătirea mea...

SETH: Să mă văd eu în scaun și pornesc peste ei. Uite,

îți promit că o să le pară rău de cum s-au purtat cu dumneata. Acum însă puneți mîna și să întăriți, că vine urgie mare. Rezistați, fraților, că nu sînteți singuri!

(Un sol intră în fugă.)

SOLUL: Am pierdut, mărită regină.

ASO: Ce?

SOLUL: Ce - ne ce - vorba e că am pierdut-o!

ASO: O bătalie? Păi nici n-avem oastea strînsă.

SOLUL: Nu...

ASO: Vorbește, omule, pe-nțeleș să pricep și eu... Ce-am pierdut?

SOLUL: Ocazia, majestate. Era să-l prindem pe Osiris. Formasem un comando. L-am înconjurat la scăldătoare, că era cam negătit și mai să-l nimerim c-o sulită, da' al dracu' tocmai atunci s-a dat la fund și-a scăpat!

ASO! Și?

SOLUL: Și! P-ai noștri îi prinseră. îi tăiarăpe loc. în trei pe fiecare. Numai eu scăpai cu fuga. Cu fuga ce scăpai eu. Da. Scăpai numai eu cu fuga... Cu fuga... Fuga!

ASO: Ian' stai bre, omule, ce te-ai pornit așa. Amonaraso, vezi de...

SETH: Eu mă duc. Vă doresc succes. O să aveți vești de la mine.

AMONARASO și ASO: Ține-ne pumnii.

ASO: Du-te și odihnește-te. Iar tu verifică personal ieșirile secrete, că-i bocluc.

Un strigăt: Osis la poartă!

(Amonaraso și Aso fug. întuneric.)

IV

(Procesiune triumfală la curtea regelui Osiris, victoria împotriva etiopienilor. Balet, marș. Osiris prezidează, ceilalți alături. Amonaraso, Aso, Aida și câțiva curteni, despodobiți, în grup posac. Lui Thot i se oferă pe o tavă un portavoce, vorbește în el.)

THOT: Fraților! După lupte seculare Eghiptul nostru se întregeste prin anexarea firească a regatului de la sud. Să ne bucurăm! *(Trîmbițe.)* S-a făcut aceasta prin forța noastră a tuturor, sub sabia regelui Osiris și gândul reginei Isis. Să dăm însă Cezarului ce-i al Cezarului și să-i cinstim pe adversarii noștri care ne-au opus o dîrză rezistență, arătînd că se mențin în elita armatelor africane. Glorie învinșilor! *(Trîmbițe.)* în continuare dau cuvîntul veneratului nostru zeu, senior al diademelor, Osiris, stăpînul tăcerii. *(Ovații.)*

OSIRIS: Domnișoarelor, Doamnelor și Domnilor, v-am mai spus eu că trebuie să pui boii înaintea carului, nu carul înaintea boilor și cine se scoală de dimineață departe ajunge, chestii d-astea. Victoria de azi confirmă reputația școlii egiptene de cavalerie ușoară, precum și justetea principiului nostru politico-militar: "Kahr ol sun, sebep olanar"! Etiopieni! Nu vă supărați pe noi că sîntem mai buni ca voi. Este o chestiune de rasă. Noi sîntem mai albi. Prevăd că într-o bună zi o să vină un împărat

mai alb și o s-o supună pe regina noastră măslinie, iar apoi un altul, bălai de-a binelea, o să-l învingă pe acela. Vorba aia: Ab oportere ad esse valet consequentia! *(Urale.)* în concluzie: îl numesc pe fiul nostru Horus vicerege al Etiopiei. Nepotul nostru Anubis va deveni generalul armatei învinse care, în mod firesc, văzînd că nu mai face față, a dat dosul trecînd de partea noastră. *(Urale.)* Șefii etiopieni sînt rugați să accepte ospitalitatea noastră *(urale)* și să rămîină aici. Li s-a rezervat o reședință după rangul lor.

ASO: Înălțate împărate! Îți mulțumesc de cinstita pofire cu care ne-ai învrednicit. Dar eu zic mai bine să ne lași în boii noștri decît să ne silești să-i adorăm pe-ai voștri. Ne știm, slavă Domnului, de mult și cunoști concepția mea politică: "Fiecare cu aia a mă-sii" N-are rost să ne ții ostateci. Ne bătuși, nu zic, dar ai grijă că poate altă dată...

ANUBIS *(cîntînd)*: Altă dată, altă dată, o s-o facem și mai și mai lată! Cum îndrăzniți? Olurmî, unchiule! Îi sfirtec pe nespălații ăștia. *(Scoate sabia.)*

OSIRIS: Respectați solia, căpitanii mei! Bagă sabia în teacă, nepoate. Cine scoate sabia, de sabie va pieri și mîța cu clopoței nu prinde șoareci. How poor are they that have no patience!

ANUBIS: Lasă matale, că paza bună trece primejdia rea și frica păzește bostănăria.

HORUS: Cher cousin, un innocent qu'on frappe, c'est un bandit qu'ori forge! Să nu exagerăm.

OSIRIS: Mai ostoiți-vă, deci, că in dubio pro reo.

Ș-apoi ce-mi trebuie mie capetele lor seci. Dar despre plecarea de-aici, puneți-vă pofta-n cui. Prubuluiți c-am să dau vrabia din mână pe țarcă di pi gard? La coteț! (*Toți tac.*)

SETH: Mărite rege! Nu se cade să te superi în asemenea zi. Fi-miu se iuțește prea tare, eu mereu îi spun: "Ghenerale, nu te grăbi", dar de, e tînăr, n-are cumpăt. Ca să te bucur, iată! (*Face semn, aduc un cufăr.*) Cufărul acesta pe care-l vezi are forma unui bărbat desăvîrșit. Cel ce va încăpea în el perfect, al lui să fie. Eu unul sînt convins că numai tu poți fi acela.

OSIRIS: Frate, ca să-ți spun drept, nu prea mi-ai plăcut în ultima vreme. Te-ai cam înconștră și asta nu-mi place.

SETH: Dragă Osiris, eu spun ce-am pe suflet, ce-i în gușă și-n căpușă: nu mi-a plăcut că ai vrut să pornești la luptă, pentru că mă îndoiam de victorie. Acum, că ai învins, atît de categoric, vin și zic: marile evenimente fac să tacă micile pasiuni. Biruința asta o să rămînă peste secole ca un exemplu de forță militară și intelectuală.

OSIRIS: Seth, dragă, eu nu sînt ranchiunos. Totdeauna mi-ai fost simpatic și cu atît mai ușor te iert, ca frate mai mare ce sînt.

SETH: Mulțămescu-ți, bădie!

OSIRIS: Voi încerca să intru în cufăr, măcar că m-am cam îngurășat și nu mai arăt ca-n tinerețea noastră, cînd ne întreceam la fugă pe malul Nilului. Dar înainte de asta, îl rog pe bunul nostru Thot să citească din "Istoria Egiptului" cîteva pasaje. Trebuie să vă spun că Thot a început să scrie această istorie, unică în lume

pînă acum, și i-am promis, cu drept cuvînt, că atunci cînd o va isprăvi va fi înălțat la rang de zeu, căci cu credință m-a slujit. Mi se pare că lectura din istorie se potrivește ceremoniei noastre.

THOT: Stăpînul meu mă măgulește prea tare. Mă supun cu bucurie dorinței lui. Spre deosebire de alți grămătici care fac istoria începînd cu vechimea, ba uneori nici nu ajung în prezent, eu am adoptat un punct de vedere original. Adică am început cu prezentul, pe care-l cunosc mai bine și e mai luminos, urmînd, dacă zeii îmi vor da zile, să ajung și la strămoși, mai încolo.

OSIRIS: Te ascultăm cu atît mai mare plăcere cu cît obiectivitatea ta este unică în lumea mediteraneană.

THOT: "Domnia lui Osiris a decurs sub semnul puterii de convingere, și nu al forței de opresiune. Pe lîngă agricultură, viticultură și pomicultură, Osiris i-a convins pe oameni să-și construiască orașe spațioase și să-și extindă sistemul canalelor de irigații. Osiris e simbolul însuși al învierii și renașterii. El îi civilizează pe oameni, ridicîndu-i din starea semianimalică, învățîndu-i să folosească roadele pămîntului, instituind legi și decrete, instruindu-i să respecte pe zei. El i-a făcut pe oameni să lepede obiceiul de a se mînca între ei fără motiv, a descoperit vița de vie, vinificația și sifonul".

SETH: Consider că Thot a făcut o minunată sinteză a domniei lui Osiris. Începutul acestei istorii este atît de minunat, încît ar fi practic inutil să se mai extindă și asupra strămoșilor.

OSIRIS: Ei, nu, să le acordăm și lor un mic spațiu...
 Sînt totuși drăguți, au părțile lor... Iar acum voi încerca să intru în minunatul cufăr. De nu voi reuși, să știți că numai grijile țării, că n-am vrut să vă las de izbeliște, mi-au stricat formele. *(Intră în cufăr.)* Mda... s-ar zice că încap... *(Se întinde pe fundul cufărului, Seth închide capacul.)*

SETH: A reușit! *(Trîmbițe, complicii îi izolează pe toți cu pumnalul la gît.)*

OSIRIS *(dinăuntru)*: Ce-i asta? Deschideți!

SETH: Răul e învins. Prin acest act politic, mă proclam rege al Egiptului. *(Etiopienii și complicii: Ura!)*

OSIRIS: Dar deschideți lada, vreți să mă-năbuș! Asta e lovitură de stat.

THOT: Curat lovitură de stat, dar ferecați-1.

OSIRIS: Și tu, Thot, complicele meu!?

THOT: Mă lepăd de tine!

OSIRIS: Deschideți, în numele constituțiunii.

SETH: Constituțiune, hai? N-ai anulat-o anțărt la Memphis? Destul! Umflați-1! La Nil cu el!

ISIS: Cumnate! Te implor, cruță-i viața. E totuși zeu... Nu distruge credința noastră de dragul răzbunării.

ASO: Ha-ha! A venit murga la traistă! Nici o slăbiciune!

ISIS: Tu să taci, pațachino! Te rog, Seth, fii mai indulgent.

SETH: Da... nu-l lăsa pe dracu' să moară că el nu te lasă să trăiești. Mi-a ajuns, cucoană! Să fie tăiat în 14 bucăți și azvîrlit în gîrlă. În dreptul crescătoriei de crocodili.

IK)RUS: Și cum spuneam... mergînd pe ziduri mi s-a părut că-l văd pe tata. Ba și Anubis spune că l-ar fi zărit.

THOT: Dragul meu, Osiris e mort...

IIORUS: Stafia lui, atunci... dar semăna leit. Tot așa: încruntat, puțin burtos, cu toiagul în mînă. Vezi bine, toiagul pe care i l-a smuls Seth... Nu mă pot deprinde cu gîndul că tu l-ai ajutat să-l omoare pe tata...

THOT: Politica, dragul meu, este ca o curvă: o plătești înainte și nu știi cum ai să te simți. Iar de nu poți s-o stăpînești, pierzi banii. Cum să știi c-o să-l omoare?

IIORUS: Atunci la ce te gîndeai?

PHOT: La tine. Politica, iubitele, e ca un hipopotam. Dacă nu te bagi în noroi, nu-l poți răpune.

HORUS: Eu nu pricep cum te gîndeai la mine.

THOT: Să fiu mai clar. Politica este o cămilă, e urîță ca dracu', dar fără ea nu treci pustiul. Sau, și mai limpede: este ca omida. Nu poți avea fluturi fără să te umpli de viermi...

HORUS: Sfirșește cu vorbitul în pilde. Cred că nici nu știi ce vrei: Ce qu'on soit bien s'annonce clairement. Altfel, la ce bun toată cartea ta?

THOT: Cartea mea-i, fiule, o treaptă. El e omida. A mobilizat conjurați, la doborîtpe Osiris, că la ucis e foarte regretabil. Acum însă, e slab și tu vei avea ocazia să fii fluturele.

HORUS: Nu țin să fiu stăpîn peste o întindere de noroi.
THOT: Dar ce noroi fertil! Aluviuni de Nil, dragule.
HORUS: Să domnesc? La ce bun?
THOT: Cum? Ca să fii cel mai mare din vremea ta.
HORUS: Ce mi-e vremea cînd de veacuri...
THOT: Nu mai fi așa de sceptic. Mă enervezi. Mai bine ia legătura cu Anubis și cu regina Isis. Îl dăm jos pe Seth într-o zi, două.
HORUS: Iar cu lovituri de stat!
THOT: Una mică, de palat.
HORUS: În ce treabă m-ai băgat?
THOT: Să eziți ar fi păcat.
HORUS: Brusc, fără să ținem sfat?
THOT: Ce mai este de aflat?
HORUS: Pe nimeni n-ai întrebat!
Tu singur te-ai apucat!
THOT: E un tron de cîștigat.
HORUS: Ce tron? Ăla-i un crivat!
THOT: Osiris comod a stat.
Trei decenii m-a frecat.
HORUS: Și nici că l-ar fi lăsat...
THOT: Tocmai, dar fiindc-a plecat,
Vino tu ca împărat.
HORUS: Nu vreau jilț însîngerat.
THOT: Ești bărbat, sau ești rahat?!
Eu capul mi l-am riscat
Să te văd încoronat.
HORUS: În veci n-aș fi acceptat,
Dar vreau să fie răzbunat!
THOT: Bine că te-ai luminat.
HORUS: Hăi!

THOT: M-ai oboșit cu neîncrederea ta. Greu te mai lași convins. Asta îmi place la tine. (*Îl sărută.*)
ANUBIS: M-ați chemat?
THOT: Da... avem o vorbă împreună... Cum te mai ai cu șefii oștii...
ANUBIS: Bine, cum să mă am.
THOT: Ascultă aici: avem de gînd să facem o mică schimbare. Fără mult scandal, ceac-pac! Azi ești, mîine nu, uite popa nu e popa... înțelegi...
ANUBIS: înțeleg și mă bucur. Taică-meu a abuzat de încrederea lui Osiris. Și nu se pricepe la politică. Dar, vă spun de la început: să nu vă atingeți de el.
THOT: Nici gînd. O pensionară, o moșioară. Să tundă iarba. O să aibă timp, în sfîrșit, să se alfabetizeze, așa cum dorește.
HORUS: Nu sînt dornic de sînge... Nici n-aș fi primit să domnesc dacă nu era unica soluție...
ANUBIS: Eh, poate mai erau și alte soluții.
THOT: Amice, eu vreau să vorbim deschis: ai gînduri de mărire?
ANUBIS: La o adică, sînt și eu os domnesc.
THOT: Cu osul ăsta... vorba aia, ori mai măriți osul ori mai răriți cîinii... N-am chef să vă încăi erați după aceea între voi. Pentru anul financiar în curs ajung două răsturnări, că se risipesc bani căcălău cu înscăunările.
HORUS: Vere, oi fi eu distrat, dar nu cedez în favoarea ta.
THOT: Ați și început! Noroc cu mine, că vă omorîți pînă la unul. Am și aici o scăpare.
HORUS: Spune.

THOT: Nu veți domni nici unul, sau mai exact veți împărți puterea sub un suveran simbolic.

ANUBIS: Și asta să fii tu?

THOT: Degeaba strîmbi din nas, că eram mai bun decît voi, dacă e să vorbim. Păcat că e un timp dinastic, nu mă pot înscăuna. Dacă era democrație, de... cine știe... dar așa...

HORUS: Dar care o să fie acela?

THOT: Osiris însuși.

ANUBIS: Formidabil. Nu e mort?

THOT: De mort, e mort. Dar un zeu poate învia, nu? Așa că bunul meu stăpîn va reveni, cu moartea pre moarte călcînd. Și va domni alături de regina sa Isis.

HORUS: Și cum faci să învie?

THOT: Ei, asta-i! Știi bine că la noi scrisul e necunoscut în popor. Legende de sînt singura formă de mass-media.

ANUBIS: Vorbește pe-nțeleș, că nu te pot pricepe.

THOT: Răspîndim povestea că devotata Isis a găsit bucățile lui Osiris, le-a lipit și le-a dat viață... în fond e zeiță și poate face asta... Iar Osiris va fi o păpușă frumoasă din lut. Asta pentru că, nu-i așa, el și-a asumat conducerea în regatul tăcerii, lăsîndu-i aici mai mult pe iubiții lui...

ANUBIS: Horus!

HORUS: Și Anubis! Voilâ!

THOT: Statuie să-mi faceți, fraților. Io-s om cu experiență, format la școala Orientului. Acum să pregătim șmecheria. Horus, cheamă-ți mama. Anubis, mobilizează gărzile. Mîine, pînă scăpată soarele, scăpăm de tiran. Națiunea va fi recunoscătoare.

ANUBIS (*iese fericit*): Bravos, națiune!

IIORUS (*iese fericit*): Vive la revolution!
(*Intră Isis și Horus.*)

ISIS: Ehe, Thot. Tot nu te lași de uneltiri!

THOT: Spre binele vostru și-al fiului vostru...

HORUS: Mă voi așeza pe tronul tatălui meu cum mi-a fost hărăzit.

ISIS: Dar ce aud, că ai de gînd să nu-l sugrumi pe Seth. Adevărat?

THOT: E o condiție a lui Anubis, nu avem încotro. Și-așa, cînd o pierde tronul, după numai cîteva zile, o să-l lovească pedepsia... Este?

ISIS: Și deci mi-l redai pe Osiris...

THOT: Doar simbolic, vai... bietul stăpîn...

ISIS: Ce să fac eu cu un simbol, cumetre? Poate simbolul să stea alături de mine, să doarmă alături de mine, să mă strîngă în brațele lui, să...

THOT: Dar, madame, ce pot face?... Vă redau duhul. Trupul l-or fi mistuit crocodilii de mult.

ISIS: Dacă e un zvon că Osiris e iarăși viu, n-am să mă pot remărita. Vreau să-mi refac viața. Ce, nu arăt bine? Vreau un soț! Nu pot primi planul vostru.

HORUS: Maman, se poate?

ISIS: Uite că se poate!

HORUS: Asta n-ai prevăzut-o, știutorule!

THOT: Nu mi s-apărut important... Nu văd de ce trupul de lut al lui Osiris ar împiedica-o pe Măria-Sa să-și facă de cap în toată voia.

ISIS: Ce spui? Nu-ți dai seama despre cine vorbești? Nimeni nu mi-a ridicat vîlul! Afară de el, bineînțeleș.

THOT: Ei, doamnă, să nu exagerăm.

ISIS: Adică?

THOT: Adicăte! Am niște minunate picturi cu domina ta. Sînt luate pe viu...

ISIS: Nemernicule! Acum te cunosc! Să mă șantajezi cu picturi? Ce-o să mai născocesci ca să strici pacea noastră?

THOT: Stimată regină, eu nu pacea, ci sabia... Să fie clar! Nu ești cu noi, ești împotriva noastră! Pulbere sînt în fața ta, dar și pulberea... N-ați văzut ce-au inventat chinezii?

HORUS: Ce?

ISIS: Cine-s ăia?

THOT: Unii cu ochii oblici. Au găsit un praf care - bum! - e-n stare de dezastre... Ar trebui să ne procurăm și noi... Dar să revenim la chestiune: ne sprijiniți?

HORUS: Dragă Toth, mijloacele astea sînt cam ilegante. Mama e zeiță, mai mult, e o doamnă. Nu poți s-o silești cu șantajul.

THOT: Ești naiv. Toată istoria noastră pe ce se bazează? Piramida aia în trepte cum crezi că a ridicat-o moșu-tău? Șantajul și etajul.

THOT: Toate vremurile sînt numai barbarie. Cum vrei să procedez? Cu mânuși? Mânuși pe căldura asta? Iar dumneata, doamnă, adu-ți aminte vorba lui Osiris: Șekerim Memo, Aman Memo!

ISIS: Ia să mă slăbești cu păsăreasca! Faceți ce vreți! Dar o să spun că am găsit din Osiris doar 13 bucăți și a 14-a, singura care-l avantaja, au halit-o crocodilii. E bine? (*Iese furioasă.*)

HORUS: Cît detest asemenea situații!

TI IOT: Las' că-i trece... Acum, frumosule, nu mi-a mai rămas decît să așteptăm sfatul de mîine...

I IORUS: Și ce-o să faci?

TI IOT: Am să arăt scrisorica aia! Abia am găsit-o printre hîrtii vechi... Din ea rezultă clar că Seth trata amor cu dușmanii noștri. Depeșa e limpede: trădare! Oamenii se vor indigna, nu? Tu, mai ales. Anubis și militarii la fel, partida opozantă, și mai și!

HORUS: Cest diabolique!

THOT: N'est pas? Va urma giudecata: Seth, disculpă-te!

I IORUS: O să tacă!

THOT: El tace? Tradittor!

I IORUS: Și-o să-l condamne?

THOT: Negreșit: ștreang, roată, țeapă, ghilotină, rug, satîr, ori cel mai bine: îngropat de viu. (*Cîntă.*) In questa tomba oscura... pam-pam.

HORUS: Dar ai promis...

THOT: Un bob zăbavă! Atunci, noi, ținînd seama de unele merite ale sale, îi suspendăm pedeapsa cu generozitate! Și îl trimitem la tuns papirus undeva, departe... pe o insuliță... El învins! Noi generoși!

HORUS: Mais c'est fantastique! Ești dracu' gol!

THOT: E o aluzie?... (*Se sărută lung.*)

(Sala tronului. Isis cu statuia lui Osiris, mai jos Anubis și Horus. Thot, Aso, Amonaraso și Aida vin spășiți.)

THOT: Iar ați venit, sărăciilor?

ASO: Luminățiile voastre, iar a fost recolta slabă, iar nu avem apă să udăm. Dumnevoastră vă convine, Nilu' la doi pași...

THOT: Și ce poftiți?

ASO: Dac-ai vrea acum cu oaste și război ca să ne certăm...

AMONARASO: Cuceriți-ne fraților, nu ne lăsați... în felul ăsta veți cuceri și micile noastre probleme, că noi destul ne-am chinuit. Nu-i drept. Invadați-ne o leacă!

ANUBIS: O să vă retez capetele ale seci... Pînă acum vă mironoseați că, vai, cultura voastră, că aoleu, independența...

ASO: Ham încercat și noi, mîncați-aș gura, da' dacă nu s-a putut... Molimă, răscoale...

AMONARASO: Și nu răzbim. Limba nu ne mai ascultă. Una zici, alta pricepi, dracu' s-o ia, că-n loc să evolueze mai rău se-ncurcă...

HORUS: Și noi avem greutăți! Nu mai pot să mă înțeleg cu nimeni. Ce-o fi asta?

THOT: Ce să fie? Nu-i nimic! Nu vezi că ne-nțelegem perfect?

ASO: Păi între noi, da! Dar cu ălalți, cu lumea, de!

Veniți la noi și vedeți. Nu se mai lovesc două cuvinte, să n-am parte!

ISIS: Fiilor, dați-o afară pe paceaura asta neagră! Lipsești, Satană! A uneltit împotriva lui Osiris, s-a bucurat cînd l-am gonit pe Seth, vrea să ne mănînce fripți! Afară!

ASO: Așa să-ți ajute Ra, usca-ți-s-ar mîinile alea din care tot pălălăiești... Nu te uiți la tine? Parcă ești o babirusă din aia colțată.

ANUBIS: Hei! Ușurel cu vorba, că acuși mătur sala diadelmelor cu tine.

AMONARASO: Vă rog frumos... N-am venit să ne certăm... Aso, fii cu judecată...

ASO: Lasă că-i zic eu... De cînd nu-i mai dă Osiris ce-i trebuie, a turbat!

ANUBIS: Ba să taci că te-achit!

ASO: Amarnic la viață mai ești, mă Anubis. Faci sînge-n baligă nu alta. Treaba voastră, eu nu vă trag de mîneacă. Da' cînd v-or lua egiptenii voștri la goană, să nu-mi cereți mie azil!

AMONARASO: Hai să lăsăm discuțiile.

ASO: Ba deloc. Lasă-i în pace. Acum nu vă putem ocupa. Seth v-a dat libertate... Păstrați-o!

AMONARASO: Ce să facem cu ea? O să avem răscoală. Vouă v-ar plăcea? Dacă se ridică ăia și instituie feudalismul, ce faceți?

THOT: Una și cu una făc două! Nu putem ridica oaste. Avem și noi p-ale noastre. Nu ne dă mîna! Scurt! Mai la primăvară-ncolo, nu zic... Să trăim pînă atunci. Să aprobăm alt buget.

ASO: Sînt vremuri tulburi...

HORUS: Și la noi n-or fi? Îmi zicea un amic:

"Danemarca e o închisoare!", d'apoi Eghiptul. Îmi scrie, zice: "Ceva e putred în țara Danemarcei". Vezi, tînăr, dar copt, serios băiat!

THOT: Și-acolo-i mai la nord, mai frig. D-apoi aici, unde tot ce uiți afară face viermi într-un ceas.

AMONARASO: Atunci ne ducem...

HORUS: Mergeți cu bine... Fără supărare... Să ne înțelegem măcar noi.
(*Anubis, Aso, Amonaraso ies.*)

ISIS: Ce mai diplomație fină pentru niște canibali!

HORUS: Calibali se zice.

ANUBIS: De unde pînă unde?

HORUS: De la Calibal, ăla cu insula...

ANUBIS: Aș, dom'ne Caniban. De la caniș și bal.

THOT: Nu vezi că spui prăpăstii?

ISIS: Eu așa am învățat, cînd a apărut chestia asta cu mîncătoria.

THOT: Da' mai terminați, cațelor! Avem lucruri mari de rînduit. Acuși trebuie să pice liderii. Le-am fixat audiență.

ISIS: Cum ziseși?

HORUS: Liderii, mamă. Adică, conducătorii.

ISIS: Cum asta? Păi nu sîntem noi conducătorii?

THOT: Conducătorii prostimii.

ISIS: Păi nu sîntem noi conducătorii prostimii? Ai cui sîntem atunci?

HORUS: Nu, mamă! Noi conducem statul. Dar lucrătorii s-au organizat și ei.

ANUBIS: Ce porcărie! Unde se pomenea pe vremea lui Osiris una ca asta! Cum se organizau, cum îi belea. Să stăm de vorbă cu ei?

THOT: O să stăm, ce să facem. Vrei să declare grevă?

ISIS: Ce să facă?

TI IOT: Să oprească lucrul.

ISIS: Cum să oprească lucrul? Păi vătăfii ce păzesc? Biciul pă ei!

TI IOT: Nu merge. Că și vătăfii au sindicatul lor.

ISIS: Voi sînteți de vină! L-ați dat jos pe bietul Osiris! Sub el nimeni nu sufla! Acum să vă văd cum o scoateți la capăt.

(*Intră festiv liderii.*)

ȘEFUL PIETRARILOR: Mizdromonț, băcuțoi!

ISIS: Ce zice?

THOT: Ne-a urat de sănătate. El e liderul pietrarilor.

HORUS: Dar ce porcărie de limbă e asta?

THOT: Egiptiană vulgară.

ANUBIS: Nu pricep nici un cuvînt.

THOT: Lasă că vă traduc eu.

ȘEFUL SACAGIILOR: Căcărez buzimonț, tipipiș! Bulanov.

THOT: Liderul sacagiilor spune că el vorbește puțin limba aristocrației, dar n-ar vrea să vă supere cu pronunția.

ISIS: N-are a face! Să spună.

THOT: Văcăraupulinoz!

ȘEFUL SACAGIILOR: Mirabili domnișori. Salutăm. Venit spus nu se mai poate. Secetă beam, material prime lipseam, rahat iarnă mîncam.

ISIS: Și ce să facem noi?

ȘEFUL SACAGIILOR: Reformi de-ndată!

ANUBIS: Ce drac de reforme?

ȘEFUL SACAGIILOR: Muncit - plătit. Primit - halit. Patrimonium împărțit.

HORUS: Țsta-i nebun.
THOT: Vor democrație!
ISIS: Ce va să zică asta?
THOT: Să conducă ei.
ISIS: Vreți să conduceți voi?
ȘEFUL SACAGIILOR: Noi producim, noi poruncim!
HORUS: Am rupt-o. Țștia-s comuniști!
ȘEFUL SACAGIILOR: Socialismus!
ISIS: Ce vor?
THOT: Ce vor socialiștii egiptieni?
ȘEFUL SACAGIILOR: Democrație parlamentari,
constituțiune, senaț, asta la noi zice: gagaț,
găuzium, tipicu, bășidum.
TOȚI: Gagaț, găozium, tipicu, bășidum. Jos limba
aristocrației!
THOT: Așa nu ne putem înțeleg. Lăsați-ne un răgaz.
ȘEFUL SACAGIILOR: Cinci minuți!
ISIS: Prea puțin!
ȘEFUL SACAGIILOR: Popor afară! Cinci minuți!
THOT: Fie și așa!

(Liderul pune o clepsidră pe masă, ies.)

HORUS: Ce limbă vulgară!
THOT: Așa-i și zice!
ISIS: Niște nerușinați!
HORUS: N-avem limbaj comun!
ANUBIS: Propun să dăm iama-n ei.
THOT: O să te-asculte oastea?
ANUBIS: Dacă-i orden!
ISIS: Sigur! Pă ei!
HORUS: Să vedem ce vor... Să ne mai gândim...
ANUBIS: Nu-i timp. Doar cinci minute!

TI IOT: Și crezi că rezolvi ceva chemînd soldații?
ISIS: La dracu'. Trebuie! Altfel s-a dus puterea
noastră.
TI IOT: Așa o fi. Dar în ce limbă ai să comanzi?
ANUBIS: În limba mea!
TI IOT: N-o mai pricepe nici dracu'. E o limbă
moartă, puiule!
ANUBIS: E limba strămoșilor, limba vechilor
cazaniei...
THOT: A strămoșilor tăi. Dar ei s-au întors la limba
strămoșilor lor.
ISIS: Tu ai făcut asta, ticălosule! Te omor!
HORUS: Maman, te rog! Păstrează-ți rangul!
ISIS: Ce să mai păstrez?! Ce?! Peste cinci minute o
să-mi ia ăștia și rang și tot. Porcu' ășta ne-a
trădat. Ne-a îmbrobodit ani de zile. Acum nu
ne mai putem înțeleg.
HORUS: Thot! M-ar durea să fie adevărat!
THOT: Adevărul? E discutabil, ca orice doctrină. Dar
orice doctrină e mai bună ca adevărul.
HORUS: Iar paradoxuri?
THOT: Ce să vă fac? Nu v-a interesat cultura. Iar
Horus, pe care l-a interesat, s-a depărtat de
spiritul național autentic. Așa că, în loc să vă
divinizeze pe voi, oamenii preferă să se închine
la boi și mîțe... Rău îmi pare...
ANUBIS: Adică nu mai e nimic de făcut? Nimic!!!
THOT: Ba da. Să vă retrageți onorabil.
ISIS: Noi?
THOT: Evident. Ca zei-zei veți fi mai credibili decît
zei-muritori. Lumea o să-și închipuie, de cîte
ori va fi molimă sau cutremur, că era mai bine
pe vremea voastră. E plăcut.

ISIS: Ce-ți arde de glumă?
THOT: Nu-mi arde, cu mulțimea la porți. Imperiul s-a destrămat. Limbajul, de asemeni. Nu se mai înțelege om cu om.
ANUBIS: Și-atunci?
THOT: Nici nu va trebui. Limbajul puterii e singurul universal, alături de muzică. Atunci când tai și spînzuri nici nu trebuie să știi cum se conjugă verbele a tăia și a spînzura. Totul e să ai puterea necesară.
ISIS: Noi o avem!
THOT: Eu o am!
HORUS: Cum! Și eu? Nu mai simți nimic pentru mine?
THOT: Ba da... Dar să nu amestecăm sentimentele în politică.
HORUS: Le-ai manevrat pe toate...
THOT: Am salvat imperiul. Va mai dura mii de ani. Cel mult, o să-l botezăm republică.
ANUBIS: Și limba noastră?
THOT: Limba noastră-i o comoară! Pentru filologi însă. Vă propun să învățați vulgara. E mai directă.
(Intră liderii.)
ȘEFUL SACAGIILOR: Minuturi trecut, lume pierde cumpătul și voiește sîngele.
THOT: Nu... Nu... Va fi fără sînge de data asta... Excelențele lor abdică de bună voie, instituind un parlament.
ȘEFII BRESLELOR: Victorie! Victorie! Victorioși sîntem!
THOT: întocmai! Tirania s-a sfîrșit!

SENI BRESLELOR: Sfirșitul la voi!
THOT: Ușure! Dumnealor or să plece la stațiunea de vacanță Teba. Noi trebuie să ne organizăm însă cu luciditate. De aceea propun un comitet de urgență. Sper că sînteți de acord.
ȘEFII: De acord cu jupîn Thot. Comitet facem!
TI IOT: Propun ca din el să facă parte: șeful sacagiilor (*urale*), șeful pietrarilor (*urale*), șeful barcagiilor (*urale*), șeful grăjdarilor (*urale*), șeful harabagiilor (*urale*), toți ceilalți șefi și subșefi de bresle (*urale*) și, în sfîrșit, cu permisiunea dumneavoastră și eu, Thot, zeul fertilității... (*Urale și mai entuziaste.*)

CINE L-A UCIS PE MARX?

PERSOANELE

*Străinul, apoi Domnul Țării
Boierul, apoi Mitropolitul Țării
Vodă, apoi Stafia lui Vodă
Doamna, soția lui Vodă, apoi a Străinului
Boier Brebea, fiul lui Vodă*

LOCUL ȘI TIMPUL

*La curtea lui Vodă. în Valahia
sau Moldova, prin secolul XVI, XVII.*

(Un străin deghizat stîngaci în negustor intră în grabă.)

STRĂINUL: Măria-Sa este?

BOIERUL: Este... *(dă să intre, este oprit)*. Dar a zis,
dacă-l caută cineva, să spui c-a plecat.

STRĂINUL: Dumneata spune-i c-am venit eu.

BOIERUL: Cine ești dumneata?

STRĂINUL: *(insinuant)* Mă cunoaște dumnealui.
(foarte insinuant) Sîntem prieteni.

BOIERUL: Nu poci.

STRĂINUL: De ce, omule?

BOIERUL: De ce, de ne-ce... nu poci... să-l deranjez
pe Măria-sa.

STRĂINUL: *(scoate o pungă)* O să se bucure că mă
vede... Crede-mă...

BOIERUL: Cred eu... da' nu poci intra.

STRĂINUL: Cum, boierule...? N-auzi *(scutură
punga)* c-o să se bucure?

BOIERUL: Nu. Nu risc eu să paț vreun conflict cu
Măria-Sa pentru atîta lucru.

STRĂINUL: Da' ce? Este cu vreo muiere?

BOIERUL: Nu știu. Poate.

STRĂINUL: Sau cu vreun bărbat?

BOIERUL: Poate. După căderea Constantinopolului...
influența turcească...

STRĂINUL: Păi cum nu știi precis? Dumneata de ce
ești aici?

BOIERUL: Ca să apăr iatacul Măriei Sale. *(îi ia pun-
ga, o deschide.)* Sînt falși.

STRĂINUL: Ei asta-i! După ce se vede?!
BOIERUL: După fața dumitale. Dacă aveai atîția galbeni autentici, nu băteai drumul. Dădeai o depeșă și venea Măria-Sa singur să te vadă.
STRĂINUL: M-am gîndit, dar nu știi cum merge poșta...? Hai, anunță-mă la Vodă.
BOIERUL: Imposibil! (*Bagăpunga în buzunar.*)
STRĂINUL: Atunci dă punga. Mai ales dacă zici că-s falși...
BOIERUL: Mulți vede, puțini cunoaște. Eu, dacă nu eram atent, nu mă păcăleai?
STRĂINUL: Ei! Văd eu că aveau dreptate cei care m-au trimis. Aici, la porțile Orientului, e nenorocire.
BOIERUL: Apropo! Cine te-a trimis?
STRĂINUL: Secret. Dar vrei să afli?
BOIERUL: Cum să nu. Misiunea mea este să culeg informații. Așa că... Spune.
STRĂINUL: Dă punga, și-ți spun.
BOIERUL: Da' dacă fac eu un raport și din cornu-mi sun să te ridice pentru uz de fals în pragul iatacului domnesc? Ajungi în seria "proverbe ilustrate".
STRĂINUL: Cum adică...
BOIERUL: Adică la răspîntie, să exemplifici zicala: "Cine sare garduri multe, tot îi intră o țeapă-n cur". Sau nu știi la curtea cui te afli.
STRĂINUL: Pe Alah! Voi n-ați abolit încă pedeapsa cu moartea?
BOIERUL: Ba da. Dar trasul în țeapă nu se consideră pedeapsă, ci contribuție la întărirea tradiției. Și de ce ai zis: "Pe Alah"!?

STRĂINUL: Așa am zis? Am greșit. Voiam să zic: "Dumnezeule!"
BOIERUL: Taci că te-am citit. Norocul tău că sîntem în relații bune cu mahomedanii.
STRĂINUL: Bravos. Vă felicitiez pentru diplomație. Și-acum lasă-mă să intru. Ce zici?
BOIERUL: Mă mai gîndesc. Dar acolo ceai? Da, da... acolo!
STRĂINUL: Termină. Mă gîdili!
BOIERUL: Nu se intră la Măria-Sa nescotocit. Ce-i asta? Hai?
STRĂINUL: Matale nu vezi? O grenadă defensivă.
BOIERUL: Și ce cauți cu ea în veacul ăsta? Și ce cauți cu ea în iatac la Vodă?
STRĂINUL: Nimic. N-auzi că-i defensivă? Mă apăr. Domnul vostru e iute la mînie. Și lesne vărsător de sînge nevinovat.
BOIERUL: Bîrfeli! Și p-ormă, ce? Tu ești nevinovat? Din ăștia ca tine își face Măria-Sa surle și tobe, din oase, respectiv din piele. Ce-o să mai doinesc din peroneul tău!
STRĂINUL: Dă-mi defensiva.
BOIERUL: Se confiscă. Și eu trebuie să mă apăr. Aici viața e grea. Dacă nu-ți aperi sărăcia și nevoile îți fură și calul de sub tine, ca să nu mai vorbim de nevastă. Apropos de nevastă, dacă vrei, îți aranjez o audiență la Măria-Sa Doamna.
STRĂINUL: La ce bun? Eu aveam treabă cu Măria-Sa Domnul.
BOIERUL: Ei și? Ce pierzi? Nu știi ce drăguță e doamna! Rumenă, suavă ca o garofiță!
STRĂINUL: E influentă pe lîngă voievod?

BOIERUL: Nu prea e, săraca. E puțin șocată. Știi, de când a tăiat Vodă vreo 40 de boieri și-a făcut o piramidă...

STRĂINUL: Cum piramidă?

BOIERUL: (*îi șoptește ceva la ureche*)... dar versiunea oficială e că piramida era din capete. Pentru posteritate, înțelegeți... Vodă ține la imaginea sa istorică. Gem temnițele de cronicari.

STRĂINUL: Bine, bre, dar asta este o curte de nebuni? Ce să înțeleg? Măcar Vodă ăsta al vostru e teafăr?

BOIERUL: Nu-i, săracul. E bătrîn și bolnav. Adică n-ar fi el chiar așa de bolnav... Un pic piciorul, un pic răsufierea... Dar cu medicina asta înapoiată, cred că se duce. Ehei! Dacă s-ar fi inventat antibioticele, ar fi putut scăpa. Da' așa? Are și un doctor slab de tot. Unu' Șmil care o tot ține că "vindecă Dumnezeu unde nu putem noi". Un tîmpit, ce mai!

STRĂINUL: Dar la minte? E lucid cît de cît?

BOIERUL: Cît de cît... Acum cu bătrînețea...

STRĂINUL: Oricum, se pare că a fost strălucit ca strateg... în bătălii.

BOIERUL: Ei, așa și-așa. L-au mai ajutat rîul, ramul, relieful, clima... El personal nu are o concepție clară la luptă, merge mai mult la noroc. În schimb joacă oina formidabil, poate-ai aflat.

STRĂINUL: Am aflat, dar nu știu ce-i aia.

BOIERUL: Oina? E jocul nostru național. Ceva între poarcă și base-ball. Dar, mă rog, ca să revenim, ce treabă aveai cu Slăvitul?

STRĂINUL: Știi... succesiunea. Acum, ce mai... îți

spun. Fac din Domnia-Ta aliatul și confidentul meu. N-o să-ți pară rău:

BOIERUL: Nici matale, fii sigur. Vrei să afli adică cine-ar fi să vină dacă, Doamne apără, Soarele nostru se duce...? Asta-i greu! Sînt vreo șase-zece pretendenți. A fost harnic la urmași, bătu-l-ar sănătatea.

STRĂINUL: Și cum sînt succesorii?

BOIERUL: Bogdaprostea, buni. Unu-i chior, unu-i dement...

STRĂINUL: Bine-bine... ăștia se exclud.

BOIERUL: Aiurea! Pe ăștia-i vrea poporul. Sînt mai aproape de sufletul lui nealterat. Ar fi și greu să te prefere pe matale sau pe mine. Prea subtili. Și boierii vor un domn blînd, sărac cu duhul și bogat cu banii.

STRĂINUL: înseamnă că e treabă ușoară. Asta vrem și noi. în fine, acum, că ne-am împrietenit, lasă-mă să intru nițel la Măria-Sa Tihomir.

BOIERUL: Ce? Tiho... cum?

STRĂINUL: Ce? Nu știi cum îl cheamă pe stăpînul tău?

BOIERUL: Ba tocmai că știu. Da' nu-l cheamă... cum ziseși dumneata.

STRĂINUL: Extraordinar! ăsta nu-i teritoriul fostei Dacia?

BOIERUL: Ba da.

STRĂINUL: Și-atunci? Ce te mai ascunzi după deget?

BOIERUL: Nu m-ascund deloc, parol. Asta e. Dar poate căutați alt secol.

STRĂINUL: Pe naiba. ăsta e secolul.

BOIERUL: Nu e, boierule... Măria-Sa ăla de care ziseși a murit săracul demult, dacă te referi la ăla pe care-l știam eu, de prin cronici.

STRĂINUL: Cum, domnule? Nu e stăpînul tău ăla cu țepele?

BOIERUL: Relativ. Toți domnitorii sînt mai mult sau mai puțin cu țepele.

STRĂINUL: Nu-i ăla care i-a bătut pe Ieși și pe tătari?

BOIERUL: Toți i-au bătut pe Ieși și pe tătari. Mai dă-mi un indiciu.

STRĂINUL: Nu-i el cel care-a zis: "Sînt ceea ce sînt și voi fi ceea ce voi fi"?

BOIERUL: Eh, cîte nu zice omul la un pahar de vin... îți spun eu că nu-i ăsta.

STRĂINUL: Formidabil! Ce oameni! Bat șleaurile pînă în răsăritul estului, pînă, vorba aia, la marea cea mare, ca să afli că ei nu știu exact care-i situația. Adevărul e că fișele noastre despre zona asta sînt foarte prost actualizate.

BOIERUL: Așa este! Nici nu le pasă de Țările Române!

STRĂINUL: Țările Române? Sînt mai multe??

BOIERUL: Evident!

STRĂINUL: Of, of, of... Pe harta mea, poftim, e numai o pată roz cu marginile mai difuze și scrie pe ea Dacia. Două milioane de locuitori. Capitala la Rovine. Forma de guvenămînt: despotism. Bogății naturale: sare, vin, femei. Moneda: galbenul.

BOIERUL: D-aia erau banii dumitale atît de grosolan falsificați. Uite ici cum arată un gologan fals autentic. Nici nu se cunoaște. Este?

STRĂINUL: Este. Și cine-i călpuiește atît de bine?

BOIERUL: Visteria. Cînd e cîte o chestie mai gravă, mai aruncă bani pe piață.

STRĂINUL: Și nu crește inflațiunea? Sărăcia?

BOIERUL: Ba crește. Da' cînd crește prea tare, taie Vodă niște boieri și averile se redistribuie.

STRĂINUL: Vrei să spui că-i concediază?

BOIERUL: Aș. Îi taie la propriu.

STRĂINUL: Vai de mine! Oribil! Și nu ți-e frică?

BOIERUL: Eh, orice meserie e riscantă. Și-apoi nu apucă să-i taie chiar pe toți. Mai avem și noi metodele noastre: otravă, pumnale, iatagane. Din punctul ăsta de vedere cred că sîntem puțin egali cu orice curte europeană respectabilă.

STRĂINUL: Tot ce-mi spui e foarte interesant.

BOIERUL: Chiar nu știai? Văd că vorbești bine limba noastră.

STRĂINUL: Ah, asta-i altă poveste... Deși turc de origine, am crescut la Veneția, într-un bordel. Măiculița-mi fu româncă. Acolo se vorbeau toate limbile și le-am deprins meșteșugul. Dar, firește, biata mama nu se interesa de geografia politică. Nu mi-a putut explica niciodată exact pe unde este țara ei de baștină.

BOIERUL: În cazul ăsta mi-ești chiar simpatic.

STRĂINUL: Dacă-i așa, lasă-mă la Vodă.

BOIERUL: Pentru că mi-ai devenit drag, îți spun un secret. Măria-Sa nici nu-i în iatac.

STRĂINUL: Nu te cred.

BOIERUL: Poftim! Convinge-te! Rolul meu e să nu las pe nimeni ca să se creadă că este... Dar nu-i!

STRĂINUL: Și unde e?

BOIERUL: Dar cine știe...? Odată apare... Și-atunci

trăznește ca din senin... Dacă vine, te previn,
nu sta mult pe-aici că nu răspund de capul tău.
Și avem un călău cam neghiob. Nu reușește
niciodată din prima.

STRĂINUL: Pfuuu! Ce porcărie!

BOIERUL: Am vrut să-l schimbăm, da' e ceva rudă
cu paharnicul Sulea. Are pile puternice. Păi știi
cît câștigăun călău aici? Fantastic! Cît un boier
de rangul doi, plus primele.

STRĂINUL: Ia ascultă! Ziceai că pedeapsa s-a des-
desființat.

BOIERUL: Pedeapsa - da. Postul de călău, nu.
De asta e și atît de bine plătit.

STRĂINUL: Cît tine, deci.

BOIERUL: Eu sînt boier de rangul întîi. Nimic nu
mișcă fără mine.

STRĂINUL: Atunci îți propun o afacere. Am impre-
sia că ești inteligent.

BOIERUL: Inteligent? Nu-s doi ca mine! Unde mai
pui că știi și carte.

STRĂINUL: Perfect. Eu am o misiune. De asta am
venit. Trebuie să ajung domn. Aici.

BOIERUL: Doamne!! Asta-i imposibil.

STRĂINUL: De ce?

BOIERUL: Nu ești os domnesc.

STRĂINUL: Parcă bastarzii lui Vodă sînt sigur ai lui?
De ce n-aș fi și eu un copil din flori?

BOIERUL: Da, dar ești un străin. Nu ești nici măcar
boier. N-o să ne respecti drepturile.

STRĂINUL: Vodă le respectă?

BOIERUL: Deh... a fost bun... cu țara... Pe noi ne-a
cam scurtat.

STRĂINUL: Păi vezi?? Dacă ajung domn te fac... ce
vrei tu...

BOIERUL: Și dacă nu vreau?

STRĂINUL: Trebuie să vrei!

BOIERUL: Și dacă nu pot?

STRĂINUL: Trebuie să poți! Nu mă combate, susți-
ne-mă și, cînd ajung pe tron, te fac ce vrei tu.

BOIERUL: Mitropolit?

STRĂINUL: Mitropolit! Și mai găsește cîtiva aliați.

BOIERUL: Asta-i greu... Toți pretendenții au .
lobby-ul lor... E greu... numai cu promisiuni...

STRĂINUL: Vedem noi ce le dăm. Te învoiești?

BOIERUL: Mde... N-aș zice nu... Dar ce facem cu
Vodă?

STRĂINUL: Așteptăm inevitabilul. E pe ducă.

BOIERUL: Aiurea! Mai mult se face. Auzi! El e!
Păzea! Vine!

II

(Intră Vodă, batrîn și bolnav, susținut de Doamna, rumenă, suavă. Conversațiile cu el se fac numai în versuri. între ei, ceilalți discută în proză.)

VODĂ: Ca vînturile toamna trecură anii mei. Of, nu mai pot! Oprește! să stăm... Vreau vin...

DOAMNA: Iar bei? Dar doctorul ți-a spus-o: îți crește tensiunea.

VODĂ: Cînd ai trecut ca mine în salt de cal genunea, cînd i-ai izbit pe dușmani, nu poți trăi cu lapte! Boierule!

BOIERUL: Sînt gata! Un semn și trec la fapte. Vă dau un vin pe cinste!

DOAMNA: Mersi. Dar nu se poate. Slăvitul este bolnav.

VODĂ: Cum? Doamna mea socoate Că-mi trebuie regimuri? Că sînt doar o muiere? Că pentru vin și lupte eu nu mai am putere?? Voi arăta că încă mai pot să călăresc, Să lupt, să beau și apoi...

BOIERUL: Vai! Nu mă îndoiesc. Dar poate... deocamdată... un pic de ceai, mai bine.

DOAMNA: De dragul meu, încearcă!

VODĂ: O scîrbă mă reține...

STRĂINUL: *(iese la iveală)*: Stăpîne preaputernic, îmi iartă îndrăzneala, dar un bărbat nu-i bine s-accepte dădăceala.

Nu ceaiul chior, ci vinuri fi sînt licori firești.

De-i bolnav, îl fac bine!

VODĂ: îmi place cum vorbești!

STRĂINUL: Ca să-ntăresc orbirea, bea, rogu-te, de-aici. Și dacă n-o să-ți placă, și "cuțu" poți să-mi zici!

DOAMNA: Da' nu-ți dai seama, omule, că e bolnav? Că are o vîrstă?

BOIERUL: Ce-ți veni să te arăți?

STRĂINUL: Lăsați că știu eu ce fac.

VODĂ: *(a băut)* Te-ai priceput, străine, să-mi dai ce-mi trebuiește. îmi place! Ai mai multe? De unde vii? Vorbește!

STRĂINUL: Nespun mă bucur, Doamne, că ți-am făcut plăcere. Mai am ceva și-ndată îți dau, cum îmi vei cere. Bătut-am cale lungă dar, asta drept ți-o spun, credeam că vinul vostru este destul de bun.

VODĂ: E bun, nu zic, dar veșnic să bei același soi. E prea de tot. Te sature. Mai vrei și lucruri noi. Acesta e motivul că eu, la bătrînețe, Mai mă-nsurai o dată.

STRĂINUL: Această frumusețe e însăși Doamna Țării? N-aș fi crezut vreodată că e soția Voastră!

DOAMNA: Credeai că-i sînt nepoată?!

STRĂINUL: Sorbiți din nou, Stăpîne, a strugurilor zeamă, în sănătatea Doamnei.

VODĂ: Mai beau, n-ai nici o teamă!

DOAMNA: Termină, dom'le, cu chestia asta.

Nu vezi că s-a amețit?

STRĂINUL: Ce să termin, că a terminat Măria-Sa plosca.

DOAMNA: Nu-i mai da!

VODĂ: Te-am întrebat eu, parcă, de unde ești.
Ce-ai spus? Nu-mi amintesc prea bine.
STRĂINUL: îți raportează supus
Că vin de la Veneția, trecând prin țări străine.
VODĂ: (*e surd*) De undeeee??
STRĂINUL: Din Venețiaaaa!
VODĂ: Cum e acolo?
STRĂINUL: Bine!
E chiar buricul lumii. Găsești tot ce există!
DOAMNA: De ce n-ai stat acolo?
STRĂINUL: Povestea mea e tristă.
Născut sînt la Veneția, căci biata maica mea
Cu un străin în barcă, plutind, rămase grea.
Pe patul ei de moarte, ea-mi spuse cine-a fost
Și am plecat să-l caut în țara lui.
BOIERUL: Nu-i prost!!
VODĂ: Deci tatăl ți-e de-al nostru. Ți l-ai găsit?
STRĂINUL: Cer scuze.
Dar în prezența Doamnei îmi pun zăvor la
buze.
VODĂ: Pe naiba! Nu contează! Cu doamna n-am
secrete. Dar, cît îmi spui povestea, nu vreau să
mor de sete!
DOAMNA: Nu-i mai da vin că mă supăr, ce dracu'.
STRĂINUL: Lăsați că ăsta e mai slab.
BOIERUL: Al naibii! Mie nu puteai să-mi fi făcut
cinste adineauri.
STRĂINUL: Toate la timpul lor.
VODĂ: Dă-i drumul, povestește.
STRĂINUL: întîi o întrebare. în vremurile tale,
văzuși Italia oare?
VODĂ: Desigur.
STRĂINUL: Află dară că-n drumurile tele

Ai mai lăsat și urme. Sînt una dintre ele.
Venii acum la tine să-ți fac închinăciune
Ca fiu smerit.
VODĂ: O, Doamne! Visez ori e pe bune?
STRĂINUL: Ba nu visezi, al tău sînt, tătucule!
VODĂ: Ce-i drept
Simțeam, cînd te văzusem, un fel de dor
în piept.
DOAMNA: Pe dracu'! E beția! E gogonată, zău!
STRĂINUL: Tăcere, mămicuțo, și n-o să-ți pară rău.

III

(Același decor, aceeași situație. Boierul în pragul iatacului. Străinul vorbește cu el, dar e îmbrăcat la rîndul lui ca boier.)

STRĂINUL: Măria-Sa a venit?

BOIERUL: Aș. A plecat.

STRĂINUL: Unde?

BOIERUL: în oraș.

STRĂINUL: Unde?

BOIERUL: în București.

STRĂINUL: Amice! Ești idiot?

BOIERUL: Se poate să spui asemenea vorbe?

STRĂINUL: Dacă mă enervezi! Matale nu știi că Bucureștiul nu e cetate de scaun. Nu încă.

BOIERUL: Dacă știi, ce mă mai întrebi?

STRĂINUL: Așa, de dragul dialogului. Dar dacă tot v-ați căftănit în posturi d-astea, puneți mîna și învățați puțină istorie. Cînd o să fiu eu domn, o să se termine cu impostura asta. Toți boierii vor fi intelectuali.

BOIERUL: Doamne-fereste! O să duci țara de rîpă! Să mă iei pe mine consilier, să-ți explic cum devine.

STRĂINUL: Parcă ziceai că vrei să fii mitropolit.

BOIERUL: Și ce? Un mitropolit nu poate fi consilier?

STRĂINUL: Ba o să se termine cu cumulul ăsta de dregătorii. Omul și postul!

BOIERUL: Bre! Nici n-ai ajuns pe tron și ai și început

cu reformele? Stai încet, că ești tînăr. Aici nu merge asta, oamenii sînt conservatori... Nu-i după capul matale!

STRĂINUL: Ba da! Că sîntem în epoca absolutismului și fac absolut ce mă taie capul.

BOIERUL: Faci ce te taie, pînă îți taie.

STRĂINUL: Taci, cobe. Ce ești așa pesimist?

BOIERUL: Eheh... Mulți urzesc...

STRĂINUL: Pentru că Vodă i-a răbdat. Eu o să-i pun la cazne.

BOIERUL: I-a pus și el, dar se ridică mereu alții.

STRĂINUL: Să fiu mai atent.

BOIERUL: Păi să fii! Ca fiu recunoscut al lui Vodă ești cam expus.

STRĂINUL: Dar am anunțat sus și tare că nu rîvnesc la domnie!

BOIERUL: Ei, doamne... Nu-i crede pe alții mai proști decît par.

STRĂINUL: Aiurea! E plin divanul de analfabeți. N-ai auzit ce frumos le-am vorbit?

BOIERUL: I-ai cam îmbrobodit, nu zic... Dară dacă nu ne aveai pe mine și pe Doamna, nu aveai nici o șansă.

STRĂINUL: Și așa cît îmi acorzi?

BOIERUL: Optzeci la sută dacă Vodă moare pînă la Sfintu-Nicolae.

STRĂINUL: Și după aia.

BOIERUL: Sută la sută pînă la Sfintu-Ion. E lumea ocupată cu sărbătorile, n-are chef de politică.

STRĂINUL: Trebuie să mai vorbesc cu Doamna. Să mai micșoreze dozele.

BOIERUL: N-ar fi rău. Dacă potrivești să-l pierdem pe Astrul nostru cam de Crăciun, nu mai ai nici

o problemă. Ține minte! Calendarul politic e foarte precis prin părțile astea. Trebuie să prinzi momentul la timp de iarnă. Ultima revoluție a fost în octombrie și s-a terminat mizerabil.

(Intră Doamna, se pupă cu nonșalanță cu Străinul.)

STRĂINUL: De unde vii, iubito?

DOAMNA: De la terenul de oină.

STRĂINUL: Ce face venerabilul?

DOAMNA: Se odihnește, iar i-a snopit pe toți.

STRĂINUL: înseamnă că e încă în putere.

BOIERUL: Aș. De unde? Boierii se lasă bătuți.

STRĂINUL: Serios.

BOIERUL: Evident. Altfel i-ar paște temnița.

DOAMNA: Bătrînul e furios cînd pierde.

STRĂINUL: Ce timpuri! Dar ce-i dragă ciomagul
ăsta din mîna ta?

DOAMNA: ăsta face parte din joc. Va trebui să
înveți și tu.

BOIERUL: Rezon! E esențial ca Voievodul să se
priceapă la sport.

STRĂINUL: Mă pricep eu, dar de ce nu se joacă și el
cu un obiect mai delicat? O paletă, de exemplu?

BOIERUL: Ciomagul e scula tradițională. Corespun-
de temperamentului nostru.

STRĂINUL: Adevărat?

DOAMNA: Mai întrebi? Jupînițele cel puțin sînt
moarte după jocul ăsta. Dacă îl joci bine, vei fi
idolul mulțimii.

STRĂINUL: Lasă. Cînd o să fiu domn o să introduc
rînduielile cavaleresti. Turnirul!

BOIERUL: Nu e bine, n-auzi? Trebuie să nu rupi cu
tradiția.

STRĂINUL: Și ce-o să zică Europa?

DOAMNA: Nu voi să știu, stimabile, de Europa
dumitale. O să domnești aici, nu în Europa.

STRĂINUL: Și atunci, dacă respect tradiția, cum o
să te iau de nevestă după ce scăpăm de Vodă?
Legea pămîntului se împotrivesște.

DOAMNA: Asta-i altceva. Dăm o lege puțin modificată
față de cea a pămîntului.

BOIERUL: Sigur. Așa se face.

STRĂINUL: Mituim Divanul?

BOIERUL: Ce Divan? Legea ești tu; tu o dai!

STRĂINUL: Adică puterile încă nu sînt separate?

DOAMNA: A încercat Vodă să le separe de vreo trei
ori, inclusiv cu paloșul. Dar n-a mers.

BOIERUL: Tot jupînițele au fost de vină. Azi cu
judecătorii, mâine cu Divanul... Au dat loc la
imixtiuni.

DOAMNA: Le-a mai trimis el la monastire, dar de-
geaba. Ce? Călugării nu-s tot oameni?

STRĂINUL: dică le trimitea la monastiri de călugă-
ri?

DOAMNA: El nu, săracul. Dar ele aranjau.

BOIERUL: Dacă-ți spun că e o corupție...

DOAMNA: Și pe mine m-a trimis la monastire de
vreo două ori.

STRĂINUL: Vai de mine! Dacă te trimite și acum?

DOAMNA: Nici o grijă. Mă trimitea cînd mai voia
să petreacă cu altele. Acum nu mai e cazul.

STRĂINUL: Să nu mă trimită pe mine...

DOAMNA: Nici vorbă. Te apreciază mult. Faptul că
știi să citești l-a fascinat!

BOIERUL: E foarte important. Aici se consideră că
un cărturar n-are șanse la tron. Poți fi mai liniștit.

DOAMNA: Iar doamnele te au drag. Asta contează.
STRĂINUL: Văd că politica și justiția stau prin
; cutele fustelor.
DOAMNA: Așa este. Mai ai de învățat.
BOIERUL: Dacă o fi Doamne ferește, un caz de osîndă,
nu-ți duc grija.
STRĂINUL: Cum adică?
DOAMNA: Femeile au drept de grațiere. Dacă osînditul e burlac, s-a scos.
BOIERUL: Când e de spînzurătoare se string toate urîtele. Dar ce să facă bieții oameni. Decît cu ștreangul de gît...
DOAMNA: Așa că ai toate condițiile. Bine că știi carte.
STRĂINUL: Trebuie să te învăț și pe tine.
DOAMNA: Nu se face! Doamna Țării cu nasul în slove? Destul să știi tu.
STRĂINUL: Pînă acum nu mi-a folosit pe tărîmul ăsta. Când am intrat în țară, am încercat să vînd niște informații. Dar n-a fost chip. Nu le puteau citi.
BOIERUL: Ha-ha! Nu-i asta cauza. Să vinzi informații aici? Păi lumea n-are bani nici de pîine. Mănîncă mămăligă.
STRĂINUL: Imposibil!
BOIERUL: Cum imposibil?
DOAMNA: Mănîncă, dragă, dacă-ți spun.
STRĂINUL: Nu se poate, frate! Nu se cultivă încă porumbul. America abia fuse descoperită.
BOIERUL: Ai dreptate. Dar ai noștri, nu știu cum dracu fac, mănîncă totuși mămăligă! Ce chestie! Înseamnă că iau de undeva pe ascuns.
DOAMNA: Asta trebuie să fie. Am mîncat și eu.

STRĂINUL: Și e bună?
DOAMNA: Deloc. Toate lucrurile astea de contrabandă sînt niște porcării.
BOIERUL: Ehe! Când eram eu tînăr, nu se pomenea. Contrabanda era monopol domnesc. Pe care-l prindea cu marfa nevămuită îl trăgea în țeapă. Sigur, dacă nu avea bani să-i miruiască pe judecători.
STRĂINUL: Era scump?
BOIERUL: Mamă! Dacă auzeai cît cereau, preferai să te tragă-n țeapă. Acum însă, c-o pungă-două... Găinari!
STRĂINUL: O să mă ocup eu și de asta.
DOAMNA: Ei, dragă, așa ziceți toți pînă vă vedeți în scaun. După aia însă... întrebă-l pe el, că știe.
STRĂINUL: Ei, nu mai spune! Ai domnit?
BOIERUL: Cum să nu? Acum vreo douăzeci de ani murise un Domn subit și a fost o conjunctură de așa fel că m-am trezit pe tron fără să mișc un deget.
STRĂINUL: Și ai cîrmuit mult?
BOIERUL: O zi și șase ore. Cum ar fi astăzi luni, am luat sceptrul pe la prînz. A doua zi, marți, pe seară, mă maziliseră. Dar am avut inspirația să cedez de bunăvoie și n-am pățit nimic. Succesorii au rezistat mai mult, unul chiar opt săptămîni, dar au sîrșit în țeapă. Aviz amatorilor.
STRĂINUL: Ia mai lasă-mă cu poveștile astea.
DOAMNA: Chiar așa. Parcă ești o cucuvea.
BOIERUL: Și de ce crezi că e simbolul înțelepciunii?
DOAMNA: Mai bine spune cum ai domnit.

BOIERUL: Daaa! Cum îți spuneam... Cît am domnit era totul așa de frumos și de dulce,, uitasem și cum mă cheamă. Și cîte planuri nu făcusem înainte. Dar acum mi se șterseseră din cap. Și vorbeau toți atît de frumos cu mine că începusem să mă cred bun și deștept.

STRĂINUL: Așa o fi. Nu știu. Deocamdată mă pregătesc.

DOAMNA: Eu o să te ajut să treci peste clipele de cumpănă, cum spun și poveștile!

STRĂINUL: L-ai ajutat și pe Vodă?

DOAMNA: El m-a luat de bătrîn. Domnea demult, îi trecuse euforia.

STRĂINUL: Ei, o să-mi treacă și mie. Dar pînă atunci... *(o ia în brațe)*

DOAMNA: *(în glumă)* Ușure! Nu sînt încă văduvă.

STRĂINUL: Mai e puțin.

DOAMNA: Și chiar dacă rămîn văduvă, îți sînt mamă vitregă. Ne trebuie dispensă!

STRĂINUL: Și ce dacă? Mitropolitul nostru afit așteaptă.

BOIERUL: Bine ai grăit, Măria-Ta! *(începe să cînte popește, iar cei doi se sărută tot mai insistent.)*

IV

(Străinul a devei it Domnitor)

BOIERUL: Măria-Ta! Nenorocire. Au năvălit dușmanii!

STRĂINUL: Care dintre ei?

BOIERUL: S- au aliat mai mulți, parcă mai poți să știi în ziua de azi care? O oaste multinațională. Mercenari!

STRĂINUL: Și ce fac?

BOIERUL: Numai blestemății. Atacă satele. Iau tot. Duc femeile în robie. Unele nu vor, dar tot le iau. Pe scurt: pîrjolesc totul în urma lor.

STRĂINUL: Și noi? Ce măsuri ai luat?

BOIERUL: Să pîrjolim totul înaintea lor.

STRĂINUL: Adică vrei să fii domn peste o întindere de scrum? Abia că m-am înscăunat și să pierd tot? Și-așa bietul norod n-are nici după ce bea apă.

BOIERUL: Acum n-o să mai bea nici apă, c-am pus de-au otrăvit fîntînile. Ce să faci? Astea sînt mișcările consacrate în caz de năvălire.

STRĂINUL: Mai bine trimiteai oaste.

BOIERUL: De unde oaste? N-ai lăsat ostașii la vatră ca să-l putem mătrăși pe venerabilul?

STRĂINUL : Bine, dar nu i-am lăsat pe toți. Trebuia să trimiți.

BOIERUL: L-am trimis pe spătarul Brebea cu peste 300 de călăreți?

STRĂINUL: Cîți peste?

BOIERUL: în total 308.

STRĂINUL: Și ce să facă el cu 308 călăreți?
Or să-l nimicească.
BOIERUL: Asta și vreau. E un opozant înrăit. Rîvnește la scaunul domnesc. Și e fiu natural al venerabilului.
STRĂINUL: Atunci ai făcut foarte bine. Dar pe urmă?
BOIERUL: Pe urmă o să mai vedem noi...
Am aflat că păgînii, că altfel nu pot să le zic, sînt conduși de Hosman-Pașa.
STRĂINUL: Și ce dacă?
BOIERUL: Țasta-i de-al nostru, băiat bun... L-am cunoscut la Silistra, la un congres de pace. Pentru doi-trei saci de galbeni se retrage cu torțe.
STRĂINUL: Doi-trei saci?? Ești nebun?? Mai bine renunț la domnie. Trăim liniștiți la Viana sau Veneția. Nu dau nimic peste un sac.
BOIERUL: Mda... Da' și dacă ne înțelegem cu el...
O ia la fugă, se dă bătut... Lasă că vorbesc eu cu el. Și pentru doi saci ne aranjează o victorie de se duce vestea în toata creștinătatea. Capeți prestigiu, sprijin.
STRĂINUL: Bine, fie! Cum iei legătura? Ai oameni?
BOIERUL: Se poate să n-am? Păi în trecuta domnie i-am pregătit lui Vodă două biruințe strălucite. A ridicat și o monastire. Ba chiar Hosman s-a înduplecat să scadă din preț cheltuielile de zidire.
STRĂINUL: Extraordinar!
BOIERUL: Banii n-au miros. În schimb au gust. Țasta a dat de gustul lor demult. E drept că și galbenul era mare, nu ca acum.
STRĂINUL: Păi dacă l-ai lăsat pe onorabilul să-l tot micșoreze...

BOIERUL: Nu trebuia să trăim și noi?
STRĂINUL: Atunci stabilește cu Hosman **toate** amănuntele. **Și** femeilor care nu vor să **meargă** în robie, să le dea drumul, că scade **natalitatea**. N-o să ne facem acum și fabricanți de **ieniceri**. Dă-le de veste chiar azi.
BOIERUL: Stai nițel, întâi să termine cu boier **Brebea** și cu călăreții lui.
STRĂINUL: Țala o fi trecut demult de partea lor.
BOIERUL: Nu cred. E cam căpos. N-ar fi rău să scăpăm de el.
STRĂINUL: La doi saci de galbeni, poate și Hosman să ne facă serviciul ăsta.
BOIERUL: Poate, că e dat naibii! (*Intră boier Brebea, înfierbîntat ca după luptă.*)
BREBEA: I-am învins! Am biruit! (*Cade la picioarele tronului.*)
STRĂINUL: Ești rănit?
BOIERUL: Ți-ai găsit! Țasta și rănit! Phii... ce ghinion, domnule!
BREBEA: (*se ridică*) Nu. Ostenit de luptă. Dar am dobîndit izbînda.
STRĂINUL: Cum ai făcut? Erați puțini, dezarmați...
BREBEA: Eram unu contra douăzeci. Ai noștri **au** căzut cu toții. Dar i-am respins. Numai eu am scăpat ca să-ți dau de veste.
STRĂINUL: Ce ghinion! (*adaugă*)... să piară 307 viteji...
BOIERUL: ... Și să scape taman ăla care nu trebuia. Dar Hosman ce-a făcut?
BREBEA: A fugit. A lăsat în mîinite noastre patruzece de flamuri, majoritatea verzi.

BOIERUL: (*aparte*) Să știi că ăsta a dat mai mult de doi saci.

STRĂINUL: (*il ridică și îl îmbrățișează pe Brebea*) Ești un erou! Te voi răsplăti împăratește.

BOIERUL: Mă-ntreb numai de unde, că-i visteria goală.

STRĂINUL: Mă refeream la o recompensă morală.

BOIERUL: Că bine zice Măria-Sa. Numele tău va rămîne în cronici. Dar nu cumva te-ai cam grăbit?

BREBEA: Cum asta?

BOIERUL: Să nu-i fi îndrjit pe dușmani și să ne trezim că vin și mai mulți asupra noastră.

BREBEA: Nici o grijă! Chiar dacă vin, acum poporul știe că am învins.

BOIERUL: Vai de mine! S-a și dus vestea în popor?

BREBEA: Sigur că s-a dus. Și vor sări cu mic cu mare. Cu coase și topoare.

STRĂINUL: (*cu înțelese*) în ce direcție?

BREBEA: Spre inamic, desigur.

BOIERUL: Boierule, uite ce se-ntîmplă... Nu zic că n-ai făcut bine respingîndu-i pe dușmani... Dar matale ești mai tînăr, n-ai experiență în politichie...

STRĂINUL: Sau poate ai prea multă.

BOIERUL: Dar ce-i sigur e că te-ai zorit. Acum, normal, fapta e faptă, nu mai avem ce-i face.

STRĂINUL: Dar pe viitor să mai ceri și sfatul nostru. Iar acum trebuie să primești o răsplată pe măsura vitejiei tale. Postul de ambasador în America este vacant. Așa că mîine pleci acolo.

BOIERUL: Foarte bine, Măria-Ta. Ești cu adevărat un mare cap politic.

BREBEA: Mulțumesc Măriei-Tale de marea cinste ce-mi face, dar America abia fuse descoperită.

STRĂINUL: Tocmai d-ai! Dumneata ești tînăr, cu perspective... Acolo e un teren diplomatic virgin. Așa că mîine pornești spre Virginia.

BREBEA: Cum să plec mîine?

BOIERUL: Mai călare, mai cu corabia... în cîteva luni ești acolo.

STRĂINUL: Sigur! E important să fii primul, ca să dăm un exemplu Europei!

BREBEA: Să dăm, nu zic. Dar cum trec marea?

BOIERUL: Cu răbdarea treci marea. Nu e o problemă la matale, că ești răzbătător.

BREBEA: Dar să las ogorul strămoșesc?

STRĂINUL: Cum? Cînd lumea ți-e deschisă? Mai șovăi?

BOIERUL: Vezi că peste cîteva secole or să se roage oamenii în genunchi să ajungă acolo și n-o să se mai poată.

BREBEA: Sînt onorat, firește... Dar ce să fac eu acolo?

STRĂINUL: Să duci mesajul nostru de pace și bună vecinătate.

BREBEA: Doar că nu sîntem vecini cu ei.

BOIERUL: Deocamdată nu, dar cine poate ști.

BREBEA: Nici nu știu să mă port cu oamenii de-acolo.

BOIERUL: Înveți, te adaptezi. Trebuie să fumezi pipa păcii în numele poporului nostru și al

Măriei Sale personal. Dar să nu tragi în piept.
Și dacă ai s-ajungi cumva cu bine...
STRĂINUL: (*incet*) Ceea ce mă îndoiesc.
BOIERUL: ... Golful Mexic să-1 saluți și pentru mine.
DOAMNA: (*intră nervoasă*) Ce-am auzit, dragă?!
Boier Brebea i-a oprit pe dușmani?
STRĂINUL: Da, uite-1 aici. E eroul nostru. Se vor
scrie poeme și piese despre faptele lui.
Felicită-1 și tu cum se cuvine.
DOAMNA: (*dupăpolitețuri*) Da' ia ascultă, i-ai stă-
vilit pe toți?
BREBEA: Pe toți.
STRĂINUL: Până la unul, îți dai seama?
DOAMNA: Așa am aflat și eu. Plîng jupînesele de le
sare cămașa. Măcar un pluton să fi lăsat. Sau
măcar să-i fi luat prizonieri, deh...
BREBEA: Am luat cîțiva prizonieri, în prima fază.
DOAMNA: Ei bravo! Unde sînt?
BREBEA: I-am tras în țeapă.
STRĂINUL: Bine, boierule, se poate să faci una ca
asta?!

BREBEA: A fost cam greu, dar s-a putut.
BOIERUL: Țî-țî-țî! în primul rînd violezi convențiile
privind tratamentul prizonierilor. Apoi nu uita
că noi sîntem o civilizație a lemnului. Ori
țepele, deși din lemn, nu sînt semn de
civilizație. Cum o să apară Măria-Sa în fața
istoriei dacă sub domnia lui se fac astfel de
treburi? Ești încă necopt, boierule! Du-te la
amerindieni că poate te coc ei.
BREBEA: Nu te supăra Domnia-ta, dar eu nu înțeleg.
Adică atunci cînd sînt eu, pe moșia mea, să
năvălească mă-nțelegi... Asta nu... Asta trebuie

pedeapsa cu țeapă... Și în definitiv, mă-nțe-
legi...
STRĂINUL: Dragul meu, divagăm. Du-te și fă-ți ba-
gajele pentru America. Dumneata ai violat ce
nu trebuia.
DOAMNA: Și ai lăsat neviolat ceea ce trebuia.
BOIERUL: Mergi deci în pace că dacă mai cucerești
victorii d-astea, ne scoți la pepeni.

(Un zid părăsit și neisprăvit. Schele. Cofraje.)

BREBEA (*cîntă încetișor*): "... eacuri la inimă nu-s!"

BOIERUL: E un frig de-ți îngheață vorba aia.

BREBEA: Cîntă și tu, să te mai încălzești.

BOIERUL: N-am chef. Sînt sătul. Țara e o pușcărie.

BREBEA: Lasă că rezolvăm noi astea. Crezi că vine?

BOIERUL: Vine regulat. El nu simte frigul.

BREBEA: Totuși... Pe gerul ăsta...

BOIERUL: Chiar dacă nu vine, nu-i nimic. Îți spun eu ce-a zis.

BREBEA: Mi-ai mai spus.

BOIERUL: N-are a face! Repetiția este că... știi tu....

BREBEA: Dacă nu vine pînă la trei eu mă duc la culcare. N-o să stau acuma pe acoperiș ca mîțele. Și zidul ăsta trage îngrozitor.

BOIERUL: Tot n-ai să poți să dormi. E o haită de cîini p-aici care tot latră a pustiu și urlă a morțiu de-ți vine să-ți iei cîmpii. De cînd a murit bietul tac-tu, nici ecarisajul nu mai funcționează.

BREBEA: Acuma, Dumnezeu să-l ierte, da' nici în vremea lui nu funcționa. Zidul ăsta e de vină. Cum îl văd, se reped la el.

BOIERUL: Ce-o fi avînd de gînd Bampirul cu schelele astea?

BREBEA: Cred că vrea să zidească la loc, cum zicea și tata. O monastire, ceva... Că bietul tata voia să construiască un palat, dar ăsta face pe cuviosul. A angajat meșteri de la mama-dracu.

BOIERUL: Nu făc nimic. Zic că se surpă, că e zonă seismică, dar unu' nu pune mîna în timpul zilei, măcar să aibă ce să se dărîme noaptea. Zece meșteri și toți niște nepricepuți. Beau, se culcă, se scoală și se apucă de băut.

BREBEA: Au decăzut moravurile. Apropos... O știi pe fata lu' ăla, lu' boier Polonic?

BOIERUL: O știi. E cam nebună. Cică împletește cununi de flori și le dă drumul pe rîu în jos ca să vină ploaia. De ce?

BREBEA: Crezi că e fată mare?

BOIERUL: Habar n-am.

BREBEA: Că mi-a venit o idee...

BOIERUL: Sttt! Șase! Uite-l că vine! Salutare, umbră.

FANTOMA: Salut, băieți.

BREBEA: Ce mai faci ,dom'le?

FANTOMA: Binișor. La loc cu verdeață... Ca-n concediu.

BREBEA: Aici e mai rău ca pe vremea ta.

FANTOMA: Foarte bine. Și lumea? Ce zice? Îi pare rău după mine?

BREBEA: Unora le pare...

BOIERUL: Altoră, de... cum e omul...

FANTOMA: Bine-bine... Hai că nu pot să stau mult. Pentru tine, puiule, am un mesaj. Să respecti întocmai indicațiile mele.

BREBEA: Evident!

FANTOMA: Ascult-aici. Chestia asta trebuie terminată. Construcția.

BREBEA: Asta vrea și Mațe-Fripte, dar nu merge. Cred că ai ales locul greșit. S-o mutăm mai jos. E un mal frumos pe sînga.

FANTOMA: Nu. Aici rămîne. Ca să o puteți termina, să nu se mai dărîme, uite cum faci: pui în cofrajul de la fundație pe careva. Și îl zidești acolo. Respectiv torni betonul împrejur.

BREBEA: Cum să convingi pe cineva să se lase zidit!

BOIERUL: Dar dacă îl turnăm în altă parte și-l aducem aici cu totul? Ca la prefabricate, știi...

FANTOMA: Poate merge. Te-ai gîndit la cineva?

BOIERUL: E plin sfatul domnesc de nătărăi. Tot stau de pomană, mănîncă pîinea statului. Și denigrează regimul tău pe unde-apucă.

BREBEA: Dar o să trebuiască aprobare de la Bampiru.

BOIERUL: Abia așteaptă să scape de ei. I-a boierit, dar n-are ce să le mai dea. Și vrea și el să se termine binău mai curînd.

FANTOMA: Perfect. Știam eu că e băiat bun!

BREBEA: Băiat bun?! Dar el te-a asasinat! Și ți-a luat tronul. Ba chiar și pe mama a pus-o în patul lui. M-a lipsit de dreptul meu de moștenire. Te-a îmbrobodit că e copilul tău, uite... Dacă vrei îl curăță! O vorbă să spui și-l spintec!

FANTOMA: Nu, copile. Nu te lua după ce spune lumea. Eu am murit de indigestie. Dar știi cum sînt oamenii.

BREBEA: Oricum, a fost indecent. Haleala rămasă de la pomană a fost servită invitaților la nuntă. S-a dus vestea pînă în Anglia despre asta. O ticăloșie, mă-nțelegi...

FANTOMA: Eh, bietul băiat, voia să se încoroneze mai repede. Nu-i găsesc o vină prea mare în chestia asta. Pe scurt, nu uita ce ți-am zis. Dacă vrei să spinteci pe careva, rade-l pe boier Polonic. El mi-a dat pește stricat la prînz.

V-am pupat, că acum cîntă cocoșul. Cu javrele astea care urlă, risc să nu-l aud.

BREBEA: în fiecare seară latră aici și fac pipi pe ctitorie.

FANTOMA: Trebuie să-i lichidați, e de-a dreptul sinistru. Pa!

BOIERUL: La revedere!

BREBEA: Mai treci pe-aici.

FANTOMA: Să văd dac-am să pot. (*Dispare.*)

BREBEA: Săracu' bătrîn.

BOIERUL: Era de treabă. Cam iute la mînie, ca orice dictator, de, dar nu tăia pe nimeni fără judecată.

BREBEA: Numai cîteodată cînd se îmbată...

BOIERUL: Da, săracu'! în timp ce ăsta e un porc. A făcut din țara asta o întindere de noroi. Eu, de, l-am ajutat la început, recunosc. Da' acum nu mai merge. Trebuie să te vedem domn.

BREBEA: Sigur! E slab de tot. Degeaba zicea tata. Știi ce ne-ar trebui nouă? O tiranie ca-n Rusia!

BOIERUL: Și cine s-o organizeze?

BREBEA: Nimeni. La tiranie merge și-un pic de anarhie. Dar la o adică o pun și eu pe roate.

BOIERUL: Hai că am o idee formidabilă!

BREBEA: Ia spune!

BOIERUL: Dacă merge chestia cu ziditul în temelie, o facem noi, în secret și cîștigăm o popularitate formidabilă. După aia n-avem probleme să-l tăiem pe Mangafaua. Și-așa e un asasin, dă-l naibii.

BREBEA: Ba nu e. N-ai auzit că moșul a murit de pîntecarniță.

BOIERUL: Nu contează. Poporul nu știe asta.

Mergem pe ideea că el l-a curățat pe bietul bătrîn. Zicem că i-a turnat otrava pe gît.

BREBEA: în ureche. în ureche cînd dormea. E mai spectaculos.

BOIERUL: Splendid!

BREBEA: Și dacă ajung pe Scaunul domnesc, te fac ce vrei tu!

BOIERUL: Mitropolit?

BREBEA: Aha! Vrei s-ajungi mitropolit? Cu asta te-a cumpărat veneticul? Ei, uite că nu te-a făcut! Ai luat plasă.

BOIERUL: Lasă că-i arătăm noi plasă! Și spune, mă faci Domnia ta Mitropolit dacă vii pe Scaun?

BREBEA: Prostii! Te fac direct Patriarh.

BOIERUL: Să trăiești, Măria-Ta! Atunci ne-am înțeles?

BREBEA: Ne-am înțeles. începînd de mîine poți să-ți lași barbă. Eu dac-am zis o vorbă... (*iși dau mîna și coboară fericiți de pe meterez*).

BOIERUL: Ai grijă să nu-ți rupi gîtul.

BREBEA: Domnule, ce putregai. Numai un șut dai la schela asta și gata! Rămîi pe ziduri.

VI

(Interiorul unei biserici abia terminate)

STRĂINUL: Boierule! Ești pe schele?

BOIERUL: Poruncește, Măria-Ta!

STRĂINUL: Gata treaba?

BOIERUL: Aproape gata, Slăvite... Aproape gata... Mai sînt ceva probleme pe sus, pe acoperiș, că n-a venit materialul la timp. în rest...

STRĂINUL: Cupola ați refăcut-o cum am poruncit?

BOIERUL: Exact cum ați poruncit. La mine ordinul stăpînirii nu se discută. Dar dacă mai vreți modificări...

STRĂINUL: Nu, că m-am săturat. A șaptea oară cînd schimb cupola. E prea mult.

BOIERUL: Nimic nu-i prea mult pentru marele meu stăpîn.

STRĂINUL: Mie îmi plăcuse de a cincea oară, dar Doamna, ca femeile, mai năzuroasă...

BOIERUL: Năzuroasă, mie-mi spui! Dar nici pentru Măria-Sa Doamna nu e nimic prea mult. Priceperea sa în construcții e nemăsurată.

STRĂINUL: Așadar, acum e perfectă!

BOIERUL: Perfecțiunea însăși, cîtă vreme a fost reazată sub îndrumarea directă a Mărilor Voastre.

STRĂINUL: Dar poporul ce zice?

BOIERUL: Doar n-o să ne pese de părerea lui.

STRĂINUL: Totuși, m-ar interesa.

BOIERUL: Toată lumea crede că este o realizare epocală.
STRĂINUL: Nu zău? Sincer?
BOIERUL: Sigur că sînt unii care mai zic... dar ăștia sînt o minoritate neimportantă.
STRĂINUL: Ca părinte al tuturor vreau să aud și opinia lor. Chiar dacă nu-i vorba să țin seama și de ea.
BOIERUL: Eh, zic că nu e frumoasă, că e prea mare, prea înaltă, prea mult material consumat pentru un buget, vorba aia, de austeritate... că a durat prea mult construcția.
STRĂINUL: Numai atît? Fii sincer.
BOIERUL: Mai e și povestea cu fata aia, a lui boier Polonic... cu Ofelia. Oricît am păstrat noi secretul... faptul că am zidit-o în temelie..
STRĂINUL: Dar apoi am sanctificat-o. Și am răspîndit zvonul că a fost dorința ei să se sacrifice pentru construcție.
BOIERUL: E drept. Dar unii au văzut că se cam zbătea. Și pe urmă umblă și un alt zvon, lansat de dușmanii statului, că am ales-o pe ea pentru că rămăsese însărcinată cu Boier Brebea. Și ați vrut să scăpați de ea ca să nu dea Țării un moștenitor din spița lui răposatu' Vodă.
STRĂINUL: Calomnii! S-a sacrificat de bunăvoie. Ba chiar a insistat să fie ea aleasa. A vrut musai să se jertfească.
BOIERUL: Mitul ăsta cu jertfa pentru creație e ceva cam balcanic. Nu inspiră seriozitate.
STRĂINUL: Las' c-o să inspire!
BOIERUL: Și-apoi, îmi permit respectuos...
STRĂINUL: Spune!

BOIERUL: Boier Brebea... Tot dînd tîrcoale zidurilor cu aerul său cam rătăcit... Nu-mi permit să vă dau sfaturi, dar ar fi mai bine să-l duceți undeva, într-o casă de sănătate. Cîntecelul pe care-l fredonează a ajuns la urechile oamenilor.
STRĂINUL: Ce cîntecel?
BOIERUL: Se lipește de perete, în locul cu pricina, și cîntă: "Zidul rău mă strînge / Copilașu-mi plînge..."
STRĂINUL: Destul! O să iau măsuri. N-am vrut să-l trimit în America? Și tu te-ai opus pînă la urmă. Acum fii drăguț și urcă pe acoperiș și spune-le să dea zor cu finisajele, că de Sfîntul Gheorghe avem tîrnosirea.
BOIERUL: Imposibil, Măria-Ta. Lasă măcar pînă la Sfîntul Dumitru. Sau cel mai bine la Sfîntul Mihai.
STRĂINUL: Știi că am oroare de numele ăsta.
BOIERUL: Atunci de Sfîntul Nicolae, parol.
STRĂINUL: Ești nebun! Nici să n-aud!
BOIERUL: Știți ceva? Haideți s-o punem de Sfîntul Ion.
STRĂINUL: E o idee! Dar, ce dracu', ăștia pe care i-ai tocmit, nouă meșteri mari, nu sînt în stare să terminați mai devreme.
BOIERUL: Or fi ei meșteri mari, dar calfele și zidarii sînt complet necalificați. Și gîndiți-vă în ce stress am lucrat. Întîi se surpă, p-ormă chestia cu Ofelia, p-ormă chestia cu stafia răposatului care cică se arată p-aici.
STRĂINUL: Superstiții. Nu voi să știu. De sfîntul Ion, ultimul termen. Marș pe acoperiș!
BOIERUL: Am înțeles!

STRĂINUL: Stai. Mai e ceva! Uite ce vreau să te întreb: tu îi cunoști pe meșteri... Acum te-ai specializat pe construcții. Dacă ar fi cazul, ar putea să facă altă mănăstire mai mare și mai frumoasă ca asta? Dar să-mi spui drept!

BOIERUL: Sigur, Măria-Ta. Dacă le dați material mai ca lumea și dacă-mi dai și ordin, imediat vorbesc cu ăsta, cu Nea Manole și-ți trîntește una mult mai luminoasă și mult mai frumoasă.

STRĂINUL: Bravo, boierule, bravo! Îți mulțumesc. Cred că o să cumulezi și portofoliul construcțiilor.

BOIERUL: Cu mare plăcere. Slugă devotată. Dar... Știe Măria-Ta... îmi promiseseși că mă faceți mitropolit dacă...

STRĂINUL: Lasă boierule, că nu-i pentru tine slujba asta. Păi tu ești un om dinamic, dragă, ești un politician, ce să cauți la Mitropolie. Am nevoie de tine la sfat, la război, la diplomație.

BOIERUL: Da, Slăvite... Dar îmbătrînesc și eu, am familie mare... Și bugetul ăsta... Pe cînd la Mitropolie... altă socoteală.

STRĂINUL: Nu merge, că trebuie să te călugărești. Nu-i pentru tine, ascultă ce-ți spun eu. Ce naiba, doar ești mîna mea dreaptă.

BOIERUL: Mă rog, cum ordonați... Dar să nu știe stînga ce face dreapta.

STRĂINUL: Dragă boierule, tu știi cît te apreciez. Mi-a părut nespuse de rău de fetița lui Polonic. Mai ales că se zice că de fapt era a ta. Eh?

BOIERUL: Zvonuri! Lasă, Prea-Slăvite, că ea singură a vrut! Eu sînt mulțumit că și-a spălat rușinea pierderii fecioriei printr-un gest care, măcar, a adus un serviciu public.

STRĂINUL: Îmi place cum pui problema. Înțelege și tu că nu se poate să te las la Biserică. Am nevoie de sfatul tău...

BOIERUL: Mă copleșiți.

STRĂINUL: Ce mi-ai zis de Brebea mă îngrijorează. Vorbește aiurea, dar cam în doi peri. Chestia cu Ofelia nu i-a căzut bine. El ar fi vrut să-i sacrifice pe Rosenkrantz și pe ăllalt... cum îi zice... Asta nu se putea.

BOIERUL: Era imposibil să faceți jertfa dublă a celor mai buni agenți dubli pentru o biată propagandă religioasă.

STRĂINUL: Categorie. Apoi mai e și meșterul ăsta... Manole sau cum îi ziseși că-l cheamă...

BOIERUL: Înțeleg. Știe prea multe.

STRĂINUL: Da. Și am impresia că nu și-a dat tot interesul. Ziceai că poate face o mănăstire mai tare ca asta?

BOIERUL: Ziceam! Că-i priceput, orișicît!

STRĂINUL: Păi, vezi atunci? Dacă-i dă altul mai mult, se duce și-i face. Și nu mai avem noi locul întîi. Asta nu se poate. Tocmai acum! Cînd trebuie să dăm exemplu Europii!

BOIERUL: Am o propunere. Biserica e practic gata. Nu-i nevoie, pentru cîteva cuie care mai sînt, de meșteri mari. Contactez eu cîteva calfe și într-o noapte îi aruncă frumușel pe meșteri de pe acoperiș. Îi numiți pe ei meșteri mari, cu

simbria respectivă ca să isprăvească micile detalii.

STRĂINUL: E o idee! Dar... nouă meșteri... cu șeful lor zece? Nu-i cam suspect?

BOIERUL: Aș! Accident de muncă!

STRĂINUL: Nu se poate. Păi noi facem ctitorii ucigînd, călcînd pe cadavre? Nu ține. Și-așa se vorbesc destule.

BOIERUL: Atunci știți ce? Constructorii ăștia sînt toți niște bețivi. Zicem că a fost ziua meșterului șef, s-au pilit, au încercat să-și facă aripi de lemn și să zboare de pe acoperiș... Buf... Și gata.

STRĂINUL: Aripi? Să zboare? Nu-i prea gogonată?

BOIERUL: Cu cît e mai absurdă, cu atît e mai credibilă.

STRĂINUL: Ai dreptate! Așa facem.

POLONIUS: Atenție! Vine boier Brebea.
Mai bine ne ascundem.

STRĂINUL: De ce?

BOIERUL: Să vedem ce caută pe-aici. *(Se ascund după o perdea.)*

BREBEA: Meștere! Hei, meștere!

BOIERUL: Da, conașule. Uite-mă!

BREBEA: Cînd terminați construcția?

BOIERUL: Curînd.

BREBEA: Abia aștept să fie gata. Vreau să fac aici o slujbă pentru sufletul cuiva. Pentru sufletul a zece meșteri. Care au zidit o domnișoară.

BOIERUL: Dacă nu vă supărați... Noi... Porunca... Noi altele aveam în sufletul nostru... dar ordinul... Am nouă copii... Aici e construcție domnească... nu e după buget...

BREBEA: De ce n-ai zidit-o pe nevastă-ta?

BOIERUL: Dacă n-am avut ordin... De aceea eu vă rog să pardonați... Ce e un dregător în ziua de azi, oricît de priceput...? Un instrument...

BREBEA: Curat instrument. Dar asta nu-i tot instrument?

BOIERUL: Sabia dumneavoastră? Păi de ce?

BREBEA: D-aia! C-ar trebui să-ți tai fuduliile.

BOIERUL: Mie? Doamne-păzește!

BREBEA: Lasă că-ți ajung nouă copii. Noroc că-s om cu cap și știu că nu brațul care execută, ci mintea care ordonă...

BOIERUL: Săru-mîna, boierule!

BREBEA: Nu-mi linge mîinile. Mai bine spune-mi dacă l-ai văzut pe tata?

BOIERUL: Pe tatăl Vostru? Răposatul? Zic unii că l-ar fi zărit noaptea.

BREBEA: Nu pe el. Pe tatăl meu adoptiv. Soțul mamei, de, se cheamă că ți-e ca un tată.

BOIERUL: Rezon. Nu l-am văzut! *(îi face semn spre perdea.) Nici nu trece Măria-Sa pe-aici, că se teme de cîini! (Un nou semn.)*

BREBEA: Bine. Doi șobolani și-o singură capcană.

BOIERUL: Dacă permiteți, mă retrag.

BREBEA: Retrage-te cît e timp. Că eu am treabă.
Păcat că nu m-am făcut bărbier. Cu briciul ăsta vindecam toată țara. Dar e- unul singur, și bubele sînt două.

BOIERUL: Două? Adică, pardon, cum două, Domnia-Ta?

BREBEA: Lasă că ai să înțelegi mai tîrziu. Acum trebuie să tai buruienile.

BOIERUL: Un profesor de-al meu, Solness,
constructorul, avea o vorbă, cică: "Ce se taie
nu se fluieră".
BREBEA: Era un înțelept. Ei, acu' i-acu! A fi sau a
nu fi?!

BOIERUL: Ce-o fi, o fi!
BREBEA : Aoleu, ce mai șobolan! (*Străpungeper-
deaua. De după ea cade mort Străinul*)

BOIERUL: Ce s-a întâmplat?!

BREBEA: Nimic, stimabile. Nimic mie. Și toate prin-
țului de Balcania. A murit un mare artist.
BOIERUL: Cine? Țsta? Tiii! Dar ce lovitură a
dat Măria Ta! O adevărată lovitură de stat.
Direct în ficat.

DOAMNA : Ce-i asta?

BOIERUL : Un accident de circulație. Circula pe-aici
și i-a căzut o cărămidă în cap.

DOAMNA: Cărămidă? Dar e străpuns!

BREBEA: Zidarii ăștia sînt foarte neglijenți. Cred c-o
să-i trag în țeapă.

BOIERUL: Și cine mai termină zidirea? Las' că
le-ajunge o muștrare.

DOAMNA : De ești tu acela, nu-ți sînt mămă eu!

BREBEA: Nu, mămică, stai liniștită. N-am fost eu.
Destinul.

BOIERUL: Oricum... Era bolnav.

DOAMNA: Cum bolnav?

BREBEA: Suferea de imprudență. La domnitori e o
boală profesională.

BOIERUL: Și e totdeauna mortală. Restu-i tăcere.

DOAMNA: Dar ce vom spune poporului?

BOIERUL: Doar două propoziții care-l vor bucura
foarte mult!

DOAMNA: Ce propoziții?
BOIERUL: Vodă a murit! Trăiască Vodă!
DOAMNA: Și eu?! Eu ce fac?
BREBEA: Un parastas. Trebuie să mai fi rămas ceva
vin de la nuntă.

(In palat. Brebea a devenit Domnul Țării. Regina Mamă e și ea pe tron în straie de văduvă)

DOAMNA: Auzi, dragul mamei, nu crezi că ar fi cazul să scapi de boierul ăsta?

BREBEA: De care boier?

DOAMNA: Ei, de care... De sfetnicul tău... Cum îl cheamă...?

BREBEA: Aha... de... Na, că nici eu nu știu cum îl cheamă!

DOAMNA: Spancioc sau așa ceva.

BREBEA: Aș... Ceva cu M. Parcă Motoc.

DOAMNA: Motoc...? Oare? Nu cred.

DOAMNA: Extraordinar! Știi că nimeni n-a știut cum îl cheamă? Îi ziceau Boierule, Domnia-Ta, Spătare, sau Vornice, după ce funcție avea. Dar numele lui?

BREBEA: Nici tata nu-l știa?

DOAMNA: Ba el cred că da, numai că-l uitase.

BREBEA: Acum nu-l mai putem afla. Săracul de el, nu mai umblă pe ziduri.

DOAMNA: Și bine face. Dar să știi că ăsta, cum l-o fi chemând... el l-a jertfit pe taică-tu, tot el pe... Și ai grijă să nu te radă și pe tine. Că tare se mai pricepe la intrigi. Ehe! Dacă ai ști cum te încondeia la Răposatul. Ba și la otravă e priceput. Să pui să ne guste vinul. Ia fă-l paharnic.

ÎIREBEA: Aș. Nu mi-e mie frică de otrava lor. Cu otrăvurile noastre nu riști nimic, cel mult o indigestie. Mai frică mi-e de altele. Iar ăstuaia, de fapt, i-am promis că-l fac mitropolit.

DOAMNA: Pe ăsta? Păi e un păgîn!

BREBEA: Tocmai de-aia.

DOAMNA: Asta să n-o faci! Dă-i altă slujbă.

BREBEA: Să vedem. Ia uite-1 că vine! Salutare!

BOIERUL: Să trăiești, Slăvite! Să ai parte de domnie lungă! Îmi permit și eu... Cu numirea mea... Știe Măria-Ta... Cu mitropolia...

BREBEA: Boierule, ți-am promis, nu zic...

BOIERUL: Adică îți iei vorba înapoi? Un Domn are o singură vorbă!

DOAMNA: Da. Dar când ți-a promis nu era încă Domn.

BOIERUL: Cum, stimabile?

DOAMNA: Ia să fii cuviincios! Ai răscolit toată țara. Sar oamenii la noi. Zi și noapte se string în fața porții și strigă ca turbați: Capul lui Motoc vrem! Capul lui Motoc! Ia auzi! Ia, ascultă numai! (*scandări afară*)

BOIERUL: Păi bine, stimată doamnă, dar pe mine nu mă cheamă Motoc!

BREBEA: Chiar așa! Cum te cheamă? N-am știut niciodată.

DOAMNA: Nu te face chinez! Te cheamă Motoc!

BOIERUL: Zău că nu!

DOAMNA: Dar cum? De ce nu-ți știe nimeni numele, hai?

BOIERUL: Să vedeți... Numele meu e mai ciudat... Tata, săracu', era neamț. Și e mai greu de spus de oamenii noștri. De-aia unii îmi zic și Motoc.

DOAMNA: Mă rog... Dar cum te cheamă de-adevărat?
BOIERUL: Marx.
BREBEA: Cum ziseși?
BOIERUL: Karl Marx!
DOAMNA: Aoleu, ce nume!
BREBEA: Nu ești de-al nostru, vasăzică!
Dar știu că te pricepi să le aranjezi.
BOIERUL: Ei, mă pricep... așa... un pic...
BREBEA: Lasă, c-am văzut noi de-o grămadă de vreme. N-ai zis tu lui Vodă celălalt să mă trimeată la Pieile-Roșii?
BOIERUL: Nu mai țin minte.
DOAMNA: Lasă că ținem noi. Și te-o fi chemînd pe tine Marx, da' lumea vrea capul lui Motoc.
BOIERUL: E o confuzie. Niște proști.
BREBEA: Proști dar mulți, cunoști citatul.
DOAMNA: Eu aș zice, boierule, să te duci la ai tăi, că pe noi destul ne-ai nenorocit cu politica matală.
BOIERUL: Și cum? Mă surghiuniți? Voi? Păi ce faceți voi fără mine?!
DOAMNA: Lasă ca vedem noi...
BOIERUL: Mă goniți? Vreți să fug din țară?
DOAMNA: Poți să mergi și-ncet.
BREBEA: Nu, mamițo... Lasă-l... Lasă-l, că-l fac mitropolit. Uite ici hrisovul, doar să-l iscălesc.
BOIERUL: Ei, așa mai merge, neicușorule.
DOAMNA: Ai înnebunit?
BREBEA: Ba deloc. Uite! Semnez. Dar duminică îmi faci slujbă mare.
DOAMNA: Nici nu știe canonul! Un păgîn.
BOIERUL: Lăsați. Dați-mi hîrtia că mă descurc eu.

BREBEA: Poftim. Și-acum, că te-am popit, poți să circuli în voie. Țară creștină, Sfinția-Ta! Cine să se lege de-o față bisericească?!
BOIERUL: Fii binecuvîntat, Măria-Ta.
Domnul să te aibă în pază.
BREBEA: Amin, neicușorule!
(*Boierul iese preoțește.*)
DOAMNA: Ce-ai făcut, deșteptule?
N-o să mai scapi de el.
BREBEA: Ei, aș! (*Se duce la fereastră.*) Vino de te uită, că ai ce vedea! (*Se aude un urlet.*) O fi poporul cu frica lui Dumnezeu, da' nici chiar așa!
DOAMNA: L-au gîțuit? Ce fac?! îl rup bucăți?
BREBEA: îhî! E foarte practic pentru obținerea moaștelor.
DOAMNA: Da' cum de-au îndrăznit?
BREBEA: Ei... Dacă le-am poruncit... O să ne trebuiască alt mitropolit și alt sfetnic. Posturi grase. Trebuie să organizăm un concurs.
DOAMNA: Concurs? Ce fel de concurs?
BREBEA: Concurs de dăjdii și milostenii. E bine, nu-i așa, ca oamenii de stat să fie generoși. Mai ales cu Vodă al lor. Nu?
DOAMNA: Ei, dragu-mamei... Văd că ai ajuns să te pricepi la politică. De azi nu-ți mai port de grijă. Numai să dormi cu zalele pe tine, că stai pe un tron creștinesc.
BREBEA: Dacă am scăpat de Marx, două-trei secole nu mai avem treabă cu nimeni.
DOAMNA: Păcat numai că l-ai omorît, cum ar veni, chiar cu mîna ta. Să nu-ți strice somnul.

BREBEA: Păi ce? Eu l-am omorât?
DOAMNA: Dar cine?
BREBEA : Practica, dom'le! Practica!

DECEMBRIE, INDIRECT

PERSOANELE

*Anchetatorul
Prizonierul*

LOCUL ȘI TIMPUL

*Secolul XX, deceniul al IX-lea
în Europa Est*

() celulă întunecoasă, umedă. Un pupitru prăpădit pe care stă un registru murdar. ANCHETATORUL, îmbrăcat neglijent, întreabă și lovește un PRIZONIER legat de zid.

ANCHETATORUL: Cine sînt complicii tăi?
PRIZONIERUL: Criminalule! Bestie!
ANCHETATORUL: Cine sînt complicii tăi?
PRIZONIERUL: Nu spun nimic!
ANCHETATORUL: Ci-ne sînt com-pli-cii tăi?
PRIZONIERUL: Nu spun. Mai bine crap.
ANCHETATORUL: O să și crapi. Dar mai întîi spune!
PRIZONIERUL: Și dacă spun? O să-mi dai drumul?
Pariez că nu. Vă știu eu.
ANCHETATORUL: Nu spui ca să-ți dau drumul.
PRIZONIERUL: Atunci de ce?
ANCHETATORUL: Pentru că trebuie să spui.
PRIZONIERUL: Vă știu eu! Toți sînteți niște nenorociți, scoși de prin orfelinate. V-ați omorî și mama dacă ați cunoaște-o.
ANCHETATORUL: Nu mai spune! Și tu ce ești!?
PRIZONIERUL: Un intelectual.
ANCHETATORUL: Atunci, na! Ține!
PRIZONIERUL: Degeaba. Nu spun.
ANCHETATORUL: Nici nu te bat să spui. Nu. Nu spui acum. Știu. Dar în 4-5 ore... Ehe!... Acum taci. Toți tac... Se cred grozavi. Sînteți niște eroi, bă. Niște eroi acum. Dar peste cinci ore? O să fii o cîrpă! Na!

PRIZONIERUL: Nu cred.
 ANCHETATORUL: Nimeni nu crede. Ți închipui
 c-o să rezisti la nesfârșit? Toți își închipuie. Dar
 eu încep acum ca peste cinci ore să spui tot.
 Tot-tot-tot!
 PRIZONIERUL: Destul!
 ANCHETATORUL: Vrei o pauză? Mă rog... eu nu
 mă grăbesc. Sînt la program. Chiar dacă spui,
 nu plec mai repede. Și îmi convine.
 PRIZONIERUL: Cum asta?
 ANCHETATORUL: Da. Totul e plătit. Prevăzut în
 contract.
 PRIZONIERUL: Contract?
 ANCHETATORUL: Păi ce crezi tu, frumosule? Aici
 sîntem profesioniști. Avem totul prevăzut.
 Salarii. Sporuri! Umezeala e plătită. Trecută în
 contract. Șobolanii, păianjenii, frigul și
 umezeala... totul.
 PRIZONIERUL: Nu mai spune?! Dar bezna?
 ANCHETATORUL: Ce?
 PRIZONIERUL: Bezna! E prevăzută?
 Ești plătit pentru ea?
 ANCHETATORUL: Ce beznă? Aici e lumină destulă.
 PRIZONIERUL: Care? Becul asta chior?
 ANCHETATORUL: Și nu ajunge? Ți se pare că nu-i
 destul de confortabil? Na!
 PRIZONIERUL: Ce contează pentru mine? Nu ziceai
 că eu o să mărturisesc tot în cinci ore?
 ANCHETATORUL: Ba da. Cinci, cel mult șase.
 PRIZONIERUL: Îmi închipui. Chestia e că tu rămîi
 aici.
 ANCHETATORUL: Da. În locul tău o să fie altul. Că
 sînteți mulți, fir-ați ai dracu'! Sînteți mulți, mă.

PRIZONIERUL: Sîntem.
 ANCHETATORUL: Dar noi sîntem și mai mulți, na!
 PRIZONIERUL: Toțmai. Dar ai un contract.
 ANCHETATORUL: Am.
 PRIZONIERUL: Așa că o să cobori aici zi de zi.
 ANCHETATORUL: Așa e meseria. Totul e pe bani.
 Totul e plătit. Trecut în contract.
 PRIZONIERUL: Și bezna?
 ANCHETATORUL: Ce?
 PRIZONIERUL: Nu te prefacă că n-auzi!
 Te supără întunericul?
 ANCHETATORUL: Nu.
 PRIZONIERUL: Haide, recunoaște.
 ANCHETATORUL: Nu mă supără.
 PRIZONIERUL: Cînd ieși de-aici nu te freci la ochi?
 Nu ți se pare că luminile joacă? Nu clipești de
 parcă ai avea nisip în ochi?
 ANCHETATORUL: Și ce dacă?
 PRIZONIERUL: Ce dacă?! O să vezi tu în cîțiva ani!
 O să vezi dacă mai ai cu ce! La cincizeci de ani
 or să te ducă nepoții de mîină! Ai nepoți?
 ANCHETATORUL: N-am...
 PRIZONIERUL: Atunci la azil cu tine!
 ANCHETATORUL: Prostii. E destulă lumină.
 PRIZONIERUL: Destulă? Și dacă mă apuc să-ți tom
 complicitii mei? Îi notezi sau nu.
 ANCHETATORUL: Îi notez.
 PRIZONIERUL: Unde?
 ANCHETATORUL: În registru, normal.
 PRIZONIERUL: Și asta-i lumină să scrii la ea?
 ANCHETATORUL: Ce-ți pasă?
 PRIZONIERUL: Nu-mi pasă. Dar vreau să-ți arăt că
 te lași dus.

ANCHETATORUL: Ba nu!
 PRIZONIERUL: Ba da! O să orbești aici, practic, pe degeaba!
 ANCHETATORUL: Da! Din cauza voastră, bă!
 De aia!
 PRIZONIERUL: Cum?
 ANCHETATORUL: Din cauza voastră, nenorociților!
 Pentru tine! Că nu vrei tu să spui! Te omor! Te omor, bă!
 PRIZONIERUL: Ia stai! Ce vină am eu?
 ANCHETATORUL: Că nu vrei să spui.
 PRIZONIERUL: Și dacă spun? Nu tot stai aici?
 Dacă te plăteau nu era în regulă?
 ANCHETATORUL: Ia nu mă mai duce cu vorba!
 Taci!
 PRIZONIERUL: Tac!
 ANCHETATORUL: Adică spune!
 PRIZONIERUL: Spun. Te-au fraierit.
 ANCHETATORUL: Aha! Atunci ține...! Bine că ești tu deștept. Le știți voi pe toate... Dizidenți, ai? Reacționari, ai?
 PRIZONIERUL: Pore de politruc.
 ANCHETATORUL: Eu politruc? Nu sînt!
 PRIZONIERUL: Da' ce ești?
 ANCHETATORUL: Profesionist. Mă plătesc - lucrez. Nu? Nu lucrez.
 PRIZONIERUL: Serios? Atunci de ce folosești limbajul asta? Reacționar! Unde ai învățat vorba asta? La vreun miting? Te duci la mitinguri? Nu spune că nu. Vezi? Ești îndoctrinat, du-te dracu'.
 ANCHETATORUL: Nu sînt.
 PRIZONIERUL: Ba ești! Folosești un limbaj putred.

Un profesionist nu vorbește așa, e detașat, superior... Tu ești o marionetă îndoctrinată.
 ANCHETATORUL: Minți! Am spus și eu cum mi-a venit la gură!
 PRIZONIERUL: Cum îți explici că ți-au venit la gură exact vorbele astea? Pentru că ai capul plin de ele. Nu mai folosești limbajul tău. Ești manipulat. Cum îți explici că vorbești așa?
 ANCHETATORUL: Nu-mi explic! Nu vreau să-mi explic.
 PRIZONIERUL: Asta dovedește că ești fanatic. Exact ce se așteaptă de la tine, puișor. Un fanatic ascultător, în întuneric.
 ANCHETATORUL: Gura! Tu ești de vină! Voi!
 PRIZONIERUL: Cum noi?
 ANCHETATORUL: Ți-am zis. Din cauza voastră stau eu în beznă. Că nu vreți voi să vă vedeți de treabă. Crezi că eu nu văd? Crezi că eu nu știu că e frig? Știu. Că nu-i mîncare? Știu. Dar nu m-apuc să ies în stradă și nici nu scriu porcării. Da' las' c-o să vezi tu ce-ai să pățești.
 PRIZONIERUL: Ce legătură are asta cu întunericul în care stai?
 ANCHETATORUL: Are. Crezi că pe vremea cînd mergeam la cîmp aveam mîncare? N-ai tu habar prin ce-am trecut eu. Și pentru ce? Că să ajung să învăț să vă fac să vorbiți. Să spuneți tot-tot-tot.
 PRIZONIERUL: Nu-i vina mea dacă o să ajungi orb.
 ANCHETATORUL: Ba da! Criminalule!
 PRIZONIERUL: Tu nu ești criminal?
 ANCHETATORUL: Ba sînt. Dar la mine așa e meseria. Ce-ai vrea să fac? Tu ce vrei să faci?

PRIZONIERUL: Dacă slăbești un pic legăturile îți spun.
ANCHETATORUL: N-am voie.
PRIZONIERUL: Atunci tac.
ANCHETATORUL: Bine, poftim. Spune.
PRIZONIERUL: Asta-nseamnă la tine să le slăbești?
După ce m-ai bătut în halul ăsta?
ANCHETATORUL: Bine! Uite!
PRIZONIERUL: Așa mai merge. Fii atent: eu vreau
să-i trezesc pe oamenii care-s ca tine. Pe naivi!
Pe fraieri!
ANCHETATORUL: Nu mă face fraier că...
PRIZONIERUL: Dar cum se cheamă unul care-i dus
de nas?
ANCHETATORUL: Cine mă duce?
PRIZONIERUL: Cine? Ția care pun toate fleacurile
în contract că să-ți abată atenția, dar uită ce este
mai grav: întunericul! Știi cât ar trebui să iei
pentru asta? Dublu!
ANCHETATORUL: Crezi?
PRIZONIERUL: Sigur! Tu îi saluți toată ziua și îi
respecti și ei te înșeală în față.
ANCHETATORUL: Nu cred.
PRIZONIERUL: Treaba ta. Să nu te trezești când o fi
prea târziu.
ANCHETATORUL: *(se gîndește un pic, apoi îl
desprinde complet de zid)* Ia vino încoace!
PRIZONIERUL: Ce este?
ANCHETATORUL: Pînă acum ne-am jucat,
dar de-acum, dacă mă minți, te-ai ars. E clar?
PRIZONIERUL: Clar.
ANCHETATORUL: Crezi c-am fost tras în piept?
PRIZONIERUL: Și încă în ce hal! Numai pe tine?
Spuneai că sînteți mulți. Pe toți v-a tras. Voi

stați în ploaie, ei sub umbrele. Voi în soare, ei
la umbră... Ce contract e ăsta? E corect să
cobori aici în fiecare zi fără să fii plătit ca
lumea? Astea-s condiții? Păi tu știi cum arată
locurile astea în alte părți? Știi?
ANCHETATORUL: Cum?
PRIZONIERUL: Au lămpi de neon, aer condiționat,
chiar și reflectoare. Și ce beți voi?
ANCHETATORUL: Vodcă.
PRIZONIERUL: Dă-mi și mie.
ANCHETATORUL: Nu-i voie. Rabdă!
PRIZONIERUL: Adică eu vorbesc și te-nvăț de bine
și tu nu-mi dai o gură de vodcă?
ANCHETATORUL: Ține.
PRIZONIERUL: Brrr! E oribilă! Vă omoară cu zile!
Știi... în alte părți se bea numai coniac fin.
ANCHETATORUL: Mde... Asta nu-i în contract.
Nu scrie de coniac.
PRIZONIERUL: Și ce? Nu poți schimba contractul
cu unul mai bun?
ANCHETATORUL: Crezi?
PRIZONIERUL: Un contract se poate schimba ori-
cînd, dacă una din părți nu mai e de acord! Dar
ei nu vor! Abuzează de corectitudinea voastră!
Mai rău! Vă ignoră! De ce nu vă cereți
drepturile?
ANCHETATORUL: Dar avem dreptul să ne cerem
drepturile?
PRIZONIERUL: De ce nu?
ANCHETATORUL: În contract nu scrie că ai dreptul
să ceri.
PRIZONIERUL: Și? Tocmai aici e! Sînteți într-un
cerc vicios. Primele cuvinte dintr-un contract

cinstit așa trebuie să sune : "Părțile au dreptul să aibă dreptul!". Dar ei n-ar accepta asta. Tu ai accepta?

ANCHETATORUL: Nu!

PRIZONIERUL: Deci ești ca ei! Ești și tu la fel!

ANCHETATORUL: Extraordinar! Chiar crezi?

PRIZONIERUL: Da. Și nici nu poți căpăta nimic pentru că tu găsești normal să n-ai dreptul să ceri. Asta se cheamă cerc vicios.

ANCHETATORUL: De ce "vicios"?

PRIZONIERUL: E ca un vierme.

ANCHETATORUL: Ce-i cu el?

PRIZONIERUL: Dacă și-ar lua coada în gură și ar începe s-o înghită, n-ai ști cine pe cine mănâncă, n-ar avea nici început, nici sfârșit.

ANCHETATORUL: Și ce-are chestia asta cu noi?

PRIZONIERUL: Are. Pentru că nu mai există drepturi. Doar datorii. Toți sînt datori tuturor.

ANCHETATORUL: Zău?

PRIZONIERUL: Dar asta trebuie să se termine. Trebuie să-ți iei și drepturile. Nu muncești?

ANCHETATORUL: Ba da!

PRIZONIERUL: Atunci să te plătească!

Dacă aș fi eu șef...

ANCHETATORUL: Asta-i bună! Tu? Șefia noi?

PRIZONIERUL: De ce nu?

ANCHETATORUL: Lasă bancurile. Mai bine spune ce să fac.

PRIZONIERUL: Să cereți să fiți tratați altfel. Atît.

ANCHETATORUL: Și or să vrea?

PRIZONIERUL: Dacă te duci singur, nu.

Dar dacă veți cere toți...

ANCHETATORUL: Cum, toți? Cum să-i iei pe toti?

PRIZONIERUL: Trebuie convinși!

ANCHETATORUL: Și dacă toarnă careva?

PRIZONIERUL: Trebuie mers cu oameni de încredere.

ANCHETATORUL: Nu mă pricep la oameni.

PRIZONIERUL: Da' la ce te pricepi?

ANCHETATORUL: Să bat. N-ai observat?

PRIZONIERUL: Și încă cum! Ești bun, ce mai!

ANCHETATORUL: Spune și tu, sincer, nu te-am pocnit bine?

PRIZONIERUL: Excelent! Ești expert, nene!

ANCHETATORUL: Mă bucur că ești de acord.

PRIZONIERUL: Sînt! Și o asemenea valoare stă aici în beznă și igrasie?! E inadmisibil. Mai dă-mi o dușcă.

ANCHETATORUL: Na! N-o bea toată.

PRIZONIERUL: Las' că-n cîteva luni o să bei numai coniac ultra!

ANCHETATORUL: Cum așa?

PRIZONIERUL: Dacă ne iese treaba...

ANCHETATORUL: Dacă "ne" iese? Păi ai uitat unde ești?

PRIZONIERUL: Asta-i culmea! Și atunci cine vrei să organizeze?

ANCHETATORUL: Eu! Am fost bun în școală. La teorie eram primul, la practică - al treilea...

PRIZONIERUL: N-ajunge. Eu mă pricep mai bine. N-ai avut impresia?

ANCHETATORUL: Ba da.

PRIZONIERUL: Nu v-a fost ușor să puneți mîna pe mine, așa e?

ANCHETATORUL: Așa e. Dar tot am pus.

PRIZONIERUL: Am fost trădat. Dar atunci, cu bu-toaiele? V-am tras-o, nu?

ANCHETATORUL: Ce să mai zic...
PRIZONIERUL: Și când am scăpat cu cîinii după mine? Eh!
ANCHETATORUL: Ia nu te mai lăuda atît!
PRIZONIERUL: Nu mă laud. Vreau doar să admiți că mă pricep. Sînt un as! Și mă ofer să vă ajut. Bine?
ANCHETATORUL: De ce?
PRIZONIERUL: Ca să mă lăsați în pace după aia. Vrei?
ANCHETATORUL: Nu se poate. Nu e permis!
PRIZONIERUL: Scopul scuză mijloacele. Sînt ochii tăi în joc. Vrei să vezi? Vrei să trăiești cum meriți? Tu ai văzut ce dotări au ăia în America? N-ai văzut în filme?
ANCHETATORUL: Ai dreptate. Așa nu mai merge.
PRIZONIERUL: Ai avut noroc c-ai dat de mine. Altfel, la patruzeci de ani, rămîneai și impotent.
ANCHETATORUL: De ce?
PRIZONIERUL: De la poșirca asta pe care-o bei.
ANCHETATORUL: Oare face rău la...
PRIZONIERUL: Sînt sigur.
ANCHETATORUL: Atunci să facem ceva. Noi sîntem o forță.
PRIZONIERUL: Și noi! Și eu. Împreună o să fie ceva teribil!
ANCHETATORUL: Dar asta înseamnă să te scot de-aici.
PRIZONIERUL: Sigur. Ca să ne organizăm.
ANCHETATORUL: O să fie greu.
PRIZONIERUL: Ei aș! Ce-nseamnă "să organizezi"? Să pui oamenii la treabă pentru un același

scop. Este? Voi cum sînteți organizați aici? Printr-un contract. Dar un contract e ceva destul de vag, care se poate rupe oricînd. Eu am găsit ceva mai tare!
ANCHETATORUL: Ce poate fi mai tare?
PRIZONIERUL: Un principiu! Un principiu e mai tare ca un contract. Nu semnezi nimic. E destul să crezi. Tu folosești limbajul ăsta... Și metodele. Dar nu crezi în ele. Dar dacă ajungi să crezi! Salut! Ești de neînvins. Pentru că ai fost fanatic. Dar nu un fanatic perfect.
ANCHETATORUL: Așa este!
PRIZONIERUL: Vezi? Vezi în ce erai băgat?
ANCHETATORUL: Da. Pentru că n-am ajuns boxer.
PRIZONIERUL: Ce?
ANCHETATORUL: Sigur. Cei mai buni dintre noi erau selecționați și ajungeau boxeri. Dar eu eram prea lent. Și am ajuns aici.
PRIZONIERUL: în beznă!
ANCHETATORUL: Da! în beznă! Mizerabilii! Păi dacă-ți dau una...
PRIZONIERUL: Hei! Ușurel, acum sîntem parteneri.
ANCHETATORUL: Uitasem. O să mă obișnuiesc.
PRIZONIERUL: Și-acum să-ți spun cum procedăm...
ANCHETATORUL: Aveai un plan dinainte.
PRIZONIERUL: Sigur! Totdeauna am un plan.
ANCHETATORUL: Atunci dă-i drumul.
PRIZONIERUL: Îi dau. Scoate-mă. Și-o să-i băgăm pe ei aici. Și-o să-i belim împreună!
ANCHETATORUL: Păi cum!? Abia aștept!

întuneric. Zgomote mari, focuri de armă. A început o revoluție.

II

*Moment de pace pe o baricadă. Saci de nisip etc.
ANCHETATORUL și PRIZONIERUL își sorb supa
cu puștile alături, In costume de insurgenți.*

PRIZONIERUL: Crezi că încep iar?
ANCHETATORUL: Nu știu ce să zic. Cu aștia nu se
știe. Nu-s de la noi.
PRIZONIERUL: Dar cine or fi?
ANCHETATORUL: Dracu' știe!
Nu mai înțeleg nimic.
PRIZONIERUL: Dacă nu te puneam să mă scoți
de-acolo, ai fi fost acum de partea ailaltă...
ANCHETATORUL: Poate...
PRIZONIERUL: Dar așa... *(Focuri de pușcă.)*
ANCHETATORUL: Mi-au vărsat supa.
PRIZONIERUL: Ți-ai vărsat-o singur, când ai sărit.
Ia de la mine.
ANCHETATORUL: Mulțumesc. O să vezi ce-o să
fiela noapte.
PRIZONIERUL: Erau să mă nimerească.
ANCHETATORUL: Era nasol dacă te nimereau.
PRIZONIERUL: Eh... Rămîneai tu pe poziție.
ANCHETATORUL: Și dacă mă pocneau pe mine...
PRIZONIERUL: Rămîneam eu... Ce să-i faci...
ANCHETATORUL: Era mai bine să fi scăpat tu.
Dacă scapi, ajungi mare.
PRIZONIERUL: Cum așa?
ANCHETATORUL: Păi dacă vin ai tăi la putere...

PRIZONIERUL: Nu se știe. Nu ziceai că sîntem
mulți?
ANCHETATORUL: Bine oricum că sînt cu tine. Pe
colegii mei nu-i așteaptă o soartă prea veselă.
PRIZONIERUL: De ce?
ANCHETATORUL: Ei, asta-i! Dacă-i prindeți...
PRIZONIERUL: Ah, nu... N-or să pățească nimic.
Dimpotrivă.
ANCHETATORUL: Nu pricep!
PRIZONIERUL: Dacă primesc eu misiunea să reor-
ganizez treaba le dau de lucru. S-a terminat cu
șobolanii și igrasia. Hruha aia o să fie ca o
farmacie.
ANCHETATORUL: Adică mă pui la vechiul meu loc?
PRIZONIERUL: A, nu! Pe tine nu! Pe ceilalți,
care n-au trădat.
ANCHETATORUL: Adică eu am trădat?
PRIZONIERUL: Evident! N-aveai contract?
Cum l-ai respectat?
ANCHETATORUL: Contractul nu era corect.
PRIZONIERUL: Asta-i părerea ta.
ANCHETATORUL: Tu m-ai convins de asta.
PRIZONIERUL: Făcea parte din strategie. Ca să te
atrag de partea mea și să mă scoți de-acolo.
Dar asta nu-nseamnă că l-ai respectat. Nu te-ai
purtat cinstit.
ANCHETATORUL: Nu ți-e rușine?! Mă faci trădă-
tor acum?
PRIZONIERUL: Rușine? Mie? Ție să-ți fie. Ai călcat
un contract. Treaba ta. Dar dacă aveai dreptul
s-o faci, nu-l ai și pe ăla de a nu te considera
un trădător. Pentru că ești.

ANCHETATORUL: Nu înțeleg nimic.
PRIZONIERUL: Când ai călcat contractul ai riscat!
Un risc asumat. Face parte din joc. Ai făcut-o în folosul tău. Dar se poate întoarce împotriva ta.
ANCHETATORUL: Nu-i drept!
PRIZONIERUL: De ce? Asta e plata.
Totul se plătește cumva.
ANCHETATORUL: Deci oricine calcă o înțelegere e trădător?
PRIZONIERUL: Nu. Numai dacă nu învinge.
ANCHETATORUL: Și ce e de făcut?
PRIZONIERUL: Să nu te lași prins.
ANCHETATORUL: Dacă n-aș fi fost eu, n-ai fi fost aici, știi bine.
PRIZONIERUL: Deci recunoști!
ANCHETATORUL: Și ce dracu' vrei??
Am luptat împreună.
PRIZONIERUL: Mde...
ANCHETATORUL: Cum adică "mde"?
N-am luptat? Nu te-am scos din boscheții ăia ieri, când era să mori?
PRIZONIERUL: Da. M-ai scos.
ANCHETATORUL: Nu m-ai scăpat și tu, cu mâinile tale alaltăieri?
PRIZONIERUL: Așa este. Dar asta n-are legătură cu pozițiile noastre. Am luptat noi împreună, dar de pe poziții diferite.
ANCHETATORUL: Asta-i absurd!
PRIZONIERUL: Ba deloc! Eu am luptat ca un erou, tu ca un trădător.

Noi focuri de armă, cei doi luptă alături.

ANCHETATORUL: Cît pe-aci să mă nimerească.
PRIZONIERUL: Eu am ochit unul.
ANCHETATORUL: Pe care?
PRIZONIERUL: Unul care se băgase după copacul din dreapta. Mi s-a părut că a căzut.
ANCHETATORUL: Posibil. Oricum, bine că i-am pus pe fugă.
PRIZONIERUL: Când s-o întuneca o să cam dăm de naiba.
ANCHETATORUL: Nici nu mai avem mîncare.
PRIZONIERUL: Nici nu mi-e foame.
ANCHETATORUL: Mie cu atît mai puțin.
Mai ales după ce m-ai făcut trădător.
PRIZONIERUL: N-am vrut să te jignesc.
Dar am precizat situația.
ANCHETATORUL: Ia ascultă, dacă eu care te-am scos de-acolo și am venit cu tine și am luptat cu tine sînt trădător, atunci ceilalți, cei care au bătut și-au omorît prieteni de-ai tăi și care acum trag în noi, ăștia ce sînt?
PRIZONIERUL: Niște buni profesioniști. E' *Ani*.
Tu nu!
ANCHETATORUL: De ce?
PRIZONIERUL: Fiindcă-și respectă angajamentul.
ANCHETATORUL: Și ce-o să faci cu ei?
PRIZONIERUL: Ușurel! Nu sînt încă șef.
ANCHETATORUL: Dacă-o să fii!
PRIZONIERUL: Dacă o să fiu, o să-i pun la treabă.
ANCHETATORUL: Să lucreze pentru tine?
Asta-i culmea!
PRIZONIERUL: De ce? Chestia asta nu va dura mult.
Lucrurile or să-și vină în fire și, normal, cei mai

buni vor fi utilizați. Nici meseria voastră n-o să facă excepție.

ANCHETATORUL: Și pe mine n-o să mă iei?

PRIZONIERUL: În nici un caz!! Îmi pare rău că trebuie să-ți spun, dar nu vom putea colabora.

ANCHETATORUL: E o măgărie.

PRIZONIERUL: Auzi cine vorbește!

ANCHETATORUL: Te-am ajutat.

PRIZONIERUL: Te-am folosit.

ANCHETATORUL: Ce porcărie!

PRIZONIERUL: Ce strategie!

ANCHETATORUL: Trebuia să te omor când te-am avut în mână!

PRIZONIERUL: Ia etichetele de pe gâtul meu!

ANCHETATORUL: Te omor!

PRIZONIERUL: Încetează!

ANCHETATORUL: După ce te-oi sugruma!

Focuri de pușcă, cei doi renunță la bătăie și trag în adversari. După un timp, lupta încetează.

PRIZONIERUL: S-au dus?

ANCHETATORUL: Da... Păcat... Mai bine crăpăm împreună...

PRIZONIERUL: Poate. Dacă se înving o să fim considerați criminali. Amândoi.

ANCHETATORUL: Da. Și toate astea de la contract, de la chestia cu beznă, cu lumina...

PRIZONIERUL: Dacă pierdem. Dar dacă nu? Ehei! O să fim mari.

ANCHETATORUL: Serios?

PRIZONIERUL: Păi cum! O să merg în școli să povestesc copiilor cum am luptat pe baricade, o

să apar la televizor în fiecare an, la aniversare...

ANCHETATORUL: Și-o să le zici și despre mine?

PRIZONIERUL: Sigur. O să le spun că erai un torționar cinic.

ANCHETATORUL: Cum așa?

PRIZONIERUL: Iac-așa! Pentru contrast. O să par mai alb pe lângă tine. Apoi, pentru că tu reprezintă trecutul: întunecos, fără speranțe.

ANCHETATORUL: O să spui atâtea minciuni?

PRIZONIERUL: Câte va fi nevoie.

ANCHETATORUL: De ce nu adevărul?

PRIZONIERUL: Care adevăr? Al meu? Al tău?

Și cui îi pasă de adevăr? Apoi un învingător trebuie să fie pur. Adevărul poate să-l șifoneze.

ANCHETATORUL: De ce m-oi fi băgat la apă cu tine...

PRIZONIERUL: Eu unul nu te-am rugat.

ANCHETATORUL: Dar voiam să te ajut...

PRIZONIERUL: La ce bun? Pentru tine va fi tot una.

ANCHETATORUL: Deci m-ai scos dintre ai mei ca să mă distrugi?

PRIZONIERUL: Deloc. Am vrut să scap.

Distrugerea ta... hm... a fost implicită.

ANCHETATORUL: Atunci te curăț!

PRIZONIERUL: Hei! Ce faci?!

ANCHETATORUL: Te omor!

PRIZONIERUL: Ușurel. Lasă pușca!

ANCHETATORUL: Nici nu mă gîndesc!

Ești terminat!

PRIZONIERUL: Și după aia ce-o să faci?

ANCHETATORUL: Mă duc la ai mei.

PRIZONIERUL: Și or să te primească?
Poate c-un glonț în cap.
ANCHETATORUL: Nu-mi pasă!
PRIZONIERUL: Nu rezolvi nimic dacă mă omori.
ANCHETATORUL: Ba da. Scap de tine.
PRIZONIERUL: Ești nebun! Nu ți-am făcut nimic.
Am dezvoltat doar o ipoteză.
ANCHETATORUL: Ipoteză, hai?!
PRIZONIERUL: Ți-am explicat de ce o să ai dificultăți
de adaptare. Dar n-am zis că n-o să te ajut la
nevoie.
ANCHETATORUL: După ce m-ai înnebunit!?
PRIZONIERUL: N-a fost cu intenție.
ANCHETATORUL: Bine... De fapt nici asta nu mă
interesează... Oricum... toți își bat joc de mine.
Și tu!
PRIZONIERUL: Ba nu!
ANCHETATORUL: Ba da! Eu te-am bătut, e adevă-
rat. Dar tu ți-ai bătut joc de mine. Și alții mai
rău decât tine. Eu îi băteam, nu zic... Dar ei erau
ironici... făceau pe nebunii... Mă insultau.
Spuneau că sînt un analfabet. Că am patru
clase. Dar nu-i adevărat.
PRIZONIERUL: Așa zic oamenii la necaz.
Dar cîte clase ai?
ANCHETATORUL: Zece!
PRIZONIERUL: Păi asta e ceva...
ANCHETATORUL: Cine s-o recunoască? Păi eu am
avut parte de educația ta? Tu ai fost totdeauna
ștab. Și-o să fii și mai tare.
PRIZONIERUL: De unde știi?
ANCHETATORUL: Păi acum, dacă o să câștigați,

luați tot de laăștia. Case, mașini, piscine... Tot!
Le luați voi! Sau nu?
PRIZONIERUL: Crezi?
ANCHETATORUL: Sînt sigur. Și poate e dreptul
vostru. Ați luptat, ați învins... Să vă fie de bine.
Dar ce aveți cu noi... Cu mine?
PRIZONIERUL: Ei, haide! Se poate să plîngi?!
ANCHETATORUL: Se poate... Că eu n-am făcut
școală. Am fost tot timpul corigent. Am și
repetat un an. Din cauza istoriei...
PRIZONIERUL: Ei, lasă... Și eu am avut restanța la
istorie.
ANCHETATORUL: Dar tu ai trecut-o.
PRIZONIERUL: Da. Că mă lua taică-meu la bătaie.
În toamnă eram o carte de istorie ambulantă.
Așa a fost...
ANCHETATORUL: Eu n-am avut tată!
N-a avut cine să mă ia la bătaie...
PRIZONIERUL: Dar i-ai luat tu pe alții.
Nu mai plînge.
ANCHETATORUL: Cînd m-au luat la armată, la...
întelegi tu... mulți băieți mă invidiau. Pe unii
i-am întîlnit după aia. Unul nu mă mai saluta.
PRIZONIERUL: Poate nu te recunoșteau.
ANCHETATORUL: Cum să nu! Unul m-a și scuipat.
PRIZONIERUL: Recunosc c-ai avut o soartă cam...
Dar acum liniștește-te.
ANCHETATORUL: Cînd mi-au pus în față un
contract, am semnat. Ce era să fac? Alții aveau
pile, părinți... Ce era taică-tu?
PRIZONIERUL: Un barosan, bineînțeles.
ANCHETATORUL: Și cum ai ajuns atunci la noi?

PRIZONIERUL: Mă săturasem de ei, de petrecerile lor, de lumea aia. Am început să fac pe nebunul. Șefii l-au luat pe taică-meu la întrebări. Au zis că dacă nu mă potolește, îl dau afară.

ANCHETATORUL: Dar nu l-au dat.

PRIZONIERUL: Nu. M-a luat el la bătaie.

Era tare bătrînul...

ANCHETATORUL: Și?

PRIZONIERUL: Asta m-a ambiționat.

Pe urmă m-au luat. Era grav...

ANCHETATORUL: Și te-au trimis la mine.

PRIZONIERUL: Nu imediat. Însă taică-meu era un tip coleric. Când a aflat a făcut un șoc și dus a fost. Mi-au dat drumul atunci, dar data următoare...

ANCHETATORUL: Tot au avut răbdare cu cineva care voia să răstoarne regimul.

PRIZONIERUL: Regimul? Ce crezi, amice, că regimul e un borcan pe care-l poți întoarce oricînd cu fundul în sus? Și un borcan, dacă e plin, se varsă, te murdărește...

ANCHETATORUL: Păi ăștia cu care sîntem ce strigau? "Jos regimul!". Ai strigat și tu!

PRIZONIERUL: Era culmea să nu strig. Ce vroiai? Să-i opresc în stradă și să le țin o lecție? Lasă-i să strige!

ANCHETATORUL: Nu, că asta-i chiar nemaipomenit.

PRIZONIERUL: Te pomenesci că te-am dezamăgit?!

ANCHETATORUL: Nu pot să cred că ești chiar serios.

PRIZONIERUL: Ba sînt... Dar lucrurile sînt complicate... Ia și tu o țigară. Dacă lumea sare în aer... înțelegi, sînt oameni de care avem nevoie... în primul rînd propaganda, nu? Nu poți să-i schimbi peste noapte. Pe urmă alții, cum ar fi colegii tăi... Nu-i păcat să nu-i folosești? Dacă trec de partea ta. Și crezi că n-or să treacă?

ANCHETATORUL: N-aș fi prea sigur.

PRIZONIERUL: Ești naiv! O să vezi. Schimbare?

Asta-i bine de strigat în stradă.

ANCHETATORUL: Bine, dar ăștia toți, ăștia care au venit cu noi, or să vrea să-și facă partidul lor.

PRIZONIERUL: Să-și facă. Noi o să-l conducem!

ANCHETATORUL: Adică tu?

PRIZONIERUL: Și eu...

ANCHETATORUL: Și cine o să te aleagă?

PRIZONIERUL: Ei. Pentru că am luptat. Sau nu? Am scăpat din pușcărie. Sau nu? Voi fi alesul lor legal.

ANCHETATORUL: Ce chestie!! Dar asta înseamnă să-i minți.

PRIZONIERUL: Nu știu. Poate. Oricum, nu va fi mai rău ca pînă acum. Va fi mai bine. Zarva asta o să se termine, o să cădem la pace...

ANCHETATORUL: Să cădeți la pace? Cu ăștia?

PRIZONIERUL: Doar n-oi vrea să-i exterminăm!

Sigur c-o să facem o înțelegere.

ANCHETATORUL: Asta crezi tu, dar poporul vrea să-i spînzure.

PRIZONIERUL: Vrea el acum... Dar peste un timp? Și doar n-o să spînzuri atîta lume folositoare, în timp lucrurile se așează.

ANCHETATORUL: O fi. Dar mie nu-mi place.
PRIZONIERUL: De ce. Pînă la urmă și tu vei fi reintegrat. Doar te pricepi la cîte ceva.
ANCHETATORUL: Ai și hotărît ce să faci cu mine.
PRIZONIERUL: Nu anume. Dar în general știu.
Chiar cînd eram la voi, chiar cînd eram bătut, mă gîndeam: uite, aici am să pun o lampă, aici ar trebui un birou nou.
ANCHETATORUL: Extraordinar!
PRIZONIERUL: M-am gîndit la toate. Uniforma va trebui schimbată oricum.
ANCHETATORUL: Și numele.
PRIZONIERUL: Ah, evident. Cu asta o să-ncep!
ANCHETATORUL: Ce nebunie!
PRIZONIERUL: Nebunia s-a cam terminat...
Să treacă noaptea asta cu bine și de mîine...
ANCHETATORUL: De mîine?
PRIZONIERUL: Unii or să se predea. Alții or să zică c-au fost cu noi de la început. Trebuie să trecem la treabă. Să reorganizăm. Păi la voi acolo era o debandadă... Mi-e groază să mă gîndesc ce haos era. Nu mai merge!
ANCHETATORUL: Eu unul n-o să te votez.
PRIZONIERUL: De ce?
ANCHETATORUL: De aia!
PRIZONIERUL: Trebuie să ai un motiv.
ANCHETATORUL: Am. M-ai scos din ale mele, m-ai făcut să cred o treabă și acum spui că a fost un banc.
PRIZONIERUL: Cum banc? A fost adevărat.
ANCHETATORUL: Dar nu de tot... E ridicol...
PRIZONIERUL: Nu face pe nebunul! Ai și haz să faci pe revoluționarul pur.

ANCHETATORUL: Eu atît știu, că nu te votez.
PRIZONIERUL: Treaba ta. Votul va fi liber. Lasă, că după ce cîștigăm, îți găsec eu ceva de lucru pe lîngă mine.
ANCHETATORUL: N-am chef să stau pe lîngă tine. O să plec.
PRIZONIERUL: Unde? Vrei să te-apuci să strigi în gura mare cine-ai fost și cum te-ai convertit? N-o să te creadă nimeni. Nu uita că va mai fi nevoie de victime. Și-o să fii numai bun.
ANCHETATORUL: Nu contează.
PRIZONIERUL: Adică o să fii contra de dragul de-a fi contra?
ANCHETATORUL: Nu. Pentru că miști.
PRIZONIERUL: Minciuna poate fi o cale, dacă vrei să dobîndești adevărul. O să fie nevoie de ordine. De oameni care să facă ordine. Ca tine.
ANCHETATORUL: Ziceai că sînt trădător.
PRIZONIERUL: Păi ești!
ANCHETATORUL: Și?
PRIZONIERUL: Și trădătorii trebuie să-și aibă locul și ei în noua societate. Totul e ca trădarea să fie orientată corect.
ANCHETATORUL: Și cine o să mai știe atunci ce-i bun și ce-i rău?
PRIZONIERUL: Cel care o să aibă puterea să hotărască ce-i bun și ce-i rău.
ANCHETATORUL: Asta e dictatură! Lumea striga "Jos dictatura!"
PRIZONIERUL: Normal. Dar ce pui în loc?
Anarhia?
ANCHETATORUL: Ai strigat și tu!

PRIZONIERUL: Normal!
ANCHETATORUL: Și nu erai sincer!
 Tu ce-ai să pui în loc?
PRIZONIERUL: Pe mine!
ANCHETATORUL: Atunci eu plec.
PRIZONIERUL: Fă ce vrei.
ANCHETATORUL: Nu mai ai nevoie de mine.
PRIZONIERUL: Nu. Pentru binele tău însă, ar fi cazul să aștepti dimineața. Altfel te pomenești cu vreun glonț.
ANCHETATORUL: Chiar nu-mi pasă.
PRIZONIERUL: Stai jos și să nu mai vorbim de ce-o să fie...
ANCHETATORUL: Nu. Plec. Și o să lupt.
PRIZONIERUL: Contra cui? Contra mea?
ANCHETATORUL: Da. Pentru că ești un mincinos.
PRIZONIERUL: Dacă nu ai înțeles îți explic încă o dată.
ANCHETATORUL: Tocmai că am înțeles. Și mi-ai explicat destul în ultimul timp.
PRIZONIERUL: Stai! Stai... O să mori ca un prost!

(Anchetatorul a sărit baricada și a dispărut în întuneric.)

III

Aceeași încăpere din prima parte. FOSTUL ANCHETATOR e legat în locul FOSTULUI PRIZONIER. Interiorul e splendid, mobila și accesoriile sînt de bună calitate, lumina de neon e orbitoare. FOSTUL PRIZONIER e îmbrăcat într-o uniformă impecabilă de ofițer cu fireturi și decorații.

FOSTUL PRIZONIER: Cine sînt complicii tăi?
FOSTUL ANCHETATOR: Asasin ordinar!
FOSTUL PRIZONIER: Ci-ne sînt com-pli-cii tăi??
FOSTUL ANCHETATOR: Nu spun nimic.
 Mai bine crăp.
FOSTUL PRIZONIER: Mai tîrziu. Acum spune!
FOSTUL ANCHETATOR: Nu vreau.
FOSTUL PRIZONIER: O să mori ca un prost.
FOSTUL ANCHETATOR: Prost ești tu. Proști sînt ăia care cred în tine.
FOSTUL PRIZONIER: Cei care cred în mine sînt fericiți. Tu nu crezi. Și uite în ce hal ai ajuns.
FOSTUL ANCHETATOR: Pentru că ei nu știu adevărul.
FOSTUL PRIZONIER: Și ce? Și viermele care-și înghite coada, nu știe că-i a lui. E fericit că înghite ceva. Iar eu știu. Totul. Totul se învîrtește în același cerc.
FOSTUL ANCHETATOR: Un cerc vicios.
FOSTUL PRIZONIER: Vicios, da? Bine!
 Hai, dezvoltă teorii! Construiește paradoxuri!
 Vînează-mi contradicțiile! O să ai o mare

bucurie teoretică și pe urmă o să crapi aici. Mai bine ai vorbi...

FOSTUL ANCHETATOR: Știu bine că dacă vorbesc n-o să-mi dai drumul.

FOSTUL PRIZONIER: Deci nu contează dacă vorbești sau nu. Atunci vorbește, e tot una.

FOSTUL ANCHETATOR: Apă!

FOSTUL PRIZONIER: Ți-e sete!?

FOSTUL ANCHETATOR: Eu ți-am dat ție!

FOSTUL PRIZONIER: N-ai făcut bine! *

FOSTUL ANCHETATOR: Porcule!

FOSTUL PRIZONIER: Observi pe-aici niște schimbări? Ți place? Vezi ce lumini și ce mobilă? Și-atunci cum îți permiți tu să spui că nu s-a schimbat nimic?!

FOSTUL ANCHETATOR: Am făcut ce trebuia să fac.

FOSTUL PRIZONIER: Atunci, în noaptea când ai plecat ca un prost, ai greșit foarte grav. Și de-atunci tot așa o ții.

FOSTUL ANCHETATOR: Nu mai puteam sta cu tine. Ești un criminal scîrbos.

FOSTUL PRIZONIER: Știi tu câți sînt de partea mea? Ți dai seama? Ți dai seama cît câștigă băiețiiăștia pe care i-ai văzut aici? Știi ce contracte au? Încearcă numai să păcălești unul dintre ei așa cum te-am păcălit eu pe tine!! O să-ți rîdă-nas!

FOSTUL ANCHETATOR: Ce dacă...

FOSTUL PRIZONIER: Asta înseamnă c-ai să mori aici.

FOSTUL ANCHETATOR: Și tu? Unde crezi c-ai să mori?

FOSTUL PRIZONIER: În patul meu. La bătrînețe.

FOSTUL ANCHETATOR: Așa crezi?

FOSTUL PRIZONIER: Sigur. Pentru că eu am făcut toate astea. Eu i-am făcut pe oameni fericiți. Am luptat pentru asta.

FOSTUL ANCHETATOR: Nu-i adevărat.

FOSTUL PRIZONIER: Gura! Răspunde numai la ce te-ntreb. Cine sînt complicii tăi?

FOSTUL ANCHETATOR: Aceiași cu ai tăi.

FOSTUL PRIZONIER: Trebuie să fii nebun să te pui cu mine.

FOSTUL ANCHETATOR: Mă pun. Și o să lupt.

FOSTUL PRIZONIER: Pînă cînd?

FOSTUL ANCHETATOR: Pînă la sfîrșit.

FOSTUL PRIZONIER: Sfîrșitul nu e departe. Acum ești un erou. Dar foarte curînd o să fii doar o cîrpă.

FOSTUL ANCHETATOR: Asta ai preluat-o de la mine.

FOSTUL PRIZONIER: Preluăm tot ce e bun. Pînă și șobolanii.

FOSTUL ANCHETATOR: Ce șobolani?

FOSTUL PRIZONIER: Ția care erau aici. Acum sînt în borcan, cu spirt.

FOSTUL ANCHETATOR: De ce? Ce nevoie aveți de ei?

FOSTUL PRIZONIER: Sînt exponate de valoare. Pentru că am renovat doar jumătate din hrubele astea. Celelalte au fost transformate în muzeu. Haide! Lupta s-a terminat. E pace. Poți să-mi spui cine sînt complicii tăi.

FOSTUL ANCHETATOR: Apă!

FOSTUL PRIZONIER: Taci!

FOSTUL ANCHETATOR: Dă-mi apă!

FOSTUL PRIZONIER: Bine... Am și eu un moment de slăbiciune... Sînt și eu om... Na! Bea, să nu te mai aud. Ce faci? Nu bei? Ptiu! Ai murit? Ei, poftim! (*Strigă spre exterior.*) Hei! Veniți! Țsta a murit. Dezlegați-l și-aduceți-l pe următorul!

întuneric.

CAFEA VA DOMNUL UI MINISTR U

PERSOANELE:

*Ministrul
Jeni, șefă de cabinet
Patroana, proprietară de bordel*

LOCUL ȘI TIMPULI

*In cabinetul ministrului,
de Ziua Europei*

Biroul unui ministru. Jeni, șefa lui de cabinet trebăluiește foarte activă în jur, în timp ce Ministrul c deocamdată pasiv, mortificat, citește ziarul sau se scobește în nas sau face o pasență etc. După un timp de joc mut, va suna telefonul. Jeni va răspunde. După ce va închide telefonul va rosti prima replică, declanșând dialogul cu Ministrul.

In cele ce urmează autorul a renunțat la indicații scenice considerînd că regizorul își va crea oricum cadrul și mișcarea care-i convin. Este de presupus că regizorul și actorii vor ști să completeze replicile cu gesturi care să dea scenelor o gradație firească de la normalitate la demență paroxistică și invers. Vor trebui să apară și momente de joc fără text. Un decor interesant și o muzică adecvată vor fi de mare ajutor.

JENI: Domnule ministru, trebuie să depuneți o coroană de flori.

MINISTRUL: Unde, dragă?

JENI: Nu știu exact. Au sunat de la protocol.

MINISTRUL: Cu ce ocazie?

JENI: E ziua Europei, domnule ministru.

MINISTRUL: Atunci coroana trebuie depusă la cimitirul europenilor căzuți pentru independența noastră?

JENI: Poate. Sau eventual la cimitirul eroilor noștri, căzuți pentru independența Europei.

MINISTRUL: E același lucru, cită vreme și noi facem parte acum din Europa. Bine. Comandă coroana.

JENI: A, dar nu e nevoie. Coroana o să vă aștepte la cimitir. Așa e obiceiul.

MINISTRUL: Ai dreptate. Sper să nu fie făcută din crini. Strănut de fiecare dată și televiziunea îmi filmează strănutul de fiecare dată și la toate jurnalele apare strănutul meu. Când mă uit la televizor, strănut și mai tare și pe urmă ei mă filmează și mai mult și strănutul se transmite și la radio. Ca să-l opresc trebuie să mă țin de nas și dacă mă țin de nas în toate revistele de umor apar ținându-mă de nas. Tot poporul ăsta de cretini o să rîdă de nasul meu. Dar ce e nasul meu? Bîlci? Și nu mai depun nici o coroană. Ieși afară!

JENI: Dar, domnule!

MINISTRUL: Afară!

JENI: Dar, domnule, coroana va fi din garoafe. Așa este obiceiul. Coroanele vor fi din garoafe albe, simbolul purității, garoafe roșii, simbolul sîngelui vărsat, garoafe roz, simbolul nevinovăției, garoafe galbene, simbolul petrolului, garoafe albastre, simbolul cerului senin, garoafe verzi, simbolul dolarului și garoafe protocalii, simbolul garoafelor portocalii.

MINISTRUL: Nu există garoafe portocalii.

JENI: Există, domnule ministru. Este un soi nou, hibrid.

MINISTRUL: Și atunci, dacă există atîția hibrizi de garoafe, de ce mama dracu' mie mi se dau mereu și mereu coroane de crini?

JENI: O fi fost o greșeală.

MINISTRUL: Rahat. Măcar de n-ar fi grea.

Ah, coroanele din ultima vreme au fost grele, imposibil de grele, atît de grele. M-au cocoșat pur și simplu. Parcă erau din flori de plumb.

Am citit asta undeva: flori de plumb. Groaznic. Cred că era o poezie. "Și flori de plumb, ta-ra-ta-tam în vînt". Ceva sinistru.

JENI: Nu, domnule ministru, nu era nici o poezie.

Probabil erau flori blindate.

MINISTRUL: Blindate?

JENI: Da, flori anti-glonț. Dar nu vă faceți griji.

Dumneavoastră nu veți duce nimic. Coroana va fi dusă de doi ofițeri de marină.

Dumneavoastră veți potrivi doar panglicile.

MINISTRUL: Sper că panglicile nu sînt de plumb.

JENI: Mă interesez și vă spun.

MINISTRUL: O să mă îmbolnăvesc de afîta plumb.

JENI: Saturnism.

MINISTRUL: Pofîm?

JENI: Sa-tur-nism. Așa se numește boala pe care o dă plumbul. De aceea coroanele domnului președinte al republicii au panglici de aluminiu.

MINISTRUL: Ce să-i faci, e normal. El e atît de "fragil, mititelul. Ca și mine, de altfel. Ca noi toți. Politica, în general, e atît de fragilă! Of, m-au cocoșat coroanele astea.

JENI: Pot să vă fac un masaj.

MINISTRUL: Bine. Și pe urmă spune-le să nu le mai facă atît de grele. Sîntem politicieni, nu halterofili.

JENI: Vai, domnule. Iar ați uitat. Le vor duce ofițerii de marină.

MINISTRUL: De ce dracu' i-au ales de marină?

Doar nu avem vapoare.

JENI: Nu. Dar avem marinari. Ca să aibă și ei o ocupație. E duminică, mai ies și ei în oraș.

MINISTRUL: În sfârșit. Tot e bine. Data trecută le-au dus niște ofițeri de cavalerie. A fost penibil să merg în urma cailor. Ca după dric. Tîra-tîra! Și un cal s-a bălegat tocmai cînd se cînta marșul.

JENI: Calul tot măgar!

MINISTRUL: Sigur. Ah, lasă-mă. Apeși prea tare.

JENI: Nu mai doriți masaj?

MINISTRUL: Nu. Fă-mi o cafea. Coroanele aștearnă irită.

JENI: Cafeaua o să vă irite și mai tare.

MINISTRUL: Atunci fă-o fără zahăr.

JENI: Am înțeles.

MINISTRUL: Stai. Ascultă! De ce oare mă dărimăpe mine coroanele astea de flori, deși nu le port eu?

JENI: Dumneavoastră purtați răspunderea. E mult mai greu.

MINISTRUL: Ai dreptate. Fă-mi cafeaua. Să fie dulce.

JENI: Imposibil. Ați spus să fie fără zahăr.

MINISTRUL: Și ce? Fă-o dulce fără zahăr. Nu văd nici o contradicție.

JENI: Vreți s-o fac cu miere?

MINISTRUL: Da. Cu miere. Cu multă miere. Și fără cofeină.

JENI: Atunci de ce dracu' îi mai spuneți cafea?

MINISTRUL: Ca să mă regenereze. Cafeaua regenerează. N-ai văzut reclama: o gură și ești ca nou. Ești altul. Hai, du-te. du-te.

JENI: Am înțeles. O cafea neagră, dulce și fără cofeină.

MINISTRUL: Nu. Mai bine n-o face neagră. Negrul e atît de deprimant. N-ajunge că mă duc la

cimitir, ce naiba? Fă-o roz. Sau mov. Va fi mult mai bine.

JENI: Mă rog, cum vreți. Numai că nu știu de ce dracu' îi mai spuneți cafea.

MINISTRUL: Pentru că așa vreau eu. Și dacă o vreau cu cianură, mi-o faci cu cianură. Ascultă, domnișoară...

JENI: Doamnă.

MINISTRUL: Ei, nu mai spune! Te-ai măritat? Felicitări. Mă bucur sincer.

JENI: Mulțumesc. Dar nu m-am măritat.

MINISTRUL: Scuză-mă... Așa am crezut...

JENI: Nu m-am măritat, dar am trecut de vîrsta de la care să pot fi strigată "domnișoară". Am și eu orgoliul meu.

MINISTRUL: Iartă-mă, nu mi-am dat seama. Sînt atît de obosit. Coroanele astea... Și preoții... Totul e atît de trist! Crezi că la ceremonia de azi or să fie și preoți?

JENI: Da. A fost angajat un sobor de preoți.

MINISTRUL: Doamne, ce necaz. De ce le spune sobor?

JENI: Pentru că sînt mulți. Mulți. Mulți!

MINISTRUL: N-ar fi mai bine să fie numai unul?

JENI: Aha! Să fie numai unul? Dar ceilalți? Ceilalți ce să mănînce? Vă rog să mă iertați, domnule ministru, dar trebuie să vă spun că uneori atitudinea dumneavoastră mă revoltă.

MINISTRUL: Lasă scuzele, dragă. Ai și tu dreptul la revoltă, ca oricare cetățean.

JENI: Mulțumesc. Așadar egoismul dumneavoastră e uneori revoltător. Dar dumneavoastră, miniștrii, de ce sînteți mai mulți? Atît de mulți?

Actorii de ce nu joacă singuri? Trebuie să trăim cu toții, domnule. Fotbaliștii, gândiți-vă, sînt unsprezece. Și asta nu-i nimic. Jucătorii de rugby sînt cinsprezece! Plus rezervele. Plus antrenorii, plus maseurii! Dumneavoastră nici măcar un maseur nu vă angajați. Mă puneți pe mine să vă fac masaj.

MINISTRUL: Aici te contrazic. Iartă-mă, dar noi nu sîntem echipă de fotbal, să ne permitem maseuri. Noi sîntem bugetari. Trebuie să ne încadrăm în sumele fixe. Statul este sărac. Nu se poate. Iar preoții, draga mea, sînt destul de costisitori. Unde mai pui că mă deprimă.

JENI: Dar cînd o să muriți?

MINISTRUL: Eu?

JENI: Da, dumneavoastră. Sau vă credeți veșnic? N-o să vă placă să aveți acolo, la înmormîntare, doi-trei preoți? Sau chiar patru? Ca să nu zic, de fapt, că vreo cinci s-ar putea să vi se pară pușini. Unul mare, cu barbă albă. Unul mic, mic, mic și roșcovan. Unul brunet și puternic...

MINISTRUL: Destul! Nu m-am gîndit.

JENI: Gîndiți-vă.

MINISTRUL: Nu vreau să mă gîndesc. Nu vreau să mor.

JENI: Nici unul dintre cei la care am lucrat nu voiau să moară.

MINISTRUL: E și normal.

JENI: Și totuși unii au murit. Mă duc să fac cafeaua.

MINISTRUL: Ai dreptate. Fă cafeaua. Fără zahăr, fără frișca. Și fără prejudecăți. Fă una și pentru tine.

JENI: Mulțumesc. Sînteți foarte amabil.

MINISTRUL: Aș vrea să facem o înțelegere, doamnă...

JENI: Domnișoară.

MINISTRUL: Cum domnișoară?

JENI: V-am spus că nu m-am măritat încă.

MINISTRUL: Da... Dar ai să te măriți... Ai să faci copii... De ce să fii atît de rea? Vreau să facem o înțelegere. Cum să-ți spun...?

JENI: Puteți să-mi spuneți Otilia. Sau Venera.

MINISTRUL: Bine, Otilia. Ca să vezi! Colaborăm de atîta timp și eu nici n-am știut că te cheamă Otilia.

JENI: Sau Venera.

MINISTRUL: Da, sau Venera...

JENI: De fapt mă cheamă Jeni. De aceea n-ați știut că mă cheamă Otilia.

MINISTRUL: Da, probabil că asta e cauza. Deci cum te cheamă?

JENI: Jeana. în copilărie mai mergea. La școală, în clasa întîi, copiii făcuseră și o poezioară. Mă strigau: "Jeana, Jo-ia-na / ară par-ce-la".

MINISTRUL: Căcat. Nici nu rimează.

JENI: Așa le-am spus și eu: "Căcat. Nici nu rimează". Dar de cîte ori le atrăgeam atenția că nu rimează, mă băteau. Mă pocneau cu o riglă de lemn.

MINISTRUL: Copiii sînt niște fiare. Dar gîndește-te că vei avea și tu propriile tale fiare. Cine știe ce cîntecele or să inventeze despre numele tău.

JENI: Dar cînd am ajuns secretară de director mi s-a spus Jeni. Nu găsiți că e potrivit?

MINISTRUL: Cît se poate de potrivit.

JENI: Ei... Dar cînd am devenit șefă de cabinet la un

ministru nu putea să mă mai cheme Jeni. Care ar fi fost demnitatea mea? Ca să nu mai vorbesc de demnitatea dumneavoastră. Un ministru care să aibă o șefă de cabinet "Jeni"? Ar fi rîs toată lumea. Și mai ales presa.

MINISTRUL: Da, presa rîde atît de ușor. Uneori îi invidiez că sînt veseli. Veseli ca niște... Ca niște purceluși.

JENI: Mieluși.

MINISTRUL: Nu, purceluși.

JENI: Mieluși.

MINISTRUL: Pur-ce-luși!

Ce rost are să ne contrazicem?

JENI: Așa e! Porcii dracului. Ar fi în stare să rîdă de dumneavoastră doar pentru că aveți o secretară pe care o cheamă Jeni. Sau că umblați cu pantalonii descheiați. Sau că la petreceri vă puneți chiloții în cap ca pe o bonețică.

MINISTRUL: Eu? Am umblat eu vreodată cu pantalonii descheiați?

JENI: Vă rog!

MINISTRUL: Mi-am pus eu vreodată... mi-am pus eu vreodată pe cap...

JENI: Chiloții.

MINISTRUL: Exact. Ca pe o bone... țică?

JENI: Niciodată. Niciodată, domnule ministru.

Sau cel puțin nu v-am văzut eu. Dacă v-aș fi văzut...

MINISTRUL: Atunci cum îți permiți să afirmi asemenea enormități?

JENI: Ați înțeles greșit. N-am spus că ați făcut asta. Am spus numai că presa ar îndrăzni să rîdă de dumneavoastră dacă ați face-o. Și în fond sînt

niște mărunțișuri. Dar să nu credeți că n-ar fi în stare.

MINISTRUL: Ah, asta ai vrut să zici... înțeleg... Da, sînt în stare de orice. Dragă Jeni... Adică Venera.

JENI: Otilia. Nu sînt încă destul de grasă pentru Venera.

MINISTRUL: Dragă Otilia, trebuie totuși să constat că ești destul de Venera. Mie îmi plac Venerale mai... Dar despre ce vorbeam?

JENI: Despre ziariști. Că sînt niște...

MINISTRUL: Purceluși. Nu trebuie lăsați să scurme în grădina ministerului nostru. Te rog să ai grijă de asta.

JENI: De asta va avea grijă biroul de presă.

MINISTRUL: Sigur... Numai că acolo am angajat tot ziariști. Și purceluș la purceluș... Aș fi mai liniștit dacă ai veghea personal. Toate astea mă obolesc. Și e o zi atît de urîtă.

JENI: E ziua Europei.

MINISTRUL: Da. Adevărat. Ce păcat! Europa merita o zi mai frumoasă. Dar ziua Africii cînd o să fie?

JENI: Mă interesez și vă spun.

MINISTRUL: Neapărat. Neapărat! Vreau să știu din vreme. Aș vrea să țin un discurs. Africa mă inspiră. Mă gîndesc la maimuțe, la leoparzi. Europa, nenorocita, n-are nici măcar maimuțe.

JENI: în asemenea zile nu se țin discursuri. Se depun coroane.

MINISTRUL: Iar coroane?

JENI: Normal că se depun coroane. La cimitirul

eroilor africani căzuți pentru independența noastră.

MINISTRUL: Ciudat. Eu credeam că există numai eroi de-ai noștri căzuți pentru independența Africii.

JENI: Chiar dumneavoastră ați spus că e totuna.

MINISTRUL: Ai dreptate. În orice caz, m-am plictisit de ceremonii.

JENI: Păi atunci trebuia să nu vă faceți ministru.

MINISTRUL: Acum e prea târziu. M-am făcut și gata. Când eram mic, biata mama îmi spunea: "Du-te cu caii la păscut, Simioane, nu mai învăța atât, că tot n-o să ajungi ministru".

JENI: Ah, ce surpriză! Vă numiți și Simion?

MINISTRUL: Nu. Și totuși mama nu mă striga decât Simion. Probabil îi plăcea numele ăsta cretin. Foarte curios, nu-i așa? Era o femeie fără știință de carte și totuși îmi citea atât de mult, cu o voce atât de caldă.

JENI: Cum de citea?

MINISTRUL: N-am să înțeleg niciodată. Probabil învățase poveștile pe dinafară și le recita ținând cartea în mâini. Avea mâini atât de albe și de frumoase. N-am să pricep în viața mea cum a putut să-1 sugrume pe tata cu ele.

JENI: Pe tatăl dumneavoastră?

MINISTRUL: Da.

JENI: Pe soțul ei?

MINISTRUL: Sigur că da!

JENI: Oh!

MINISTRUL: Sigur că "Oh". Pe el și pe bunica. Mama tatălui meu. Soacră-sa cum ar veni.

JENI: A făcut una ca asta? Mama dumneavoastră?

MINISTRUL: Bineînțeles. Mă mir că n-ai aflat.

Au scris toate ziarele după ce am devenit ministru. Campania de presă pe chestia asta a durat un an și jumătate, cu dezvăluirile cele mai abominabile. Uneori vomitam ore întregi după ce citeam dezvăluirile. Dar știi?! Ore întregi! Astea da, articole! Aveau o componentă viscerală, ce mai! Au scris despre mama că ar fi violat un văcar.

JENI: Și e adevărat?

MINISTRUL: Poate. La urma urmei, de ce nu? Înclin să cred totuși că văcarul a violat-o pe ea. Dacă nu eu, ci fiul văcarului ar fi ajuns ministru, sigur că am fi aflat adevărul.

JENI: O adevărată tragedie.

MINISTRUL: E drept. Tragedie. Altfel mama nu s-ar fi culcat niciodată cu un văcar. Ea se ținea cu șeful de post. Îi plăceau autoritățile. Și cred că am moștenit-o. De aia mă trimitea cu caii la păscut. Ca să se țină cu șeful de post. Nu știam exact cum era asta, că "se țineau". Probabil că se prindeau de umeri și se țineau strâns. Oricum eu așa îmi imaginam când eram copil și auzeam că maică-mea se ține cu cineva. O și vedeam încleștindu-și mâinile ei foarte albe de brațele lui și ținându-l pe loc. Dar oare ce-i spunea? Pentru asta nu aveam destulă imaginație. Îmi închipuiam doar vocea ei dulce. Apropos: unde e cafeaua mea cea dulce.

JENI: O să-i spun fetei de la protocol s-o facă. Și o să chem șoferul. Să vă ducă la cimitir.

MINISTRUL: Termină cu chestiile astea macabre, încă n-am murit.

JENI: N-aveți nici o grijă.
MINISTRUL: Ce vrei să spui?
JENI: Vreau să spun să nu aveți nici o grijă. Doar n-o să vă lase acolo. Depuneți coroana și reveniți. Trebuie să vă odihniți după aceea. Păreți puțin bolnav.
MINISTRUL: Amintirile despre mama au fost prea cumplite. Când îmi amintesc tot ce s-a scris despre acest subiect, mă gândesc că ar fi fost mai bine să mă nasc orfan.
JENI: Vai, domnule ministru. Dar nimeni nu se naște orfan. Orfan devii. Cum devii și ministru. Chiar mă surprinde cum de ați devenit ministru când familia dumneavoastră a avut un asemenea trecut odios.
MINISTRUL: Tocmai de aia m-au făcut ministru. Ca să demonstrăm că trecutul odios nu contează. Trecutul e mort. Ce-ai fi vrut? Să începem cu biografii și dosare? Și atunci bieții ziariști ce să mai facă, ei ce să mai descopere, purcelușii? Ai dreptate, Otilia, trebuie să trăim cu toții. Și ziariștii, și purcelușii, și mielușei, și preoții...Toți, toți, toți. De ce să fim egoiști?
JENI: Sînt mîndră să fiu șefa de cabinet a unui om atît de generos. Aș vrea să pot face și eu ceva pentru dumneavoastră.
MINISTRUL: Adevărat? Să mă gîndesc! A! Da! Ce-ar fi să-mi aduci cafeaua? Poate e gata demult.
JENI: Cum să fie gata dacă n-am comandat-o?
MINISTRUL: Ai dreptate. Poate ar fi mai bine să renunț la cafea.
JENI: Mult mai bine.

MINISTRUL: Am s-o dau dracului de cafea. E atît de neagră, de deprimantă, de dulce, de amară, de inefabilă.
JENI: Vai, domnule ministru. Să păstrăm măsura. Cafeaua nu poate fi inefabilă.
MINISTRUL: Și totuși, într-o zi ca asta...
JENI: Ziua Europei!
MINISTRUL: Exact.
JENI: N-ar fi o metaforă lipsită de sens.
MINISTRUL: Atunci m-am hotărît. Vreau cafea. Adu-mi cafeaua aia roz, inefabilă.
JENI: Aș vrea să fac cu mult mai mult pentru dumneavoastră.
MINISTRUL: Poți face mai mult. Dar numai dacă ai ceva roz. Îmi place rozul. Simbolul vinovăției, parcă?
JENI: Al nevinovăției. Priviți, domnule ministru. Ia uitați-vă ce roz inefabil! Vreau să vă dăruiesc și eu ceva de ziua Europei.
MINISTRUL: Ce e Europa? O biată peninsulă în capul Asiei! Pe cînd tu... Ai continente întregi de geografie politică, de roz inefabil. De geometrie politologică. Mă simt cu adevărat european și universal. Politica e arta posibilului. Cu tine aproape orice devine posibil.
JENI: O, nu mă flatați! Fiți sincer ca un adevărat diplomat. Diplomația e arta de a spune sincer lucruri nesincere. Sau invers.
MINISTRUL: Ah, Otilia, ești o adevărată Venera.
JENI: În asemenea momente îmi puteți spune Jeni. E mai intim.
MINISTRUL: Da, Jeni. La mulți ani! De ziua Europei... De ziua intimității.

Intră violent Patroana de bordel.

PATROANA: Am să te distrug. Am să te omor! Nu!
Că dacă nu te string eu de gît, nu te mai strînge
nimeni!
MINISTRUL: Ieși afară!
JENI: Cum ați intrat aici?
PATROANA: Pe ușă, pațachino!
Pe unde voiai să intru?
JENI: Voiam să zic: cum v-ați permis să intrați aici?
PATROANA: Da' tu cum îți permiți să-1 călărești pe
nenorocitul ăsta. Depravaților!
MINISTRUL: E ziua Europei.
PATROANA: Văd. Și o sărbătorești prin muncă?
MINISTRUL: (*patroanei*) Ieși afară!
PATROANA: (*lui Jeni*) Ieși afară!
JENI: "Ieși afară" este un pleonasm.
MINISTRUL: Nu-mi pasă.
PATROANA: Nici mie. Nu e nici un pleonasm.
E pur și simplu o porcărie. Cară-te!
JENI: Dacă vă mai permiteți asemenea expresii eu
plec!
PATROANA: Asta și vreau.
MINISTRUL: Nu pleca. Asta și vrea.
JENI: Plec. Nu suport să fiu jignită în timpul
serviciului. Asta nu este politică.
PATROANA: Păi nu este.
JENI: Politica este arta posibilului.
PATROANA: Păi este.
JENI: Iar dumneavoastră aveți un limbaj imposibil.
PATROANA: Păi asta nu e politică, desfrînat!
JENI: Asta este un rahat.
PATROANA: Păi este un rahat. Și nu ne mai învăța

tu pe noi ce este și ce nu. Pleacă de-aici că am
treabă. Știu că oricum ascuți la ușă, da' măcar
să nu-ți mai văd mutra.

JENI: Nu mai rezist. Plec. (*lese.*)
PATROANA: Du-te învărtindu-te. Și tu? Nu-ț'e
rușine! Ți-au ieșit ochii din cap. Ia o oglindă și
vezi cum arăți. Păi cine-ți închipui că ești?
MINISTRUL: Sînt cine sînt. Voi fi ce-am fost și am
fost ce voi mai fi.
PATROANA: Nu ești nimic. Te pui cu mine? Vrei să
te fac praf? Umbli să mă distrugi? Te distrug
și eu!
MINISTRUL: Lasă-mă. Sînt obosit. Trebuie să plec.
PATROANA: Să pleci? Unde să te duci?
Duce-te-ai la cimitir!
MINISTRUL: Da. Acolo mă și duc.
PATROANA: Foarte bine.
MINISTRUL: Să depun coroane. Azi e ziua Europei.
PATROANA: Ce-ai tu comun cu Europa?
MINISTRUL: Coroanele de flori, n-auzi?
PATROANA: Să-ți mai comanzi una și să ți-o pui pe
piept. Ești terminat. Ai vrut să-mi închizi
localul?! Da? Ei lasă că vezi tu pe naiba!
MINISTRUL: Nu-i destul că te văd pe tine?
PATROANA: Eu hotărâsc ce e destul și ce nu.
De ce ai vrut să-mi închizi localul,
păduchiosule?
MINISTRUL: Pentru că ai captușit bordelul ăla de
rahat cu microfoane, cu camere de filmat, cu
spioane.
PATROANA: Și ce? L-am captușit pe banii tăi?
MINISTRUL: Dar pe mine de ce m-ai filmat?

Pe mine? Eu nu suport să fiu filmat nici la ceremonii oficiale. Cu atât mai puțin în situații din alea.

PATROANA: Te uiți la televizor să vezi cum arăți? Păi când ești la mine la local arăți mult mai bine decît la cimitir cu lumînarea-n mînă. Te-am văzut cum potrivești panglicile la toate coroanele. Ca un cioclu. Spune și tu dacă nu ești mai frumos în patul unei boarfe! Acolo tîrfa e ea, dincolo tîrfa ești tu.

MINISTRUL: Să nu mă faci tîrfa.

PATROANA: Nu te fac eu. Te-a făcut Dumnezeu. Dă-mi ceva de băut.

MINISTRUL: N-am. Aici e minister, nu circiumă.

PATROANA: Păcat. Ia uite cît spațiu ocupi... Mai bine făceai aici un restaurant, o discotecă, un bar. Ocupi locul degeaba. Și nenorocita aia de secretară are un pogon de birou și se înghesuie tot peste tine.

MINISTRUL: N-o insulta. Nu-i secretară. E șefă de cabinet. O cheamă Otilia. Sau Venera.

PATROANA: Sau Lolita, sau Carmencita! Poate s-o cheme și Vanessa, că tot o curvă nerușinată este. Ea te-a împins să mă lucrezi. Hai?

MINISTRUL: Taci! Sau pleacă. Taci și pleacă! Ești o nerușinată. E imoral. Nu e frumos să filmezi oamenii care fac amor. Amorul e un lucru sacru. Și mai ales pe mine. Nu-ți permit.

PATROANA: N-am nevoie de permisiunea ta.

MINISTRUL: Ți-am dat și bani.

PATROANA: Cu dobîndă.

MINISTRUL: Mică.

PATROANA: Și i-am dat înapoi pînă la ultimul ban.

MINISTRUL: Dar nu-ți dai seama că ai făcut bordel în mijlocul orașului? Că nu e legal?

PATROANA: Nu-i bordel. E *nait-clab*. Am acte. E o întreprindere comercială.

MINISTRUL: Comercială, da? Impozit plătești?

PATROANA: Impozit? Dumnezeii mă-tii! N-ați pus voi impozite peste impozite. Nu plătesc lună de lună? Pe alcool, pe tutun, pe pocăre, pe dans, pe mă-ta de bandit.

MINISTRUL: Dar pe curve plătești impozit?

PATROANA: Pe ele plătesc cel mai mult. Că toți le vreți pe gratis. Vine și polițaiul, vine și ăla de la bancă. Veniți la mine toți, din toate partidele. N-ar plăti unul. Eu cu ce mă întretin? Ce le dau de mîncare la nehalitele alea, că muncesc toată ziua? A venit pînă și tîmpitul ăla de la televiziune, mare reporter. Zicea să-i prezint și lui o fată. "Ai, nu zău?, zic. Să fie și fată mare?". Tu l-ai trimis.

MINISTRUL: Eu?

PATROANA: Dar cine? Dar cine? Nu mai minți. Că el mi-a spus. Ca să te pui bine cu televiziunea, să nu te mai arate cu degetul în nas. Dar Sfințitul? Tot tu l-ai trimis.

MINISTRUL: Care Sfințit?

PATROANA: Te faci că nu știi? Vrei să aduni comori în cer? Crezi că-l ascultă Dumnezeu pe unul ca ăsta?

MINISTRUL: Aveam o obligație. Doamnă, un ministru are numai obligații și îndatoriri. Nici un privilegiu.

PATROANA: Zăăău? Și ce obligație aveai.

MINISTRUL: Secret de stat.

PATROANA: Hai, spune, că sînt curioasă. Hai, zău, știi că sînt o curioasă.

MINISTRUL: Ești o curioasă? Ești o bestie, nu o curioasă. Vinzi tot la ziare. La reviste. La edituri. La...

PATROANA: La tot ce scrie. Din ce să trăiesc? Plătești tu vreodată?

MINISTRUL: Să trăiești cinstit. Nu să-i vinzi la ziare. Că oamenii au familie, neveste, bunici, mătuși.

PATROANA: Dar ei cînd vin acolo și se destrăbălează nu se gîndesc la unchi, la copii, la verișoare care or să afle din presă că sînt niște obsedați.

MINISTRUL: Vin să se relaxeze. Ah, politica e grea și fragilă ca un vas chinezesc. Te duci mereu la cimitir. E deprimant. Depui coroane. Coroanele sînt grele. Parcă ar fi de plumb. Și cînd vii de acolo înghețat, mort pe jumătate...

PATROANA: ... Dai fuga la bordel!

MINISTRUL: Nu, femeie! Te duci la *nait-clab* să te destinzi. Să petreci, că e ziua Europei.

PATROANA: Ai și fason de european. Tu și cu Venera aia a ta.

MINISTRUL: Pardon. O cheamă Otilia.

PATROANA: Ba Venera.

MINISTRUL: Ba nu Venera. Și apropo: de unde am luat eu boala aia?

PATROANA: Boală? De la fetele mele? Boala ai luat-o de la alegătoarele tale, din circumscripția ta de nespălați.

MINISTRUL: Știi tu că sînt nespălați?

PATROANA: Păi dacă nu erau nu te alegeau pe tine.

MINISTRUL: Nu m-au ales. Știi bine că nu m-au ales, nespălații dracului. Dacă nu deveneam

ministru, rămîneam acolo, cu ei, să-mi înfund viața în noroiul lor. Iar acum, cînd am ajuns ministru, vii și mă vinzi. Asmuți purcelușii asupra mea. Secretele mele ajung în presă...

PATROANA: Aoleu! Secretele! Mamă! Faceți voi politica a mare! Cine te crezi? Napoleon? Ce secrete ai tu?

MINISTRUL: Sssttt! Secrete politice. Inefabile.

PATROANA: Alea sînt găinării, nu secrete. Rahat de rață. C-ai furat o vilă, c-ai băgat paișpe mașini fără vamă... Astea sînt niște căcăreze.

JENI: (*intră*) Domnule ministru, trebuie să plecați la cimitir. Doamnă, vă rog să-l lăsați pe domnul ministru să-și exercite funcția.

PATROANA: Nu-și exercită nimic pînă nu-și retrage porcăriile pe care le face.

MINISTRUL: Jeni, dragă, mai lasă-mă un minut cu scorpia asta.

PATROANA: Scorpie?

JENI: Acum nu sînt Jeni, sînt Otilia. Sau Venera, cel mult. Vă rog să mă lăsați să vă prind decorația. V-am călcat panglica.

PATROANA: Are și decorație, panglicarul dracu'!

MINISTRUL: Nu vreau decorația. Mă înțepi de fiecare dată cu acul.

JENI: Acul e sterilizat de mine.

MINISTRUL: Și asta înseamnă că trebuie să mă înțepi cu el?

JENI: Nu. Dar dacă vă înțep, nu veți lua microbi. Microbii îi luați totdeauna din altă parte.

PATROANA: Ce vrei să spui, mizerabilo?

JENI: Vreau să spun totul sincer. În politică trebuie să fii sincer. Chiar și cînd minți.

PATROANA: Ți-ai și găsit! Ministrul ăsta al tău, madmoazel, minte de-ngheață și sîngele în tine.

MINISTRUL: N-are importanță că mint, cîtă vreme sînt sincer. Otilia! Dă-o afară pe hoașca asta dezintegrată sau lasă-mă singur cu ea.

JENI: Nu. Ați fi în stare s-o omoriți. Vă dați seama ce scandal de presă ar urma? N-aș putea să suport.

PATROANA: Să mă omoare leșinatul ăsta pe mine? Poate mai degrabă să-l gîtui eu.

MINISTRUL: Du-te.

JENI: Nu vă las singur. Poate mai degrabă o să vă gîtuie ea. Vă dați seama ce scandal ar ieși? Dacă ați omori-o dumneavoastră, treacă-meargă, pînă în legislatura viitoare se uită. Dar dacă vă omoară ea, rămîneți compromis în ochii posterității. Ucis în ziua Europei! De patroana unui *nait-clab* plin de purceluși.

MINISTRUL: Atunci măcar adu-mi cafeaua aia cu care mă ameninți de azi-dimineață. Altfel n-o să am energie să depun coroana.

PATROANA: Așa. Foarte bine. Fă-mi și mie una.

JENI: Nu primesc dispoziții de la dumneata.

MINISTRUL: Fă-i și ei, Venera. Fă-ți și ție. Ești prea nervoasă.

JENI: Cafeaua o să mă facă mai nervoasă.

MINISTRUL: O șefă de cabinet modernă trebuie să aibă nerv. (*Jeni iese.*)

PATROANA: Poftim! Uite cu ce-mi pierd eu ziua. Ziua Europei.

MINISTRUL: Ce? Te-am rugat eu să vii? Poate crezi că aveam nevoie de prezența ta într-un aseme-

nea moment. Cînd trebuie să mă duc la cimitir. Să car coroane de plumb. Să fiu vînat de fotografi. Să stau în fum de luminări proaste, pentru că nu sînt bani pentru luminări bune. Să ascult preoți cu voci proaste, pentru că bugetul nu-și poate permite unii cu voci mai bune. În loc să mă compătimesți, te dedai la agresiuni, îmi stresezi Venera.

PATROANA: Ajunge, du-te-n mă-ta!

MINISTRUL: Să nu îndrăznești să te iei de mama. Mama e o sfîntă.

PATROANA: Da. Am citit în ziar.

MINISTRUL: E o sfîntă. Mi-a citit, deși nu știa să citească, m-a legănat. S-a ținut cu șeful de post ca să-mi netezească drumul spre o carieră onorabilă...

PATROANA: Și tu te-ai făcut ministru... Nu-ți e rușine? Dacă nu te jenezi de mine, măcar pentru maică-ta, care este o sfîntă, ar trebui să te lași de porcăriile pe care le faci. Să te apuci de o muncă decentă. Ce zice biata maică-ta cînd te vede cărînd coroane și mișcînd buzele pe mutește cu lumînarea-n mîină? Unde e o colivă, hop și tu! Nici nu știi cîntarea, dai din gură în gol, ca un pește.

MINISTRUL: Interesele statului sînt mai presus de mine. Eu nu sînt decît un instrument. Mama ar fi mîndră să mă vadă sacrificîndu-mă pe altarul politicii. Politica este o cur...

PATROANA: ...vă!

MINISTRUL: Este o cur... să cu obstacole. Cînd nu mai pot să le sar, mă tîrăsc pe sub ele. Mama ar fi fericită să mă vadă. Cînd eram mic era atît

de bucuroasă când mă țiram prin casă. Mă arăta rîzînd șefului de post și îi șoptea: "Uite la el ce ambițios este".

JENI: (*patroanei*) Cafeaua dumneavoastră.

MINISTRUL: Și a mea?

JENI: A dumneavoastră nu este gata. Am dat prioritate musafirilor.

MINISTRUL: Codoașa asta flocăită nu-i musafira mea. A venit nechemată și neanunțată. Este o teroristă, o vandală.

JENI: M-am gîndit că, de ziua Europei, trebuie să fim îngăduitori chiar și cu barbarii, chiar și cu vandalii. Europa există și datorită lor.

MINISTRUL: Mă rog, fie! Dar vreau și eu cafea.

PATROANA: Mai bine las-o baltă.

Nu vezi ce urîță este?

JENI: Am făcut-o roz pentru că negrul îl deprimă pe domnul ministru.

PATROANA: Lui poți să i-o faci și bălțată.

Dar ce legătură am eu cu chestia asta?

MINISTRUL: Ar fi mai politicos să nu te plîngi de o cafea care ți se oferă. Biata Venera și-a dat toată osteneala. A ajuns o adevărată Otilie de cît s-a obosit cu cafeaua ta.

JENI: Foarte adevărat.

PATROANA: Asta-i cafea?

JENI: E cafea roz.

PATROANA: O fi ea roz, da' de ce-i așa de verde?

JENI: Eu am făcut-o roz. De alte consecințe nu răspund.

MINISTRUL: Ai dreptate. Ai și așa prea multe responsabilități. De exemplu, ce-ar fi să-mi aduci și mie o cafea.

JENI: Imediat.

PATROANA: Poți s-o bei pe asta, că mie nu-mi place. Da' ce? Ai luat apă din canalul colector? Are gust de mortăciune.

MINISTRUL: Cum poți să spui așa ceva?

JENI: Eu mi-am dat toată silința și poftim ce mi-e dat să aud! Altădată să nu mai primiți asemenea musafiri.

PATROANA: Poftim. Gustă și tu. Are gust de cotoi bătrîn mort de trei zile.

JENI: Eu nu beau din cafeaua altora.

PATROANA: Pfuu. Ce porcărie!

JENI: E fără zahăr.

PATROANA: De ce?

JENI: Domnul ministru bea fără zahăr.

PATROANA: Și ce-s eu de vină?

MINISTRUL: Eu beau cafeaua cu miere.

PATROANA: Asta n-are nici miere. Are un fel de fiere scîrboasă, ca de guguștiuc înjunghiat.

JENI: Nu vă permit!

MINISTRUL: Lasă, dragă. Unde ai văzut tu, nenorocito, guguștiuc înjunghiat? Spune! Vorbește!

JENI: Spuneți! Vorbiți!

PATROANA: Nu mai pot... să vorbesc...

MINISTRUL: Spune! Grăiește!

JENI: Exprimați-vă!

MINISTRUL: Cred că nu poate să se mai exprime. Ți-am spus eu: cafeaua asta are ceva inefabil. Nu poți s-o descrii în cuvinte, nici măcar cu aproximație.

JENI: Cred că femeia asta nu se mai poate exprima în nici un fel.

MINISTRUL: Oare? Dar ce stă așa ca moarta-n păpușoi.

JENI: Ce păpușoi? S-a enervat ca proasta și i s-a făcut rău. Eu nu am răspunderea musafirilor dumneavoastră nepoftiți cărora li se face rău din senin. Credeam că vandalii sînt mai robuști.

MINISTRUL: Adu-i un pahar de apă.

Mi se pare că a murit..

JENI: Dacă a murit, nu mai poate să bea apă...

MINISTRUL: Ai dreptate. Dar dacă e o moarte aparentă?

JENI: Atunci să bea apă aparentă și să mă lase-n pace. M-a stresat destul cu vulgaritatea ei. Probabil că și moartea asta aparentă e dinadins.

MINISTRUL: Nu cred că e o moarte aparentă.

Are chestia aia latinească.

JENI: La ce vă referiți?

MINISTRUL: De multe ori, cînd mergeam pe la cimitir cu coroanele, am auzit o expresie latinească. Un fel de boală pe care o fac morții.

JENI: Vai, domnule ministru! Dar morții nu mai fac boli. Sînt complet imuni.

MINISTRUL: Așa este. Totuși au ei o chestie cînd înțepenesc.

JENI: Penis captivus?

MINISTRUL: Da, ceva de, genul ăsta. Dar parcă era ceva cu "M".

JENI: Aha! Știu! Rigor mortis.

MINISTRUL: Așa, bată-te norocul! Ei, cred că femeia asta a început să sufere de rigor mortis. Noroc cu memoria ta. Ce m-aș face fără tine, Otilia?

JENI: Puteți să-mi spuneți Jeni.

MINISTRUL: Ah, dragă, dar nu plînge... Moartea e un fenomen natural. Eu am depus atîtea coroane încît mă întreb dacă mai sînt viu. Am început să mă identific cu spiritul eroilor căzuți. Iar asta era o adevărată căzătură. Dar de ce plîngi? E frumos din partea ta că suferi chiar după o persoană atît de antipatică. Totuși, să nu exagerăm. Nu era decît o patroană de bordel. Sînt zeci de mii ca ea, pe tot cuprinsul țării.

JENI: Dar nu plîng pentru ea.

MINISTRUL: Atunci de ce?

JENI: Pentru că va trebui să chem poliția.

Și procuratura.

MINISTRUL: Ah, dar asta e o chestie de rutină. Și poate fi lăsată pe mîine. Doar n-o să deranjezi oamenii de ziua Europei pentru atîta lucra,

JENI: Dar mîine tot o să trebuiască să-i chemăm.

MINISTRUL: O să-i chemăm, dacă vrei. Deocamdată adu-i nenorocitei o luminare. Vezi că trebuie să fie unele prin buzunarele mele. Au rămas de la ultimele parastase. Ai găsit? Bravo. Poți să-i pui chiar două. Asta e de la aviatorii căzuți în luptă. Și astălaltă de la aviatorii căzuți fără luptă. Așa e foarte bine. Nu poate să se plîngă de nimic. Nu»mai plînge nici tu. Așa e viața. Nu știu cum de se termină totdeauna în felul ăsta.

JENI: Ah, iertați-mă. Nu mă pot stăpîni.

MINISTRUL: De fapt ce te îngrijorează?

JENI: Faptul că va trebui să chemăm poliția. Și va veni presa.

MINISTRUL: Eu cred că dacă chemi poliția, trebuie să vină poliția, nu presa. E ca și cum ai chema un instalator și ar veni un tinichigiu.

JENI: Parcă nu-i știți pe purcelușii ăia!
Vor veni înaintea poliției. Cred că poliția întîrzie special ca să-i lase pe ei primii. Cred că au o înțelegere.

MINISTRUL: S-ar putea. Dar ce contează.
Ai participat la atîtea conferințe de presă. Doar nu ai emoții.

JENI: Ba da! Pentru că ziaristii or să bage de seamă că e o moarte suspectă, purcelușii. Poliția s-ar putea să nu observe sau, din politețe, să se prefacă. Dar ziaristii vor vedea. Vor vedea!

MINISTRUL: Și ce-i cu asta?
Orice moarte este suspectă.

JENI: Or să facă o anchetă. S-ar putea chiar să fure ceașca și să facă analiza cafelei pe cont propriu.

MINISTRUL: A cafelei? Crezi că e ceva suspect în cafea?

JENI: Cred că în cafea a fost otravă de șobolani.

MINISTRUL: Mă rog, tot ce se poate. În cafeaua din ziua de azi găsești tot felul de porcării. Un văr de-al meu a găsit odată o hîrtie de zece dolari, pusă pentru reclamă. Deci totul e posibil. Și ce dacă?

JENI: S-ar putea ca ziaristii să creadă că femeia asta a murit pentru că în cafea a fost otravă de șobolani.

MINISTRUL: Ei, e doar o ipoteză. Poate a murit de altceva.

JENI: Of, nu-i cunoașteți pe gazetari. Sînt în stare să fure hoitul și să-i facă autopsia pe cont propriu.

MINISTRUL: Dar ce? Nu se mai respectă nimic în țara asta? Se profanează morții așa, de către oricine? Dragă Venera, să-mi permiți să-ți spun așa, îți promit solemn că, atîta timp cît voi mai fi ministru, nimeni nu se va mai atinge de cadavrele bieților contribuabili. Dacă e nevoie, am să propun o hotărîre a guvernului. De aia sînt ministru.

JENI: De aia mă și tem. Dacă se va observa că matracuca asta împutită...

MINISTRUL: Împutită? Nu exagera! N-a murit decît de zece minute.

JENI: Dacă se va observa că a murit de otravă în cabinetul dumneavoastră, s-ar putea să nu mai fiți ministru.

MINISTRUL: Dar ce? Eu sînt ministrul comerțului, să dau socoteală pentru ce otravă există în pungile de cafea? Să răspundă ministrul agriculturii. Cafeaua e un produs agricol. Crește în pomi sau cam așa ceva. Să răspundă ministrul sănătății. Femeia asta era sănătoasă. Și hop, moare! Ia uite ce moartă e! Păi se poate?

JENI: Dar dumneavoastră sînteți chiar ministrul sănătății.

MINISTRUL: Eu? Greșești, draga mea! Cum aș putea să fiu ministrul sănătății fără să fiu medic. Ori e sigur că nu sînt medic. Nici nu știu unde-ți este ficatul. Parcă pe aici, dar nu sînt sigur. Nici ăsteia nu-i pot localiza inima. Dacă nu mai bate, gata: sînt derutat.

JENI: Nu sînteți doctor?

MINISTRUL: Ba da. Dar în politologie.

JENI: Așa? Eu am fost convinsă că sînteți ministrul sănătății. Am auzit pe cineva spunîndu-vă "domnule doctor".

MINISTRUL: Așa se explică. Dar nu sînt medic.

JENI: La urma urmei și la sănătate puteau pune un civil.

MINISTRUL: Sigur. Chiar mi s-a propus. Dar am refuzat ministerul sănătății din motive de sănătate.

JENI: Înțeleg. Dar al cui ministru sînteți?

MINISTRUL: Cum? Nu știi?

JENI: Cînd am dat concurs, am fost atît de emoționată că am uitat să întreb la ce minister voi fi angajată.

MINISTRUL: Ia ghicește.

JENI: Comunicații?

MINISTRUL: Nu.

JENI: Forțe armate?

MINISTRUL: Ha-ha-ha! Nici vorbă. Pentru forțele armate ar trebui să fii civil.

JENI: Și nu sînteți civil?

MINISTRUL: Nu mai sînt de ani de zile.

JENI: Mă dau bătută.

MINISTRUL: Păi nici n-aveai cum să știi. E un minister atît de nou... De-aia se-nghesuie purcelușii de gazetari în jurul lui.

JENI: Dar cum îi spune?

MINISTRUL: Nu are decît o denumire provizorie. De aceea nici n-o știai. Cînd o să capete o denumire definitivă, or să ne-o comunice. Ha-ha-ha! Nu-i așa că te-ai mai destins? Că ai uitat de această tartoră înțepenită? Ei, hai să ne grăbim. Trebuie să ajung la cimitir.

JENI: N-ați putea s-o luați și pe ea.

MINISTRUL: Unde?

JENI: La cimitir cu dumneavoastră. Cred că e locul cel mai potrivit pentru o persoană în starea ei.

MINISTRUL: E o idee. Dar n-aș vrea să mă vadă ziaristii ieșind cu ea. M-ar fotografia imediat, purcelușii. Iar mîine aș fi pe prima pagină. Îți dai seama ce scandal: eu cu patroana unui bordel deghizat în *nait-club*, de ziua Europei. Sau invers.

JENI: Dacă o găsesc aici, scandalul va fi mai mare. Mai ales că e un minister provizoriu. Și mai ales că eu...

MINISTRUL: Ce anume?

JENI: Nimic.

MINISTRUL: Spune, dragă, nu trebuie să ai rețineri față de mine.

JENI: Mai ales că... Eu am pus otravă de șobolani în cafea.

MINISTRUL: Tu?

JENI: Da. Nu mai suportam să fiți umilit. Am făcut-o pentru dumneavoastră.

MINISTRUL: Ce? Cafeaua?

JENI: Nu, fapta.

MINISTRUL: Fapta? Putem s-o numim "crimă"?

JENI: Cred că da. Dar numai între noi. Față de ziaristi e mai bine s-o numim altfel.

MINISTRUL: Ai comis o crimă pentru mine. Ah, Venera! Dar nu trebuia.

JENI: N-am suportat să văd cum vă hărțuiește. V-ar fi șantajat. O șefă de cabinet devotată nu putea proceda altfel.

MINISTRUL: Ai dreptate. Ce facem? Tipa e infestat cu un rigor mortis ce nu s-a pomenit.
JENI: Așa este. Beton.
MINISTRUL: Ei drăcie! O să chem poliția.
JENI: Să mă aresteze?
MINISTRUL: Nu pe tine. Pe ea. Pentru violare de domiciliu sau cam așa ceva. A venit nechemat.
JENI: Dar or să vadă că e moartă.
MINISTRUL: Nu se știe. Sper să nu observe. Oricum, pe mine nu mă privește dacă e vie sau moartă. Mi-a violat biroul, s-o aresteze așa cum este.
JENI: Dar va veni și presa.
MINISTRUL: Mielușeii.
JENI: Purcelușii. Ei n-or să se lase pînă n-or să afle tot.
MINISTRUL: Oricum, nu trebuie să pronunțăm cuvîntul "crimă". Scris cu roșu pe prima pagină, lîngă numele meu, arată oribil. Ce-ar zice biata mama?
JENI: Spuneți că nu știe să citească.
MINISTRUL: Îi poate citi vreo vecină.
Nu, hotărît. Nu "crimă"!
JENI: Să-i spunem "omor"?
MINISTRUL: Sau "omucidere"? Sună mai tehnic.
JENI: Dacă i-am spune mai vag, de pildă "accident"?
MINISTRUL: Nu-i rău. Sau mai degrabă "incident".
JENI: Am o idee! Dacă le-am lua-o noi înainte cu un comunicat de presă.
MINISTRUL: Excelent. Scrie-l. Poți să te referi la ziua Europei. Și pomenește în treacăt de un "incident" petrecut la minister.
JENI: Să-i spunem "întîmplare". E mai credibil și mai nuanțat.

MINISTRUL: Da! întîmplare! Cîte nu se întîmplă!
JENI: Mă apuc să scriu.
MINISTRUL: Stai puțin. Nu încă. Mai întîi fardeaz-o puțin pe riguroasa asta mortificată, că arată groaznic. Dacă vine întîmplător vreun ziarist și-o fotografiază în halul ăsta, ne facem de rîs. Cum poate, domnule, o femeie să iasă așa pe stradă? De ziua Europei!
JENI: Să folosesc trusa mea de farduri?
MINISTRUL: N-ar fi rău. Cred că ea nici nu are. O balabustă neglijentă. Așa. Dă bine cu pudră că s-a cam învinețit. Ruj ai? Acum e perfect. De n-aș întîrzia la ceremonie! Uite. Nici n-am apucat să-mi beau cafeaua.
JENI: Vai! Eu sînt de vină. Am uitat să vă comand și dumneavoastră o cafea.
MINISTRUL: E chiar mai bine. Că poate încurcai cafelele și atunci incidentul chiar că devenea întîmplare.
JENI: Oricum, să nu beți din ceașca ei. Cine știe ce boli a avut.
MINISTRUL: N-avea grijă. Fardeaz-o. Realitatea e crudă. Dar fardată, se coace.
JENI: Ah! Ajutor!
MINISTRUL: Ce-i dragă?
JENI: A mișcat.
MINISTRUL: Morții nu mișcă. Sînt calmi și riguroși.
JENI: Dacă vă spun...
MINISTRUL: Ia să văd... Nici pomeneală. Are un rigor țepăn ca scîndura.
JENI: Eu n-o mai fardez. Mi-e frică.

MINISTRUL: Puțin pe pleoape. Un pic de albastru, ce naiba. Altfel o să fim acuzați de neglijență în serviciu.

JENI: Au! A mișcat iar. V-am spus că e o moarte aparentă.

MINISTRUL: Nu cred să fie atât de neserioasă.

JENI: E capabilă de orice, bandita asta. Auziți? Dar dacă s-a făcut strigoi?

MINISTRUL: Atît de repede?

PATROANA: Ah. Ajutor.

JENI: S-o ajut?

MINISTRUL: Dacă s-a făcut strigoi, n-o ajuta. Așa-i trebuie.

PATROANA: Leșin...

MINISTRUL: Las-o să leșine.

PATROANA: Mor...

JENI: O las să moară?

MINISTRUL: Dacă e doar aparentă, las-o.

JENI: Vai de mine!

MINISTRUL: Ce se mai zvîrcolește, babornița dracului! Și ce rigor avea adineauri. Cu inconsecvența asta n-o mai scoatem noi la capăt.

JENI: Cred că are o criză.

MINISTRUL: Eu cred, dimpotrivă, că a ieșit din criză.

PATROANA: Mă sufoc... Mă sufoc...

JENI: Da. Se sufocă.

MINISTRUL: Interesant. Nu știam că otrava de șobolani are asemenea efecte.

JENI: Probabil din cauza combinării cu cafeaua.

PATROANA: Cafeaua... Cafeaua...

MINISTRUL: Vrea cafea.

JENI: Nu-i mai dau. Ce-i aici? Cafenea?

MINISTRUL: Dă-i totuși puțmă. Poate că e ultima ei dorință. Poate că suferă.

PATROANA: Sufăr... Ah... Cît sufăr...

MINISTRUL: Pare o suferință autentică.

JENI: E grav de tot. Mă tem să nu vomite.

MINISTRUL: În cabinetul meu? Nu. Dacă-i așa, mai bine să moară.

PATROANA: Mor...

MINISTRUL: Slavă Domnului!

JENI: Și dacă se prefăce?

PATROANA: Salvați-mă!

JENI: O salvez?

MINISTRUL: Nu știu cum e mai bine.

JENI: Știți ceva? Dacă am chema salvarea? Ei ar putea s-o salveze sau s-o omoare. Momentul ăsta de tranziție trebuie depășit.

MINISTRUL: Ai dreptate. Ar putea măcar s-o ia de-aici.

JENI: Alo! Salvarea! Un caz grav... da... nu știu cît de grav... Pare foarte... Ce diagnostic?

MINISTRUL: Ce sînt eu să pun diagnostice? Eu sînt doctor în politologie. Spune-le de rigor mortis.

JENI: Avem un diagnostic probabil... Rigor mortis... Da... Mortis. Cu "s". Alo...! Alo...! A închis. A zis că pentru asta să nu ne adresăm la ei.

MINISTRUL: Ce lipsă de responsabilitate!

PATROANA: Ajutor... Salvarea...

JENI: Rahat. De unde să-ți dau salvare?

MINISTRUL: Cred că i-a trecut rigiditatea. Uite cum saltă. Parcă e o broască.

JENI: Rîioasă.

MINISTRUL: Mă tem că tot vomită pînă la urmă.

JENI: Nu știu ce ne facem.
MINISTRUL: Sună la ministerul sănătății.
Să trimită o salvare.
JENI: Dacă l-aș chema chiar pe ministru? E coleg cu dumneavoastră în guvern. O fi și medic.
MINISTRUL: Imposibil. Trebuie să fie la ziua Europei. Și eu am întârziat. Ah, cât am întârziat din cauza acestei strigoaice nemernice!
JENI: Alo! Ministerul sănătății! Trimiteți vă rog o salvare la ministerul nostru. Avem un caz foarte grav... Dar unde să sun? La Salvare? Am sunat, dar nu vor să vină. E un caz foarte complicat... Grav, da... Mortal a fost, dar acum nu mai este... A fost rigor mortis și acum sare ca o broască...
MINISTRUL: Ca un purice...
JENI: Auziți, ca un purice...
MINISTRUL: Parcă ar avea un arc în cur.
JENI: Parcă ar avea un arc în cur... Nu, a fost doar o metaforă a domnului ministru. Sigur... A domnului ministru personal. Da... Sigur că este lângă mine. Ce să facă? Bine. Încearcă să facă față situației... Ce minister? Ce ministere aici?
MINISTRUL: Dracu' știe, că dacă-i schimbă mereu denumirea...
JENI: Nu știm, pentru că îi schimbă mereu denumirea... Aproximativ?
MINISTRUL: Aproximativ al curselor, al burselor, ceva de felul ăsta, să-i ia dracu...
JENI: Al curselor, al burselor. Ceva de felul ăsta, să-i ia dracu'. Nu! Nu pe dumneavoastră... Scuzați.
MINISTRUL: Al surselor. Umane.
JENI: Al surselor. Exact. Al surselor umane.

MINISTRUL: Aha! Uite, am notat: "Al resurselor umane și educării".
JENI: "Ministerul resurselor umane și educării". Nu educației, doamnă, "educării". Sigur că e altceva. Așteptăm. Mulțumesc.
MINISTRUL: O să vină?
JENI: Cred că da. Uitați că s-a mai liniștit.
S-o punem pe scaun.
MINISTRUL: Ce grea e, otrava dracului!
JENI: Acum stă bine. Cred că scapă.
MINISTRUL: Aproape că-mi pare rău. Adu-i totuși un pahar cu apă. (*Jeni iese*). Ce-i cu tine? Te simți mai bine? Dă din cap într-o singură direcție, ca să pricep: da sau ba. Ah, nemernico, întârzi din cauza ta. Ce mi-ai făcut?! Nici măcar nu mi-am băut cafeaua din cauza ta. Dacă scapi cu viață, te omor.
PATROANA: Mor... Mor... Mor...
MINISTRUL: Taci din gură, ursoaică năpârlită ce ești.
JENI: Domnule ministru, au venit ziariștii.
Sînt o grămadă. Spun că e ceva suspect.
MINISTRUL: Și ce vor?
JENI: Declarații senzaționale în exclusivitate.
MINISTRUL: Cum dracu' au aflat?
JENI: Au observat că n-ați ajuns la ceremonia de ziua Europei și apoi au văzut o salvare venind încoace. Așa au dedus că e ceva grav.
MINISTRUL: Și salvarea unde este?
JENI: N-au mai lăsat-o să treacă.
Toată strada e blocată de ziariști.
MINISTRUL: Ah, purcelușii! Ce facem?
JENI: Am încuiat ușa de la intrare, dar nu cred că va

rezista mult. Știți bine că unii dintre ei au fost spărgători. E chestie de minute.

MINISTRUL: Or să intre peste noi. Ce facem cu asta? Ai adus apă?

JENI: Ce apă? Mi-a mai ars mie de apă cu purcelușii la poartă?!

MINISTRUL: S-o aruncăm pe geam.

JENI: Or s-o vadă de jos cum cade.

MINISTRUL: Stare de asediu! Ne baricadăm.

JENI: Abia dăm de bănuț. Știți ceva? Bine că am fardat-o. Le spun că n-ați venit la ziua Europei pentru că o biată femeie v-a cerut audiență. Și interesul național a trecut înaintea celui european.

MINISTRUL: Și te aștepți să te creadă?

JENI: De ce nu? Biată este. Femeie este. Mai rezistă ea câteva minute.

PATROANA: Nu mai rezist... Nu mai rezist...

MINISTRUL: Auzi ce zice.

JENI: E inconstientă. Totul e să n-o apuce iar spasmele.

PATROANA: Am spasme! Spas... Spas... Pas.

MINISTRUL: Ai greșit doza. Trebuia să pui otravă ori mai multă, ori mai puțină. Așa e cum nu se poate mai rău.

PATROANA: Mi-e rău.

MINISTRUL: Leag-o cu cablul de la telefon ca să nu se zbată. Șia trebuie să fie pe scări.

JENI: E destul de strâns?

MINISTRUL: O să vedem imediat. Deschide-le ușa. Nu uita să zîmbești.

JENI: încerc...

MINISTRUL: Mai larg, mai destins. E ziua Europei. E sărbătoare! Dacă scăpăm de chestia asta

trebuie să-mi faci o cafea dublă. Fără zahăr, fără frișca, fără otravă.

JENI: Au venit! Doamne-ajută!

PATROANA: Ajută! Ajută!

MINISTRUL: Taci!

JENI: (*Către sală ca și cum acolo s-ar fi strîns ziaristii*) Doamnelor și domnilor ziarști, ne bucurăm că sînteți alături de noi cu ocazia zilei Europei. Domnul ministru va face o scurtă declarație și apoi vă stăm la dispoziție pentru fotografii. Vă mulțumesc.

MINISTRUL: Doamnelor și domnilor, astăzi este o zi solemnă pe care o sărbătorim împreună. Este ziua Europei. Am avut de ales între a participa la ceremonie, pentru a depune o coroană de garoafe alături de colegii mei, și a rezolva necazurile unei biete femei, o biată patroană de *nait-clab*, cum sînt atîtea pe întinsul țării noastre, pe întinsul Europei noastre. Așa cum vedeți, am ales a doua variantă și pot să afirm.... (*Controlează pupilele Patroanei, i se pare că a murit, ea e oricum inertă.*) Pot să afirm cu certitudine acum că necazurile ei au luat sfîrșit. Nu cred că puteam sărbători mai bine această zi măreață. Sînt fericit că sînteți aici pentru a transmite opiniei publice opțiunea mea și mesajul meu entuziast. (*Patroana începe iar să miște, să salte, așa legată cum e.*) Chiar dacă nu am rezolvat totul, chiar dacă și această cetățeană mai are mici probleme (*o verifică*) ele vor lua sfîrșit în curînd. Vă mulțumesc foarte mult că ați venit și vă doresc o zi a Europei cît mai însořită.

Ministrul și Jeni vin alături de scaunul Patroanei și iau diferite poziții ca pentru fotograf. O aranjează și pe Patroană în poziții diferite. Când ajung în poza dorită, se opresc câteva clipe și sînt luminați de blitzuri. Apoi din nou își schimbă poziția și încremenesc iar, în lumina blitzurilor, tot mai puternică. Lumina din scenă scade, se stinge complet, cei trei sînt luminați numai de blitzuri care la un moment dat încetează și ele.

întuneric.

FUNCȚIONARUL DESTINULUI

PERSOANELE

(Apartament convențional la parter. Intră Cleo cu farfuria în brațe. Pune masa cu multă grijă și dragoste pentru două persoane. Pune flori. Durează destul. După o vreme, după ce a terminat, intră Fred).

FRED: Bună! Se pare c-am sosit la timp. (*O sărută.*)

CLEO: Nu te așteptam atât de devreme.

FRED: Atunci pentru cine masa este împodobită?

Nu cumva ai un amant?

CLEO: (râde) Să știi! Unul tânăr și viril.

FRED: (râde) Cămine!

CLEO: Tu...

FRED: Vrei să zici că nu mai sunt chiar tânăr?

CLEO: Chiar la prima tinerețe nu ești.

FRED: Sau poate că nu mai sunt viril?

CLEO: Oh, dragul meu, ce confirmări dorești? Eu una nu-mi dau seama prea bine, neavând termen de comparație. Dar pentru că întârzii câteodată și vii mirosind a vin și a parfum străin... S-ar putea să fii!

FRED: Nu-i așa? (*Se sărută cu tandrețe.*)

CLEO: Unde ai învățat să pupi așa?

FRED: Nu știi că urmez cursurile alea de marketing?

CLEO: Și asta vă învață pe voi acolo?

FRED: Și asta, și asta! Amorul vrăjitor! Cele mai bune afaceri, spun statisticienii, nu se încheie nici în birouri, nici în restaurante, nici din fuga mașinii.

CLEO: Da unde?

FRED: în pat!

CLEO: I-auzi!

FRED: Ei, bine, chiar așa este. Poți de exemplu să fii directoarea comercială a unei firme. Și eu îți

spun: Ai fost grozavă, iubito, ai reușit atât de bine... N-am crezut niciodată că o intelectuală poate fi atât de excitantă. Cred că femeile inteligente pricep totul și de aceea... In felul ăsta nu se poate să nu obțin o reducere la marfă.

CLEO: Dar dacă eu sunt bătrână și urâtă.
FRED: Cum? Tu, bătrână?
CLEO: Nu... Eu, directoarea comercială...
FRED: Ah, efectul va fi cu atât mai mare.
CLEO: Dar dacă sunt bătrână, urâtă și inteligentă îmi voi da seama că minți și vrei să mă înșeli la preț...
FRED: Nici o femeie nu e chiar atât de inteligentă încât să fie convinsă că nu mai are nici un farmec.
CLEO: Nici măcar eu?
FRED: Latine încă nu e cazul... Ești tânără și frumoasă.
CLEO: Aha...
(*se sărută lung*)
FRED: Dar tu ce avantaje vrei să obții cu masa asta orbitoare?
CLEO: Cu masa? Parcă spuneai că nu la masă se rezolvă...
FRED: Așa este! (*O îmbrățișează și o trage pe o canapea.*)
CLEO: Fii rezonabil... Nu intra atât de tare în rol.
(*Se ridică aranjându-și ținuta.*)
FRED: Trebuie să trec prin toate etapele? (*Se așează la masă... desface șervetul.*) Cu ce începem?
CLEO: Nu știu cum ar fi normal, dar cred că e bine să pocnim șampania.
FRED: Perfect! (*Ia sticla de șampanie și deschide, toarnă în pahare.*)
CLEO: Ce vrei să-ți urez?

FRED: Să rămână totul exact ca acum. Bine?
CLEO: Cred că da. (*Ciocnesc, se sărută.*)
FRED: E minunat că ți-ai adus aminte. Dar cred că te-ai oboșit prea mult cu pregătirile.
CLEO: Ei, nu m-am oboșit deloc... Dar despre ce zici că mi-am adus aminte?
FRED: Ei, asta-i bună! Cum despre ce?
CLEO: Da, despre ce?
FRED: Nu, serios? Ce vrei să spui?
CLEO: Tu ai spus că e frumos că mi-am adus aminte.
FRED: Firește!
CLEO: Perfect. Dar despre ce crezi că mi-am adus aminte?
FRED: Adică nu aniversăm nimic?
CLEO: Aniversare?
FRED: Hai, nu te mai prefac. Doar știi că nici eu n-am uitat, nu-i așa? Ei bine, să știi că un negustor are memorie. N-o avea el scrupule, dar memorie are (*se ridică și o sărută*) așa că... La mulți ani! (*Bea.*)
CLEO: (*bea și ea*) La mulți ani! Dar să știi că chiar... Nu știu.
FRED: Haide, haide, nu te mai prefac.
CLEO: Nu mă prefac.
FRED: Nu-ți stă bine. De altfel, ce rost are când tu ai pregătit totul ca și cum... Acum vrei să dai înapoi.
CLEO: Nu dau înapoi, dar nu înțeleg la ce te referi.
FRED: Știi tu bine la ce mă refer. Oricum, intenția este lăudabilă. Eu n-am adus măcar niște flori. Să nu mă judeci greșit. Pur și simplu m-am sfiit. Deși îmi amintesc bine. Dar știi... bine de tot! (*Se apropie de ea tandru.*)
CLEO: Lasă-mă să-mi aduc aminte...

FRED: Să-ți aduci? Adică vorbești serios.
CLEO: Da. Foarte serios. Cred că ar fi mai bine să-mi explici pur și simplu despre ceea ce vorbești. (*Râde cam îngrijorată.*) Pentru că... Pentru că nu înțeleg.
FRED: Bine!
CLEO: Cum "bine"?
FRED: Bine! Bine și atât. Dacă nu-ți aduci aminte, asta e și gata.
CLEO: Dar dacă nu știi...
FRED: Nu știi?
CLEO: Nu știi.
FRED: Nu știi??
CLEO: Poate dacă mă gândesc mai bine...
FRED: Să te gândești?
CLEO: O să mă gândesc și o să-mi aduc aminte.
FRED: Să te gândești?
CLEO: Mda... Ziua ta nu poate fi...
FRED: (*se enervează, se ridică*) Bine! Nu, că asta-i culmea. Trebuie să se gândească! Nu mai știe! Dar e aniversarea noastră, madam! Aniversarea noastră.
CLEO: A noastră? În cât suntem azi?
FRED: Trei iunie!
CLEO: Trei iunie?
FRED: Da! Trei! Trei iunie. Aniversarea noastră! Nu? Nu-ți amintești, așa-i? Sigur... Nu-și amintește ce s-a întâmplat la trei iunie. Flori de tei și alte alea... Ai uitat?
CLEO: Ce s-a întâmplat la trei iunie?
FRED: A căzut Troia... Bastilia... Berlinul. Dracu' s-o ia de viață! Napoleon a intrat în Rusia... Cezar a intrat în... mă-sa! Nu s-a întâmplat nimic la

trei iunie. E o dată anonimă. O marți cu șapte ceasuri rele...
CLEO: De ce te enervezi așa?
FRED: Mă enervez. Așa vreau eu.
CLEO: Pentru trei iunie?
FRED: Da... Pentru trei iunie...
CLEO: N-are rost să te enervezi!
FRED: Nu! N-are rost... De ce m-aș enerva pentru ziua de trei iunie? O zi neînsemnată, nu?
CLEO: Nu, dar...
FRED: Dar ce? Ai dreptate. Nu e nici 14 iulie, nici 7 noiembrie. Dar pentru 3 iunie nu, că doar nu-i ceva nemaivăzut. Doar ziua noastră.
CLEO: A noastră?
FRED: Da. Chiar a noastră. Și a nimănui altcuiva!
CLEO: (*il mângâie timidă*) Aiuritul... Tu ai uitat... Aniversarea noastră este în februarie... Ai uitat că ninge? Am venit prin zăpadă. Nu ninsese toată iarna. Adică se topise. Acum era prima dată când începuse să se adune... Ai uitat? Șase februarie!
FRED: Șase februarie?
CLEO: Sigur! Nu mai ții minte zăpada? Cum ar fi putut să ningă pe trei iunie?
FRED: Despre ce dracu vorbești?
CLEO: Nu-i o frază prea politicoasă...
FRED: Nu. Nu vreau să fiu politicos. Vreau doar să știu despre ce dracu vorbești.
CLEO: Despre șase februarie.
FRED: Iar eu despre trei iunie. Pentru că azi e trei iunie.
CLEO: Se poate. Numai că aniversarea noastră e pe șase februarie. Chiar nu ții minte ce tare ninge?

FRED: Când ninge?

CLEO: Pe șase februarie. Când am ieșit din biserică.

FRED: Care biserică?

CLEO: Ei! Poate vrei să-ți spun ce hram purta biserica!

FRED: Nu. Vreau să-mi spui despre ce dracu vorbești!

CLEO: Despre șase februarie. Aniversarea noastră. Ziua nunții noastre. Nu vezi că ești caraghios?

FRED: Ziua nunții noastre?

CLEO: Exact! Ce trei iunie?

FRED: Așadar ziua de trei iunie nu-ți mai spune nimic. Trebuia să-mi închipui. *(Pauză scurtă.)*

CLEO: Mai bine să nu vorbim despre asta.

FRED: Cum crezi.

CLEO: Cred că putem să lăsăm lucrurile așa.

FRED: De acord. Să le lăsăm. N-are nici o importanță. *(Pauză. Se plimbă nervos.)*

CLEO: Cred că n-am făcut bine... Ne-am stricat dispoziția cu o prostie.

FRED: Așa crezi?

CLEO: Da. Zău! E mai bine să nu discutăm.

FRED: Eu cred că, dimpotrivă, ar trebui să clarificăm lucrurile.

CLEO: Ei, să le clarificăm! Toate teoriile astea duc până la urmă la ceartă. Când spui "să clarificăm", înseamnă "Hai să ne certăm!". Numai că eu nu vreau. Pentru azi destul!

FRED: Dar tu ai provocat cearta asta!

CLEO: Eu?

FRED: Da, tu. N-ai știut, pur și simplu n-ai știut ce s-a întâmplat cu noi pe 3 iunie. Asta mi se pare monstruos.

CLEO: Și totuși ce s-a întâmplat atunci?

FRED: Nu mai are nici o importanță. Mă întreb numai... Dacă nu știai ce aniversăm azi, de ce ți-ai dat atâta osteneală cu masa.

CLEO: Cu masa? Cum adică?

FRED: Păi, flori, șampanie... Totul atât de festiv.

CLEO: Nu e nimic neobișnuit.

FRED: Florile?

CLEO: Îmi plac florile. Astea sunt chiar drăguțe.

FRED: Și vrei să spui că nu e nimic deosebit?

CLEO: Nimic. E un prânz oarecare. A...! Poate șampania. Dar n-am găsit un vin mai ca lumea și de-ai... Oricum totul e simplu... Chiar mă bucur că ți s-a părut festiv, dar oricât e de neplăcut, data de 3 iunie nu-mi spune nimic.

FRED: Mie îmi spune. Pentru mine e o sărbătoare.

CLEO: Spune-mi și mie.

FRED: Vreau să zic: a fost o sărbătoare.

CLEO: Hai, te rog...

FRED: Ce contează...

CLEO: Dacă te rog! Nu fi rău!

FRED: Ai stat atâta timp fără să știi. N-o să mori dacă n-o să afli. Deși s-ar fi convenit să ții minte.

CLEO: Te rog frumos.

FRED: Hm! N-are nici o importanță.

CLEO: Ba are. Îmi spui și ne așezăm la masă. Și așa, uite totul trebuie să se fi răcit, șampania se trezește...

FRED: *(se așează amândoi la masă)* Ei bine, trei iunie este ziua când... Chiar nu mai știi? Când am făcut dragoste prima dată... Știi... venisem de la film... începuse să plouă și ai rămas la mine...

CLEO: Ah, doamne, (*râde*) Asta era...! Știu, cum să nu. Eram ca o curcă plouată, nu!

FRED: Erăi destul de plouată, dar nu arătai rău. (*Râd.*)

CLEO: De ce nu mănânci?

FRED: Ba mănânc. (*Mănâncă amândoi.*)

CLEO: Șapte ani...

FRED: Ți-ai adus aminte...

CLEO: E normal. Numai că nu știam data exactă, înțelegi. Nu mai știam că era trei iunie. Ia și din asta.

FRED: Mulțumesc.

CLEO: E destul de sărată?

FRED: Da. E perfect. De ce nu-ți termini paharul?

CLEO: Vrei să mă amețesc?

FRED: (*îi toarnă*) Poate că vreau...

CLEO: Crezi că e nevoie? Mai bine gustă de-acolo.

FRED: Ce-i aici? Ah... perfect. Trebuie totuși să recunoști: ți-ai dat mai multă osteneală decât în zilele obișnuite.

CLEO: Mda... poate...

FRED: Poate ai intuit aniversarea asta... Undeva în subconștient... (*Mănâncă.*)

CLEO: Poate...

FRED: Nu se putea s-o uiți, nu? (*Mănâncă.*) Cred că asta nu se uită ușor...

CLEO: Nu...

FRED: (*mănâncă*) Poate ar mai fi trebuit puțină lă-mâie. Dar ce-i cu tine?

CLEO: Nimic...

FRED: Nu te simți bine?

CLEO: Ba da... (*Se ridică și se așează pe canapea.*)

FRED: Ce s-a întâmplat?

CLEO: Nimic...

FRED: (*vine la ea*) Ce este? De ce plângi?

CLEO: Nu plâng...

FRED: Nu plângi pe naiba! Dar de ce? Nu înțeleg. S-a întâmplat ceva?

CLEO: Nu s-a întâmplat nimic...

FRED: Atunci? Am spus ceva rău? Iartă-mă... nu mi-am dat seama... Oi fi spus...

CLEO: N-ai spus nimic rău...

FRED: Așa cred și eu. Dar te văd așa și...

CLEO: Lasă-mă, o să-mi treacă.

FRED: Dar trebuie să-mi spui... Te doare ceva?

CLEO: Ți-am spus să mă lași.

FRED: Bine, am înțeles, dar...

CLEO: Dacă ți-am spus și ai înțeles, atunci lasă-mă.

FRED: Dar ce este?

CLEO: (*sare la el*) Ce este? Mai și întrebi ce este! Te-am rugat să mă lași în pace, măcar acum. Nu înțelegi niciodată nimic. Am suportat amintirile tale... îți închipui că am uitat... Am vrut să uit... să uit marea zi de 3 iunie! Marea ta victorie asupra mea, nu-i așa? Crezi că am vreun motiv s-o aniversez? Halal victorie... Teribil Don Juan... O nenorocită de fată udă și ciufulită cu care mergeai la cinema să-ți satisfaci orgoliul.

FRED: Nu-i adevărat!

CLEO: Pe dracu, nu! E purul adevăr. Ți-ai propus de la început să... Asta ai vrut și atât.

FRED: Dar tu mă iubeai...

Sau, naiba știe, așa spuneai.

CLEO: Spuneam... Numai că tu aveai felul tău de a înțelege asta. Felul tău agresiv.

FRED: Nu sunt agresiv. E un instinct normal.

CLEO: Și fiarele din pădure rup alte animale ca să mănânce. E normal. Dar asta nu înseamnă că nu-s agresive.

FRED: Nu mă compara pe mine cu fiarele din pădure.

CLEO: Ba te compar. Așa ai fost atunci! Prima dată! Crezi că pentru o femeie e chiar plăcut să-și amintească?

FRED: Doamne! Am ajuns să discutăm problema virginității?

CLEO: Nu discutăm nimic. Tu nu discuți. Tu afirmi. Numai tu ai dreptate... îmi tot vorbești despre afacerile tale, despre cursurile tale, despre cât de geniale sunt răspunsurile tale și cât de bine te descurci în probleme tale.

FRED: Mă descurc bine.

CLEO: Nu mă interesează. Nici una din chestiunile tale nu mă interesează. Îți trebuie foarte puțină perspicacitate să-ți dai seama.

FRED: Din asta trăim.

CLEO: Din asta o să murim.

FRED: Trebuie să lucrez. Să câștig. Așa se întreține orice familie.

CLEO: Familie! Te și pricepi la asta! Pentru tine familia este un bârlog în care vii de la vânătoare cu botul plin de sânge, iar femela trebuie să te admire... Pentru că-i aduci și ei un os.

FRED: M-am săturat de zoologie.

CLEO: Eu m-am săturat prima. Pentru că intestinele tale sunt zoologice. Nici atunci n-ai avut nimic omenesc.

FRED: Când atunci?

CLEO: Pe trei iunie, acum șapte ani. Ai uitat?

FRED: Așa? De ce mi-ai cedat?

CLEO: Pentru că mi-era frică.

FRED: Și pe șase februarie nu ți-a fost frică?

CLEO: Ce te lauzi atât? În loc să-ți fie rușine că nu m-ai luat de nevastă îndată după ce m-ai violat.

FRED: Violat? Eu?

CLEO: Dar ce ai făcut pe trei iunie?

FRED: Abia așteptai.

CLEO: Deci te lauzi acum cu favoarea pe care mi-ai făcut-o, peste aproape un an. Atunci, în iunie, nu te gândea la asta. Nici nu ți-ar fi trecut prin minte. Vroiai să te distrezi. Te jucai ca motanul cu un șoarece.

FRED: Dacă nu încetezi cu animalele o să cred că ești nebună!

CLEO: Am fost nebună că am spus da.

FRED: Trebuia să spui nu și basta.

CLEO: Cum aș fi putut. După ce fusesem amanta ta?

FRED: Mare scofală!

CLEO: Pentru tine nimic din ce sunt eu nu e mare scofală. Vii și te miri de masă. Zici că e festivă. Că sărbătorim ceva. E-ntr-adevăr sărbătoare când ajungi odată la timp ca să putem lua masa împreună. Te surprinde atât de tare lucrul ăsta normal?! De obicei ajungi noaptea...

FRED: Am treabă.

CLEO: Intri pe furiș...

FRED: Ca să nu te trezesc.

CLEO: Bei un păhărel...

FRED: Am dreptul după o zi grea.

CLEO: Și adormi aici pe canapea în loc să vii lângă mine.

FRED: Să nu te deranjez.

CLEO: Iar dimineața pleci cu noaptea în cap.

FRED: Mă duc să muncesc. Ce-ai vrea?
CLEO: Fără să-ți iei rămas bun.
FRED: Să nu te scol...
CLEO: Fără să lași măcar un bilet.
FRED: Asta-i culmea, să facem corespondență în casă.
CLEO: Ca să știi și eu unde ești.
FRED: La serviciu, fii sigură. Nu mă duc la curve.
CLEO: Și te aștept toată ziua.
FRED: Oh, Penelopa! Ce să spun! Așa cum dorești tu, viața mea e o caricatură. Când eu nu fac decât să lucrez pentru amândoi.
CLEO: Și eu lucrez.
FRED: Te duci să stai la cafea și să tricotezi cu colegele.
CLEO: Ca să uit de tine. Ai ritmul biologic al unui curcan care scurmă începând cu 5 dimineața.
FRED: Dacă mai aud un nume de animal...
CLEO: Porcule!
(Fred îi dă o palmă, ea cade, se ridică și vrea să vină spre el. În acea clipă intră politicos-ironic Străinul).
STRĂINUL: Bună ziua, doamnă. Bună ziua, domnule. Mi se pare că am tulburat o scenă de familie. Vă rog să mă iertați.
FRED: Cine dracu mai ești?
STRĂINUL: Nu v-a trecut nervozitatea...
FRED: Cine este? Tu îl cunoști?
CLEO: Nu.
FRED: Ce dorești?
STRĂINUL: Dorințele! Dorințele mele sunt complexe și subtile, nu despre asta e vorba.
FRED: Ai dreptate. E vorba despre cum ai intrat aici.

STRĂINUL: *(fiind destul de înalt)* M-am agățat de țeava de scurgere a balconului și apoi am ajuns cu piciorul pe ea, am încălecat balustrada și am sărit pe balcon. De acolo n-a mai fost o problemă.
FRED: Frumoase isprăvi. Cred că sunt descrise și prin codul penal...
STRĂINUL: Eh, codul penal... Totdeauna am fost de părere că e învechit. Nu mai corespunde moravurilor momentului.
FRED: Eu chem poliția și o să vedem dacă e atât de învechit. *(Ia telefonul.)*
STRĂINUL: Apropos de coduri, bănuiesc că tot ce s-a întâmplat aici în ultimele minute este înscris în codul manierelor elegante.
FRED: *(lasă telefonul)* O să vedem noi!
STRĂINUL: Aștept ca o persoană intelectuală să-și dea seama cine este în culpă.
FRED: O mai fi vreun dubiu.
STRĂINUL: Pentru mine, nu.
FRED: Nici pentru mine.
STRĂINUL: Recunoști că ești vinovat.
FRED: Eu?
STRĂINUL: Dar cine? Cine a încălcat cele mai elementare norme de comportare? Ha?
FRED: Deci dumneata escaladezi balconul și-mi intri în casă. Ești un infractor de drept comun.
STRĂINUL: Dacă eram, acționam ca atare. Furam, ucideam. N-am fi stat atât de liniștiți de vorbă.
FRED: Dar cum vei explica?
STRĂINUL: Cui să explic?
FRED: Să zicem poliției.
STRĂINUL: Ei, ar fi simplu. Am auzit o discuție

foarte tare, am crezut că e cineva în pericol. Cu riscul vieții, am urcat pe balcon și am constatat că mă înșelasem: un bărbat lovea o femeie...

FRED: îți închipui că eu cred una ca asta?

STRĂINUL: A, nu! Era vorba de poliție. Dumitale îți voi spune, pur și simplu: eu sunt amantul nevestei dumitale!

FRED: Amantul cui?

CLEO: Domnule! Cum îndrăznești să spui așa ceva?

STRĂINUL: Sunt un om îndrăzneț?

CLEO: Nici nu te cunosc.

FRED: Nu-l cunoști?

CLEO: Nu l-am văzut în viața mea!

FRED: E nebun!

STRĂINUL: Nu sunt nebun. În schimb dumneata ești de-o credulitate uimitoare.

CLEO: Ce vrei să spui?

FRED: Cum sunt de-o credulitate uimitoare?

STRĂINUL: Simplu. Ea afirmă că nu mă cunoaște și dumneata o crezi.

FRED: Firește că o cred.

STRĂINUL: Exact ce spuneam.

CLEO: Cum să nu mă creadă?

FRED: De ce n-aș crede-o... E mai simplu decât să-mi închipui că ar fi amanta ta.

STRĂINUL: Judeci prostește: "E mai simplu". Ce dovezi ai că nu este amanta mea?

CLEO: Dar tu ce dovezi ai că sunt? Mai mult. Nu te-am văzut niciodată! Niciodată!

STRĂINUL: (*se așează degajat*) Mi se pare de-a dreptul caraghios ca, fiind tratată în halul ăsta de un individ brutal și primitiv, să faci atâta efort să-i pari cinstită. La ce bun?

FRED: După ce intri aici fără voia mea, mă și insultă. Norocul tău că de fapt nu sunt nici brutal, nici primitiv. Altfel ai vedea tu!

STRĂINUL: Prostii. Nu asta te oprește să te porți urât, ci faptul că ești în culpă mai mult decât mine.

FRED: Nu că eu chem poliția.

STRĂINUL: Cheam-o.

CLEO: Cheam-o. Să lămurim.

FRED: (*ia telefonul*) Trebuie rezolvată chestia asta.

STRĂINUL: Cheamă poliția. Spune-le că, în timp ce îți băteau nevasta, un tip ți-a pătruns în casă și, în ciuda protestelor tale, și-a turnat un pahar de șampanie (*iși toarnă*), a mâncat un pișcot (*mănâncă*) și s-a bucurat că e foarte proaspăt. (*spre Cleo*) De unde l-ai cumpărat?

FRED: (*lasă telefonul*) Nu-i voie să intri în case străine...

STRĂINUL: Și să furi pișcoturi.

FRED: Și să insultă nevestele oamenilor.

STRĂINUL: Te simți insultată?

CLEO: Sigur că mă simt!

STRĂINUL: Ești cam de modă veche, ți-am spus eu. Un străin să nu te-atingă nici c-o aluzie în timp ce soțul "legiuit" are drept de viață și de moarte.

CLEO: Nu-i vorba de viață și de moarte.

STRĂINUL: Azi o palmă, mâine un cuțit.

CLEO: în fond, e soțul meu!

STRĂINUL: Și are dreptul... Mda, un punct de vedere cam mahalagesc.

FRED: Dom'le, ce mai! Te-am suportat destul. Acum du-te. Ai venit aici nepoftit. Acum cară-te.

STRĂINUL: N-am venit nepoftit.

FRED: Dar cum?
STRĂINUL: Nevasta dumitale m-a invitat.
FRED: E-adevărat?
CLEO: Minte!
STRĂINUL: Ar fi culmea să recunoască.
Nu vezi ce pudică e?
CLEO: Dovedește că te-am chemat.
STRĂINUL: Dovedește că nu!
FRED: Chiar așa!
STRĂINUL: Ei bine, domnule, cu riscul de a te deza-
măgi, trebuie să-ți spun că masa asta
sompțuoasă nu era pentru dumneata. Ci pentru
mine. Ți-ai încălcat obiceiul de a veni târziu și
n-a avut curajul să-ți mărturisească. Nu-i
pentru cine se pregătește...
CLEO: Ei, asta-i bună!
FRED: Nu te mai prefăce! Spune mai departe!
STRĂINUL: Mai departe? Nu mai e nimic de zis.
Poate doar că azi era o aniversare! (*Toarnă
șampanie în 3 pahare.*) Azi, 3 iunie, se
împlinește un an de când soția dumitale a
devenit amanta mea. (*Ridică paharul.*) La
mulți ani!
FRED: Te omor! (*Se repede la Cleo s-o sugrume, dar
Străinul e mult mai puternic, îl desprinde și-l aruncă.*)
STRĂINUL: Fără violență! Destul cu prostiile.
FRED: Ticălosule!
STRĂINUL: Ce naiba! Era vorba că nu ești brutal,
nici primitiv...
CLEO: Vrei să mă omori? Asta e tot ce vrei! Să mă
distrugi. De șapte ani urmărești numai asta.
FRED: Ești o nenorocită. O femeie decăzută.
Îți chemi amantii în casa mea. Nu ți-e rușine

nici un pic! Du-te să te destrăbălezi în altă
parte. (*Intre timp, străinul stă la masă,
ciugulește câte ceva, bea puțin, ascultă doar
distrat.*)

CLEO: Casa ta? De unde până unde?
FRED: Dar a cui?
CLEO: A noastră. Dar mai exact, a mea.
FRED: Asta o să stabilească tribunalul.
CLEO: Ce tribunal?
FRED: Când o să divorțez. Crezi că o să trăiesc mai
departe cu o curvă?
CLEO: Norocul tău că nu sunt, dar ai merita.
FRED: Nu ești? Dar ce ești? Cine-i ăsta?
Ai recunoscut! Amantul tău? Pot să-mi
închipui că nu mai ai și alții?
CLEO: Când am recunoscut?
FRED: Ai recunoscut.
CLEO: N-am recunoscut. Nu-l cunosc.
STRĂINUL: Și dacă a recunoscut, ce? Tu oricum ai
pierdut partida...
CLEO: Domnule, te rog, încetează. Spune-i că glu-
mești, spune ce urmărești de fapt dacă
urmărești ceva, și să terminăm.
STRĂINUL: Sunt de acord: să terminăm! Numai că
nu glumesc și nu-mi arde în general de glumă.
Ai spus că divorțezi. De acord. Nimeni n-o să-ți
stea în cale. Acum șterge-o. Te-ai purtat urât.
FRED: Adică să plec și să vă las aici? Nici nu mă gîn-
desc.
STRĂINUL: Vrei să pleci, dar nu pleci, vrei să divor-
țezi, fără să te desparți, să chemi poliția, dar ea
să nu vină. Ești un tip labil. Nu ești bun de
afaceri. Te-aș sfătui să renunți.

FRED: La nevasta mea?
STRĂINUL: Nu ziceai că-i așa și pe dincolo? Mă refeream la afaceri. La urma urmei, poți renunța la amândouă.
FRED: Nu-i treaba ta ce-am eu de gând să fac. În orice caz aici n-am să mai stau.
STRĂINUL: Foarte bine...

(Fred iese trântind ușa.)

II

CLEO: Ai reușit să-l gonești.
STRĂINUL: Atâta pagubă. Merita o lecție. Nu crezi?
CLEO: Ba da. Dar de la mine.
STRĂINUL: Nu știi ce lecție puteai să-i oferi. Părea mea este că ai mai fi încasat câteva palme, ai fi plâns și l-ai fi iertat. Altă dată la fel. Până la urmă nu l-ai mai fi iertat, dar ai fi acceptat să-l suporti. Așa... ducă-se.
CLEO: Când o să se întoarcă o să fie tot furios.
STRĂINUL: Crezi că se-ntoarce?
CLEO: Cum să nu?
STRĂINUL: Da. E foarte probabil.
CLEO: Acum poate ar fi timpul să pleci și tu.
STRĂINUL: Serios?
CLEO: Da. Vreau să știu cum ai ajuns aici. Și de ce.
STRĂINUL: E o poveste destul de lungă. Mai important este rezultatul: i-am arătat bărbatului tău că nu-i el singur pe lumea asta. De ce n-ai avea la rândul tău un amant?
CLEO: Crezi că el are?
STRĂINUL: Evident!
CLEO: De unde știi?
STRĂINUL: Pentru că are toate premisele. E un caracter ciudat. Ar fi nefericit dacă nu și-ar verifica mereu talentul de cuceritor. Dar și fidelitatea ta.
CLEO: Cum de poți fi atât de sigur?
STRĂINUL: Mă pricep la oameni.
CLEO: Eu îl cunosc mai bine.

STRĂINUL: Tu îi cunoști mai bine calitățile. Eu defectele.
CLEO: De unde?
STRĂINUL: Intuiție. Când am venit aici însă începu-se și tu să-ți dai seama. Așa mi s-a părut...
Toată discuția aia despre trei iunie. Deși e normal.
CLEO: Ce?
STRĂINUL: Ca un bărbat ca el să rețină data când te-a cucerit definitiv, iar o femeie ca tine să-și amintească mai degrabă despre ziua când a fost mireasă. Mă rog...
CLEO: Nu crezi că-ți dai aere de mare psiholog?
Mai bine lămurește-mă ce căutai aici.
STRĂINUL: Dar îmi faci o cafea?
CLEO: (*râde*) Bine. E făcută. Doar că s-o fi răcit.
STRĂINUL: E bună și rece.
CLEO: Acum spune.
STRĂINUL: E principalul meu talent. Numai că, dacă-ți povestesc, s-a dus naibii misterul.
CLEO: Nu-mi plac misterele în ce mă privește. Vreau să știu cum ai ajuns pe balcon și mai ales de ce te-ai băgat între noi.
STRĂINUL: Cu ce să încep? Cu meseria mea.
Sunt actor.
CLEO: Interesant.
STRĂINUL: Ești genul casnic.
Actorii te impresionează.
CLEO: Nu te-am văzut niciodată.
STRĂINUL: Mergi rar la teatru, sunt sigur. Probabil bestia de bărbatu-tău consideră teatrul o aiureală.
CLEO: Nu-l face bestie... (*Râde.*)

CLEO: Ei și?
STRĂINUL: Evident, mi-am lăsat valiza în autobuz și m-am întors acasă. Urma ca mâine să plec...
Am intrat...
CLEO: Da. Și?
STRĂINUL: Vrei să afli mai departe?
CLEO: Sigur că vreau... Spune.
STRĂINUL: Știu eu dacă e bine?
CLEO: Până acum n-ai spus nimic. Ce legătură este între turneul tău și balconul meu?
STRĂINUL: Este. În holul meu, la intrare, era așezată o servietă. O servietă elegantă, așa cum are un specialist în marketing. Servieta aia! (*Arată servieta lui Fred de pe un fotoliu.*)
CLEO: Doamne!
STRĂINUL: (*se duce la ea*) Chiar asta. (*O mângâie.*)
Un comerciant trebuie să impresioneze și prin servietă! Frumoasă! Intuiești? Și eu. Am înțeles imediat. Nevasta mea este, sau mă rog, se pretinde o mare specialistă în economie.
CLEO: (*distrusă*) Dar poate nu e nimic! Poate... Poate era acolo în alt scop.
STRĂINUL: Alt scop? Ușa era dincolo, normal, în dormitor.
CLEO: Dar poate nu era servieta lui! Sunt pe lume atâtea serviete identice!
STRĂINUL: Ai vrea să nu fi fost el?
CLEO: (*plânge*) N-aș fi crezut.
STRĂINUL: (*vine lângă ea*) N-ai fi crezut? Dar ce credeai?
CLEO: Nu se poate. Nu era el.
STRĂINUL: Ba da.
CLEO: De unde știi?

STRĂINUL: Simplu. După ce am văzut tot ce ți-am spus, am ieșit. Am stat pe terasă și am așteptat.
CLEO: Ce groaznic!
STRĂINUL: Pentru tine sau pentru mine?
CLEO: Pentru că ai avut răbdare...
STRĂINUL: Da... Nu-mi plac scenele în casa mea...
Eu sunt... vreau să fiu...
CLEO: Lasă... Și ce voiai? Să te răzbuni?
STRĂINUL: Nu știu... Nimic. Să-l văd întâi... Și l-am văzut.
CLEO: Era el?
STRĂINUL: Sigur. El cu servieta lui superbă!!
CLEO: Ah, doamne! De ce? (*E rândul lui s-o mângâie.*)
STRĂINUL: Gata. Nu mai vorbim despre asta.
CLEO: Ba da.
STRĂINUL: Îți face rău.
CLEO: Ba da, vorbim. Vreau să știu.
STRĂINUL: Ce să mai știi?
CLEO: Tot.
STRĂINUL: Ei, nu mai e nimic. L-am urmărit, am văzut unde intră. Am urcat pe balcon. Nu știu de ce. Nu aveam nici o intenție precisă. Mă gândeam că dacă ar fi într-o piesă aș avea un rol bun. Îți dai seama! Chiar mă gândeam ce bine ar fi să fie un rol. O piesă. Să nu fie de-adevăratalea. Să se termine.
CLEO: Și lumea să aplaude.
STRĂINUL: Da... Tocmai. Numai că acum lucrurile se schimbaseră. Am asistat la toată discuția voastră. De data asta eram spectatorul.
CLEO: Probabil că eram ridicoli. E groaznic să te crezi singur, dar să te privească cineva.

STRĂINUL: Eu sunt obișnuit invers. Apar numai când trebuie să fiu privit. Rolurile s-au inversat. Acum am fost eu ce fusese el în casa mea.
CLEO: Slabă consolare.
STRĂINUL: Știu...
CLEO: El a fost de-adevărat...
STRĂINUL: Iar eu doar pretindeam că sunt.
Dar oare n-am fost convingător?
CLEO: Ba da.
STRĂINUL: M-am obișnuit așa. Să pretind că sunt...
Rege... General... Sclav... Și amant, uneori.
CLEO: El te-a crezut.
STRĂINUL: Da... Tu mă crezi?
CLEO: De fapt, asta contează pentru tine?
STRĂINUL: Știu că m-a crezut. În suprafață am egalat scorul.
CLEO: Puteai să-l și lovești... Să-l omori.
STRĂINUL: Să-l omor? Nu pentru asta sunt aici!
CLEO: De ce ești aici? De ce ești aici? De ce?
(*După urcarea pe masă și ridicarea mâinilor în sus se face întuneric.*)

(*Lumina se aprinde încet. Pe canapea, Cleo doarme, îmbrăcată altfel, într-o rochie de casă. Fred intră violent, dar văzând-o că doarme se oprește. Nu știe ce să facă. Ar vrea să o trezească, se învârtește fără rost, se uită, constată semnele prezenței celuilalt. Ceștile de cafea, scrumiere. Se agită. Până la urmă cade într-un fotoliu. Cleo face o mișcare, apoi se trezește. Se uită la el ca prin somn.*)

CLEO: (*moale*) Te-ai întors?

FRED: (*agresiv*) Nu vezi?
CLEO: E târziu?
FRED: (*și mai brusc*) Aproape miezul nopții.
CLEO: Ți-e foame?
FRED: Nu.
CLEO: Chiar deloc?
FRED: Am spus nu!
CLEO: (*se ridică*) Ce dezordine... Nu mai am putere să strâng. Le las așa. Fac curățenie mâine!
FRED: Ești "obosită"?
CLEO: Da... Dacă te-am așteptat până acum... Până la urmă am adormit.
FRED: Zău? M-ai așteptat.
CLEO: Sigur. Ca totdeauna...
FRED: Erai sigură c-o să mă întorc?
CLEO: Sigur că eram. Nu m-ai anunțat c-o să lipsești.
FRED: E cazul să te anunț dinainte?
CLEO: Așa mi se pare civilizată.
FRED: Ca să-ți poți invita prietenii?
CLEO: Prietenii? Știi bine că nu prea am...
FRED: Voiam să zic amantii.
CLEO: Știi, cred că ai chef de ceartă. Ar fi mai bine să ne culcăm. Mai folositor.
FRED: Pentru tine e folositor să te culci cu alții.
CLEO: Uite ce, dragă. Te rog să lăsăm orice discuție pentru când vei fi calm.
FRED: Sunt foarte calm.
CLEO: Nu ești. Dacă ai fi n-ai ține să discutăm la miezul nopții despre lucruri care în fond nu te privesc.
FRED: Mă privește cu cine se compromite nevasta mea.
CLEO: Iar tu pe ale cui neveste le compromiți?

FRED: Acuzații absurde.
CLEO: Zău?
FRED: Atunci când nu ai cu ce să te aperi, ataci. Dar ce e asta? (*Arată paharele.*) Asta? Și asta? (*Arată canapeaua în dezordine.*) Ce sunt toate astea? Până și azi, după ce am plecat... (*Stă jos, deprimat.*)
CLEO: Dar tu, când ai venit, de unde ai venit?
FRED: Veneam de la biroul meu unde am stat toată ziua. Ca să lucrez. Să mă descarc! Știi bine de unde veneam.
CLEO: Miști! Veneai de la nevasta lui.
FRED: A cui?
CLEO: A omului care a fost aici.
FRED: Cum îl cheamă?
CLEO: Ce te privește?
FRED: Mă privește cum îi cheamă pe amantii tăi.
CLEO: Ba nu!
FRED: Spune-mi cine este și-ți dovedesc că n-am fost la nevastă-sa.
CLEO: Nu-ți spun.
FRED: Ca să nu pot dovedi, pentru că apoi ar fi rândul tău să explici ce este între voi. Și de când, și de ce.
CLEO: Nu știu cum îl cheamă. Nu te uita așa la mine! Nu știu! E prima dată când l-am văzut.
FRED: Atunci de ce mă acuzi? Sau ești nebună?
CLEO: El mi-a povestit... Despre tine... Și despre nevastă-sa...
FRED: Și l-ai crezut?
CLEO: Da.
FRED: Cum ai putut? Un străin...
CLEO: A fost convingător.

FRED: Ha, ha! Auzi! A fost convingător! El te-a convins în cinci minute că sunt un ticălos. Eu în șapte ani nu te-am convins că nu sunt. Minte rătăcită.

CLEO: (*se repede la el*). Nu el. Tu! Tu m-ai convins că ești un ticălos. Tot ce mi-a spus despre tine era plauzibil. Tu ai fost convingător. Tocmai că te cunosc de șapte ani și știu câte ceva despre tine. Și nimic nu m-ar fi mirat, orice mi-ai fi spus.

FRED: Și ca urmare... te-ai culcat cu el!

CLEO: Da... Adică nu... Nu știu.

FRED: Ești nebună.

CLEO: Merita să fie ce-ai fost tu pentru nevastă-sa, nu crezi?

FRED: Doamne! Nici n-o cunosc!

CLEO: Din ziua de trei iunie a mai rămas foarte puține minute. O să fie și ziua mea, nu numai aniversările tale. În orice caz mi-am sărbătorit și eu prostia de-acum șapte ani. Așa cum am vrut!

FRED: Curvă!

CLEO: Da! (*îi trage o palmă. Fred este uluit!*) Mai e și rândul meu. (*Sună telefonul.*)

FRED: (*în telefon*) Alo! Da!... Da, eu! Cine e, vă rog! Poliția? Da... (*ascultă mai mult timp*). Da. A fost cineva... Era ciudat dar... Am crezut că e nebun... La ce oră (*spre Cleo*) a plecat ăla?

CLEO: (*speriată*) Zece și jumătate.

FRED: (*în telefon*) Zece și jumătate! N-avem cum să știm... Păi a intrat pe balcon... Nu... Nu. A fost pașnic și destul de coerent... Ce timp? A! Ce-a făcut atâta timp? Am încercat să aflăm ce-i cu

el. Apoi a plecat. Da. Nu puteam bănuî. Vă așteptăm oricând... Dacă putem fi de folos... Bine. Noapte bună!

CLEO: Ce este?

FRED: Doamne! Ce-ai făcut? (*Stă jos distrusă.*)
Ce-ai făcut?

CLEO: Ce s-a întâmplat?

FRED: Ăla... individul ăla... A omorât o femeie...

CLEO: De unde știi?

FRED: Cei de la poliție mi-au spus... Așa se pare...

CLEO: Când?

FRED: Azi.

CLEO: (*stă jos și ea*) Poate nu era el.

FRED: Sper totuși că nu era el...

CLEO: Poate n-a omorât-o el. Deși...

FRED: Ce anume?

CLEO: După ce mi-a povestit... Mă întreb în câte case a mai intrat... Câte femei disperate l-au primit... și l-au crezut...

FRED: Și au ajuns să se culcecu el, nu?!
(*Sonerie.*)

CLEO: Cine o fi?

FRED: Poliția! Mi-au spus că trece. Cred că vor să afle toate amănuntele... îți dai seama...
(*Sonerie. Iese apoi revine buimăcit cu Străinul.*)

STRĂINUL: Bună seara! Nu v-ați culcat? Vă rog să mă iertați, dar mi-am uitat umbrela.

CLEO: Ce umbrelă?

STRĂINUL: Cât am stat pe balcon am lăsat-o din mână. Apoi, intrând, am uitat de ea.
(*Fred și Cleo se uită neștiind ce să creadă.*)

STRĂINUL: Mă scuzați o clipă. (*Iese pe balcon.*)

FRED: (*șoptit*) Nu știu cum să-l rețin.

CLEO: Inventează ceva...
STRĂINUL: *(revine)* Uitați. Asta e umbrela. Mi-ar fi părut rău s-o pierd. Acum plec și vă rog să mă iertați de deranj.
FRED: *(cam nesigur)* Nici un deranj. Dacă vreți să mai rămâneți o clipă... Să beți ceva...
STRĂINUL: *(cam ironic)* Mulțumesc, mulțumesc! Dar ar însemna chiar să abuzez de ospitalitate.
FRED: Totuși, măcar un ceai...
STRĂINUL: *(ironic)* Ah, nu... Sunteți foarte drăguți... Dar e timpul să vă odihniți... Poate mai aveți de vorbit, de rezolvat ceva... *(se uită la ceas)*. Din ziua de azi nu mai sunt decât două minute... în fond, e aniversarea voastră... La revedere *(iese)*.
CLEO: Stai!
FRED: Spune-ne cine ești! Am petrecut destul timp împreună ca să știm. *(Scoate o carte de vizită.)* Uite!
STRĂINUL: *(oprivește atent)* Da... Mulțumesc. Eu n-am cărți de vizită. Neavând o meserie atât de onorabilă...
CLEO: Dar ești actor...
STRĂINUL: Actor? Da și nu. Mai degrabă funcționar al destinului, așa ar trebui să scrie: cutare, reprezentant al destinului. Ați observat că apar întotdeauna în momentele cheie? Oricum, nelipsit de la aniversări și comemorări.
FRED: Da, înțeleg... de fapt...
STRĂINUL: *(ironic)* De fapt, sudez și repar destine. Cam bombastic, dar exact.
FRED: Nu mă îndoiesc.

(Sună telefonul. Fred vrea să răspundă, dar Străinul e mai iute.)

STRĂINUL: E pentru mine. *(Ridică receptorul și ascultă atent apoi îl pune la loc.)*

FRED: Cine era?

STRĂINUL: Pentru mine, ți-am spus. Observi că e exact miezul nopții? Mi s-a comunicat programul de mâine. Plec. La revedere! *(Vrea să iasă grăbit)*.

CLEO: Mai stai!

STRĂINUL: Imposibil. Pentru voi n-am avut decât ziua de ieri, trei iunie. Azi e altă zi. *(Iese repede.)*

(Cleo și Fred au îmbătrânit brusc cu 20 de ani.)

CLEO: Bine, și acum? Ce-o să facem?

FRED: Lasă că-I prind ei. Au mașini... câini... arme. Eu ce să fac?

CLEO: Dar dacă nu era el?

FRED: Cum, dacă nu era?

CLEO: Dacă nu era criminal, ci...

Funcționar al Destinului, ai auzit?

FRED: Prostii. Am impresia că el continuă să te vrăjească.

CLEO: Și totuși... Dacă era ce-a zis?

FRED: Ce contează? Cu atât mai bine, la urma urmei...

CLEO: Of... N-ai avut niciodată imaginație. *(Îl mângâie timid.)*

FRED: Ai tu pentru amândoi!

De asta te iubesc! *(O trage spre el.)*

CLEO: (*se alintă*) Credeam că pentru tine sunt doar o femeie de cauciuc!

FRED: Știi bine că nu-mi pasă ce crezi tu!
(*O îmbrățișează cu mare tandrețe.*)

CLEO: (*se desprinde ușor*) Sunt absolut sigură că nu-ți pasă.

FRED: A fost o glumă... E cam târziu, dar eu nu-mi pierd simțul umorului la nici o oră.

CLEO: E tot una din lecțiile tale de marketing? Cum să nu! Trebuia să-mi închipui. "*Să aveți umor / Ca să fiți seducător!*"

FRED: (*râzând în hohote*) Versifici admirabil!
Ha-ha!

CLEO: (*printre hohote de râs*) Și dacă nu era el?

CLEO: (*râde*) Așa... să nu fi fost el...

ADDENDA

(Două texte teoretice ale autorului)

UNSPECTA TOR DE ȘCOALĂ NOU

- fals tratat -

*Dragul meu, scriitorii despre
care îmi vorbești au fost și
ei oameni ca mine ori ca tine.
Încearcă deci să scrii cărți
și apoi citește-le singur.*

Jules Renard

Prefetele în teatru par să fie puțin utile: Ce-i pasă spectatorului de gândurile autorului? Totuși, obiceiul s-a păstrat. Exemplele celebre au întărit obișnuința.

În ceea ce mă privește, am de explicat o veche nostalgie. Personajele unei piese sau cele ale unui roman primesc de la autorul lor un traseu neabătut. Ele se nasc, trăiesc și uneori se căsătoresc o singură dată pentru totdeauna. Dar vitalitatea unora dintre ele depășește mult cadrul operei în care apar după cum și absența lor din acțiunile altor scrieri este funestă. Totdeauna am fost convins că dacă Sir Falstaff ar fi fost prezent la Elsinor lucrurile ar fi mers mai bine pentru Hamlet și toți ceilalți. Sau dacă Don Jose l-ar fi înfîlnit în piață pe Figaro, gândurile negre i s-ar fi risipit.

În copilărie, am visat întotdeauna să fac echipe mai puternice prin gruparea personajelor, de exemplu să scriu o carte în care Poirot, abatele Brown și Domnul Holmes să colaboreze la elucidarea aceluiași caz. Ca să nu mai vorbesc de întristătoarea moarte a lui d'Artagnan, când autorul său, mult mai puțin simpatic, văzînd că nu-l mai poate folosi cu succes, s-a hotărît să-l elimine. Și încă mușchetarul a fost un longeviv!

Piese mele de acum încearcă, de bine de rău, să rezolve această problemă dificilă - a supraviețuirii marilor personaje, a marilor acțiuni și a marilor replici chiar. Căci autorul lor nu se simte deloc în stare să creeze o nouă Antigona, o nouă Doamna Bovary sau un nou Napoleon, ci abia dacă va putea să le manevreze după slabele lui puteri în acțiuni diverse, după cum îi dictează ideile, nevoile și visele adolescenței.

Istoria și mitologia sînt potrivite pentru stingerea în diferite fantezii a nemulțumirilor pe care istoria cea adevărată le lasă oricărui cititor. Să ne închipuim o coaliție Mihai - Ștefan contra lui Baiazid. Cum s-ar comporta Dalila în rulota generalului Rommel? Iată subiecte ce-și așteaptă, cu personajele pregătite, rezolvarea. Nu ne putem permite luxul de a abandona personajele și replicile strălucite cu care civilizația ne-a dăruit. Credeți însă că lor le va conveni o întîlnire care să le forțeze inteligența, puterea sau chiar ticăloșia? Eu sînt sigur că da.

Parodie? Poate fi viața unui om parodia unei cărți?
Camil Petrescu

Literatura și istoria ultimelor trei - patru mii de ani fac din dramaturg un copil așezat în fața unui tort mare cît Mont-Blanc-ul. Pentru a preveni o indigestie, spectatorii trebuie să participe alături de el.

La o întrebare retorică a unui personaj al lui Camil Petrescu pot da, împotriva așteptărilor, un răspuns afirmativ: da, viața unui om poate fi parodia unei cărți; sau a mai multora. După cum acestea sînt bune sau rele și după cum calitatea parodiei este mai bună sau mai rea, viața individului este interesantă sau nu.

Se spune că un roman al lui Goethe a determinat un lanț de sinucideri mimetice. Nu. Parodice! Nimic nu-i mai hazliu decît să iei cărțile de bune și să-ți zbori

creierii. Așadar, ce este o piesă de teatru? Este parodia unor existențe care sînt parodia altor piese care... Un text pentru teatru este, pentru că operează cu personaje, o parodie de ordinul n a existenței celui dintîi troglodit.

Demult, cînd zeii trăiau printre oameni și limbile nu se diferențiaseră, totul era mai direct, mai pur, lipsit de aerul de comedie pe care inevitabil îl au toate faptele. Totuși, de cîte ori vorbim despre acele vremuri fericite, n-avem cum s-o facem fără a le trece prin memoria încărcată de lucruri mult mai recente. Așa încît viețile strămoșilor par niște parodii ale unor cărți mult mai tîrzii.

Să nu credeți însă că asta falsifică realitatea. Doar vechii egipteni își aveau, în aceeași măsură ca și noi, prostiile, ambițiile și trivialitățile lor, încît, înlocuindu-le cu altele, mai proaspete, nu se schimbă mare lucru.

De aceea piesele "istorice" încep să fie parodii proaste de cum își propun să fie serioase.

Acum, despre intertextualitate. Procedul este desigur, foarte vechi.

Arta citării nu este cine știe ce tehnică. Doar slăbiciunea oamenilor de a apela la o sursă de autoritate sau, dimpotrivă, de notorie prostie pentru a chema respectul sau rîsul. În teatru, mai ales, o replică verificată face cît două.

Și-apoi cum să fii natural dacă nu folosind vorbe ale unor personaje care imită oamenii naturali care ... și tot așa. Sigur că asta ajunge să ridiculizeze anumite caractere dar numai pe acelea care sînt neserioase și-și aleg din tezaurul literaturii exact prostiile.

Un lucru de care trebuie să ținem seama este alunecarea continuă spre ironie datorită introducerii unor texte străine de cel propriu. Dar teatrul este o artă ironică. Gîndiți-vă la Hamlet, la toate piesele lui Cehov și mai ales la Romeo și Julieta. Să-ți tai beregata din cauza unei neînțelegeri provocate de îmbolnăvirea unui călugăr: curată bătaie de joc. Dar și dacă ar fi apărut

călugărul în ultima clipă împiedicînd moartea lui Romeo, totul terminîndu-se cu o nuntă - ceea ce n-ar fi fost neobișnuit pentru teatru - atunci chiar că ar fi fost ironizate personajele, așteptarea spectatorului și convenția genului. Din această dilemă Shakespeare nu putea ieși.

Cu sau fără intertext, teatrul este o artă care se parodiază pe sine și-n fericirea și-n nefericirea finalurilor. Autorul de texte pentru teatru este un comediant și cu cît își va lua în serios condiția, cu atît va fi mai bine. De nu, va fi un măscărici involuntar. Piese mai nostime decît cele *proletculte* nu cred să existe.

Așadar: ironie mereu și mereu parodie!

"Trebuie să recunoști, domnule, că toate acestea au un strașnic aer de parodie", îi spune Jupînița lui Andrei Pietraru. Dar Andrei, prost, nu a recunoscut.

*No, ce-i grămatika?
I. L. Caragiale*

Retorica teatrului se deosebește grav de a prozei sau a poeziei. Vorbesc personajele. Autorul rămîne ascuns. Toate prostiile le pot fi atribuite, în nici un alt gen autorul, nu e atît de predispus să scape basma-curată.

Autorul nu poate, de fapt, nici măcar interveni în destinele eroilor altfel decît respectînd o anumită coerență. Îi rămîne doar vorbirea lor, sintaxa ei, gramatica, în fine... Iată un exemplu. Să zicem că Regele Soare îl înghesuie cu pretenții pe Colbert:

REGELE SOARE (distrat): Frumoasă vreme, domnule.

COLBERT (supus): Splendidă, majestate...

REGELE SOARE: Mi-ar trebui trăsuri noi, așadar...

COLBERT (tușește încurcat): Să ne gîndim majestate... Să căutăm ...

Asemenea dialog e posibil istoricește, dar din punct de vedere dramatic e complet stupid. Didascaliile sînt inutile căci rezultă din replică. Prin lexic și sintaxă dialogul e plat. Spectatorii cască; să mai încercăm.

REGELE SOARE (bea pînă la fund): Ehei, Colbert! Ce soare!

COLBERT (abia își înmoaie buzele): Splendidă vreme, nu zic...

REGELE SOARE (sare-n sus): Să cumpărăm trăsuri! Călești noi!

COLBERT (încercîndu-se cu vinul): Hm-hm. să ne gîndim ... să ... ho-ho.

Acum indicațiile ajută replica și cuvintele bat și ele șeaua iepei regale, textul e mai viu. Totuși convenția persistă. Încă o dată:

REGELE SOARE: Aha! Se zvîntă șleaurile! Eh?

COLBERT: Să hie al dracu' care mai are un ban!

REGELE SOARE: Treipișulepentru-un cap defunie oi găsi eu!

COLBERT: Iacă vorbă și la matală! Parcă n-o să caut?! Mai mult de hatîrul coanii-mari, că pe dumneata tot nemulțumit te văd. Așa te-am pomenit!

Evident, dialogul de mai sus nu are legătură cu Colbert și Ludovic dar exprimă mult mai apăsător, deși mai aluziv, același lucru: un stăpîn cere bani de la o slugă zgîrcită pentru un gust extravagant. Parantezele inutile lipsesc, lexicul contrastează plăcut cu înaltele fețe ale vorbitorilor, memoria se dezmoștește. E aproape bun și din încă două-trei încercări poate ajunge chiar să scape, căci deocamdată ritmul e imperfect, accentele căzînd cînd prea des cînd prea rar, hurducînd caleașca. Apropo, observați că trăsura lipsește din text în ultimul caz.

În primele variante se păstrează verosimilitatea istorică. În ultima ea nu se pierde complet - cine știe cum își vorbeau de fapt cei doi în intimitate? - dar se cîștigă în atractivitatea comunicării.

Deci autorul e singur cu replica, cu gramatica teatrală. Dar e timpul să ne întrebăm ce e gramatica: Răspunsul vine scurt: "Iaște o știință ghespre cum lucră limba".

Școlerul, prost cum îi el, are o intuiție bună, semn că autorul nu s-a deghizat complet. Limba "lucră" singură, are anumite legi de acțiune. Iluzia în care ne-am legănat pînă adineauri, că autorul poate interveni, se pulverizează. Nu mai rămîne absolut nimic. Limba, personajele, acțiunea au (cînd nu sînt siluite de niscaiva nechemați) o autonomie absolută. Amestecul dramaturgului în această lucrătură este inadmisibilă.

Ceea ce autorul are de făcut, și doară nu-i puțin lucru, este să aleagă personaje, scheme, tipuri de limbaj, iar apoi să le lase să lucreze singure. E foarte greu de rezistat și chiar autorul acestor rînduri își mai bagă nasul în propria piesă realizînd doar stricăciuni. Strădania sa ar trebui să fie nu să țină coamele plugului, ci să îndrăznească să umble pe unde îl trag boii. Iată metafora perfectă, a piesei autoreglate: "Bravo mă! prostovane!"

Nu despera tînărul! a mai rămas un minister...

I.L. Caragiale

Așadar, textul pentru teatru dă dovadă de o remarcabilă homeostazie atunci cînd nu este constrîns de cine știe ce teze, antiteze și proteze. Acceptată ideea că orice bruscare îl deteriorează, poate fi lăsat să-și caute singur echilibrul ca un ou într-un castron.

Totuși, se pune problema, într-o lume în care totul s-a scris, ce-i mai rămîne, ce mai atrage spectatorul. Respins la toate ministerele ca un copist fără protecție, autorul nu trebuie să dispere. A mai rămas unul. Numele lui, conform celor presupuse, a fost găsit de altcineva: ministrul adevărului. Aici Smith al nostru va fi primit

cu brațele deschise, spre deosebire de acțiunea romanului știut, el este liber să afirme că doi și cu doi făc patru. Chiar obligat.

Acesta este rolul autorului de teatru. Să afirme evidența. În realitate $2+2=5$ poate deveni o chestiune de prudență, principiu, orgoliu, strategie etc, iar omul nostru va spune răs-picat: patru! Zice naivul Camil: "Dumneata ai putea accepta ideea că $2+3 = 6$?" Cum să nu! Se înșela Ruscanu al său crezînd că a dat un exemplu zdrobitor. "Sau a unui cerc pătrat?" insistă Ruscanu. Firește. E drept că Rostogan se cam enervează cu Pămîntul: "Dacă se-nvîrtește, cumu-i? în trei colțuri, animale?", dar imediat e gata să afirme că are "patru emisferuri". No, vezi numa!!

Mizerabilii își fac de cap!

I.L. Caragiale

Ăst ultim și scurt paragraf are pretenția să-l întrebe pe răbdătorul cititor spectator: are domnia sa nevoie de teatru? Că ne-am sista demersul în caz de răspuns negativ. Pentru mine unul, genul acesta de-l comit este ca loteria pentru un porttabac cu muzică - nu-l cîștig decît eu. Dar faptul de a juca, de a aștepta să vedeți dacă a murit francul n-ar trebui să vă fie indiferent.

Aveți nevoie de teatru? De teatrul meu? Pentru a păstra, cum se cuvine, deschis finalul rîndurilor de față eu mă opresc cu toată modestia chiar aici.

Text publicat de autor în deschiderea volumului
Doama Bovary sînt ceilalți, Ed. Phoenix, 1993

TREI MANIFESTE '*

*"îndrăzneală! Mereu îndrăzneală!
Neconținut îndrăzneală"
Camil Petrescu - Danton*

1. De ce să scriu și critică?

Eu cred în teatru. Sînt un credincios practicant. Teatrul mă incită să scriu despre el. Fotbalul, sau politica economică, de exemplu, nu. De aceea cred în posibilitatea și utilitatea unei noi paradigme în scrisul despre teatru. Cred că specia numită prea restrictiv "critică de teatru" trebuie să existe în sine. Să includă toate luminile inteligenței, toate mijloacele de investigare și toată strălucirea *artistică* (subliniez! subliniez!) a stilului. Ca în orice ramură a teatrului, ingeniozitatea, puterea de transfigurare și persuasiunea prin emoție, pe scurt, cu o vorbă proastă, "talentul" sînt obligatorii.

Critica de teatru, așa cum o văd, nu e proces-verbal, nu e dare de seamă, nu e pomelnic de nume, ci este specie literară din aceeași familie cu eseul. Cît de scurt, textul critic despre teatru nu trebuie să evite a face apel la sociologie, psihologie, antropologie și așa mai departe dar, firește, nu la suprafață, în expuneri ațoase și nesărate, ci în profunzime. Toate aceste referințe, incluse într-un text spumos, atractiv, accesibil. în literatura noastră, chiar recentă, strălucește eseul despre texte literare. Ceea ce Manolescu a numit "Teme" și Alexandru George "Simple întâmplări..." ori texte precum micile eseuri ale lui Al.Paleologu lipsesc tragic în scrisul despre teatru.

Nici un cronicar dramatic nu a dat o carte viabilă prin adunarea "tabletelor" lui. Cei mai inteligenți și mai

decenti nici măcar nu au încercat, conștienți de caducitatea extremă a articolelor lor.

O nouă paradigmă! Asta înseamnă o cronică de teatru care să poată fi citită peste cinci ani, producînd delectare *atunci* amatorului de teatru nevăzător al piesei la care se referă textul. Pentru asta gîndul trebuie să fie liber, stilul cît mai bun și blestematul reflex al procesului-verbal să fie îngropat la trei stînjeni. Dacă e nevoie, la naiba, să se dea o casetă aparte cu toți actorii, figuranții, sufleurii etc. iar cronica să rămîină *idee* și nu șir de nume însoțite de vorbe mici, neangajante. Documentarul greșos, scos din enciclopedie, despre ce-a făcut și-a dres autorul să fie lichidat dacă nu e relevant.

îmi doresc și cîte o critică psihanalitică a faptei regizorului. Aștept o cronică-pamflet, arzătoare la temperatura argheziană, după care împricinații să nu mai scoată capul în lume o lună. Tînjesc după o cronică penetrantă dar neplicticoasă a plasticii unui decor. O cronică poate fi analiza doar a (in)compatibilității psihologice autor-regizor sau regizor-actor. O alta se poate centra doar pe funcționarea unei relații între două sau mai multe personaje. Și tot așa mai departe. Numai atît: scrisul să fie liber.

Cantitatea de informație și judecata dreaptă a valorii nu sînt decît un pas infim în îndeplinirea schimbării pe care o doresc. Nu există idei bune spuse întortocheat. Zicerea memorabilă este consubstanțială adevărului exprimat, valoarea unei teoreme stă și în frumusețea, concizia enunțului. Ion Barbu relua la bătrînețe probleme simple de geometrie încercînd să găsească rezolvarea cea mai strînsă, minimală, netautologică.

Nu trebuie să mai îngăduim cronici doar "juste" (ah, ideologia!, anchilozarea în paradigma bolșevică!). Prefer o nedreptate expusă strălucit, o revărsare inteligentă de paradoxuri avînd în spate o umoare neagră. Să înlocuim spiritul "cronicăresc" la propriu,

notarea impersonală a faptelor în cronologie, care oricât de "obiectivă" s-ar dori, tot nu poate fi, cu imaginația, libertatea asocierilor, interpretarea straturilor mai profunde.

Acest tip de critică se potrivește și tinereții impulsive a unor autori și experienței care se poate converti în apoftegmă a altora. Dar trebuie talent și lipsă de prejudecăți într-o vreme când, spre dezolarea celor ce visează o schimbare, mulți dintre tinerii critici scriu foarte prost. Cu lipsă de relief, de personalitate, de sclipire, de *îndrăzneală*. E mult mai profitabil să ne temem de propria lașitate decât de un eșec. Trebuie *îndrăzneală*.

Lucrul, greu de găsit, care - credeau Danton și Camil Petrescu - poate salva o revoluție este cea dintâi condiție pentru o schimbare de paradigmă. Absolut necesară pentru binele teatrului, mai necesară chiar decât banii pentru somptuoase butaforii manieriste. Dacă adevărul ne va face liberi, numai *îndrăzneala* ne va consolida această libertate.

2. *La ce bun comedia?*

Orice vremuri sînt propice comediei. Cea mai bună dovadă este aceea că s-au scris comedii și în epocile foarte întunecate. Prin ele autorul și publicul reușesc deopotrivă să evite în-nebunirea care ar surveni dacă lucrurile ar fi privite fără umor. Prin comedie autorul de teatru, cel mai adesea un refuzat al soartei și-al bogăției artei oficiale, își află complici în sală peștru a rîde de cei care au puterea și conturile grase dar sînt ticăloși, proști, ridicoli.

În cazul nostru, așa cum ne-a prezis cu gura sa pocită Caragiale, s-ar zice că avem mai multe motive să plîngem, întrucît înaintașii "au rîs destul". Dar asta e numai o aparență. Fiecare generație poate să transfere

plînsul celei următoare crezînd că ea "a rîs destul". Chiar aici stă secretul permanenței genului comic.

Teatrul contemporan de la noi și, după cîte am știință, din alte țări refuză tragedia pură preferînd să introducă în piesele cele mai sumbre accente ironice, umoristice, satirice. În schimb comedia pură, făcută spre rîsul publicului, continuă să existe. Poate și pentru că succesul unei comedii este mai probabil decât al unei drame.

Se poate acredita ideea că o comedie este "în principiu" mai ușor de scris, de regizat, de jucat. "În principiu" - poate. În practică nu este deloc așa. De dovezi vii în sensul acesta sînt pline, de nu scenele noastre, măcar volumele de teatru mai mult sau mai puțin premiate de diferite instanțe la fel de competente precum erau doctorii din vremea lui Moliere.

Da, acesta este crudul adevăr. Disponibilitatea teatrelor și-a publicului pentru comedii, mulțimea de subiecte și de personaje care mișună împrejurul nostru, gata oricînd să intre într-o piesă comică, nu rezolvă de la sine nimic. Aș afirma, cu durere mult amplificată de inutilitatea propriilor mele strădanii, că după anul 1990 această "țară tristă" a rămas și "goală de umor": nu s-a scris nici măcar o comedie cel puțin onorabilă.

Cauzele vor fi fiind și dintre cele abisale, nu știu. Eu o să enumăr doar vreo cîteva, mai de suprafață. Întîi: autorii, căpătînd libertate de la cenzură, s-au apucat să-și rezolve cu grabire obsesiile grave. Apoi: comediografii "de meserie" ai epocii revolute erau niște nenorociți bufoni de curte care se făceau că rid la comandă de ce li se ordonă. În fine: gustul public în materie de umor este atît de mizerabil încît, făcîndu-i concesii, unii scriitori s-au umplut de rușine urmași îndeaproape de regizori care, montînd chiar comedii mai vechi "verificate", au căzut la vulgaritate și stupiditate. Trebuie notat că "glumele" de prin scheciuri arătate pe însuși postul național de televiziune la revelioane sau alte triste împrejurări au atins cote incredibile ale prostului gust.

Dau dreptate unui încercat regizor cu care-mi place mult să stau de vorbă măcar că (sau poate mai ales pentru că) mi-a refuzat foarte prietenos toate textele. Zicea el: pomind de la personajele și situațiile tranziției, o comedie de actualitate, fără mari pretenții de filosofie dar cu scriitura din "Titanic Vals", "Mitică Popescu" sau "Ultima oră" ar face fericit un teatru și bogat pe autor. Cum spuneam, dreptate-i dau. Cine s-o joace, iată, încă s-ar mai găsi. Dar cine s-o scrie? Eu? Ce'ești copil?!

Aici e și o problemă de manageriat. În alte țări, chiar nu mult mai pricopsite (Grecia, Iugoslavia), există sistemul comisionarii pieselor. Cred că numai la noi și în Albania nu există, de altfel. Adică teatrele tocmeșc autorul dinainte, cu banii jos. Dacă piesa nu se joacă, omul rămîne cu paralele de pomire, dar nu ia tantieme. Cred că teatrele, care își permit uneori să plătească onorarii fabuloase te-miri-cui, ar putea comisiona comedii de actualitate.

Din 25 de teatre ce ar face-o pentru 25 de autori am căpăta cele 3-4 comedii dorite de public. Să nu se uite în această ecuație că banii teatrelor aparțin de fapt tot contribuabililor dornici să se distreze și să plătească mai mult pe bilete venind să vadă comedia.

Ca peste tot, capete de manageri avem, ba cică ar fi și o facultate de teatrologie unde s-ar pregăti (chiar și) asemenea persoane. Dacă în recipientele respective se va putea pune și ceva conținut...

Nu că aș vrea să-i scuz pe iubiții mei confrăți, autori dramatici, dar dificultatea de a-ți vedea o piesă jucată și plătită cumsecade te îndeamnă la tristețe adîncă și, abătut fiind, cu lacrimile-n ochi și vîntul în buzunare, cum să mai ai chef de comedii?

3. *Viceversa?*

Da, viceversa! Fiecare fragment de teatru sau de cronică teatrală trebuie să contrazică o așteptare. Dar ce-i o așteptare? Ce este imprevizibilul?

Lumea se așteaptă, cu sufletul la gură la un final stupefiant? Se așteaptă la neașteptat? Cum vine asta? Nu știu. Știu doar că îmi doresc ca atunci cînd lumea cere imprevizibilul (fără să știe ce așteaptă, căci dacă ar ști, cum s-ar mai chema el imprevizibil?) eu să-i ofer cea mai enormă, neprevăzută mai ales ea, banalitate. Și viceversa...

Text apărut în finalul volumului *Decembrie în direct*, Ed. ALL, 1999

REFERINȚE CRITICE

LAURENȚIU ULICI:

«încet-încet, în pofida dificultăților, "nouăzeciștii" ies la rampă. Care mai vesel, care mai trist, după fel și, mai ales, după darea de mână. Toți, însă, cu aplombul tinereții și credința încă sigură că vor schimba ceva în casa literaturii, măcar o reorînduire a mobilierului dacă nu chiar o înlocuire. Ca orice promoție ce deschide sau închide o generație, intră în scenă grupat și exploziv precum "optzeciștii", "șaizeciștii", "cincizeciștii", "treizeciștii" etc. De data aceasta caracterul exploziv pare să fie atenuat de condițiile climatului social-economic, dar tot e vizibil. Cum numărul celor debutați în ultimii doi ani este deja considerabil, merită cred să ne oprim o clipă asupra prezenței "nouăzeciștilor" în peisajul editorial, fie și dintr-unul simplu interes bibliografic, de nu se va putea și din unul axiologic. Pentru început, un dramaturg și un critic, amîndoi editați în colecția "Nouăzeci" a editurii Phoenix, amîndoi post-moderni în toată puterea cuvîntului (atîta cîtă e), amîndoi inteligenți, cultivați, ironici și în special "răi".

Dramaturgul e Horia Gîrbea și cartea lui spune aproape totul încă din titlu: *Doamna Bovary sînt ceilalți*. Sînt "patru texte pentru teatru" de o savoare literară incontestabilă, egal și justificat revendicată de ingeniozitatea țesăturii dramatice, de subtilitatea probelor de intertextualitate și de expresivitatea dialogului. Personaje din piese celebre reunite în situații inedite (de pildă în Pescărușul din livada de vișini îi reîntîlnim, între alții, pe unchiul Vania al lui Cehov, pe Nora a lui Ibsen, pe Zoe a lui Caragiale, pe Groparul din Hamlet), păstrîndu-și caracterele originare dar puse în dramă altfel decît în textele care le-au impus în memoria noastră, tensiuni și conflicte aparent noționale, foarte

puțin teatrale sau, mai bine zis, de o teatralitate paradoxală, dezvoltări tematico-stilistice în marginea parodiei, dar o parodie ce-și conține negația, toate acestea pot să însemne o sfidare adresată unei anume idei de teatru, însă sînt, fără îndoială, și altceva, cu mult mai important: o provocare a teatrului însuși ca literatură. Teatrul de citit vor spune unii. Adevărul e că pentru a fi pus în scenă în chip semnificativ, textul lui Horia Gârbea are nevoie de o regie nouă, de un fel nou de a gândi spectacolul teatral, cu alte cuvinte de un regizor post-modern care la noi, cel puțin deocamdată, nu știi să se fi ivit. Pentru că impresia la lectura textelor tînarului dramaturg este un ciudat amestec de *deja lu* și de noutate izbitoare. Este, metaforic vorbind, impresia pe care ar lăsa-o un plop cu frunze de stejar. Sau, vorba dramaturgului însuși: "Totdeauna am fost convins că dacă Sir Falstaff ar fi fost prezent la Elsinor, lucrurile ar fi mers mai bine pentru Hamlet și toți ceilalți". Dar piesele lui Horia Gârbea mai denotă ceva: o polivalență (și ea un sindrom post-modern, deși...) a talentului, menită să șteargă finalmente granițele dintre genurile literare în favoarea literaturii ca gen(ă)».

***{Doamna Bovary, pe strada Toamnei,
în România liberă, 22 octombrie 1993}***

CĂLIN CĂLIMAN:

«La Editura Phoenix au apărut, de la o vreme încoace, cîteva volume cu sigla "Colecția Nouzăcezi" (coordonată de Dan-Silviu Boerescu), cuprinzînd fie "texte pentru teatru", fie "ficțiuni cricite", fie originale "antologii", dedicate unor spectatori / cititori de școală nouă. Chiar astfel se intitulează prefața lui Horia Gârbea la volumul de "texte pentru teatru" ***Doamna Bovary***

s(u)nt ceilalți (mă va ierta autorul pentru contribuții ortografice originale): ***Un spectator de școală nouă - fals tratat***. Înainte, așadar, de a aduce în discuție "piesele" acestui volum (***Doamna Bovary sînt ceilalți, Cleopatra a VII-a, Pescărușul din livada de vișini, Stăpînul tăcerii***) și piesele din al doilea volum aș apărut, la scurtă vreme după, în aceeași colecție (***Mephisto, Miss Waterloo, Mereu Electra, Abraham Lincoln coboară în iad, Pisica de lîngă Baskerville, Bolnavul încercuit, Ion Vodă sau implementarea*** aș întîrzia puțin printre rîndurile acestui "fals tratat", nu numai pentru a reține cîte ceva din "motto"-ul lui Jules Renard: "Dragul meu, scriitorii despre care îmi vorbești au fost și ei oameni ca mine ori ca tine. Încearcă deci să scrii cărți și apoi citește-le singur". Tînarul dramaturg Horia Gârbea (tînar, cel puțin ca dramaturg) își destăinuie în prefață o veche nostalgie: tristețea de a nu putea reîntîlni, în alte scrieri, ale altora, ale altui timp, personajele unor piese de teatru sau romane știute. "Ele se nasc, trăiesc și uneori se căsătoresc o singură dată pentru totdeauna" - spune, nu fără oarecare dreptate, autorul, deși "vitalitatea unora dintre ele depășește mult cadrul operei în care apar, după cum și absența lor din acțiunile altor scrieri este funestă". Autorul își manifestă (în acest sens) cîteva convingeri: dacă Sir Falstaff ar fi fost prezent la Elsinor, lucrurile ar fi mers mai bine pentru Hamlet și ai săi; dacă lui Don Jose i-ar fi apărut în cale Figaro, gîndurile negre i s-ar fi risipit; dacă Poirot, abatele Brown și Domnul Holmes ar fi colaborat la elucidarea aceluiași cazuri, criminalii ar fi fost descoperiți mai repede. Pornind de aici, autorul își propune să rezolve dificila problemă a supraviețuirii marilor personaje, a marilor acțiuni și a marilor replici chiar, mărturisind că nu se simte în stare să creeze o nouă Antigonă, o nouă Doamnă Bovary, un nou Napoleon, el recunoaște - totuși - că îi poate manevra pe aceștia (și că

se simte tentat să-i manevreze), "slabele lui puteri", în acțiuni diverse, "după cum îi dictează ideile, nevoile și visele adolescenței". Aceste mărturisiri evidențiază și definesc, de fapt, însuși mecanismul actului creator. Tocmai de aceea voi reține un paragraf *in extenso* din prefață: "Istoria și mitologia sînt potrivite pentru stingerea în diferite fantezii a nemulțumirilor pe care istoria cea adevărată le lasă oricărui cititor. Să ne închipuim o coaliție Mihai - Ștefan contra lui Baiazid. Cum s-ar comporta Dalila în rulota generalului Rommel? Iată subiecte ce-și așteaptă, cu personaje pregătite, rezolvarea. Nu ne putem permite luxul de a abandona personajele și replicile strălucite cu care civilizația ne-a dăruit. Credeți însă că lor le va conveni o întîlnire care să le forțeze inteligența, puterea sau chiar ticăloșia? Eu sînt sigur că da".

Cu îngăduința cititorului, mă voi opri - deocamdată - aici cu parcurgerea prefetei - (dar sînt aproape convins că voi reveni). Să vedem cum funcționează acest "principiu creator", concret, în textele lui Horia Gârbea, care răspund prompt, mai în glumă, mai în serios, la înseși întrebările pe care autorul și le pune, mai în glumă, mai în serios. Cine sînt personajele din **Doamna Bovary sunt ceilalți** (acțiunea petrecîndu-se "la Bovary acasă, oricînd")? Oricît ar fi de ciudat, ele sînt, "în principiu", chiar... Emma Bovary și Charles Bovary, numai că ilustrul cuplu burghez de secol 19 ajunge să se identifice cu un cuplu scenic (regal) Shakespearean, iar printre personaje apare și Mefisto - nimic neobișnuit, nu-i așa?, el apărea, la un colț de cotitură, și-n grădina raiului -, într-o suită de metamorfoze - nimic neobișnuit, nu-i așa?, și-n grădina raiului făcea pe șarpele -, numai că (a doua oară o spun) printre metamorfozați - Prințul, Toreadorul, Hoțul - și printre tot felul de curteni, dansatori și păpuși apare și Ion, nu un Ion oarecare ci

chiar Ion Nebunul ("cum e la ocnă Ioane?"). Aceasta ar fi... distribuția. Dar ea nu-i tocmai "gratuită" cum ar părea la prima (și a doua) vedere. Iată, de pildă, reveria Emmei ("într-un context" de oameni și marionete): "Ce credeți voi?! Că doamna Bovary sînt eu?! Voi sînteți doamna Bovary, nemernicilor! Osîndiților! Șapte generații de prinți au ucis șapte generații de prințșori și viceversa. Vino-ncoace! (îl ia în brațe pe Drac). Tu ești doamna Bovary, drăguțule, cam tuciuriu, dar nostim! Ah, singurul spițer pe lume e amorul! El te face să ronțăi ca pe o acadea capul iubitului. (Smulge capul Prințului și-l aruncă jos). Ce credeți voi? (Ciupește sforile marionetelor ca pe niște corzi de harfă). Ce credeți voi, spînzuraților?! Că eu sînt eu? Voi sînteți doamna Bovary, singureilor!" Ideea dramaturgului nu cred că are nevoie de nici un suport explicativ. Alt exemplu este la fel de elocvent: cel al personajelor dintr-o piesă și mai... explicită, **Pescărușul din livada de vișini**. Ele sînt (în ordinea indicată de autor): Unchiul Vania, Nora, Groparul, Prefectul, Zoe, Nikolai Vasilievici, un polițist, o servitoare. Lăsînd la o parte mura din gură, ar fi de spus cîte ceva și despre această distribuție (din nou) "originală". Unchiul Vania este cine bănuieți, dar nu este numai cine bănuieți (și - ciudat! - nici nu-i cald în Africa!), el visează la o livadă de vișini cum n-a avut nimeni niciodată. Nora ("n-auzi că eu sînt un pescăruș?) visează, firește, marea, dar se va mulțumi cu o inundație, cu un furtunar (tot o pasăre) și cu somnul ("vom dormi... vom visa") nepoatei adevărate. Groparul este gropar, desigur, dar nici măcar groapă nu sapă el, el sapă o piscină în mijlocul unui gazon englezesc. Cine putea să apară în acest context (pretext) cehoviano-shakespearean? Prefectul și Zoe, desigur, veniți din **O scrisoare pierdută**, dar cu remarcabile însușiri mimetice...

Ajunși aici (noi - cititorii, noi - scriitorii, noi - personajele) merităm, cred, o paranteză. Pentru Horia Gârbea, Caragiale rămâne - cum să-i spun eu? - un fel de "măduvă osoasă" a discursului teatral. "Știi s-o scoți? Mi-o scoate!" - spune Regele-Păpușă Dracului-Păpușă în Doamna Bovary sunt ceilalți. În Pescărușul din livada de vișini, cum am văzut, Zoe apare exact la momentul oportun (cu Prefectul, firește), dar ea nu este o Zoe "tipică", ea vorbește (cu Nikolai Vasilievici, firește) ca Mița, Zița și Eftimița - ba, ca să fim drepți, iese și din Caragiale și ajunge pînă la Alecsandri, la Chirița! -, încearcă să-l îmbuneze - regăsindu-și "eul" - pe Groparul... tumentat. Na, că uitam: Groparul, cât o fi el de hamletian la origine, tot din Caragiale se trage, adică... ține cu orice preț să-l voteze pe unchiul Vania cam în felul următor: "Groparul: Mi-am zis eu: ce să fie altceva? Deci ești candidatul... adicătelea ce candidat? Alesul nostru, da, domne! Nu majoritate! Unanimitate o să ai! Vania: N-auzi că nu-s alegeri? Groparul: Aud dar nu cred. Ce? Așa... cîtenus-aud? Păi, votul meumi-dau bucuros, să fie într-un ceas bun. Prefectul: Gata. Du-te! (îl împinge spre ieșire). Groparul: Ușor că ametesc! M-am dus de bucurie: zic, iar ies ai noștri la alegerea asta. Dă-i cu bere, dă-i cu vin, ce mai!" Să mai spunem o dată că "intruziunile", la Horia Gârbea, nu-s tocmai gratuite, chiar atunci (sau mai ales atunci) cînd vin din Caragiale? Despre vizita lui Ion Nebunul în casa Bovary am amintit. Dar știți cine vine acasă la Sherlock Holmes, în Baker Street, împreună cu Eugen Gladstone O'Neil? Nimeni altul decît Agamemnon Dandanache: "Eu sînt și cu mine, țațo. Credeam că nu mai răzbesc. Țe crezi dumneata. Ținti posti cu birza. Și clopoțelii..." Întîmplarea se petrece în textul pentru teatru *Mereu Electra* și nu este scutită de consecințe, deoarece faimoșii detectivi au tot felul de șocuri, printre care și

acela că fiica lui Agamemnon nu este Electra, cea întrupată din jale este... Acrivița, și nici Clitemnestra nu este chiar Clitemnestra, i se spune Mița, (care acum "trebuie să fie dincolo de Filiași, în Orient-Express"), a plecat cu șeful gării, Bibicul ("Mangafaua eu... eu sînt" - recunoaște Agamemnon), deși - după cum se demonstrează cu probe - expresul nu mai trece prin Filiași, a fost deviat pe ruta Balota - Strehaia - Craiova - Caracal... Caragiale este mereu pe-aproape, în piesele lui Horia Gârbea, pînă și în *Pisica de lingă Baskerville*, unde, alături de Hercule Poirot și Ștrangulatorul din Boston, apare Ipingescu, care, după ce participă la discuția firească despre rapiță, ajunge la o concluzie inefabilă: "nenea Iancu, săracu, nu te lăsa niciodată neomenit"...

Două piese ale lui Horia Gârbea, printre cele mai ample, au un "statut special". *Stăpînul tăcerii*, piesa care încheie primul volum, se petrece în regatul Nilului-de-Sus, "o țară în plină dezvoltare economico-socială" care "ne apare, în lumina soarelui sudic, ca o țară aflată pe culmile orînduirii sclavagiste și în marș către feudalismul timpuriu". Personajele piesei vin dintr-acolo: regele Egiptului e Osiris (soția lui e Isis, iar fiul - Horus), fratele lui Osiris e Seth (soția lui e Nephtys, iar fiul - Anubis), regina Etiopiei e Aso (soțul ei e Amonaraso, iar fiica - Aida), pe sfetnic îl cheamă Thot. Piesa este... translucidă. Osiris se află la capătul puterilor dictatoriale ("Faraon sînt eu? Păi zău că era mai bine pe vremea predinastică. O să instalez democrația! Să se conducă singuri! Și faraonul să fie eligibil. Din doi în doi ani. Iac-așa!"; ar mai avea o soluție să se proclame zeu (dar... "Cum? Tu zeu și eu muritoare?") se interesează, candidă, Isis, înainte de a afla că poate fi canonizată și ea); pînă una-alta, Osiris are ce are cu etiopienii ("Pe etiopieni o să-i belesc de-o să mă țină

mente - vindicta bonum - și-o să mă întorc să zidesc piramide și o să zidesc temple pînă o să mă satur"; în tabăra etiopienilor se creează panică ("Hauăleu, ce-o vrea ăsta de la sărăcia noastră?"; se întreabă tuciuria Aso; "Și nu mi-e de neatîrnare. Da' s-alege praful de cultura noastră, ne asimilează cît ai zice «cruce-n sîn» - o completează Amonaraso), Osiris cîștigă bătălia ("Domnișoarelor, Doamnelor și Domnilor, v-am mai spus eu că trebuie să pui boii înaintea carului" - proclamă el în discursul triumfal), dar nu cîștigă războiul; pînă la urmă este închis într-un cufăr ("Dar deschideți lada, vreți să mă-năbuș? Asta e o lovitură de stat!"; tirania e înlăturată, imperiul e salvat (și i se va spune republică); se adoptă limba vulgară (Gagaș, găozium, tipicu, bășidum. Jos limba aristocrației!" strigă toți, "Limba noastră-i o comoară! Pentru filologi însă. Vă propun să învățați vulgara. E mai directă", - zice Toth), iar din comitetul de urgență care ia ființă fac parte șeful sacagiilor, șeful pietrarilor, șeful barcagiilor, șeful grăjdarilor, șeful harabagiilor... într-o paranteză (deschisă, ca să fie și ea translucidă) ar fi de subliniat și caracterul "protocronic" al textului, mai ales dacă ne gîndim la pactul dintre fiul mazilit și tuciurii ("Aso: Ham încercat și noi, mîncați-aș gura, da' dacă nu s-a putut... Molimă, răcoale... Horus: Și noi avem greutate! Nu mai pot să mă înțeleg cu nimeni. Ce-o fi asta?". Cealaltă piesă mai "specială" este *Mephisto*, publicată în deschiderea volumului 2. În "avertisment", autorul spune: "Textul pentru teatru *Mephisto* reprezintă un produs al fanteziei autorului. Neconcordanța dintre faptele sau / și trecutul personajelor acestuia și destinul lor real sau cel conturat în opera-pretext (romanul lui Klaus Mann) trebuie puse pe seama dorinței de expresivitate. La fel și eventualele nepotriviri între text și realitatea sau interpretarea curentă a unor evenimente

istorice. Fragmentele atribuite altor piese, pretinsele dramatizări și cîntecele sînt parafraze libere ale autorului la modelul invocat sau sugerat. "Argumentul" autorului - foarte exact - ne scutește de comentarii privitoare la modalitățile compoziționale ale dramaturgului. Aș reține doar specificația din subtitlu, "o dramă contemporană", în condițiile unui text datat "Hamburg, Paris, Berlin- 1932- 1936, cu Goring printre personaje, ca-n romanul original." "Drama contemporană" a lui Horia Gârbea nu renunță la registrul comic familial autorului, numai că sensurile intrigii devin grave, comicul și tragicul se întrepătrund, se cheamă și se confundă în crescedo, pînă înspre final, piesa încheindu-se cu "ninsoare, întunec" și cu "un comunicat important pentru țară". Acest text este, pînă acum, cel mai ambițios text pentru teatru al dramaturgului, cel mai "serios", deși - în prefața primului volum - autorul n-are o părere prea bună despre piesele serioase (jucîndu-se desigur): "piesele istorice încep să fie parodii proaste de cum își propun să fie serioase".

Presimțeam (am și spus-o) că voi reveni la prefață, în "falsul tratat" destinat "spectatorului de școală nouă", Horia Gârbea "trădează" multe din "secretele" scrisului său. Vorbește despre parodie, despre intertextualitate, despre "arta criticii", despre retorică, despre gramatica teatrală, despre teze, antiteze și proteze. Încă o dată, ne scutește pe noi să aducem în discuție parodia, intertextualitatea, arta citirii și celelalte teze, antiteze și proteze ale teatrului său. Voi semnala doar cîteva - cum să le spun? - infantilisme, evidente în hiperstrăveziul (încă din titlu) text *Ion Vodă sau implementarea* (unde tocmai starostele băcanilor găsește niște înscrisuri îngropate, scoase la iveală de ploi și săpături), în *Bolnavul încercuit* (unde jocul numelor proprii este

cam debil) sau în *Pisica de lângă Baskerville* (un text "ocasional", scris pentru "Suplimentul Literar al Tineretului Liber", cu replici de tipul "nu lungi vorba că trebuie să-ncăpăm în trei pagini". Dincolo însă, de asemenea precipitări, ironia autorului funcționează eficient, atât în piesele propriu-zise cât și în prefața cu pricina. Îmi voi îngădui să preiau câteva idei din această prefață, făcând și semnificația că trei dintre "motto"-uri aparțin (tot) lui Caragiale: "No, ce-i grămatika?" - unul, "Nu despera, tânărule! A mai rămas un minister" - al doilea și "Mizerabilii își fac de cap" - al treilea. Cu sau fără intertext, teatrul este o artă care se parodiază pe sine - consideră, nu fără oarecare dreptate, autorul ba chiar o artă ironică. ("să-ți tai beregata din cauza unei neînțelegeri provocate de un călugăr: curată bătaie de joc" - spune Horia Gârbea gândindu-se, firește, *lă Romeo și Julieta*). Ceea ce autorul are de făcut ("și doară nu-i puțin lucru") este să aleagă personaje, scheme, tipuri de limbaj, iar apoi să le lase să lucreze singure ("e foarte greu de rezistat - adaugă -, și chiar autorul acestor rînduri își mai bagă nasul în propria piesă realizînd doar stricăciuni"). În sfîrșit, ca să mă opresc aici, cu aceste exemple, convingerea nestrămutată a dramaturgului este că, în teatru, o replică verificată face cît două...

Textele pentru teatru ale lui Horia Gârbea sînt făcute "cu efect la public". Tocmai de aceea este de neînțeles reticența teatrelor. Umorul autorului e stenic și contaminant. Scenele noastre cam duc lipsă de haz. Pe dramaturg îl cunosc, ca să "intertextualizez" și eu, de pe vremea cînd mi-a procurat o revistă "Teatrul" (cu piesa lui Ion Nicolescu *Ghete și Haine*, devenită **Pe Văratec în sus** și reprezentată cu titlul **Și totuși Eminescu**, gest pentru care - profit de prilej - îi mulțumesc călduros. Nu pot decît să-i doresc spectatori pentru piesele sale, "cel

mai important personaj al vieții teatrale" fiind, și-n accepția lui, "spectatorul însuși". Din nou sînt nevoit să-i dau dreptate: "Literatura și istoria ultimelor trei-patru mii de ani fac din dramaturg un copil așezat în fața unui tort mare cît Mont-Blanc-ul. Pentru a preveni o indigestie, spectatorii trebuie să participe alături de el"».

(Texte, pretexte, subtexte, contexte, *Alceste, Aneste...*, în *Caiete critice*, nr. 1-2,] 995, p. 58)

BOGDAN DUMITRESCU:

«Textele pentru teatru ale lui Horia Gârbea. atipice după dorința autorului, se structurează după două reguli.

Astfel, *Cleopatra a VH-a și Stăpînul tăcerii* sînt actualizări cu tentă umoristică ale unor "situații clasice" - legătura dintre Cezar și Cleopatra și dispariția lui Osiris. A doua regulă adaugă celei enunțate și suprapunerea în aceeași intrigă a personajelor din mai multe piese de autori diferiți. Și anume, Caragiale bineînțeles, dar și Flaubert, Cehov-Shakespeare, Goethe. Cu ajutorul acestei tehnici sînt alcătuite celelalte două texte - *Doamna Bovary sînt ceilalți și Pescărușul din livada de vișini*.

În prefața *Un spectator de școală nouă* - în care, desigur, se apelează la estetica receptării - Horia Gârbea anunță ulterioara desfășurare a unui experiment în paginile cărții, pe care îl dedică flagrant ocupanților scaunelor din sala de spectacol. În ce constă experimentul? În chiar aplicarea celor două reguli amintite.

Ceea ce se obține "experimental" acolo unde se actualizează actanți și circumstanțe clasice nu "sare" (cu toată teoretizarea prefațatoare) peste nivelul poantei, peste zîmbetul provocat de etiopienii vorbind țigănește

sau de Cleopatra hîrjonindu-se cu Cezar precum Tanța cu Costel.

Doamna Bovary sînt ceilalți este construită după o schemă mai complexă - reiterarea "teatrului în teatru" - prin care spectatorul este "surprins" suplimentar și silit să renunțe la asimilarea monotonă a anecdotelor dialogate.

Cel mai bun "scenariu" pare a fi *Pescărușul din livada de vișini*. Griji cu care se aplică procedeul tehnic i se alătură aici și atenția acordată "povestirii". Eroii din cele două piese ale lui Cehov cărora li se adaugă și unii din *Hamlet* și *O scrisoare pierdută* sînt surprinși de inundație, de acoperirea cu materie primordială ce conservă, izolează și unifică în același timp.

Teatrul este pentru Horia Gârbea o masă compactă de evenimente și personaje din care memoria salvează, aparent aleator, arhetipurile.

Totul a fost scris: noul autor nu mai poate face altceva decît să înlesnească înțilnirea clasicilor, nerealizată pînă acum din cauza Timpului reparator».

(*Varianta Gârbea,*
în *România literară*, nr. 42,1993)

ȘTEFAN ION GHILIMESCU:

«Despre noul Adam al teatrului românesc voi face în cele ce urmează, probabil, mai multe afirmații iresponsabile decît constatări, și asta pentru că încă nu se știe dacă, în drumul spre Indii, Horia Gârbea va descoperi America. Pe corabia nebunilor, la rigoare, și într-un caz și în altul, precedentele sînt, vorba aia, gîrlă. Nu degeaba ciupește diavolul, ziua și noaptea, sforile marionetelor ca pe niște corzi de harfă (citat). Și nu

degeaba ne alfabetizăm (perpetuu!), la urma urmei, sușotind gureș pînă ne vine sorocul.

Cu un nume de familie involuntar expresionist (ce mult contează!), martirul, prin alterație consonantică, Horia își propune să tragă frumușel de guler în colecția "nouăzeci" a PHOENIX-ului toate cele vreo 66 de replici celebre din teatrul universal. Și începe, natural, cu Aristofan, despre care se spune că, fixînd enorm cu police-ul arena, întreba retoric de fiecare dată cînd libertii se încăierau în stal, rîzînd de păsărarul Evelopides: "De cine rîdeți? De voi rîdeți!". Prin rimbaldiana soră republicană a lui Bouvard și Pecuchet, Gârbea, la rîndu-i, îi supune la un tir de întrebări pe toți osîndiții de astăzi ai toreadorului Nietzsche ("Ce credeți voi? Că doamna Bovary sîne eu? Voi sînteți doamna Bovary, nemernicilor!") Dumnezeu e mort! Cu acest tip de replică, pusă în ramă și trecută prin cele șapte Troie ale intertextualității, autorul îmi pare a fixa sfera de interes a teatrului său în zona voinței de comunicare interspirituală (nootropică). Pentru domnia-sa, după cum se pronunță în *falsul tratat* ("Un spectator de școală nouă"): "teatrul este arta care se parodiază pe sine și-n fericirea și-n nefericirea finalurilor. Autorul de texte pentru teatru este un comediant și cu cît își va lua în serios condiția, cu atît va fi mai bine. De nu, va fi un măscărici involuntar. Piese mai nostime decît cele proletculte nu cred să existe".

Comedie deci, domnilor! Horia Gârbea se străduie să salveze lumea sfîrșitului de secol, reinventînd comedia și teatrul de marionete. Ați citit bine *teatrul de marionete* și să nu vă mire, căci personajele lui Gârbea sînt invariabil marionete (matrioșe clivînd matrioșe). Fiind înzestrate doar cu sertărașe bibliografice, evoluția lor nu poate fi desfăcută de actul intertextual al lecturii. De aceea, poate, pe alocuri, teatrul lui Gârbea pare redus

la arta citirii, subordonată automatismelor și jocului memoriei culturale, care, adesea "alege din tezaunul literaturii exact prostiile". Pescărușul lui Cehov din livada cu vișini a aceluiși nu e mai puțin obsesie și proprietatea Joițicăi lui Caragiale și a prefectului județului, de la potop încoace. Iar **Groparul**, intrat de mult în viața și literatura lumii, nu e numai al lui Shakespeare, nu e numai al Unchiului Vania, e al nostru, al... Cu comedia se pare că nu e de glumit decât în spiritul ei, coborînd sau ureînd un exercițiu superior de pierdere a iluziilor, de la text la text. "Așadar, ce este o piesă de teatru, se întrebă Horia Gârbea în continuarea **falsului tratat**. Este parodia unor existențe care sînt parodia altor piese care...", notează el, vizibil intimidat de "viziunea" integralistă a oului lăsat să-și caute singur echilibrul într-un castron și care, eludînd faptul că totul e deja scris, e deja vorbit, ar tranșa problema celebrei dispute a întîietății. Ambiția lui Gârbea de a evidenția turgescența unor mari adevăruri prin **tehnica grupării personajelor** (de exemplu, "să scrie o carte în care Poirot, abatele Brown și domnul Holmes să colaboreze la elucidarea aceluiși caz", conduce la o libertate de elaborare a temelor și motivelor, la o accelerare a posibilităților de a efectua permutări temporare și spațiale absolut năucitoare. Se creează, astfel, premiza desfășurării unei rețele de fapte și întîmplări (o canava de nimicuri istorice și politice, totdeauna importante) pe care evoluează și își definește caracterul lumea noastră, lumea din noi cu toate exaltările și nebunia sa, cu mizeria și angoasele ei, cu lipsa de perspectivă și absurdul politic cotidian. Comediile domnului Gârbea sînt piese politice și nu dogmatice, el scriind teatru în spiritul celor vechi, adică apelînd la memoria colectivă...

Deosebirea e că limba a evoluat, ajungînd să aibă să aibă ea însăși o memorie înspăimîntătoare. Invenția

domnului Gârbea ține, dincolo de strategiile construcției, de gramatica textului al cărei secret simplu, cred, constă în autoreglarea metaforei limbii în funcție de personaje, scheme dramatice, sinuozități și urme istorice. Gârbea îl urmează în spirit pe Quintilian cu a sa **Historia sinuosa**.

Mephisto, subintitulat **O dramă contemporană**, mi se pare din punct de vedere al gramaticii textului o mică bijuterie. Țesătura dramatică este clădită aici de-a dreptul pe goluri de aer; ceva ireal, șovin și deștept, vulgar, real și, deopotrivă, ireal concură la ridicarea unui edificiu deloc savant, dar suficient de încăpător spre a concura ca "replică" istorică siajul tranziției politice pe care o traversăm în România.

Mephisto este indiscutabil "drama" unei comedii care ni se întîmplă tuturor astăzi și pe care, dacă nu o vom putea depăși, s-ar putea transforma într-o tragedie națională. Somnul rațiunii naște monștri, s-a mai spus...

La ora de față e greu de întrevăzut destinul teatrului lui Horia Gârbea; dacă autorul va miza în continuare pe jocul bagatelei axiotropiste de universalizare a valorilor sau se va fixa în zona dramelor prezentului, strigînd în deșert. Cert e doar faptul că teatrul său, pe care l-aș numi un accelerator de stereotipii, face posibilă explorarea artistică a unui univers încă necunoscut și, mai ales, imprevizibil».

(**Preference cu Istoria. Teatru și bagatelă**, de **Horia Gârbea**, în **Zburătorul**, nr. 1 - 2 - 3 1995, p. 19)

SEBASTIAN-VLAD POPA:

«Autorul de texte pentru teatru este un comediant și cu cît își va lua în serios condiția, cu atît va fi mai bine. De nu, va fi un măscărici involuntar. Piese mai nostime decât cele proletculte nu cred să existe. Așadar: ironie

mereu și mereu parodie!", anunță Horia Gârbea înaintea textelor sale "pentru teatru", strânse în două volume la Editura Phoenix (Colecția Nouăzeci), *Doamna Bovary sînt ceilalți și Mephisto* *). Straniu lucru, căutăm cu asiduitate "elementele neintenționale de literatură" în vechile cazanii la capătul unui ev despre a cărui literatură știm, printre altele, că s-a apărut cu înverșunare de... literatură, ca de o boală rușinoasă. Și burgheză, desigur. Numai că organismul literaturii, foarte vital și viclean, și-a refăcut de fiecare dată infirmitățile și a transformat amintirea membrilor lui amputate în gesturi eroice. Autorii care au încercat să fugă din literatură au fost condamnați să troneze în marile antologii de literatură. Horia Gârbea știe foarte bine acest lucru și cît orgoliu să mimeze (cu pricepere și talent, pentru că el scrie și frumos) în rolul de neavenit în literatură, de profanator al ei: "Dar e timpul să ne întrebăm ce e gramatica, spune Gârbea. Răspunsul vine scurt: «Iaște o știință ghespre cum lucră limba». Școlerul, prost cum îi el, are o intuiție bună, semn că autorul nu s-a deghizat complet. Limba «lucră» singură, are anumite legi de acțiune. Iluzia în care ne-am legănat pînă adineaori, că autorul poate interveni, se pulverizează. Nu mai rămîne absolut nimic. Limba, personajele, acțiunea au (cînd nu sînt siluite de niscaiva nechemați) o autonomie absolută. Amestecul dramaturgului în această lucrătură este inadmisibil. Ceea ce autorul are de făcut, și doară nu-i puțin lucru, este să aleagă personaje, scheme, tipuri de limbaj, iar apoi să le lase să lucreze singure. E foarte greu de rezistat și chiar autorul acestor rînduri își mai bagă nasul în propria piesă, realizînd doar stricăciuni". Inutil să mai arăt că avem de a face cu un postmodern get-beget. Deplîng trufia falnicului blazon-pince de nouăzecist, dar Horia Gârbea scrie literatură mai bună decît (își imaginează sau) ne lasă să credem că

intenționează. Oricum, am să sugerez autorilor *Lexiconului teatrului românesc* să consemneze în dreptul numelui HORIA GÂRBEA: comedian...

Spectacolul schițelor dramatice din *Doamna Bovary sînt ceilalți și Mephisto* este rezultatul unui procedeu ale cărui funcții și consecințe sînt duse la extrem: intertextualitatea. Dacă pînă acum, în teatru, ea se recunoștea prin alunecări textuale numai în planul limbajului antrenat sau de care se lăsau antrenate personajele, la Horia Gârbea memoria culturală a autorului permite chiar personajelor consacrate de literatură (mai) vechi să intre, cu nonșalanță, în scenă. Personaje al căror stagiou "dramatic" (literar) conveniserăm că s-a încheiat. Nu și pentru teatrul lui Horia Gârbea. Înțelegem că destinul lor nu se împlinise, iar comedianul nouăzecist se învoiește să le tragă la un liman. Le grupează apoi "pe echipe" fictive ideale, asigurîndu-le astfel un confort consolator. Așa se întîmplă cu Nora, intrată în familia Unchiului Vania, a cărui nepoată este. Un pescăruș (Pescărușul din livada de vișini), dar și un furtunar apar în livada lui Vania o dată ce ape misterioase, din pămînt, inundă întreg ținutul, ostoiind frustrarea tumultoasă a Norei de a nu fi văzut marea. Les grands personnages se rencontrent, les grandes situations dramatiques se confondent, par conséquent les grands auteurs communiquent d'une manière tres libre.

Totuși, rămîne să ne întrebăm: dacă Cehov se întîlnește cu Ibsen, atunci cei doi cum se vor înțelege? După convenite politeturi, vor sfîrși prin a se adresa mai direct unul altuia, pe limba lui Caragiale:

"VANIA (*posedat*): Eu. Prefectului! O să-l iau de revere (*mimează*) și o să-i zic: ascultă, stimabile! Dai livada sau nu?! O vreau. Ți-o plătesc! Dă-o'ncoa!

NORA: Și dacă nu vrea?

VANIA: Trebuie să vrea!!

NORA: (*răsjătată*): Și dacă nu poate?

VANIA: (*fioros*): Trebuie să poată!!!

NORA: (*speriată*): De ce?

VANIA: Pentru că altfel, mă-nțelegi...

NORA: Niciodată n-ai vorbit așa. Astea nu-s vorbe tale! Ce-ai pățit?

VANIA: (*se dezmeticește*): Da... Ai dreptate... "Semn că fiecare dramaturg pe limba lui piere, dar renaște pe a altora, și observația poate fi luată în serios. La rîndul lui, Caragiale însuși își trimite reprezentanții: prefectul ținutului este Tipătescu, la brațul iubitei sale Zoe, cei doi urmînd o căsnicie liniștită după ce aflăm că apriga femeie l-ar fi omorît pe Trahanache. Figurile acestea mari ale dramaturgiei universale din **Pescărușul din livada de vișini** sînt privite cu o tandră compasiune.

Horia Gârbea le oferă satisfacția de a căpăta, fie și în formele cele mai iluzorii (gadgeturi existențiale), ceea ce și-au dorit cu atîta suferință în literatura antecesorilor iluștri.

Un personaj important care-și acordă șansa răzbunării peste timp este Emma Bovary. Vechile complexe se convertesc în gesturi spectaculoase de femeie dominatoare și aventuroasă. **Doamna Bovary sînt ceilalți** este o piesă construită pe principiul temei cu variațiuni, tema fiind crima lui Claudius și căsătoria lui cu fosta cumnată, complice ea însăși la crimă, din tragedia Hamlet, iar protagoniștii - Emma și Charles Bovary. Charles este burghezul tradițional, degustător de teatru, de tragedii ale căror atrocități este obișnuit să le judece cu aristocratică detașare, trăgînd "învățăminte" folositoare. Pentru el, omorîrea regelui Hamlet este un act cultural de mult prins în insectar, dar pentru Emma evocarea lui repetată va determina o surprinzătoare trezire a instinctelor și a sentimentului de sufocare

într-un univers al cuvintelor și nu al faptelor. Va trece ea însăși la fapte, luîndu-și-o ca model pe regina shakespeareană, și-și va ucide bărbatul, într-un **perpetuum mobile** dramatic, în complicitate fie cu un Toreador, fie cu Mefisto, fie cu un Hoț. Sub masca unei Carmen voluntare și perfide îi șantajează apoi pe aventurierii complici sub amenințarea că le va dezvălui crima, exultînd în culmea euforiei perverse: "Ce credeți voi? Că doamna Bovary sunt eu? Voi sunteți doamna Bovary, nememicilor! Osândiților!" E limpede că în obscuritatea frustrărilor bovarice mocnește surd o energie ce poate spulbera cele mai fortificate orgolii macho-iste. E limpede că doamna Bovary rămîne să se refugieze cel mult în celebritatea efeminată a vreunui Charles sau în masculinitatea taurină, pasională și imbecilă a seducătorului profesionist. Pentru a stăpîni lumea, femeia mai are nevoie de un singur pas, de conștiință. Surprinzătoare este și apariția în scenă a lui Ion Nebunul din Năpasta lui Caragiale, căzut și el, așadar, tot dintr-o tragedie a crimei pasionale. Personajul vorbește ca un țaran român și provoacă în lectura textului un sentiment straniu, de fantastic amestecat cu ironie. Simulînd încercarea de a fugi cu Ion în lume, Emma îl silește pe onorabilul Charles să-l ucidă pe nenorocit, apoi își amenință soțul că trădarea crimei: "Adevărul e că ești o secătură plicticoasă și te condamn la o viață agitată. O să te temi", îi spune ea lui Charles. Vedeți, într-un fel, o secătură plicticoasă este și criticul silit să desprindă "învățămintele folositoare" dintr-un teatru pe care-l trăiesc cu atîta dezinvoltură și nesilite de nimeni (nici măcar de Horia Gârbea, comediantul) chiar personajele. E nevoie de atît de multe cuvinte pentru a explica faptul că aceste personaje s-au născut și au intrat în teatru după pofa inimii? Într-un fel, Charles Bovary sînt eu.

Tema din *Doamna Bovary...* este reluată și în *Mereu Electra* din volumul *Mephisto*. Aici se înfălișe Sherlock Holmes și Doctor Watson cu Agamemnon Dandanache și Eugene O' Neille. Pe cât de intertextuată este lipsa personajelor, pe atât de mozaicat e limbajul schiței. Agamiță cere mereu un pahar cu apă și în cap îi zornăie clopoței. Problema este că Mița îl traduce (și Holmes traduce foarte bine din română) și se află acum în Orient-Expresul de Balota-Strehaia- Craiova-Caracal cu șeful de gară... Mița vine de la Clitemnestra, deci Holmes înțelege (traduce) că unde există un Agamemnon și o Clitemnestra există și o Electra. Este fiica lui Agamiță. Acrivița, și chiar dacă nu recurge (întocmai) la soluția Electrei, ea este setoasă de sânge. Răzbunătoarea Acrivița nu va mai putea fi oprită și ucide, pe lângă Filiași, cuplul adulter. Moment de reflexivitate și mai ales de compasiune pentru Acrivița-Electra, a inspectorului O'Neill, "transferat din State": "Din jale se-ntrupează fata asta. Boboc!".

Ar trebui să ne luăm cuvintele din predoslovie lui Horia Gârbea: "ironie mereu și mereu parodie!" și să închidem subiectul. Nu-i pot acorda șansa, necondiționat. Doamna Bovary sînt *ceilalți*, *Pescărușul din livada de vișini* din primul volum și *Mereu Electra*, *Pisica de lângă Baskerville* din volumul *Mephisto* nu sînt parodii, cel puțin eu nu le citesc astfel. Sigur că a aduce un personaj vechi în actualitate te trimite cu gîndul în primul rînd la intenția parodică. Tonul lejer și dese alunecări comice, intertextuale ale limbajului cer încă o dată: parodie. Este și parodie felul în care tratează Horia Gârbea personajele dramatice și este, fără îndoială, multă ironie, dar eu văd intrările acestora în scenă ca pe un fapt fantastic, nu ca pe o clovnerie trivială. Nu atât năstrușnicia întîlnirii lui Hercule Poirot cu Ipingescu (*Pisica de lângă Baskerville*), și cu atât mai puțin a

Emmei și a lui Charles Bovary cu Ion Nebunul mi se pare miza acestei literaturi, ci intuiția unei verosimilități secrete, pînă acum latentă, ce aureolează relația dramatică. În fond, erudiții chiar așa procedează: explică un personaj prin altul, explică un act prin altul, este satisfacția oricui să perceapă faptul de cultură ca și cum s-ar situa într-o imensă cutie de rezonanță. Rezon. E drept că rețeta n-a inventat-o la noi Horia Gârbea, ci Paul Georgescu în romanul *Solstițiu tulburat*, în care populează același spațiu Otilia lui Călinescu, Tănase Scatiul... Dar se poate ca el s-o consacre. Dincolo de ironia și comicalul pieselor lui Gârbea (cele mai multe sînt comedii) și de aspectul lor manifest autoreferențial (finalurile asigură de fiecare dată faptul că personajele au conștiința că se află pe o scenă) se insinuează o înlănțuire metafizică a caracterelor și destinelor. Sînt marile personaje parcă într-o lume de apoi. O lume de apoi nu foarte solemnă, nu întotdeauna edenică, niciodată infernală (așa cum și-o reprezintă, probabil, valahul), în care, însă, ele își găsesc un teren comun și comunică, refac istoria lumilor literare din cioburi și prin schimb de experiență, deapănă amintiri împreună.

Pentru regie și scenografie, intertextualitatea este un procedeu recurent în teatrul românesc. Pe scenă, intertextualitatea dramaturgică, de tipul celei cultivate de Horia Gârbea, bănuiesc că ar limita contrastele de neevitat ale montării la exigențele unui desen în contururi realiste, aspirînd la unitatea semnificativă a relațiilor.

Cît despre parodie, Stăpînul tăcerii din volumul *Doamna Bovary...* este o mică bijuterie. Intertextul evoluează plan, numai la nivelul limbajului și limbii personajelor și actualizează cu savoare o epopee politică, la cel mai înalt nivel, în Egiptul antic. "Să nu credeți însă că asta falsifică realitatea. Doar vechii

egipteni își aveau, în aceeași măsură ca și noi, prostiile, ambițiile și trivialitățile lor, încît, înlocuindu-le cu altele, mai proaspete, nu se schimbă mare lucru", spune Horia Gârbea. Riscul de a cădea în vulgar este mare și, oricum, și-l asumă orice autor de parodii. Voluptatea replicii, armonicele colocviale bogate, calitatea contrastelor, surpriza scurtcircuitelor intertextuale (Eminescu, Shakespeare, Caragiale, Delavrancea etc.) sînt însă, atribute ale scriiturii, deasupra cărora distingem vocația excepțională de dramaturg (- comediant -) comediograf al lui Horia Gârbea. Stăpînul tăcerii este Thot, slujitor înțelept al împăratului Osiris, artizan al răsturnării lui și al instalării monarhului Seth, sacrificat și acesta, cu sînge rece, în momentul inaugurării unei societăți democratice în vechiul Egipt. Înconjurat de șefii breslelor, el organizează un "comitet de urgență" și alcătuiește o listă în finalul căreia, "cu voia dumneavoastră..." Iar parabole? De ce nu? La mânia, indignarea și radicalitatea proceselor intentate în noua dramaturgie insurecției din '89, o comedie bine urzită - chiar parabolică - face cît zece demistificări oneste.

În piesa Mephisto comediantul îl lasă pe dramaturg să intre în scenă, joaca încetează, stilul devine sobru și echilibrat și încă o dată trebuie spus: Horia Gârbea scrie teatru cu multă lejeritate. În centru se află figura unui actor, Hendrik Hofgen, un oportunist colaborator cu mișcarea comunistă din Germania anilor '32 - '36, dar și cu autoritățile naziste instalate la putere. Între două ideologii, Hendrik va trăi momente de glorie și, inevitabil, o cădere penibilă, pe autor.(!) interesîndu-l mai puțin psihologia și analiza morală a personajului cît radiografia sistemelor și mentalităților totalitare, pe care o poate obține prin activarea unui instrument afit de "flexibil".

!j
în final, numai două cuvinte de la mine pentru comediantul Horia Gârbea: scriitorule! dramaturgule!»

(*Charles Bovary sunt eu*,
în *Teatrul Azi*, nr. 3-4, 1995)

DAN-SILVIU BOERESCU:

«Nici în contextul generației sale, nici în peisajul mai larg al literaturii contemporane, Horia Gârbea nu poate fi definit ușor. O frază critică sintetică riscă, de fiecare dată, să uite o latură sau alta a prestigioasei sale activități, acțiunile sale urcînd simultan la bursa poeziei, prozei scurte, romanului, teatrului, fără a uita de eseistică, pamflet și critica de întîmpinare. Dincolo de această "risipire" ca-și-programatică a încă foarte tînărului scriitor (n. 1963, București), la fel de aparentă ca și disponibilitatea majorității nouăzeciștilor pentru genuri și specii diferite ducînd firește - la interșanjabilitatea elementelor dintr-un mereu schimbător tablou mendeleevian al literelor de azi, ceea ce a făcut întotdeauna famecul textelor lui Horia Gârbea - unificînd teorii ale scrisului care nu păreau a comunica în vreun fel între ele - este teribila sa aptitudine pentru causeria de înalt nivel. Orice produs al corporației Horia Gârbea poate fi asemănat unui juke-box al spiritualității universale, în care fisele sînt introduse aleatoriu conform capriciilor umorului valah. De aici, un uluitor și mereu ironic "curcubeu al gravitației", în care rogvaiiv-ul aluziilor livrești oferă spectacole imprevizibile orizontului de așteptare. Maliția, deghizată adeseori în cinism, face legea în această strategie a deturnării lectorului, silit să devină, astfel, din ipocrit cel mai inocent, de nu chiar membru al comunității "stupid people"...

I
Capul lui Motoc, "textul pentru teatru" (nu "piesa" sau "drama"!) care deschide volumul cu care autorul intră în seria "Godot", este un artefact tipic pentru linia

inaugurată de Gârbea cu piesele sale cele mai cunoscute !
- Doamna Bovary sînt ceilalți, Pescărușul din livada |
de vișini, Miss Waterloo ș.c.l. Pe scheletul tradițional al
 piesei istorice românești (Hasdeu, Davila, Alecsandri,
 Delavrancea) se suprapun structurii din Shakespeare (un
Hamlet aici, la Porțile Orientului, unde vorba lui
 Poincare, știți Dumneavoastră!), Caragiale, Negruzzi,
 Monastirea Argeșului, Ionesco, legendele despre Vlad
 Țepeș, dar și aluzii la cotidianul tranzacției. Textul
 rezultat din această savantă, însă fluentă, construcție este
 și o parabolă istorică, și o "jucărie" intertextuală, și o
 dramă politică de actualitate - toate scrise pentru un
 "spectator de școală nouă", pentru a cărui educație
 autorul pledează nu de ieri, de azi. Acest tip de teatru
 este, cred, cel mai bun răspuns pentru bombardamentul
 mediatic la care sîntem supuși constant, însă rezultatul
 nu este o simplă probă de entropie informațională.
 Comportamentul așa-zicînd brownian al mitemelor
 utilizate este caracteristic numai nivelului superficial al
 textului. Ceea ce la acest prim nivel este carusel ludic al
 "aluziilor pierdute", în profunzime devine pre-text de
 gravă meditație istorică. "Surpriza" din final -
 descoperirea sub travestiul fanariot al boierului intrigant
 a însuși autorului **Manifestului Comunist** - este un
 anti-catharsis programat. Șocul astfel provocat unifică
 istoria și istoriile sub semnul unui nenorocit prezent
 continuu, al cărui stupid determinism presupune un
 reînnoit exercițiu de exorcism, nu și o salvare sub zodia
 cine știe cărui utopic falanster. Ironia combinativă
 devine legea morală, liberul arbitru relativizînd tirada
 patriotardă dar și emfaza hipertextuală a dramaticului".

Celelalte două texte din volum - *Decembrie, în*
direct și *Cafeneaua domnului Ministru* (sau *Rigor*
Mortis) - continuă linie de forță paralelă a teatrului lui
 Horia Gârbea, în care - fără a oculta satisfacția de
 substituire a intertextualității - accentul cade pe
 reinventarea tragicomică a politicului. Efectele se

dozează diferit în funcție de registrul ales, respectiv de
 - constituirea mecanismului absurd în *Decembrie...* și
 plierea pe structura comediei bufă, chiar bulevardiere în
 sensul înalt al termenului, în *Cafeaua...* Fără a fi eboșe
 întîrziate ale spectaculoasei adaptări după *Mephisto* al
 lui Heinrich Mann (ce a produs succesul de la Bulandra,
 în regia lui Alexandru Dărie), aceste texte exploatează
 procedee la care au fost eficient experimentate în acel
 inedit discurs asupra totalitarismului. Reversibilitatea
 rolurilor de victimă și călău, demagogia placată
 infatigabil "sur du vivant", tirania formelor ce provoacă
 fonduri aberante (vezi sărbătorirea "Zilei Europei" în
Rigor Mortis) ori dulcea și imbecila ipocrizie a
 bărbatului politic se regăsesc aici de scrise cu un spor
 semnificativ de detaliu, tînzînd la epuizarea temelor.
 Evident, se păstrează atmosfera tipică a pieselor lui
 Gârbea, în care replica declanșează mici resorturi
 hermeneutice parodiînd citatele celebre sau situațiile
 standard din literatură & viață socială.
 Regramaulizarea limbajului de lemn c ritualică in
 sine, explorînd traseele programaticii actului de
 comunicare: *how to do things with words* valorizează
 aici situația dramatică cu o feroare rar înfîlnită.

Texte ce induc și bucuria lecturii, și tentația
 reprezentării, piesele lui Horia Gârbea împlinesc
 paradoxul unei didascalii răsturnate: deși indicațiile
 spațio-temporale sînt voit vagi ("La curtea lui Vodă. în
 Valahia sau Moldova, prin secolul XVI. XVII". "Secolul
 XX, deceniul al IX-lea, în Europa de Est", "în cabinetul
 Ministrului..."), trimiterile sînt extrem de precise spre
 scena culturii și/sau istoriei. Identificării afective i se
 suprapune cea livrescă și, teoretic, acest teatru ar trebui
 să fie cel mai prizat (y comprîs jucat) la ora actuală. Dacă
 nu este încă așa, înseamnă că aplicarea spre
experimentul "sans rivages" a clasei de regizori
 contemporani ascunde o infirmitate, o cronică lipsă de
 apetență pentru *experiență*. Pe drumul de la teatrul

livresc la teatrul politic și retur, textele lui Horia Gârbea sînt bune obligatorii pentru sensibilitatea traumatizată a celor ce prefigurează Apocalipsa cu o tandru de crudă ironie recuperatoare și, de ce nu, reîntemeietoare...».

(De la teatrul livresc la teatrul politic și retur, Cuvînt înainte la voi. Decembrie, în direct, Ed. ALL, 1999).

Cuprins

Prefață:

"Teatrul comparat" al lui Horia Gârbea,
de Mircea Ghițulescu / 5

Doamna Bovary sînt ceilalți / 11

Cleopatra a șaptea / 57

Pescărușul din livada de vișini / 77

Stăpînul tăcerii /141

Cine 1a ucis pe Marx? /189

Decembrie, în direct / 237

Cafeaua Domnului Ministru / 267

Funcționarul destinului / 307

Addenda

(Două texte teoretice ale autorului) / 339

Un spectator de școală nouă (fals tratat) / 341

Trei manifeste / 348

Referințe critice / 355

Tehnoredactare: Geta jone
EDITURA VINEA - București
str. Mitropolit Antim Ivireanul,
nr. 45, ap. 5; tel. / fax: 337.00. IX.
mobil: 093349138;
e-mai: icareur@xnet.ro

Tihhn: 420 60 04
09326 0491
Tipoșnto: 7812152

ISBN 973-8234-04 7